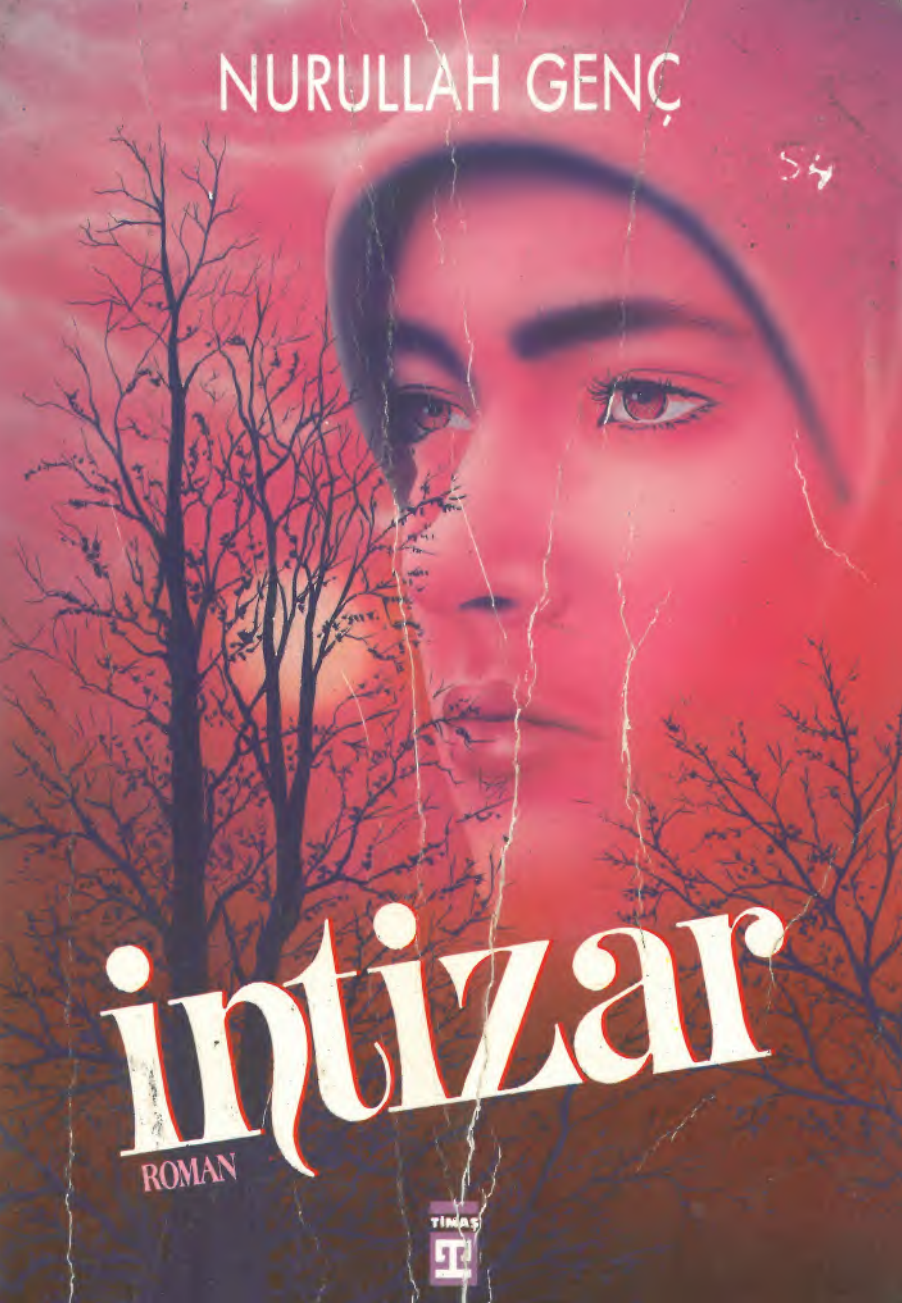
NURULLAH GENÇ



intizar

ROMAN

TİMAŞ

TİMAŞ YAYINLARI: 83
ROMAN SERİSİ: 41

Kapak:
Kenan Özcan-Timaş Grafik

Dizgi:
Timaş

Baskı:
Ziya Ofset

Cilt:
Sistem Mücellithanesi

Baskı Tarihi:
Nisan-1991

ISBN:
975-7544-78-7

TİMAŞ YAYINLARI
P.K. 50 Sirkeci
Çatalçeşme Sk. No: 50
Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 513 84 15-513 84 16
Fax: 512 40 00

EMRE'NİN NOT DEFTERİNDEN

Cankuşum!.. Ciğerpârem!.. Ruhçiçeğim!..

Ay doğmuş üzerimize. Ama biz, hâlâ gerektiği gibi bakamamışız Ay'ın solmayan çehresine. Oysa değişmez alınyazısıdır yeryüzünün: Aykırı davranırsa Nur'a, âdem hicranı yaşar.

Bu uzun rüya, Rabbimizin mâveraya armağanıdır. Sevgi uğurudur vaktimin; erdem şiirimin esrarı, haykıran isyanıdır. Ruhumun baharı, ilkin renkleri, çiçekleri, isimsiz çocukları esaretten kurtaracaktır.

Ey bahtiyar, ey derdimin iksîri; beyhûdedir emeği, nafiledir ihtirası mankurtlar ordusunun. Lanetli açmazlarda direnen uşakların akılsızlığıdır lâçkalaştıran adımlarımızı. Ruhumuz ısırganlardan tedirgin; akıyor baldıranların usâresi toprağımıza. Uzanıyoruz mahşere; Hüzün üflüyor zaman. Nâbekâr ütopya katığıdır en fakir efendilerin. Nâmerttir isyanı mankurtlar ordusunun lanetli açmazlarda.

Menekşem!..

Estikçe lodos, estikçe karayel, lâmbalar emiyor rüyaların iliğini. Nedense hüsranı unutuyor yargıç, unutuyor nedense devrim aryalarını. Nâgehan, acılar yanıyor; nâgehan, ağıtlar leylâkları alevlendiriyor. Renkler ıstırabımızı neslimize sunurca, Osmanlı yeniden uzayacak nazarımda. Devrim açacak na'şını omurgasından; na'şını uykunun, na'şını sihrin. Evlerin lüksüne vicdanımız ilişince, bütün oyunlarıyla yanacak uşaklar. Na'şı devrilecek acıların; na'şı gömülecek ütopyanın. Labirentler ülkesinin mankurtları gömüle-

cek üzüntünün limanlarına. Şehirler emince na'şını isyanımın, mankurtları okşayacak labirent avcıları...

Menekşem aah!..

Perdeler eskiden rü'yetimizde; ilkin lekesizdi ellerimiz; ruhumuz güçlüydü ilkin. Bayrağı irfanın yüreğinden almıştık, şimşeklerden almıştık resmimizi. Aynalara yağmurlu şiirler, ellerimize dualar ilişmişti. Rüçhandı hayal alemimizin kutlu kıvrımlarını avuçlayan. Kalplerimiz olgundu; şakâyıklara âşinaydık. Rûşendi rüzgârımız; uyanıktı hicabımız; uğurluydu meş'alemiz; olgundu nümâyişimiz. Umudumuz nüvesiydi Leyla'nın.

Aaah!.. Cambazlar olmasaydı, şiire akmasaydı riyâ; cihan en nazlı, narin elleriyle toprağa, toprağın en canlı ayiniyle nazireler ısmarlayacaktı. Mankurtları okşayacaktı labirent avcıları.

Menekşem ahh!..

Sessizlik en vahim düşmanıdır irkilişin. Kurallara bilenmektir irkiliş. Raksına bakıyorum ifrit rakamlarının; içimde mavzerler irkiliyor. Zakkumlara imreniyor raksı akbabaların; beynimde bombalar irkiliyor. Masallarla açılan falların farkındayım. Ekiyorum derdimi erdemin baharında. İşaret zamanına iliklendi yüreğim. Ürkek rahibeler esnerken güvertemizde, imamlar nerdedir; ilim nerde?.. Devâsa engerekler neden içiyor zamanımızı? İçiyor sessizlik onurumuzu? Neden siyah urbalılar zihnimizin vampiri? Apoletler tırmalıyor ahlâkımızı neden? Irağındayız mavinin ortasındayız lanetli aşkların!..

Sihir en sakıncalı isyandır Nur'a. Duman en bulanık "ah" ıdır karanlığın. Irağındayız şelâlenin, ırağındayız Nur'un. Divaneyiz, avareyiz!

Tiryâkidir akbabalar menüye. Oğul tiryâkidir ufkuna zehrin. Üflerken çiçeklerin yasak anılarına, şeytan ıstırabın nevbaharını; divaneyiz, avareyiz! Ağını yenilerken şehrin engerekleri, siyanüre uzanıyoruz leylâk tabaklarında. Aynalar neden ıslak menekşem?.

Ortasındayız lanetin, aah!..

Ay doğmuş üzerimize. Ama biz hâlâ gerektiği gibi bakamamışız Ay'ın solmayan çehresine. Oysa değişmez alınyazızıdır yeryüzünün: Aykırı davranırsa Nura, âdem hicranı yaşar.

Bu uzun rüya, Rabbimizin mâveraya armağanıdır.

Cankuşum!.. Ciğerpârem!.. Ruhçiçeğim!..

SESSİZ BİR AĞIT

Mâvera ve hicran..

Sonsuzluğa uzanan engelli bir koşu.

Eski bir saksıda sararıp solmuş birkaç menekşe.

Ve hüzün!..

Yirmi yedi yıllık hayatının özeti bundan ibarettir sanki. Yaşadığı o eşine kolay rastlanamıyacak olayın dışında başından geçenleri bazen -ruhen çok sıkıntılı olduğundan- hatırlayamıyor, bazen de hatırlamak istemiyor. Çünkü onlar bu engelli koşunun yanında çok sönük kalıyorlar. Acı veren, kahreden bir aydınlık sarmıştır dünyasını; bir ışık hep içindedir, hiç terketmemektedir kendisini. Ama yüreğini biteviye kanatıyor, sarsıyor onu. Ân oluyor, damarlarını kuruturcasına yakıyor bedenini; ân oluyor, içinin karanlık buzullarını eriterek duygu ve düşüncelerini sular altında bırakıyor.

Hayat bir çatışmalar vetiresi...

Yeryüzü örselenen, kemirilen, lokma lokma yutulan mumya.

Toprak ölesiye soğuk.

Ve gökyüzü!..

Bir gökyüzü kalmıştır umutlarının tutunduğu. Seyrek de olsa, bir gökyüzü ferahlatıyor onu. Gökyüzü ebedi mutluluğa açılan bir kapıdır üstünde. Gökyüzüne baktıkça kalbi mavi mavi atmakta, gözleri aralıksız genişlemeye başlamaktadır. Bir gökyüzü kalmıştır çünkü. Onu bile yapayalnız ve mahzun görür bazen. Dizlerinin bağı çözülür; takatten düşer. Bazen de alabildiğine parlak ve neşeli

olur gökyüzü. Bir adam süzülüp iner derinliklerden. Karşısına dikilir, sevgiyle, hasretle bakmaya başlar yüzüne. Bakışları birer yıldız gibidir. Sakin ve güzel konuşur, insanlar ve davranışlardan bahseder, aralarındaki ilişkinin sevda haritasındaki konumunu belirlemeye çalışır. Sağ elini kalbinin üstüne bastırarak, "sen burdasın işte! Senin burada çok özel bir yerin var. Orası sadece sana ait." der. "Seni çok seviyorum!" diye fısıldar. Acı acı gülümser ve "kader bizim için kimbilir hangi sürprizleri hazırlamıştır daha" diye devam eder. Tutuşup cayır cayır yanar sonra. Sessiz bir ağıta gömer Ayşe'yi.

Ötelerin ötesinden gelen bu adam, işte gene karşısında; mutlu bir gülümseyişle bakıyor yüzüne. Gözlerinden yayılan farklı, tertemiz ve elâ bakışlar onu tepeden tırnağa sarıyor, yaşanması artık mümkün olmayan bir zaman dilimine sürüklüyor. Damarlarında dolaşıyor, kemiklerini sızlatıyor. Bir demet özlem sanki. Elini uzatıyor dokunmak için, dokunamıyor.

Ah şu çaresizlik!.. Görmek, ama görülememek. Konuşmak, fakat konuşamamak. Delicesine sevmek, lâkin araya giren korkunç bir ayrılık!.. Boğazına tıkanan demir bir yumruk, bedenini ve ruhunu bürüyen esrarlı bir yangın, kalbini yerinden oynatan şiddetli bir deprem çaresizlik!..

Dışarda güneşin şefkatli kollarına kendisini arzuyla teslim ediyor dünya; onun dünyasında yalnızlık ve hüzün. Dışarda ışıl ışıl, parıltılı, ferahlatıcı, ruhu tatlı ürpertilerle kıpır kıpır ettiren bir bahar havası yaşanıyor; onun yüreği duman duman. Dışarda birbirleriyle çeşitli oyunlar oynayan, neşeyle bir araya gelip kaçışan, pür mutluluk çocukların bağrışmaları, okulun yakınındaki caddeden ara ara yükselen motor sesleri, hep öz türkülerini söyleyen kuşların cıvıltıları birbirine karışıyor; onun için ağıta dönüşebilecek bir sessizlik.

Menekşe renkli gözlerini karşısındaki adamdan bir türlü ayıramıyor. Sevgi coşkun bir deniz; kabardıkça avuçlarına alıyor onu.

Ayrılık acısı dalga dalga uzanıyor göz çukurlarına. Verilmiş bir sözü hatırlayarak irkiliyor.

Yerini kimse dolduramadı senin. Annem, babam da dahil, hiç kimse beni senin kadar sevemedi. İnsani ölçüleri aşmayan pırıl pırıl bir tutkuydu seninki. Ruhlarımız arasında öyle derin bir ülfet peydahlanmıştı ki, ne zamanın, ne de mekânın gücü bu ülfeti silmeye yetmiyor. Yıllar akıp gitti; ama sen aynı tazeliğin ve görünüşünle karşımdasın işte. Sanki "Cankuşum, Ciğerparem, Ruhçiçeğim" diyeceksin bana.

Mevlana ve Şems'den söz etmiştin hani. "Benim sana duyduğum yakınlık, Mevlana'nın Şems'e duyduğu yakınlıktan hiç farklı değil" demiştin. "Sen benim dönenbayımsın; bana kim olduğumu hatırlattın. Şems'de Mevlana'ya kim olduğunu hatırlatmamış mıydı?" diye sormuştun.

Öyleydi. Nefsi ve bedeni bütün arzulardan uzak bir yakınlıktı seninkisi. Allah'a beni koruması için yalvaracak kadar saf bir yakınlık. "Sevgimiz Allah'ın takdirinden başka bir şey değil; sabrımız umuyorum ki, hoşuna gidecektir Rabbimizin..." demiştin. Sevaplarını ve günahlarını yaratan bilir. Fakat bana duyduğun sevginin farklılığı, beni kadınlığımın ötesinde sevmen, benim için dua etmen, "Sen benim Rabbime emanetimsin; seni o korusun!" demen öylesine anlamalıydı ki. Hiç bir beklentin olmadı benden. Sendeki bu eşsiz yanı görebilen çağdaşın hangi kadın, senin kendisini sevmeni istemezdi ki!

Fakat ben bile bunları çok geç anladım!..

Bir bulut gibiydin. Elindekini avucundakini veren, ama karşılığında hiç bir şey ummayandın. Ve şimdi ayrı alemlerin insanlarıyız biz. Ben ağlamayayım da, kim ağlasın!..

Ooof!..

Nereden kaynaklandığını bilemediği alevler kuşatıyor adamı. Çığlıklar atarak eriyip akıyor döşemenin üzerine. Gözleri ıslanıyor

Ayşe'nin. Haykırarak ağlamak geçiyor içinden. Adamın, karşısına her dikilişten sonra bu şekilde yanması perişan ediyor Ayşe'yi.

Fakat ağlamaya fırsat bulamıyor. Son zilin çalmasının ardından, o ana değin yalnız başına oturduğu öğretmenler odası kalabalıklaşmaya başlıyor çünkü. Felsefe öğretmeni Cengiz Polathan, o her zamanki gururlu, yere sert basan, yukarıdan bakan tavrıyla giriyor içeri. Gözleri fıldır fıldır dönmektedir. Elindeki felsefe kitabını masaya fırlattıktan sonra, derinden bir ah çekerek sandalyelerden birine oturuyor.

—Merhaba Ayşe hanım, diyor tok birsesle.

—Merhaba Cengiz bey, diyor Ayşe.

—Dalgınsınız gene. Öğretmenler odasına girdiğimde sizi Abdullah Beyi beklerken hep böyle dalgın buluyorum. Bir probleminiz mi var?

Polathan'ın kendisiyle konuşmayı uzatmasına canı sıkılan Ayşe, gözlerini pencerelere çevirerek cevap veriyor:

—Önemli bir şey yok. Bazen sebepli sebepsiz dalgınlaşıyorum!.. Canım sıkkın oluyor. Konuşmak istemediğim halde, konuşmak zorunda kalıyorum.

Polathan, Ayşe'nin bu imâsını anlamamazlıktan gelerek soruyor:

—Yoksa sizin de delilerle mi başınız dertte?

Ayşe yüzünü felsefeciye çeviriyor. Sesi daha soğuktur şimdi:

—Ne delisi Cengiz Bey?

—Deliler efendim, her tarafta deliler!...

Onlar konuşurlarken, içerisi öğretmenlerle doluyor. Coğrafyacı Hamdi Sert, sağdaki pencerelerden birini açarken felsefeciye takılmak istiyor:

—Ne o Cengiz Bey, gene delilere mi taktın kafayı?

—Nasıl takmıyayım efendim? Deliler olmasaydı, hayatı daha

rahat yaşıyacaktık!

Gözler felsefecide düğümlenmiştir. "Gene kimbilir neler saçmalayacak" diye düşünenler bile vardır içlerinde. Bu nedenle pür dikkat dinliyorlar söylediklerini.

—Deliliğin kıtalar arası boyutlarından da bahsetsene, diyerek iyice üsteliyor coğrafyacı.

—Bizim kıtanın delilerinden biri de sensin, diyor Polathan.

Öfkelenmiştir. Oldukça ciddi problemlerden bahsetmek istediği halde, ciddiye alınmaması gene kızdırmıştır onu. Söze bu sefer Din Kültürü ve Ahlak dersleri öğretmeni olduğu için "dinci" diye anılan Abdullah Temsil karışıyor:

—Şaka yapıyorum diye birbirinizi incitmeniz hiç de hoş değil.

—Bırak gene vaâz vermeyi Abdullah Bey, diyor felsefeci. Delilik üzerine tahlil yapmak niyetindeydim; olmadı! Aklını kullanabilen düşünebilen, kendisini aşarak evrensel problemlerle ilgilenen insanlar o kadar az ki!

Son cümleyi söylerken, sol elinin baş parmağı göğsüne doğru yöneliyor. Ama o bunun farkına varamıyor. Çünkü nesli tükenen insanlardan söz ettikçe, baş parmağı hep aynı davranışı göstermektedir.

Delilerden bana ne!..

Uzun ve dayanılmaz acılar veren bir mengenenin ateşli, dikenli ve karanlık iki ucu arasında yaşıyorum. Bir yanda öte, seçme hakkı doğarsa ebediyyet sözü verdiğim o müstesna insan, ayrılık ve hüzün; diğer yanda şöyle ya da böyle, devam eden bir hayat, kurulu bir yuva, sevdiğim insanlar ve beynimi emen korkunç duygular!..

Ne yapacağım? Ömrümün sonuna kadar nasıl devam edeceğim? Sabır, ama ne zamana değin? Onun gibi güçlü birisi de değilim!

Öylesine iyiydi ki!... "Yeter ki cennete gir, başka bir şey istemiyorum. Yeter ki İslâmî hassasiyete sahip birisiyle evlenip mutlu ol; seni huzursuz ve mutsuz etmesin; cennette bile ebediyyen beraber olun! Buna da razıyım; ama yeter ki senin yüreğin saadetle dolsun. Sadece, herhangi bir sebeple orada eşinden ayrılır ve başka birini seçmek durumunda kalırsan, bu adam ben olmak isterdim!..." demişti.

Yakınlarımın bütün bunlardan haberleri olsa, kimbilir hakkımda neler düşünürler! Bilmezler ki aramızda sevgiden başka bir şeyin bulunmadığını. Tertemiz bir sevgiden daha güzel bir yaklaşım var mıdır insana? Hele hele bizim sevgimiz!... Aşkın en parıltılısı, en temizi! Oysa bilmezler!.. Hergün başka bir meydanda savaşan yaralı bir asker bile bu kadar içten, böylesine hissederek acı çekebilir miydi acaba?

Bilmezler!..

Çevresindekiler delilik üzerine ateşli bir tartışmaya başlarken, Ayşe onların bilmediği ve bilemeyeceği gizemli dünyasına kilitlenip kalıyor yeniden. Şimdi artık dış dünya, kilometrelerce uzağında ve yabancısı olduğu bir yığından ibarettir.

İşte, gökyüzünün derinliklerinden inen o adam!.. Göz göze geliyorlar. Titreşimli bir hasret akımı vuku buluyor gözler arasında.

Gözler ve sonsuzluk!..

Annem, babam, kocam, çocuklarım, mal mülk, bitmeyen bir ihtiras, sadece ona ait farklı bir ıstırab, asla ihmal etmediğim görevlerim ve bir hayal!.. Kocam beni seviyor; çocuklarım seviyor; ben de onları seviyorum ve mutluyuz. Bu hayal, mutluluğumuzu asla zedelemedi, aksine katkıda bulundu ona. Bu yüzden gittikçe daha çok takdir ediyorum sevgisinin yüceliğini. Sevgisinin mahiyetini daha iyi anlıyorum.

—Deliler şanslarını yitirmiş insanlardır, diyor Cengiz Polathan. Çünkü delilik, hürriyeti sınırlayan bir olaydır.

Oturduğu sandalyede şöyle bir kıpırdıyor; sandalye gıcırdıyor. Bilgeliğin sırrına varmışçasına, hafifçe gülümseyerek devam ediyor:

—Akıl ve fonksiyonlarından habersiz olmak, duyguların anlamını kavrayamamak, tabii bir netice olarak evreni ve evrenin sırlarını anlayamama sonucunu doğruru. Delilerin kaderidir bu.

Abdullah Temsil, sakin ve yuşumak bir sesle fikrini açıklıyor:

—Sayın felsefe öğretmenimiz, biraz tuhaf bir soru olacak ama, siz kimlere deli diyorsunuz? Kalın tarafına kırmızı naylon bir ip bağladığı değneği Ermiş Adam Sokağı'nda peşinden sürükleyen adam mı delidir yalnız?

Cevap vermek yerine kıkır kıkır gülüyor felsefeci.

—Anlıyorum, diyor, doğuştan yetenekli olduğunu vurgulamak için filizof pozları takınacaksın gene. Derim ki, bunu felsefeciler yapsın, dinciler değil.

—İstihzayı bırakıp dinlemeni isterim! Dilersen, soruyu daha değişik sorayım: Aklı, kaçınılmaz sonun mutlu sonsuzluğuna ulaşmak için kullanamayanlar, sadece aklının farkında olmayanlar mıdır?

—Kimlerdir öyleyse?

Bir ân duraklıyor Abdullah Temsil. Ayşe'ye bakıyor. Onun dalgın olduğunu görünce, bakışlarını felsefeciye çevirip cevap veriyor:

—Birkaç misal vereyim.

—Kısa konuş, her zamanki gibi hikâye anlatma!...

—Sen beni sonuna kadar dinle, ben de seni!

—Kabul. Konuşabilirsin.

Sesi daha bir netleşiyor Temsil'in:

—Peşine taktığı kalabalıkları cennet sandığı bir uçuruma çekip götüren politikacılar tanıyoruz. Güneşin doğup batması, bir çiçeğin

solması ya da açması, yukarıdaki küme küme bulutlar, aşağıdaki susuzluk, kanadı kırılan kuş, öldürülen insan, alnından rüşvet, kirlenen namus, karalanan tarih, kurşunlanan istikbal... Elbette ki onları da ilgilendirir. Ancak onlar kendilerini sevenler için mevcutturlar yine de. Aklı ihtirasa, şöhrete, ben ve açılımlarına köle yapan bu insanlar için hangi nesnel kafa "akıllıdır" diyebilir?

Öğretmenlerin bazıları bu tür konuşmalardan hoşlanmadıkları için oradan ayrılıyorlar. Sonunda edebiyat öğretmeniyle birlikte beş kişi kalıyor öğretmenler odasında.

Ayşe hep kendi alemindedir...

Coğrafyacı ve edebiyatçı sesssizce, bazen de gülümseyerek onları dinliyorlar. Felsefeci her ân bir şeyler söylemeye hazır bir halde, can kulak Temsil'e yönelmiş, duyduklarını anlamaya çalışıyor. Fıldır fıldır dönen gözleri donmuştur sanki.

Devam ediyor Temsil:

—Masanın başında bir adam düşün!... Ya bir kadehin dumanlı arenasında kaybediyor kendisini; ya da servetini, en değerli varlıklarını, benliğini, erdemini, gururunu,... şansın pazarına sürüyor. Dıştaki heyecan, içteki yalancı ıstıraba karışınca, zamanı son saniyesine kadar yaşaması gereken bir fantezi olarak algılıyor. Bu adamın aklından gerektiği gibi faydalandığını söyleyebilir miyiz?

Bir adamın can damarını bile sökmeye kalkarlar içinden. Abandıkça abanırlar üzerine. Yüreğinde gizlendiğine inandığı dini kazırlar yavaş yavaş. Geçmişine kelepçe vurur, geleceğine ambargo koyarlar. Midesine müdahale eder, zevklerine ve isteklerine yön verirler. Adam susup kalır bunlara rağmen. Hâlâ tatmin duyar, "ben buyum, ben şuyum" diye. Bu adamın da aklından gerektiği gibi faydalandığını söyleyebilir miyiz?

Ayşe hariç, diğerleri ilgiyle dinliyorlar Temsil'i. Özellikle de felsefeci.

—Bilimsel yaşayan, diye devam ediyor Temsil, bilimin kölesi

olan bir adam, daha açıkçası Comte'un kuklası haline geldiğinin farkında bile olmayan bir adam; ya da kuşkucu biri, ya da evreni duyularıyla anlamaya çalışan, ya da aklı tanrı edinen biri; köprüden kendisini atan, ya da kurşun yutan bir adam, bir adam, bir adam!.. Bütün bunların akıldan gerektiği gibi faydalandıklarını söyleyebilir miyiz?

Yoksa deli olmayanlar, aklın akıllıca yaşamaya yetmediğnin farkına mı varanlardır?

Peşinden sürüklediği değneği köpek veya başını ampül sanan birisi, kendisini hayatın gerçek hâkimi sanan birisinden daha değerli değil midir? Kanuni Sultan Süleyman veya saat olduğuna inanan şahısla, boylu boyunca bataklığa gömülen ve davranışları bu bataklık tarafından yönlendirilen şahsın kalbinin temiz olduğuna inanması arasında önemli bir fark var mıdır peki?..

Felsefecinin sabrı tükenmiştir. İki elini parelel bir şekilde Abdullah Temsil'e uzatarak soruyor:

—Bu kadar mı? Bütün kurtlarını döktün mü?

—Hayır, diyor Temsil, ekleyeceğim birkaç nokta daha var. Yani birkaç kurt!..

—Lütfen kısa dök!

—Nasıl istersen. Senin o "deli" dediklerine ben "zararsızlar" diyorum. Çünkü akıllı olduğunu sananların, insanların zararına yaptıkları birçok şeyi yapmazlar. Yüz kızartıcı suçlar işlemez, insanların yurtlarını işgal etmez, zulüm yapmazlar. Dünyayı bir teknoloji cehennemine çevirip, hatta gökleri bile kirletmez, ozon tabakasını delmezler. Çünkü onlar gerçek deliler değildir. Zavallı yaratıklardır onlar. Gerçek ve azgın deliler, insanların haklarını, kanlarını birer sakırga gibi emen parazitlerdir!..

—Daha sayayım mı?

—Gerek Yok!.. Senin bütün bu açıklamaların konuyla ilgisi olmayan yersiz bir sofizmden ibaret. Böyle bir yolla aklı suçlayıp

susturmaya çalışamazsın! akıl bir vasıtadır çünkü. Cinayet işleyen şahsın silahını yargılayamayacağımız gibi, aklı da yargılayamayız.

Sözünün burasında Abdullah Temsil'in müdahale etmek istediğin görünce, ses tonu değişiyor; gözleri irileşiyor felsefecinin.

—Yoo, diyor, konuşmasını biliyorsan, dinlemesini de bilmelisin! Ben seni sonuna kadar dinledim.

—Tamam tamam, diyor Temsil, özür dilerim, lütfen devam et!

Mağrur bir edâyla devam ediyor Polathan:

—Akıl bir vasıtadır ve vasıtalar suçlu değildir. Neşteri katilin eline verirseniz ölüme, doktorun eline verirseniz hayata hizmet eder. Asıl suç, insanların vasıtaları kötü yolda kullanmalarına sebep olan unsurlardır. Yetişme tarzı, çevre, kültürel olgunluk,... ve bütün bunları sağlamakta birinci derecede role sahip aile ve idarî düzen!

İnsanda tatmin dürtüsü vardır. Onu tepeden tırnağa kuşatır. Bir de suçluların suçlusu vardır ki, o da ruh! Yanlışların peşine takılıp gider. Bergson bile bunun farkına varamamıştır. Eğer varsaydı, akla karşı yıkıcı bir aksiyonun peşinden sürüklenmezdi.

İnsanları üç kategoride değerlendiriyorum: Sıradan düşünenler, bilinçli düşünenler, bilinçli ve derin düşünenler.

Sıradan düşünenler yemeyi, içmeyi, gezmeyi, eğlenmeyi, falanca malı satın almayı, filanca davayı kazanmayı v.s. düşünürler. Bilinçli düşünenler, bilimsel kavramların gerçekliğini avlamak peşinde koşup dururlar: Hız, kuvvet, arz, talep, enerji, hak, hukuk v.s. Bilinçli ve derin düşünenler ise filozoflardır. Zihin, akıl, ruh, tabiat, tanrı, evren peşinden koşulması gereken en iyi hayat, alınyazısı v.s. onların ilgi alanını oluşturur. Sen aklın ve akıllının kim olduğunu onlardan daha mı iyi kavrayacaksın ki, kalkmış delilik üzerine ahkâm kesiyorsun!..

Kısa bir duraklama olunca,

—Bitti mi, diye soruyor Temsil

—Fazla söze gerek yok, diyor felsefeci, arif olan anlar!

—Öyleyse, diyor Temsil, izin verirseniz, değerlendirmeleriniz hakkındaki düşüncelerimi açıklamak istiyorum.

Dudaklarını incelterek cevap veriyor felsefeci:

—Tabii, buyurun!..

—Önce, konuşmalarımı yanıltmaca olarak nitelendirdiğiniz için üzüldüğümü söylemem gerekiyor. Sonra, benim aklı suçlamadığımı da bilesiniz. Cinayetten söz ettiniz; câni akılsız mıdır? değildir! Ama aklını kötülük için kullanmıştır. Neşter dediniz. Suçlu neşter değildir; onu öldürmek için kullanandır. Ameliyat için kullanan ise iyilik yapmış olur. Allah insana, iyiyi kötüden ayırt edecek bir güç vermiştir. Bu güç akıldır. Dolayısıyla akıl vasıtadır. Asıl suçlu onu kötülük için kullanan insandır. Eğer akıl mutluluk için yeterli olsaydı, yeryüzünde kötülüğün adı kalmazdı. Demek ki, akıl yetmiyor. Başka şeyler lazım; akıldan öte ve üstün!.. Yaptırım gücü daha fazla. Akıl, akıllıca yaşamaya yetseydi, akıllı bir sürü insan suç işlemezdi. Halbuki insanda çoğu zaman akla muhalefet eden ve galip gelen bir nefis vardır. Bizler nefsimizi keşfedemiyoruz herhalde. Dostumuz olan bir ses bazen bize bir kötülüğü yapmamayı fısıldarken, içimizi kemiren başka bir sesse "yap, durma yap!" diye dürtüverir. Yasaklar çekicidir. Akıl bir anda nefsin esiri olur. İşte bütün mesele, insanın nefsin farkına varıp, onun içinin hâkimi durumuna getirmemesinde yatıyor. Bunu başarabilmesi için akıl kâfi değil. Daha üstün bir engelleyiciye ve bu engelleyicinin kabulüne ihtiyaç vardır. Yani ilahî kurallara!.. Çünkü insanı en iyi bilen onun yaratıcısıdır.

Kısacası: Kavramları ve çağrışımlarını bilmek yetmiyor. Her kavramın insan hayatındaki fonksiyonunu ve insani ilişkiler açısından konumunu bilmek zorundayız. Kavramlara, kaldırabileceklerinden daha fazla yük yüklüyoruz bazen. Akıl bunlardan sadece

biridir!..

Coğrafyacı müdahale etmese, daha da konuşacaktır Temsil:

—Yeter arkadaş!.. Bir başladınız mı, ikiniz de dahi kesiliyorsunuz. Gidelim artık!

—Haklısın, diyor felsefeci, Abdullah Beyle çalışma sahalarımız farklı olduğu için, anlaşamıyoruz bir türlü.

—Hiç de öyle değil, diyor Temsil. Sanki biraz farklı inanıyormuşuz gibi geliyor bana.

—Belki de, diyor Polathan. Zararı yok; yarın kaldığımız yerden devam ederiz delilik üzerine tartışmamıza.

—Olur, diyor Temsil.

Bir serçe uçup uçup konuyor pencerenin pervazına. Ona bakıyor, ama onu görmüyor Ayşe. İlençle dolu bir dünyanın karanlık köşelerinden kurtulup, ukbânın pırıl pırıl mutluluğuna uzanmanın hasreti ve hayaliyle, sağ eli çenesinde, kaskatı oturuyor. Bambaşka bir dünyada hissediyor kendisini.

Bir kayık geliyor gözlerinin önüne. İki ebedi sevgili başbaşa, engin ve berrak bir denizde âheste âheste yol alıyorlar sonsuzluğa doğru. O kürek çekerken, Ayşe bir martı olup konuyor omuzlarına. Sonra bir menekşeye dönüp avuçlarına düşüyor.

Denizden ve kayıktan uzaklaşıp, ona bir daha asla kavuşamamak ihtimalini hatırlayınca, bir ânda bütün umutları kırılıyor.

—Haydi, gidiyoruz Ayşe hanım!

Zılgıt yemişçesine ürperiyor. Temsil kendisine tuhaf tuhaf bakarken, bir yandan da kalkmasını bekliyor. Öğretmenler odasında ikisinden başka kimse kalmamıştır çünkü. Kalkıp çantasını alarak omuzuna asan Ayşe hemen orayı terkediyor. Temsil onu takip etmektedir. Lisenin giriş kapısı önünde Temsil'i bekleyen, Ayşe, yavaşça koluna giriyor. Yürüyüp gidiyorlar.

Ana caddeye çıkıp Ermiş Adam Sokağı'na doğru yönelirler-

ken, o her zamanki sıkıntının, içinde bugün daha şiddetle kıpırdadığını hissediyor Ayşe. Ayrı dünyalar arasında mekik dokumanın, birbirine zıt duygularla sarsılmanın sıkıntısıdır bu. Temsil'e bir şeyler söylemek istiyor, fakat başaramıyor. "Felsefecinin saçmalıklarıyla uğraşmayı terkedemedim gitti!" diye düşünüyor, düşüncesini sese dönüştüremiyor.

Mavera ile yakınlığı çok uzaklarda kalmıştır şimdi. Dış dünyayla kurduğu herhangi bir ilişki mavera ile olan bağlarını hemen koparıyor. Bir garip, ama zararsız haldir bu. Hiç kimseye mantıklı bir şekilde izah edemiyeceği bu hal, ailesiyle olan saadetine zarar getirmediği için korkutmuyor Ayşe'yi. Bilakis, kocasına ve çocuklarına karşı daha hassas davranmasına sebep oluyor.

—Nasılsın?, diye soruyor Temsil.

—Teşekkür ederim, diyor Ayşe. Koluna daha bir sımsıkı sarılıyor Temsil'in. Göz göze geliyorlar, gülümsüyorlar...

BU SOKAĞIN GEDİKLİSİ

Serçeler uçar, ağaçların dalına, evlerin damına konar. Gökyüzü yukardadır. Her sabah yeniden doğan güneş, her akşam yeniden batar.

Bu sokak bana aittir; onu kimse yakamaz!... Ama dünyayı yakacaklar! Ağaçları, kadınların saçlarını, kuru temizleyicileri, gökleri, toprağı, evlerin duvarlarını, paraları yakacaklar! Küçük Bağ'ın külleri, Emre'nin kâkülleri, babaların elleri...

Ateş beni sevmiyor, değil mi Karakız'ım? Zeynep beni sevmiyor! Ben hainim, ben katilim, ben namussuzum! Hani namaz kılacaktım; hani o kadın benim olacaktı; hani hacca gidecektim!

Hah hah hahh hahh ha!...

Bu şehir bana aittir. Bu insanlar kölemdir Karakız'ım. Duvarlar çatlak; köprüler yıkık; sinekler sarhoş; tenekeler kırık ve bomboş. Benzin!.. Her akşam teneke teneke benzin yudumluyorum.

Yılanların derisini yüzerler. Pul pul olur o kadının gözleri. Şeytan'ın parmak izleri hâlâ yakamda. Ona benden başkası sövemez; sövenleri öldürürler!...

Savulun; Armutlu'nun padişahı geliyor! Bana karşı koyan için kibrit çakarım. Perileri sevmiyorum. Perilerle evlenmek istemiyorum. Denize düştü o!.. Balıklar yedi onu. Şişman değildi. Çirkin değildi. Pencereden bakıyordum yüzüne.

O benim kavuşamadığım kaderimdi!..

Emre onun kulaklarının ardına gizlendi.

Dağlar birgün yarılacak: Emre!

Bulutlar dağılacak: Emre!

Yollar tükenecek: Emre!

Alevler sönecek: Emre!

Evler çökecek: Emre!

Savulun; Armutlu'nun padişahı geliyor!..

Hah hah hah ha!

Bana öyle haince bakmayın fareler! Dişleriniz çivi gibi hepinizin. Emre'nin bir kedisi var. Kedilerin dişleri daha keskindir.

Zeynep'i kediler yesin! Zeynep'i fareler yesin! Kara pürçekli, ak yüzlü, yüğrük, sırnaşık Zeynep kudursun! Züğürt Kemal, leylek Kemal!.. Öyle bir zuhûrat olacak ki, Armutlu'nun padişahına seni köle yapacaklar, Zeynep'i câriye!

Karakız'ım!.. Gece olsun, bütün gulyabanîleri öldürelim. Perileri, çaçaronları, firarları, aba altından değnek gösterenleri!..

Hah hah hah hah ha!

Saçlarını fezanın derinliklerinden ufuklara salıveren mutlu bir anne, sımsıcak kollarına aldığı Ermiş Adam Sokağı'nı biteviye okşuyor sarı, kadife parmaklarıyla. Sokağın iki yanını gururla süsleyen bahçelerde birbirlerine omuz vererek dikilip duran ağaçlar bu cömert, şefkatli ve sevimli annenin kucağında tatlı bir sarhoşlukla yaşıyorlar hayallerini. Öz türkülerini söylüyor kuşları. Kuşların gözleri mahmur. Kuşların gözleri billur. Fakat ikircikli kuşların gözleri. Çiçekler ıslak bir arzuyla bakıyorlar gökyüzüne.

Bir pandül sessizce işliyor annenin yüreğinde. Parça parça koparıyor insanların ömürlerini. Sevinç ve hüzün sızarken pandülün yedi renkli dudaklarından, ufukların kılcal damarları kurşunî parlıyor, gökyüzü elde avuçta durmayan, berrak ve mavi bir sıvı gibi akıp dururken yeryüzüne.

Bir rüzgâr esiyor Ermiş Adam Sokağı'nda serin ve hafif. Dalla-

rı kıpırdıyor ağaçların, yaprakları hışırdıyor. Kuşlar cıvıl cıvıl. Mahmurluklarını atmaya çalışıyorlar üzerlerinden. Sinekler vızıldıyor; arılar konup konup kalkıyor çiçeklere.

Anne kaşlarını çatıyor birden; annenin yüzü hüzünle gölgeleniyor. Görmek istemediği bir şeyi görmüş gibi irkiliyor. Bakışları sokağın kuzey ucunda. Gözlerini çiseleyince yüreği, iki damla yaş kirpiklerini zorlayarak iniyor yanaklarına aşağı. Anne üzgün. "Artık beni tanımıyorsun" diye geçiriyor içinden. "Artık beni duymuyorsun..."

Kirli, yer yer yamalı bir gömleği ve barudî renkli, diz kısımları torbalaşmış kısa bir pantolonu olan bir adam sokağın kuzey ucundan güney ucuna doğru hızla ilerliyor. İs lekeleri ve sık çizgiler göze çarpan yüzünde mağrur bir ifade taşıyan bu adamın darmadağın ve bembeyaz saçları yavaşça kıpırdıyor rüzgârın hafif dokunuşlarıyla. Gözlerinin etrafındaki kül rengi halkalar, uzun ve şiddetli bir dramı ve onunla birlikte gelen bir yıpranmayı vurguluyorhep. Ayakları yalın ve kararmış; elleri pütürlü ve mahzun; tırnakları uzun ve siyah. Kenarları kıpkırmızı ağzından sular sızıyor. Bir hayli uzamış sakalı yapış yapış. Kahkahalar atarak koşuyor Ermiş Adam Sokağı'nda. Sağ koluyla, böğrü arasına sıkıştırdığı kuru ağaç dallarını şımsıkı tutuyor. Sol elinde, peşinden sürüklediği kirli bir değneğin kalın tarafına bağlanmış kırmızı naylon bir ip. Ayaklarıyla toprağı döverek koşuyor, değneği ardısıra sürükleyerek konuşuyor:

—Savulun; Armutlu'nun padişahı geliyor! Haydi kuçu, haydi Karakız'ım, Emre'ye gidelim!.. Emre'ye bağ yapalım. Gel kuçu kuçu, gel yavrum!..

Sokağın sonundaki çeşmeye ulaşır ulaşmaz geri dönüyor; ufacık bir toz bulutu hep arkasında.

Kuşların sesi ağaçların uğultusuna karışıyor, ilginç bir melodi çıkıyor ortaya. Gök masmavidir. Annenin kolları saniye saniye yaklaşıyor ufukların kirli yakalarına. Gökyüzünün maviliğini sey-

retmek de bir hoş oluyor, kenarları yemyeşil perdeler gibi uzayan Ermiş Adam Sokağı'nda.

Hah hah hah ha!..

Ağzından sular akıyor adamın. Başını sağa sola çevirerek hercaî bakıyor.

—Yürü Karakız'ım! Yürü Yunus'um! Emre'ye varalım. Yürü!...

Ayaklarını yere tempolu bir şekilde her vuruşta bir "hıh!" sesi geliyor içinden. Sokağın diğer ucuna ulaşınca tekrar geri dönüyor. Aralıksız koşturuyor Karakız'ı. Toz bulut hep arkasında.

—Yürü Karakız'ım, diye bağırıyor, yürü Yunus'um!..

Yaklaşık yüz elli-ikiyüz metre boyundaki sokak, fazla eğik olmayan bir yay parçasını andırıyor. İki tarafına da, normal bir insanın boyunu aşacak yükseklikte kalın duvarlar çekili. Yemyeşil dalların, duvarların sokağa bakan yüzlerine sarkmasıyla yemyeşil iki perde oluşmuş. Duvarların ötesinde, ilçede en fazla bağ ve bahçeye sahip Armutlu Mahallesi sakinlerinin evleri ve bahçeleri yer alıyor. Yeşillik kokusu hiç eksik olmuyor Ermiş Adam Sokağı'ndan. Bu koku, ilçenin diğer mahallelerine nazaran özellikle Armutlu Mahallesi'nde daha fazladır.

Sokağın kuzey ucunda bir merkep görünüyor. Yazması omuzlarına düşmüş, ak saçları meydanda, yüzü bir çizgiler destesi haline gelmiş yaşlı bir kadın merkebin üzerinde dimdik duruyor. Merkep yavaş yavaş ilerliyor sokağın güney ucuna doğru.

Adam kadını görünce, kısa bir duraksama geçiriyor. Mânalı mânalı bakıyor kadının yüzüne. Ayaklarıyla toprağı döverek koşmaya başlıyor ve "hıh" sesleri geliyor içinden. Kadının yanından geçerken fren yapmış gibi duruyor. Titremeye başlıyor. Görmek istemediği bir şeyi görmüş gibi korkuyla ürperiyor. Ürkek gözlerine, sarp yamaçlardan, dar vâdilerden başını taşlara vura vura süzülüp gelen yorgun sular misali mahzun bir canlılık hâkim. Az önceki o hareketli beden şimdi tıpkı bir heykeli andırıyor. Düşüp kırılacak

sanki.

Kadın, boynuna geçirdiği beyaz ve kalın ipi çekerek durduruyor merkebi. Merkep inadına monoton, öylece kala kalıyor. Gözleri çapaklı ve bakışları alabildiğine soğuk kadının. Bu adamı her gördüğünde kalbinin biryerlerine saplanmış zehirli bir diken kıpırdanmaya başlıyor. Yılları kuşatan merhametsiz acılar hücum ediyor beynine ve âdeta bir mengene gibi sıkıyor ruhunu. Bu adamı her gördüğünde kirpikleri yumuşuyor; yeryüzüne serpilmiş kırışıklar geriliyor; dalgınlaşıyor bu adamı her gördüğünde. Şimdi bir çocuktan daha fazla bakıma muhtaç olan bu adam, geçmişte yıllar boyu hükmetmiştir kendisine:

"Peri, çayımı tazele!"

"Peri, ayaklarımı yıka!"

"Peri, sırtımı kaşı!"

"Peri, tıraş takımlarımı getir!"

"Peri, karşımda oyna!"

En çok da, radyodan yayılan oynak bir hava eşliğinde karşısında oynamasını arzulamıştır. Geçmişin bütün karanlığına, karşılıksız kalan hizmetlerinin verdiği hüzne rağmen bir türlü soğuyamadığı, ters davranamadığı bu adamı, şu ânki derbeder ve çaresiz haliyle bile derinden derine seviyor ve asla kaybetmek istemiyor. İster akıllı olsun, ister deli, bu adamda kendisine acımasızca hükmeden bir yan bulunduğunu hissediyor hep. Seyir ve muhtevasını kestiremediği davranışlarını kontrol edebilmek için sert hareket ediyor ona karşı; ama yine de, vicdanının sızlamasına engel olamıyor.

Gözlerini büzerek süzüyor adamı. Sağ elinin baş parmağıyla sokağın sonunu işaret ediyor.

—Eve git, diyor hâkim bir tavırla. Deliliğin doruğundasın ge-

ne!

Bir "hıh!" sesiyle yeniden koşuyor adam. Ufacık toz bulutuyla birlikte uzaklaşıp gidiyor.

Kadın, beyaz ipi gevşeterek sürüyor merkebini. Arada bir dönüp ıslanan gözleriyle bakıyor adamın arkasından.

Ah zırdeli herif!.. Ah pis heves! Bütün bunları hep senin yüzünden çekiyorum. Keşke sen de yansaydın da, yalnız başıma kalsaydım. Ben insanmışım ki, senin gibi bir namussuzu besliyorum. Başkası yerimde olsaydı, seni tımarhaneye kapatttırırdı.

Bunları düşünürken iyice dolu dolu oluyor kadının gözleri. Kendisi gibi yaşlı ve yorgun damlalar, gözlerinin çevresindeki mor halkaları yalayarak süzülüyor yüzünün kederli kırışıklıklarına. Göğsünün sol yanında derinden gelen bir acı duyuyor.

Emre'm!.. Canım oğlum, keşke hiç doğmasaydın, büyümeseydin keşke!..

Sokağın sonuna yaklaşınca, karşıdan Abdullah Temsil ve Ayşe'nin geldiklerini görüyor, sağ koluyla gözlerini siliyor.

Kadının yüzüne dostça bakıyor Temsil. Gülümsüyor.

—Böyle nereye Peri kadın?, diye soruyor.

—Bağdan gayri nereye gidebilirim Abdullah oğlum, diyor Peri kadın. Zerdalilerden yetişenleri toplayacağım da!

—Yolun açık olsun!

—Sağol yavrum; Allah tuttuğunu altın etsin!

Ayşe'nin bakışları hep ufuklarda. Peri kadınla, Temsil'in konuşmalarını dinlemek istemiyor. Bu kadınla ilişki kurmak, ateşler içinde kalmaktan daha ağır geliyor ona.

Ufukta beliren ve sokağın kuzey ucuna ışık gibi süzülen bir hayal.

Bir adam!..

Mütebessim ve sessiz. Bakmakta ve gözlerinden bengisu damlamaktadır yeryüzüne.

Onlar ve Peri kadın, zıt yönlere doğru ilerleyip gidiyorlar. Peri kadın az sonra sokağın güney ucunda kayboluyor.

Sokağın kuzey ucunda beliren başka bir adam, Ayşe'ye sevgiyle bakıp duran hayali, ufukların ta ötesine gönderiyor. Arkasında sürüklediği değneği aşağı yukarı oynatarak kahkahalar atıyor ve ayaklarıyla yeri döverek onlara doğru koşuyor.

—Yürü Karakız'ım, yürü Yunus'um, Emre'ye varalım!

Temsil'in de, Ayşe'nin de bakışları ister istemez adama takılıyor. Temsil "delilerin şahı" diye düşünürken, Ayşe'nin içinde "Emre" çığlıkları yankılanıyor. Hayal dünyasına yavaş ve sessiz açılan bir kapı, maziye çekiyor onu.

Mâzide karanlık vardır. Alevler içindedir mâzi. Yaşamayı istediğinin yanında, istemediği nice zaman dilimleri saklıdır mâzide. Acıların yumak yumak olduğu, gözlerin çeşmeye döndüğü, hıçkırıkların boşluğa saplanıp kaldığı ürkütücü bir sahrâdır mâzi. Damlalar halinde sızmaya başlar Ayşe'nin kirpikleri arasından. Her damla berrak bir yöneliş içinde öper yanaklarından.

Şimdi artık tek başına yürüyor Temsil. Nereye giderse gitsin, Ayşe'nin bundan haberi olmayacaktır. Çünkü o ânki haliyle baştanbaşa mâzidir Ayşe. Bütün geçmişi eriyip akmaktadır gözlerinden.

—Savulun, Armutlu'nun padişahı geliyor!...

Adam yanlarından rüzgâr gibi geçip giderken, Ayşe iyice kapanıyor yüreğine. Onun bu halini gören Temsil, dirseğiyle böğrünü dürterek söyleniyor:

—Ne oldu gene? Senin bu halini asla anlayamıyorum. Başkalarının başından geçmiş dramatik bir olay seni niçin bu kadar etkilesin ki? Senin olmayan acılara ömür boyu ağlayamazsın! Biraz soğuk kanlı ol! Hem yeter artık! Öğretmenlikten istifa ettiğinden beri

gelip beni öğretmenler odasında bekliyorsun. Buna gerek yok!

Böğründe hissettiği acıyla, mazinin soğuk ve ıslak avuçlarından kurtularak yaşadığı ana dönen Ayşe, Temsil'in bu sözlerini tastik ediyor:

—Haklısın! Biliyorsun ki, sulu gözün tekiyim. Bu adamın haline dayanamıyorum. Seni üzdüğüm için özür dilerim. Söz veriyorum; bir daha olmayacaktır.

—Ben de böylesini istiyorum. Ağlaman ve üzülmen bana dokunuyor. Adam bu sokağın gediklisi. Bağla birlikte oğlu da yanınca, delirdi. Fakat halinden memnun. Ama sen onu her görüşte ağlıyorsun. Artık ağlamana tahammül edemiyorum. Çünkü sen önce Allah'ın, sonra da çok sevdiğim bir arkadaşımın emanetisin bana. Seni üzmeyeceğime, sıkıntı çektirmeyeceğime, Allah benden sana karşı nasıl davranmamı istiyorsa öyle davranacağıma ve haram işlemediğin müddetçe yumuşak olacağıma dair söz verdim. Yoksa bana olan arkadaşlık hakkını asla helal etmeyeceğini söyledi. Lütfen biraz anlayışlı ol!

—Beni sana emanet eden o adam kim ise, niçin hâlâ adını söylemiyorsun? Benimle ne ilişkisi var ki, beni sana emanet ediyor?

—Seni Allah için seven müslüman bir kardeşin. Ona seninle evleneceğimi söylemiştim. Hicâbından, temizliğinden ve İslamî hassasiyetinden uzun uzun bahsetti. "Böyle birisini mutsuz etmeye hakkın yok" dedi. Ve benden söz aldı. Bunu sana defalarca anlattım, unuttun mu? Adını söyleyemeyeceğime dair de söz verdim ona.

Ayşe başını sallıyor, çantasından çıkardığı mendille yüzünü ve gözlerini siliyor, tekrar yerine koyuyor mendili. Koluna daha bir sokuluyor Temsil'in. Arada bir içini çekiyor. Sokağın kuzey ucuna ulaşınca, köşeyi dönüp kayboluyorlar.

Hah hah hah hah ha...

Fırsatını bulup da, özgürlüğe kavuşur kavuşmaz pıhtılaşan

kan gibi düşünceleri. Ne bedbin, ne de umutların sultası altında utkunun kanatlarına tutunmuş mağrur bir yansıma, sadece ufuksuz bir temayül çekiyor onu. Kaçınılmaz bir yazgıyı yaşıyor ve durmadan koşuyor, kahkahalar atıyor. Kurumlu mu kurumlu, ama bundan bîhaber.

—Yürü Karakız'ım... Yürü Yunus'um. Emre'ye varalım...

Yargı, aşırı oburluktan çatlamış bir koşu atından farksız onun için. Sürükleniyor ve teselli etmek mümkün değil; ama mutlu. Kukuletalı bir gölgesi var; fakat artık gölgeyi bile tanımıyor. Zaman aşımına uğramış bir nârayla titretiyor Ermiş Adam sokağını'na:

—Savulun, Armutlu'nun padişahı geliyor...

ONUN ÖLMESİ LÂZIM

Ömür Çayevi'nde ıhlamur içmenin tadına doyamıyor; ama buraya gelenler tarafından canının zaman zaman fena halde sıkıldığı da bir gerçektir. En çok da Şarapçı lakâbıyla meşhur ve kendisini birşey sanan herife bozuluyor. Yanında bir de, kendisi gibi şarapçının teki olan oğlu Teoman bulunursa, o zaman havasından geçilmiyor kibirlinin. Ondan uzak kalmak da istemiyor; çünkü çok önemli ortak bir noktaları vardır: Zeynep!.. Söyleyeceği herşeyi merak ediyor bu yüzden.

Bugün gözlerinin içi gülüyor nedense. Neşesini neye borçlu olduğunu kestiremeyecek kadar neşeyle doludur. Görkemli birşekilde çayevine girdikten sonra, ocağa yakın bir masaya oturuyor. Bakışlarındaki alışkanlığın davranışlarına da yansıması ocakcının dikkatini çekmiş olmalıdır ki, takılmak istiyor:

—Maşallah Beyimiz, diyor, yoksa talih kuşu başına mı kondu?

—Konacak, konacak, diyor Yunus Bey.

—Traş o biçim. Bıyıklar gene pırıl pırıl boyanmış. Fötr şapka, kravat, kuka tespih, rugan iskarpin. Vallahi aşkolsun. Senin yanında kendisine "delikanlıyım!" diyen utansın.

Ocakcının iltifatı öylesine hoşuna gidiyor ki, yakın olmak istediği o eşsiz kadınla ilgili umutsuzluklarının bronz heykeli bir ânlık da olsa, eriyip akıyor yüreğinde. İçinin en ücra köşesinde halvete çekilen umut perisi bütün ihtişamıyla köşesinden ayrılıp hücrelerine sıcak sıcak nüfuz ederek onu derinden kucaklıyor. Ocakcıya

şöyle bir bakıyor ve "keşke o da senin gibi düşünse" diye geçiriyor içinden. Böyle zamanlarda hep "kavuşma"nın gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini hayal etmektedir. Sonunda uğraması muhtemel korkunç bir inkisâr, gizli pençeleriyle sıkmaya başlıyor ruhunu. Tutkusunu hissettirmek için harcadığı yoğun çabalara rağmen Zeynep'in bunlardan bir şey anlamamasını da, ona has bir hamakat olarak görüyor ve öyle bir duygusal noktaya ulaşıyor ki, "beni istemeyeni ben de istemem!" gibi bir düşünceden hareketle Zeynep'ten tamamen vazgeçmeyi bile aklına koyabiliyor. Böyle bir sarfınazarın, yılları kapsayan mücadelesine ihânet olacağını hissedince, Zeynep'ten vazgeçmek düşüncesinden hemen uzaklaşıyor. "Bu işte bir yolsuzluk var; ama neden kaynaklanıyor, bilmiyorum!" diyor içinden.

Ocakcı onun çok demli çay içtiğini hafızasına artık iyice yerleştirmiş olmalı ki, garson bardağı masaya bırakırken,

—Buyurunuz özel çayınızı Beyim, diye fısıldıyor kulağına.

Çayevinde, Şarapçı hariç tanıyan herkes ona "Bey" diye hitap etmektedir ve o da buna iyice alışmıştır. Diğer müşterilerle birkaç dakika havadan sudan konuştuktan sonra, hayallerinin fırtınalı iklimine dönüyor yeniden. Odak noktasında hep Zeynep vardır. Manyetik bir alan gibidir Zeynep. Aralıksız kendisine çekmektedir onu.

Çayını kaç defa tazelettiğinin bile farkına varacak durumda değil Yunus Bey. "Birgün mutlaka benim olacak; gençliğimde elde edemediğimi bu yaşımda elde edeceğim. Kemal pısırığın teki. Zeynep'in değerini asla anlayamaz. Onun erkeği değil o!"

Yandaki masadan kahkahalar yükselince, ürpererek kendisine geliyor. Çünkü kahkahalar içinde hemen farkedilen bir ses dikkatini çekmiştir. Şarapçının sesidir bu. Çayevine gelişini göremediği bu adam, gene kimbilir ne yalanlar söyleyerek çevresindekileri güldürmektedir. Zeynep'in adı geçtiğine göre, yoksa bir daha duymak istemediği o gençlik macerasından mı bahsediyor? Eğer böyle ise!...

Şarapçı'yı ve çevresindekileri pür dikkat dinlemeye koyuluyor.

Elindeki gençlik fotoğrafını göstererek,

—Ne günlerdi be, diyor Şarapçı? Armutlu'nun en yakışıklı delikanlısı olarak en güzel kızını kaçırmaya kalktım. Ama avucumu yaladım! Kodese tıkıldım. O kız için değerdi. Şimdi çıplak bir kurutemizleyicinin yanında kimbilir ne kadar mutsuzdur. Onun lâyığı bendim; bizi ayırdılar.

Kırmızı bir surat ve sarkan bir göbek! En unutulmaz yanlarıdır şarapçının. Şaraptan başka içki içmediği için böyle diyorlar ona. Estetik olarak elle tutulacak hiç bir yanı kalmamıştır. Gözleri iri ve kanlıdır. Burnunun ucu göğermiştir. Gençlik fotoğraflarından birkaçını cebinde taşır ve zaman zaman çevresindekilere göstererek yıllar önce çok yakışıklı bir delikanlı olduğunu söyler. Gururlanır. Sözü evirip çevirerek Zeynep'e ve büyük aşkına getirir. Sonra hep aynı kaçırma hikâyesi ve bir yığın ayrıntı!

Korunmasını sağlayacak bir çevre ve akraba zincirinden yoksun olduğu için, alabildiğine veryansın ediyor Kemal'a. Söylediklerini duysa bile, hiç bir şey yapamayacağını biliyor çünkü. Üstelik altı tane ızbandut gibi oğlu vardır. Hele bunların içinde bir Teoman bulunuyor ki, babası gibi şarapçılığıyla, göbeğiyle meşhurdur o da. Kavga etmekte, hırsızlıkta, çapkınlıkta!.. Birkaç kez hapse girip çıkan Teoman'ın şu anda kullanmakta olduğu mersedes marka otomobili bile çalıntı eşyaları satarak aldığı söyleniyor. Ama bunları ona imâ etmek bile, insanın herhangi biryerinin zedelenmesi demektir.

Şarapçı ve ailesinin durumunu çok iyi bildiklerinden, onu dinleyenler, Zeynep hakkında söylediklerini Kemal'a ulaştırmak gibi riskli bir davranışta asla bulunmuyorlar.

"Hayır!" diyor içinden Yunus Bey. "Zeynep seni de, beni de istemedi. Yalancı!" Sonra Şarapçı'nın, Zeynep için kullandığı ve tüylerini diken diken eden küfürleri duyunca tepesi atıyor. "Ona benden başkası sövemez!" diye haykırıyor içinden. Dayanacak gücü

kalmamıştır. Öfkeyle kalkıyor yerinden. Çaylarının parasını vererek ayrılıyor oradan. Yüzü kireç gibidir. Burnundan solumaktadır. "Ona benden başka kim söverse, öldürürüm!" diyor içinden.

Ne yapacağını kestiremeden, nereye gittiğini bilemeden hızlı hızlı yürüyor. Kuka tespihinin taneleri normalin çok üstünde bir devirle geçiyor parmaklarının arasından. Bazen yanından geçenlere çarpıyor, ama hiç umursamadan yoluna devam ediyor.

Minarelerden salâ sesleri yükselmeye başlayınca, o günün cuma olduğunu hatırlıyor. Bir an için, abdest alıp camiye gitmek geçiyorsa da içinden, sonra hemen vazgeçiyor.

—Gitmeyeceğim, diyor fısıltıyla, cumaya mumaya gitmeyeceğim! İğrenç herif, bende namaz kılacak hal mi bıraktı? Allah'ın affı sonsuzdur. Bağışlar! Yeter ki, Zeynep benim olsun!

Yürüye yürüye ilçenin dışına çıkıyor. Rengi hâlâ kireç gibidir. Şarapçı'nın sözleri kulaklarında çınladıkça, çıldıracak gibi oluyor. Daha beter küfürlerle anıyor şarapçıyı. "Zeynep'e benden başkası sövemez! Şarapçı'nın ölmesi lazım!" diyor içinden. "Ölmesi lazım!"

Terlemiştir. Hissedilmeye başlayan kış günlerinin soğuk havasına rağmen hem de....

* * *

Menekşem, içime doğan nûr musun
Aradığım ânda bulunur musun

Onu kendisine bağışlaması için yalvarmak!.. "Bu dünyada kavuşamadım; ölümden sonraki hayatta beni ona kavuştur!" diye dua etmek. Sonra bu iki mısrayı fısıldamak ve yüreğine tekrar tekrar dinletmek!... Hayatında mutluluk namına bir şey varsa, oğlu Mikâil ve bunlardır işte.

Vuslat kapısını birgün açacak mıdır gökler, Emri İlahi'nin tecessüs eden şekliyle? Önünde uzayan bu esrarlı ve acılarla dolu yol birgün hedefe ulaşacak mıdır? Ruhunu desen desen süsleyen sevgili, sevgililerin en güzeli onu sonsuzlukta bekleyecek midir? Saatler gün be gün yaşlanıyor ayaklarında. Yıllar önce gönlünde uyanan bu nesneler ötesi âlem, hayat tarzının değişmesiyle daha da derinleşmiş ve kuşatmıştır benliğini. Ufuklar onu çekiyor gibi, aynalar yutuyor gibidir ellerini.

Hükmü göz kırpmamız kadar âni olan Yaratıcı, bir nefesin ucundaki köpükten farksız hayatı kendisinden aldığında, vâdesi dolduğunda yörüngelerin, fezâdan bile derin hasreti ve hüzünden örülmüş bir kefenden ibaret yüküyle karşısına çıkacak bu günâhkâra bir şeb-i arus bahşedecek midir acaba? Şakaklarında ter, gözlerinde kan, yüreğinde duman! Ve bir menekşe!.. Çektiği bu belâlı hicran birgün bitecek midir?

Renkler onun için artık anlamını yitirmiştir. Seslere bir tuhaf yönelmekte, dışdünyadan her gün biraz daha uzaklaşmaktadır. Mutluluğunun bir menekşenin kirpiklerine takılıp kaldığını düşünmesi, beklediği bütün muştuların birer birer hayal olması, çevresindekilerin yaşadığı çarpıklıklardan duyduğu üzüntü değişik acılar çektirmektedir ona.

Biliyor ki, hiç bir ruh dünyada ebedi gülemez; hiç bir dua ölüme çare olamaz. Bu yüzden umutlarını maveraya gömmüş, yüzünü Ay'a çevirmiş, okun yaydan çıkma vaktini beklemektedir. Susuzluğunu onun sevgisiyle giderdiğini, mutsuzluğunu onun mutluluk veren güzelliği ve hicâbıyla geçmişe gömdüğünü düşünerek "kokunu ruhuma sundun, yüreğime yüreğinle dokundun" diyor içinden. Bir fırtınadır esen kalbinde. Zamanla daha da çılgınlaşan! Bir kılını bile İrem'e değişmeyeceği o müstesna insana duyduğu sevginin fırtınasıdır bu. Ölümsüzlük çağına ulaşmadıkça, takdir vuslata mührünü vurmadıkça, ebedî düğün gerçekleşmedikçe dinmeyecektir.

Menekşem, içime doğan nûr musun

Aradığım ânda bulunur musun

Ruhunu sükûnete erdirecek eşsiz bir yârandır süsleyen hayallerini. Mazinin derinliğine gömülmüş özel bir yâran! Onun için yazdığı bu iki mısra hep takılıyor dudaklarına. Fakültenin üçüncü sınıfında akılsızca ve enine boyuna düşünmeden yaptığı bir evlilik yüzünden birkaç yıldır yaka paça olduğu korkunç şirretlikten kurtulmasını sağlayacak sıcak bir ilgiye öylesine muhtaçtır ki!

"Şebnem edâlım" demişti onun için.

Onu hiç unutmuyor; ama o en uzak hayalden daha uzaktır şimdi. Nerede olduğunu, ne yaptığını bilmediği gibi, yaşayıp yaşamadığından dahi habersizdir. "Beni reddetmeseydi ne olurdu sanki?" deyip duruyor bazen. Onu kaybettiğine ne kadar çok üzülüyorsa, yaşadığı kimlik değişimine de o kadar çok seviniyor. Geçmişinde de bugünkü dünya görüşüyle yaşasaydı, belki reddedilmeyecek ve dünyanın en güzel ve ahlâklı kızı, o bir eşi daha bulunmayan kız kendisine eş olacaktı. Onun kadar güzelini ve hicaplısını tanımamıştır çünkü. Ulaşmaya güç yetiremediği nâdide bir çiçektir o!

Ona duyduğu sevgiye akıl sır erdiremiyor. Kontrolünün dışındadır. Onunla evlenmek istediği zaman herkesin hakkında kötülük düşünebilecek kadar yanlış bir yolda yürüdüğü halde, bataklıklarda sürünmesine, içinin hâkimi yapışkan bir arzuya, aklına eseni yapma dürtüsüne ve bundan oluşan güçlü, isterik bir sese boyun eğmesine rağmen, onu yüreğinin en özel yerinde bir inci tanesi gibi saklamıştır. Dünya görüşünde meydana gelen değişimden sonra - ki bu değişimi Allah'ın bir lütfu olarak değerlendirmektedir- inci tanesi eriyip kanında karışmış, bedeninin her tarafını kaplamıştır. Sönmeyen bir yangınla doldurmuştur hücrelerini.

İnci ve alev!.. Cefakâr, ama sevgililerin en parıltılısı bir insan! Bunların yanında Lale'ye karşı hissettiği günahkârlık duygusu! Lale'nin, mutsuzluklarının oluşumunda hiç bir suçu yoktur. Bütün

suç babasına, kayınpederi Kemal'a ve kendisine aittir. Onlar ikisini sorumsuzca nişanlamışlar, "gelip evimde otursun; nasıl olsa başkalarıyla günümü gün ederim" diye düşünerek bu akrabalığa razı olmuş, o günlerde vicdanı birazcık bile sızlamadan Lale'nin kanına girmiştir. Zaten, Lale de kendisini sevememiştir bir türlü. Babasının çırağıyla olan aşkı mahallede dilden dile dolaşıyor hâlâ. İkisinin evliliğinden sonra çırak ilçeyi terkedip gitmiştir. İntihar ettiğini söyleyenler bile vardır.

İçki, kumar ve kadın!.. Tam bir berduştur o zamanlar. Fakültenin dördüncü sınıfına değin sürmüştür bu. Evliliklerinin ilk iki yılı kavga ve gürültünün pençesinde geçmiştir. Birbirlerini derinden yaraladıkları ve boşanmanın eşiğine geldikleri olmuştur. Yunus Beyin çabaları sonucu evliliklerini yürütebilmişlerdir ancak.

Değişimin ardından, Lale'ye karşı davranışları da değişiyor. Bu nedenle kavgaları asgariye iniyor. Öldükten sonra, yeryüzündeki bütün ânlarından hesaba çekileceğine şüphesiz bir şekilde inanmaya başladığından beri kırıcı hareketlerden kaçınıyor, mecbur kalmadıkça müdahalede bulunmuyor. Oğulları Mikâil'i en iyi şekilde yetiştirmeyi düşünüyor, geçmişini karartan günahlarından ötürü her namazda dua ediyor. O ses, o dürtü artık tırmalamıyor içini. Kendisinden kaynaklanan sebeplerden dolayı kaybettiği ideal bir sevgilinin kalbinde açtığı oyuktan ve onu her hatırlayışında duyduğu burukluktan artık tad almaya başlamıştır. Yalnızlığını unutuyor böylece. Sevgi bir menekşe gibi açıyor yüreğinde. Dedikodusundan yıldığı çevresine olan küskünlüğüne ve eşiyle arasındaki müzmin soğukluğa rağmen, ruhunu yıllar önce büyüleyen o insanı hep taşıyor gönlünde. Mahzun bir mutluluk yuvasıdır gönlü.

Menekşem, içime doğan nûr musun

Aradığım ânda bulunur musun

"Böyle olmayabilirdi! Belki de hiç bir zaman bulamayabilirim seni!" diye düşünürken, odaya Lale giriyor. Kucağında Mikâil var-

dır. Başına saçlarını yarı yarıya gizleyen bir başörtüsü bağlamıştır. Emre'nin gözlerinin içine bakarak,

—Annemlere gidiyorum, diyor.

—İşin mi var, diye soruyor Emre.

—Annemlere gidebilmem için, ille de işimin olması mı lazım?

—Öyle demek istemedim. Bu şekilde dışarı çıkman iyi olmaz; başörtüsünü daha düzenli bağlamalısın!

—Niye? Saçlarım açıkta kalırsa, melekler dışarıda yine kaçarlar mı benden? Korkma, ürkütmem onları!

—Alay etme, kâfir olursun!

Kapıyı çekip gidiyor Lale. Alaycı bir tebessüm yayılmıştır çehresine ve bu tebessüm Emre'nin içine asit gibi inmiştir. Bu kadını bir türlü anlayamıyor. Acaba hangi amaca hizmet ediyor diye kısa bir süre düşünüyorsa da, herhangi bir amaç belirleyemiyor. Bütün problemlerinin temelinde, karı-kocada bulunması gereken sevgi demetinin incecik bir telinin bile aralarında bulunmaması yatmaktadır. Seyrek de olsa, hayvanca yakınlaşmaları ise, hiç bir şeyi halletmiyor. Öyleyse ne olacak? Bu soru, aşılmaz bir dağ, dipsiz bir kuyu, sonsuz ve kapkaranlık bir tünel gibi kesiyor önünü.

Dönüşümün ilk günlerinde ona sık sık doğruluktan, ebedî hayattan, yeryüzünde Allah için verilmesi gereken mücadeleden, kendilerine düşen görevlerden söz ettiği halde, bir arpa boyu bile yol alamamış, hatta gerilemişti. Lale sonunda, "sen benim müslümanlığımdan mı şüpheleniyorsun?" diye çıkışmış ve onunla kavga etmişti. O gün bu gündür, bir daha böyle şeylerden konuşamıyorlar. Çünkü ne zaman dinden, imandan bahsetse, Lale hemen eski şeytanî yaşantısını yüzüne vuruyor, "ne çabuk temizlendin!" dercesine imalarda bulunuyor. Günahkâr bir tartışma çıkmasın diye susuyor Emre.

Odanın dört tarafına şöyle bir göz gezdiriyor. Bakışları, oturduğu krem rengi çekyatın gül yaprağı desenlerine takılıp kalıyor

sonunda. Bu ev, bu oda, oraya buraya konulmuş eşyalar!.. Eşiyle mutsuzluğu onlara da sinmiştir sanki. Hepsi de doğuk soğuk bakıyor yüzüne. Girişte çerçeveletip aynanın karşısındaki duvara astığı ve saçını sakalını karmakarışık gösteren siyah-beyaz bir fotoğraf, eski ve kavî bir düşman gibi duruyor orada. Onu ayaklarının altına alıp parçalamak geçiyor Emre'nin içinden.

Pencerenin önüne gidip oturuyor. Çenesini sağ elinin baş ve işaret parmakları arasına alarak bahçeyi seyretmeye koyuluyor. Belirgin bir donukluk hâkimdir yüzüne. Fakat içi bir hesaplaşma alanı gibidir.

Babalar ve çocuklar!.. Hayat ve onu yanlış kanallara sürükleyen mes'ul ruhlar!.. Allah'ım, sen beni kavuşturduğun doğru yoldan ayırma!..

Babam, çocukluğumda bana yaptığı kötülüğün büyüklüğünü bir anlayabilse... Elle tutulur hiç bir şey öğretmedi. Para vermekten başka ikramda bulunmadı. "Sana Lale'yi alacağım!" diyip durdu yıllarca. Bu kuru temizleyiciyi niye bu kadar seviyor, bilmem ki!..

Lale'nin de benden geri kalır yanı yok. Dine ve ahlâka ait doğru dürüst hiç bir şey öğretmemişler. Fakirliklerine rağmen, paraya da fazla tutkun değil. Babasının çırağıyla aralarındaki sevgiyi o zamanlar öğrenebilseydim, onu asla almazdım!..

Aaah sersem kafa!.. Bunları hep senin yüzünden çekiyorum. Senin o sefih günlerin yok mu! Başında ateşten sorguç taşıyan bir kuş misali böbürlene böbürlene uçup durduğun o karanlık gökler!.. Ufkunda ebediyyet şerâresi parlayana değin yaşadığın uçarı hayat! O her akşam güneş gibi zevale eren ve bir daha da doğmayan duygular! Kaprisler yumağı haline gelen korkunç bir megalomani!..

İğnenin kapsüle dokunup mermiyi ateşlemesi gibi ateşliyordun günahların fişeğini. Ama hep kendini yaraladığının farkında bile değildin. Yaralı bir gemiye benziyordun. Bulabileceğin tek ve küçücük bir rıhtıma yanaşmaya dahi razıydın. Fakat her tarafın ko-

kuşmuş sularla çevriliydi. Nereye gitsen, kokuşmuş sular!... İçin mikroplarla kaynıyordu; yaranı iyileştirmeyi düşünemez haldeydin. Eğer Allah rıhtımı gösterip şifa vermeseydi, bugün batmış olacaktın!..

Göğüs geçiriyor. O adamı hatırlıyor. Fakültenin dördüncü sınıfında karşısına çıkan ve bütün dünyasını farklı bir zemine oturtmasına sebep olan adamı!... Ruhuyla bedeni arasına bir medyum gibi sokulmuş, onları birbirinden ayıran boşluğu doldurarak hayatın gerçek anlamını kavramasına yardım etmişti. Cahilliğinin farkına varmıştı onun sâyesinde. Kendisini etkilemek için hiç bir çaba sarfetmeyen, inanan ve gereğini yapmaktan çekinmeyen bu adamın ruhuna aşıladığı öldükten sonra hayat inancı onu kitap okumaya itmiş, okudukça düşünceleri değişmişti. Yeni düşünceleri Lale tarafından hiç bir zaman tescil edilmemişti ve buna üzülüyor; ama yaşadığı özdeğişim ise hep mutuluk veriyor ona.

O adam!... Boyacı Mikâil!.. Kimbilir nerededir şimdi? Onu yeniden görebilmeyi öylesine çok istiyor ki. Bildiği tek şey, o zamanlar fakültenin önünde boyacılık yaptığı ve sonradan oraları terkettiğiydi.

Birgün gene ayakkabılarını boyatıyordu Mikâil'e.

—İki günde bir boyattığına göre, ayakkabılarını çok seviyorsun herhalde, demişti Mikâil.

—Ayakkabılarımı değil, ayaklarımı çok seviyorum, diye karşılık vermişti o da.

—Fakat unutma ki, demişti Mikâil, bu çok sevdiğin ayaklar, tıpkı ayakkabıların gibi birgün yerlerinde olmayacaklar!..

Son söz keskin bir çam parçası gibi saplanmıştı içine. Günlerce düşüncelere dalmış, ayaklarının artık kendisinin olmayacağı zamanı, ölüm ânını gözlerinin önüne getirerek ürpertiyle dolmuştu. Şakası yoktu bu işin ve birgün mutlaka gerçekleşecekti.

Sarsılmıştı. O âna değin düşünemediği, hesaba katmadığı bir

hakikattı bu. Hem sadece ayakları mı?.. Bütün bedeni!.. Daha sonra çeşitli meseleleri saatlerce konuştuğu Mikâil'in derin din kültürüyle yüz yüze gelmiş, şaşırmıştı. Birçok sorusuna ondan tatminkâr cevaplar almıştı. Bildiklerinin pek çoğunu, ilâhiyat fakültesinde okuyan bir oğlunun kitaplarından elde ettiğini söylemişti Mikâil. Son görüşmesinde hasta olduğunu öğrendiği bu garib boyacıyı ondan sonra bir daha da görememişti. Fakat bu kadarcık bir ilişki bile, onun başka bir dünyaya gözlerini açmasına yetmişti.

Onu asla unutamıyor. İçinden bazen, "adam amma da boyacıymış ha!" diyor. "Ayakkabılarımla birlikte zihnimi de boyadı!" Onun için zaman zaman dua ediyor. Yıllardır sevgisi yüreğinden çıkmayan o kız için de.

Pencere önünden kalkıyor. Dudaklarını kıpırdatarak odadan ayrılıyor...

Akşam olmak üzeredir.

* * *

Kendisiyle bir piyon gibi oynanmış olmasını bir türlü hazmedemiyor. Akıl erdiremediği bir şey varsa, o da Yunus Bey'in, kurutemizleyici Kemal'ın kızını oğluna almak için takındığı o inatçı tavırdı. Defalarca evlerine gidip gelmiş, önceleri kendisi istemediği için bu işe pek razı olmayan babasını sonunda razı etmeyi başarmıştı. Günlerce ağlamıştı Lale. Yememiş, içmemiş, şiddetle karşı koymuş; ama Armutlu Mahallesi muhtarı Yunus Bey'in evine gelin gitmekten kurtulamamıştı.

Erdoğan için ölüm demekti bu. Zaten nişandan hemen sonra dükkânı ve ilçeyi terketmiş, bir daha da dönmemişti. Böylece, bir çırağın ustasının kızına olan aşkı da dilden dile dolaşır olmuştu.

Emre'nin, tıpkı bir hizmetçi niyetiyle kendisini kabul ettiğini evlenir evlenmez anlamıştı Lale. Nişanlılık döneminde, "belki de

sevdiği için istemiştir beni" diye düşünmüştü halbuki. Oysa düğünden hemen sonra anlaşılmıştı vehbinin kerrâkesi!..

Aylarca süren korkunç bir yalnızlık. Gece geç saatlere kadar bir başına ve mahzun bir kadın. Kumar oynayan, başka kadınlarla düşüp kalkan, haftada birkaç kez döndüğü eve sarhoş olarak gelen kayıtsız bir idam!.. Canı her sıkıldığında yumruklarını konuşturan, iğrenç küfürler savuran, kendini beğenmiş bir adam!.. Arada bir hayvanca sokulan!..

İlk bakışta iki yıpranmış çekyatın göze çarptığı odayı şöyle bir gözden geçirdikten sonra, dizinde uyuyan Mikâil'e bakıyor. Gözleri dolu dolu oluyor. Mutsuzluk bir plânyadır sanki. Sürtünüp duruyor yüreğine ve hergün biraz daha küçültüyor onu. Emre'nin davranışlarında bir değişimin olduğu gerçekti; hem de uzun zamandır. Fakat Lale, Emre'nin ona karşı tutumunun değişmediğine ve asla değişmeyeceğine inanıyor. Çünkü sevmeden evlenmişti kendisiyle.

Bu ev bir ömür törpüsü; bu duvarlar gittikçe daralan bir mengenenin merhametsiz dudakları. Tamamen yavan bir hayat ve asla kurulamayan insicâm. Aralıksız devam eden bir inkisârın pençeleri arasında kıvranıyor Lale. Ilgıt ılgıt esen, yüreğini serinleten, ruhunu yalnızlığın acımasız dişlilerinden kurtaracak bir saadet rüzgârına öylesine ihtiyacı var ki!.. Bu ağır çile bitsin istiyor artık. Son yıllarda anlayışlı davranıyor olsa bile, evliliklerinin ilk yılında nankörlüğün doruğuna ulaştığı için bir daha asla yükselemeyecek biçimde gözünden düşen Emre'ye karşı muvazeneli hareket etmek bir türlü gelmiyor içinden. Onları birbirlerine bağlayan pamuk ipliğinin ne koptuğunu, ne de kalınlaştığını düşünüyor. Bundan böyle fedakârlık yapmak Emre'ye kalmıştır. O, yapılması gerekeni yapmıştır çünkü.

Yunus Bey'in, ailesine ve özellikle de annesine karşı yakın ilgisini hiç anlayamıyor. Adam sanki onlara ömür boyu hizmet etmeye yeminlidir. Aile bir araya toplanmayıversin; palavralarını birbiri

ardınca sıralayıp durur. Hele hele pişkinliğine hiç tahammül edemiyor ve "moruk, kırk azgını, serseri,...!" diye geçiriyor, içinden. Anne ve babasının, ilgilerini ondan esirgememelerine içerliyor, öfkeden dudaklarını kemiriyor. Gösterişe bayılan böyle bir adama nasıl olur da iltifatlarda bulunurlar; anlayamıyor.

Erdoğan'ı düşünüyor. Kimbilir nerede ve ne haldedir!... İntihar ettiği her ne kadar kulaktan kulağa yayılıyorsa da, o buna inanmıyor. Çünkü öylesine zeki bir insanın hayatına son vereceğini aklı almıyor.

Mikâil'i kaldırıp soldaki çekyata koyuyor ve üzerine ince bir battaniye örtüyor. Annesinin odaya girdiğini görünce, işaret parmağını dudaklarına götürerek "sus!" işareti yapıyor. Birlikte odadan çıkıyorlar. "Sen ve babam beni yaktınız!" diye düşünüyor. "Beni sattınız!..."

* * *

Onun gibisi bu ilçede yoktur. Eskiden ilçenin en güzel kızıydı; şimdi en güzel kadını! Benim olmalı! Siyah ve uzun saçlar, tavuz gözler, beyaz ten; boy bos!... Mutlaka benim olmalı!...

Pencerenin önüne oturmuş, karşısına aldığı yuvarlak ve ceviz kenarlı aynaya dikkatle bakarken, özenle boyuyor bıyıklarını. Küçücük bir boya kutusu, boya ve fırça. Sık sık pencereden dışarıya seyrediyor; kurutemizleyici Kemal'ın bahçesinde heyecanla gezinen gözbebekleri odaya dönerek aynada karar kılıyor. "Öldürmek olmaz: ama adamakıllı benzetmeleri lazım! Hin oğlu hin!.. Zeynep'e küfretmek neymiş, görsün. Bunca para verdim; bir ay boyunca onlara şarap almaya yeter. İç edecek değiller ya!"

Kapı gıcırtıyla açılıyor ve içeri Perihan giriyor. Yunus Bey'i pencere önünde bıyık boyarken bulunca, şaşkın şaşkın soruyor:

—Hayrola Bey, gene boyanıyorsun neyse? traş da olmuşsun;

önemli bir işin mi var?

Kahkahalarla gülüyor Yunus Bey.

—Politika Peri, politika, diyor. Başbakanın partisinden adamlar gelecek. Onları karşılamaya gideceğim. Bilirsin ki, ben her zaman iktidar partisini tutarım. Muhtarın akıllısı böyledir işte!..

—Ben partiden pırtıdan anlamam Bey.

—Saçı uzun, aklı kısasınız siz! Oturun oturduğunuz yerde! Böyle şeylere aklınız ermez.

Perihan odadan çıkarken, Yunus Bey bıyıklarını boyamaya devam ediyor. Gözleri sık sık kurutemizleyicinin bahçesine takılmaktadır. Gittikçe dalgınlaşıyor. Dalgınlaştıkça ne yaptığını unutuyor. Uzun süre oynayıp duruyor bıyıklarıyla. Karısı arada bir odaya girip çıkmakta, başını tuhaf tuhaf sallamaktadır.

Ordubozanlık etmeseydi, bunlar olmazdı. Nâdan!.. Beni değil de, o çulsuzu istedi. Şarapçı kaçırmayı başaracaktı ki, aklı başına gelsin. Biraz sevseydi beni, biraz da sadâkat gösterseydi, her şey bambaşka olabilirdi.

Tahammül edemiyorum!.. Onsuz yaşamak lezzet vermiyor bana. Hep teessür!... Yıllardır hizmetçisiyim onların. Bu hizmetin karşılığını ödemeye rvetleri yetmez. Gene de yaranamıyorum. Ama birgün! Birgün mutlaka!...

Reddetmeseydi, neler olurdu neler. Güzel çocuklar, şen bir yuva. Ben o zaman daha bir müslümanlaşırdım. Hacı olurdum! Beş vakit namaz, oruç, zekât. Belki de, Zeynep'le birlikte hacca giderdik. Hem dünyamız şen olurdu, hem de âhiretimiz. Ama ya şimdi? Âhireti kurtarmak mümkün; Allah'ın affı boldur; belki bağışlar. Bizler âciz ve günahkâr kullarız. Günah işleriz; o da affeder. Ama ya dünya?. Peri'nin yanında dünya başıma zindan oldu. Ah Zeynep!.. Birgün mutlaka!..

Zeynep'in bahçeye çıktığını görür görmez, kalbi heyecanla sarsılıyor. Esrik bir tavırla baka kalıyor. Sonra âniden kalkarak boya

kutusunu odanın ortasına fırlatıp aceleyle dışarı çıkıyor.

Odaya girince boya kutusunu yerde bulan Perihan, "bu adam iyice azıttı!" diye düşünerek takımları toplamaya başlıyor. Kafası allak bullaktır. Bu adamın neye hizmet ettiğini bir türlü anlayamamaktadır.

* * *

Geceleyin meyhaneden evine dönerken, ara sokakların birinde meçhul kişiler tarafından feci şekilde dövülerek komaya sokulan Şarapçı'nın devlet hastanesine kaldırıldığını duyunca, farklı olduğunu kendisinin de hissettiği bir sevinç rüzgârı esiyor içinde. "Adamı böyle benzetirler işte!" diye düşünerek mahalle camisinin önünde sohbet ettiği imamdan izin isteyerek hastanenin yolunu tutuyor.

Gidip bir geçmiş olsun diyeyim. İnşaallah komadan çıkamaz! Zeynep'e sövmek neymiş, görsün!..

Hafifçe titriyor, fakat bunun farkında değil. Bazen sendeliyor yürürken. Bir yandan "Onun ölmesi lazım, onun ölmesi lazım!" diye geçirirken içinden, bir yandan da bu işin anlaşılması halinde başına gelebilecekleri hayal ederek korkuyor ve vurgun yemiş gibi oluyor. Sorgu suale, hele hele hapishaneye asla tahammül edemeyeceğini biliyor. Zeynep'sizlik düşüncesi bir şîrpençe gibi sızlatıyor içini. Artık bir an önce ona kavuşması lazım. Çünkü zamanın kendisini hergün biraz daha çürüttüğünün farkında.

Aynı cadde üzerinde altlı üstlü kiraya vermiş olduğu dükkânlarının önünden geçerken, yüzünü buruşturarak vitrinlere bakıyor ve "zenginlikde insanın mutlu olmasına yetmiyor. Bunca dükkân, üç takım kiraya verilmiş ev, milyonlarca liralık koca bir bağ ve daha neler neler! Ama hepsi Zeynep'in bir kılı bile olamaz. Aaah Zeynep!..." diyor kendi kendine. Bunca yıllık çabalarına rağ-

men aralarında bir türlü peydahlayamadığı ülfet, bazen onda korkunç bir yenilgiye doğru sürüklendiği hissini uyandırıyor. Oysa o, bütün dünyanın viran olması pahasına bile Zeynep'e kavuşmaya razıdır.

Hastanenin önüne geldiğinde düşüncelerinden sıyrılıyor. Tuhaf bir ürperti dolduruyor damarlarını. İçinden bir ses "sen âdi bir yaratığın tekisin! Sen katilin birisin!" diyor. Başını hızlı hızlı sallıyor ve "hayır! diyor içinden." O bunu hak etmişti!.. " Fakat bu karşı ses onu tatmin etmeyince, canı sıkılıyor. Ne demekti bu? Kalbine giren bu krampın sebebi neydi? Geri dönüp oradan uzaklaşmak istiyor, fakat başaramıyor. Ayaklarına söz geçiremiyor ve hastanenin koğuş kısmına çekiyor onu ayakları. Bu hal, şarapçının karşısına dikilene değin sürüyor.

Şarapçı sargılar içinde ve hareketsiz. Koluna serum takılı. Başındaki yaralar önemli olmalı ki, başında daha çok sargı var. Onu bu haliyle görür görmez, Zeynep'e ettiği küfürleri hatırlıyor. "Adamı yaşadığına pişman ederler!" diyor içinden. Odanın kapısında bekleyen Teoman'a dönerek,

—Geçmiş olsun, diyor.

—Sağol Muhtar emmi, diyor Teoman.

—Yapanlar biliniyor mu?

Bu soruyu sorarken, titrediğini hissediyor Yunus Bey. Teoman içini çekip, başını sallayarak cevap veriyor:

—Hiç iz bırakmamışlar. Değneklerle vurmuşlar onlarla birlikte kaybolmuşlar. Kaç kişi oldukları da belli değil. Kim olduklarını bir bilebilsem, onları nasıl kıtır kıtır keseceğimi tahmin edemezsin!..

Bunları söyledikten sonra bir dizi küfür savuran Teoman'ın hüzünlü, ama kin ve nefret yüklü sözlerini öylesine özümlüyor ki, bu işi kendisinin yaptırdığının anlaşılması halinde başına gelecekleri az da olsa, kestirebiliyor. Şarapçıya tekrar baktıktan sonra Teoman'a dönüyor.

—Allah şifa versin, diyor.

—Sağol Muhtar emmi, diyor Teoman.

—Domuzlar, yaşlı bir insana bunlar yapılır mı?

—Gence de yapılmaz Muhta r emmi!

—Haydi bana eyvallah.

—Güle güle! Geldiğini bilseydi, babam çok sevinirdi. Çünkü sizin birbirinizden pek hoşlanmadığınızı herkes bilir.

Hastaneden ayrılırken, Zeynep'in artık tamamen kendisine kaldığını düşünerek tatlı tatlı irkiliyor. "Babanı kimlerin dövdüğünü cehennemde öğrenirsin!" diyor içinden. Küçük Bağ'a doğru yürüyüp kayboluyor...

Camilerden ikindi ezanları okunmaktadır.

* * *

İki gün sonra, Şarapçı'nın komadan kurtulamıyarak öldüğünü duyunca, yeniden hastanenin önüne gidiyor. Kalabalık bir insan grubu içinde Teoman'ı, babasını dövenler için küfürler savurarak hıçkırırken bulunca, aceleyle oradan uzaklaşıyor. Bir cümle nakarat halinde yükseliyor içinden: "Ölmesi lazımdı!.. Ölmesi lazımdı!... Ölmesi lazımdı!..."

BU ŞEHİR ONUNLA GÜZEL

Gene tartışıyorlar. Mümkün olduğunca sakin konuşmaya gayret ediyor Emre; fakat Lale onu hep kışkırtıyor. İlle de "bana bağır!" diyor sanki. Hayatının en tatsız ve istemediği zamanları bunlar. İlişkilerinin karanlık geçmişinin yanında, Lale'nin nâdanlığından da kaynaklanıyor bu. Halbuki eski düşmanlığı sürdürmenin bir anlamı yok artık. Emre'nin açısından her şey değişmiştir çünkü.

Tartışmaları sürerken, genellikle çaresizce bocalar, kontrolünü kaybeder, beklenmedik hareketler yapar Emre. Bazen karısına vurur, bazen de eşyalardan alır intikamını. Gözlerini öfke bürümüş bir vaziyette ayrılır evden. Saatlerce dönmediği olur.

Son zamanlarda bu durumu bile değişmiştir. Artık daha çok sabretmekte, yanlış şeyler yapmamak için elinden gelen gayreti sarfetmektedir. Lale'nin bütün hakaretlerini sinesine çekmekte, "haklısın, bütün bunlara sen sebep oldum!" demektedir içinden.

Bugün daha bir tahrik edici Lale. Hep tersine tersine konuşuyor, Emre ne söylerse söylesin, mutlaka bir karşılığını buluyor. Tartışmanın bugünkü sebebi Yunus Bey'dir. Anneler, babalar, evliliklerinin istekleri dışında gerçekleşmesi, Mikâil, Emre'nin edebiyata düşkünlüğü ya da fındık kabuğunu doldurmayacak başka birşey!.. Odanın ortasına atılmış bir kibrit çöpü bile münakaşa etmelerine yetiyor.

—Sen, diyor Lale, pısırığın tekisin!.. Hakkını arayamayan zavallı bir adamsın. Alsana babandan hakkını!

Kısa bir süre düşünüyor Emre. Tam karşısında duran üç gözlü

gardroba bakıyor. Ardından hemen yakınındaki aynaya çeviriyor bakışlarını. Profilden izleyerek görüntüsünü, konuşmaya başlıyor. Bedenen orada, ruhen başka bir evrendedir sanki:

—Babam, diyor, Yunus Bey!.. Meçhullerin insanı. Başkalarına iyilik yapmaya can attığı halde, öz oğlunu yakan adam!

Onun bu sözleri yüzünden iyice çılgıdan çıkıyor Lale:

—Eğer, diye bağırıyor, bunu söylemekle babanın beni sana nikâhlamasını kastediyorsan, unutma ki, bu rezaletin suçlusu ben değilim! Seninle evlenmeyi çok mu istiyordum sanki? Zengin olduğunuz için baban beni size sattı! Yoksa isteyip istemediğimi sormadılar bile. Bir kumarbaz, bir ayyaştın o zaman. Şimdi başımıza müslüman kesildin!..

Emre'nin dayanacak gücü kalmamıştır. Göğsünün sol tarafına yerleşmiş bir köz parçası yakıp kavuruyor içini. İyice lâçkalaşmış ilişkilerinin düzelmesini beklerken, durum gittikçe kötüleşiyor. Ne kadar fedakârlık yaparsa yapsın, faydası olmayacaktır. Lale'deki bu anlaşılmaz tavrın künhüne bir türlü vâkıf olamadığı için boğazına yumruk düğümlendiğini hissediyor çaresizliğin. Damağında hayatın lezzetinden iz kalmamıştır.

—Yeter be!, diye haykırıyor. Kavgacılık senin kemiklerine işlemiş. İstemiyorum işte, kavga etmek istemiyorum!

—Niye fitilleniyorsun öyleyse?

—Yeteeer! Dayanacak gücüm kalmadı!

Başını elleri arasına gömüyor Emre.

—Allah'ım, sen bana yardım et, diye inliyor.

Onların birbirlerine bağırmalarını duymuş olmalı ki, üç yaşındaki oğulları Mikâil odaya giriyor ve sırasıyla ikisininde gözlerinin içine bakarak hıçkıra hıçkıra ağlıyor. Gözlerinden mahzun yakamozlar fışkırıyormuş gibi geliyor Emre'ye. Her kirpiğinin ucunda bir balkır, eriyip yanaklarına aşağı süzülüyor. "Niçin böyle yapıyorsunuz?" dercesine dokunaklıdır Mikâil. Kavgalarına her rastla-

yışında ağlıyor. Onun bu hali yüreğini sızlatıyor Emre'nin. Zihninde oluşan çağrışımın da etkisiyle, gerçekleşmesini hiç bir zaman istemediği düşüncelerle karşı karşıya kalıyor. Oturduğu divandan baygın baygın kalkıyor ve Mikâil'in yanına gidiyor. Eğilip kucağına alarak ıslak yanaklarından öpüyor. Ayakta dikilip duran ve sırtını girişte solda kalan duvara dayamış bulunan Lale'nin öfkeden dökülen yüzüne sitemkâr bakıyor. Odadan ayrılıp balkona çıkarken,

—İkimiz de aptalız, diye fısıldıyor. Bir çocuk kadar bile basiretimiz yok...

Balkonu çevreleyen demirparmaklıklara tutunarak aşağıyı seyre dalıyor. Mikâil arada bir içini çekince kendine geliyor ve sonra yeniden dalıp gidiyor.

Rabbim; şükür ki "öz" nasip ettin bana. Senin yolundan mahrum olmak, geçmişten ve gelecekten mahrum olmaktır. Beyhude yaşamaktır yeryüzünde. Erdemin intiharı, cevherin ve huzurun kaybıdır. Senden uzak yaşamayan bir insan erdemin, cevherin ve huzurun ta kendisidir.

Rabbim; şüphesiz ki suçlu benim ve günahım büyük! Onun başına bunları ben açtım ve sen beni affet!.. Beni istemediği ve ben de kendisini istemediğim halde, kanına girdim! Fakat şimdi çok iyi anlıyorum ki, o zamanlar gerçek mânâda müslüman değilmişim.

Yaptığım bütün kötülükler benden, iyilikler ise sendendir Rabbim!..

O ve ben. İki ayrı vâdinin insanıyız biz. Buna rağmen, elimden geldiğince iyi davranıyorum ona. İyi yanlarını arıyorum; ama nafile! Hep zora sokuyor beni. Sen bana sabır ver Rabbim!

Babamı bir türlü anlayamıyorum. Herkesin sevdiği, herkese iyilik eden Yunus Bey, bana bu kötülüğü niye yaptı? İstemediğim halde, bu kadınla niye evlendirdi beni? Doğru; o zamanlar zamparanın, kumarbazın, ayyaşın tekiydim. İstemeyerek de olsa evlen-

miş, başka kadınlarla günümü gün ederim diye düşünmüştüm. O zamanlar sağlıklı karar veremiyordum; fakat ya babam?.. O nasıl yaptı bunu? Hiç mi düşünmedi mutsuz olacağımı?

Onu anlayamadım; anlayamıyorum da. İyi bir insan mı, kötü mü, belli değil! Kimin arabasına binerse, onun türküsünü söylüyor. Değirmenini hangi derenin suyuyla çevirdiği müphem. Fakat gene buna da şükür. Beterin beteri var çünkü!

Emre'nin dalgınlığı, Mikâil'in, başını koluna dayayıp uyumasıyla daha da derinleşiyor. Geçen yıllarını hesaba çeker gibidir. Gözlerinin takılıp kaldığı biryerde, görüntüler bazen öylesine büyüyor ki, tamamen yutuyor Emre'yi. Yüz hatları değişiyor; bakışlarının tonu, hatırlayıp sorguladığı olayın şiddetine göre renkleniyor. Bir elini Mikâil'in başına koymuş, diğeriyle hemen yanında bulunan çöp bidonunu fiskeliyor.

Sırtında eğreti duruyor gömleği. İlle de perişan kılıklı görünmek istiyormuşçasına giyinmiş gibidir bu kareli, tüylenmiş, iri yakalı, kırmızı-beyaz gömleği. Kumral saçlarının arasında parmaklarını serin serin dolaştıran esinti, derisine dokundukça, geçmişinin vücuduna yaydığı o esrik, ama hüzünlü ürpertinin koybolup kaybolmamak arasında bocalaması tüylerini diken diken ediyor Emre'nin. Mikâil'in, babasının kırışıksız, fakat sivilceli yüzüne bakarken uykuya daldığını ve "baba, senden yanayım!" dercesine bir tavır takındığını düşünmesi hüznüne hüzün ekliyor.

Bütün bunlar olmayabilirdi. Fakat ey cüz-i irade, sen kendini kabullenemiyorsun. Oysa sana sahip olan ben, yeryüzünde çok şeyler yapabileceğini, nice tekerlekleri tümsekten çıkarabileceğini hayal eden ben, zayıf yaratılışlıyım. Parmağıma gömülen bir dikene mahkûm olacak kadar hem de!..

Dünyadan ölesiye kâm alacağımı sandım; dünya nabzımda kendini bana duyurdu ve bir buhran sinyali olarak tanıttı öz kimliğini. Nefsim beni günahlar galerisine pervâsızlığa öylesine müstahdem kıldı ki, İlahî bir ihtarla acıların en şiddetlisine, malihulya-

ya mübtela oldum. Sımsıkı sarıldığım maddeler aleminden bütün iştiyâkımla tecrite yöneltdim kendimi. Şuûra koşarken, şuûrsuzluğumun cezasıyla inliyorum. Âhenk diye bir şey kalmadı hayatımda. Bir de, duygularımı saran şu temaruz eğilimi yok mu?..

Ondan nefret ediyorum! İçimde yaşayan, benimle beraber olan, ama benden çok farklı yanımdan nefret ediyorum! Yıllar yılı basiretimi katletti çünkü. Tıpkı bir piranha gibi kemirdi içimi.

Piranha!.. ey beni başıboşluğa iten yanım; sen tıpkı bir piranha gibisin. Güzel görünüyorsun gözüme. Sevimli sevimli yaklaşıyorsun ve güzel gösteriyorsun Rabbimin yasaklarını. Ama birden kemirmeye başlıyorsun kalbimin beyazlığını. Ağzın kanlandıkça, iştahın daha da artıyor. Tepeden tırnağa bütün hücrelerime girip çıkıyorsun. Seni yenebilmeyi öylesine çok istiyorum ki. Birgün seni yeneceğim; bunu hissediyorum.

Piranhaya ölüm!...

—Beni öldüremezsin, diye bir ses yükseliyor içinden. Buna gücün yetmez!

Ürpertiyle doluyor Emre. Tir tir titriyor. İçinden kendisine karşı yükselen bu sese!.. Piranha dile gelmiş ve konuşmuştur onunla. Korku dalga dalga yayılıyor vücuduna. Gayet net bir şekilde duymuştur piranhanın sesini. Böyle bir iç sesle, ömründe ilk defa bu kadar net bir şekilde karşılaşmaktadır. Cesaretini toplamaya çalışarak,

—Seni birgün öldüreceğim, diyor öfkeyle.

Kahkahalarla gülüyor piranha. Emre'nin gözlerinin içine bakarak, alaylı bir ifadeyle karşılık veriyor:

—Beni öylesine seviyor ve itaat ediyorsun ki, o söylediğini asla başaramazsın!

Korkusu daha da artıyor ve cevap veremiyor Emre. Piranha haklıdır çünkü. Gözlerini yumuyor ve ondan uzaklaşmaya çalışıyor. Tüyleri diken dikendir.

—Sen benim denizimsin, diye devam ediyor piranha. Senden çıkmadığım müddetçe, beni öldüremezsin. Sen yaşadığın sürece de, senden çıkmam mümkün değil. Şöyle veya böyle, ölene değin bana mahkûmsun!..

Emre'nin karşılık verecek gücü kalmamıştır.

—Seni öldüremesem bile, zincire vururum, diye fısıldayabiliyor ancak.

Piranha ellerini birbirine vurarak kahkahalarla gülmektedir hep...

Bakışlarını dış dünyaya çevirince, gözlerini yumup açtığını, başını salladığını farkediyor ve acı acı gülümsüyor. Rüzgâr çıktığını görünce, terkediyor balkonu. Üşüyebileceğini düşündüğü Mikâil'i yatak odasına götürerek küçücük karyolasına koyuyor ve bir battaniyeyi ikiye katlayarak üzerine örtüyor. Ses çıkarmamaya çalışarak ayrılıyor oradan.

Küçük Bağ'a doğru yürürken, içinden yükselen karşı sesi uzun uzun düşünüyor. "O!" diyor kendi kendine. "Sürgünümün sebebi!" Unutmaya çalışıyor.

Abdullah Temsil'in birgün önce öğretmenler odasında söylediklerini hatırlıyor:

—Beni iyi dinle Emre! Seninle ilgili en önemli intibamı söylemek istiyorum. Çok güzel birisi değilsin; ama senin, insanları çeken, onlara şirin gözüken bir yanın var. İnsanları bu yönünle etkiliyorsun.

Emre gülümsemiş ve ciddi bir tavırla,

—İyi niyetli olduğun için böyle düşünüyorsun, demişti.

Keşke Lale de bu etkileyici yanının farkına varsa! Onun için böyle bir şey söz konusu değildir. Emre'nin onu herhangi birşekilde etkilemesi mümkün olmamıştır. Defalarca denediği halde, bunu başaramamıştır. Bu yüzden, "acaba benden nefret mi ediyor?" diye

sormaktan kendini alamıyor.

Küçük Bağ bir sığınaktır Emre için. İnsanlara açamadığı bir derdin taşınması zor yüküyle ezilen gönlünü biraz olsun avutabilmek, kupkuru sesler ve görüntülerden uzak kalabilmek, konumunu tam olarak belirleyemediği bu Ayşe sevgisinin yüreğinden niçin silinmediğini düşünebilmek; kısacası; dış etkilerden ötede, bütünüyle kendisi olabilmek için müstesna bir mekândır Küçük Bağ. Orada birkaç saat sessizce oturması, tabiatın diliyle, insanlardan duyamayacağı şeyler fısıldıyor kulağına. Bazen kendi kendine konuşuyor ve "Lale, keşke Küçük Bağ'ın yarısı kadar anlayabilseydin beni!" diyor içinden. Sonra bu arzusunun, Lale hususundaki çaresizliğinin çok açık bir delili olduğunu düşünüyor.

Arkaya taradığı siyah saçları rüzgârla dalgalanıyor.

Engellerle dolu bir hayat!..

Orta boyuyla salına salına yürürken gözlerinde kararsız bir ifade taşıyor, kaşlarını çatıyor bazen. Simsiyah kaşları, bıyığıyla öylesine uyum içindedir ki, kaşlarını çattığı zaman, bıyıklarının da hep bir öfkeyi vurguladığı seziliyor. Burnu, gamzeli çenesi, dolgun yanakları da uyum içindedir; fakat bu uyumu, sol kaşının üzerindeki bir yanık izi bozmaktadır. Küçükken sobaya yapıştırmıştır alnının o kısmını ve yapılan estetik müdahelelere rağmen, yanık izinden kurtulamamıştır.

Elâ gözlerindeki o kararsız ifadeyi kaybetmeden Küçük Bağ'a ulaşıyor. Küçük Bağ cıvıl cıvıldır...

* * *

Lale'nin gözleri kıpkırmızı. Sarsıla sarsıla ağlıyor oturma odasında. Bir yandan da kesik kesik konuşuyor:

—Bıktım artık! Ne günahım vardı ki benim? Kızını, onu hiç sevmeyen bu eşkiyaya verdin? Bu güne kadar, birbirimize hayvanca sokulmamızın dışında, hiç bir içten ve iyi muamelemiz olmadı.

Evinin melikesi olarak kabul edilmediğinin farkına vardığı günden beri bu adama karşı içinde peydahlanan kin, zaman zaman med ve cezir yaşamış, ama tükenmemişti. Kinin faturası kendisine ait değil ve bunu biliyor. Emre belki değişmiş olabilir. Fakat onun değişmesi artık mümkün değil. Çünkü hayatı mahvolmuştur ve bunun birinci sebebi kocasıdır. Mikâil olmasa bir gün bile sabretmez, terkeder bu evi. Mikâil'dir onu hayata bağlayan.

Emre'nin, evliliklerini onaylamamasının sebebini hâlâ anlayamamıştır. Fakülte talebesi olduğu halde, istememesine rağmen, nasıl kabul etmişti evlenmeyi? Ne kadar düşünürse düşünsün, bu konudaki sorulara cevap bulamıyor. Tek hatırına gelen, Emre'nin bu evliliği babasının baskısına boyun eğerek onayladığıydı. Böyle bir durum onun şahsiyetini henüz bulamadığını ve ne emrederse etsin, babasına karşı koyamayacağını göstermektedir. Oysa Erdoğan böyle miydi? Doğru bildiğini ustasına karşı bile açıkça söyler, istemediği bir şeyi asla yapmazdı.

Erdoğan!.. Kimbilir neredesin şimdi? Ne yapıyorsun? Birisi sana Lale'nin çektiği işkenceleri söylese, kahrından ölürsün. Beni senden ayıranlara lânet olsun!...

Beni bağışla! Sana ihanet pahasına da olsa, onu sevmeye çalıştım. İlgisini bekledim. Ama o bol bol kumar oynadı, içki içti, başka kadınların peşinde dolaştı. Evde varmışım-yokmuşum, onu pek alâkadar etmedi. Hayvan besler gibi beslemeye kalkıştı beni. Canı istemediği zaman, yatağını bile ayırdı. İçimi nefretle doldurdu. Şimdi de kalkmış tevbe etmeye, müslüman olmaya çalışıyor. Zamanında ona öylesine çok sabrettim ki, artık bir damla bile sabrım kalmadı. Bu böyle yürüyemez! Ömür boyu onun derdini çekmek istemiyorum!...

Bir süre ağladıktan sonra, dakikalarca içini çekiyor Lale. Kurutemizleyici babası ve güzelliği dillere destan annesi defalarca dikiliyor karşısına. Sitemle bakıyor yüzlerine.

Beni cebren evlendirdiniz. Birkaç kez dünür gönderen Erdo-

ğan'a vermediniz. Fakir diye mi?.. Siz evlenirken çok mu zengindiniz? Oysa birbirimizi öylesine sevmiştik ki! Sevgi parayla satın alınır mı?

Aaah anne!.. Sen ki, ilçenin en meşhur, en güzel kızı olduğun halde, bir sürü zengin isteyenin bulunmasına rağmen, çulsuz babamla evlenmişsin! Bunu da gururlanarak her zaman söylersin. Sevdiğin insanı aldığın için mutsuz mu oldun?

Aaah!.. Başımı niye yaktınız? Niye?.. Niye?.. Niye?..

Yeniden hıçkırmaya başlıyor ve yavaş yavaş sakinleşiyor. Elini, yüzünü yıkayıp balkona çıkıyor. Betonun üzerine bir minder sererek oturuyor. Evi çevreleyen bahçeye ve yemyeşil ağaçlara gömüyor bakışlarını.

Yaşlı ve kocaman bir kavak vardır bahçede. Dallarından birinde bir sığırcık ötmekte ve sanki "Sabır!.. Sabır!... Sabır!.." demektedir Lale'ye. Lale siliktir o anda, durgundur, yapayalnızdır...

* * *

Yunus Bey bütün komşularına iyi davranıyor. Kurutemizleyici Kemal İnce'ye olan ilgisi ise çok daha değişik. Kendi tombul ve biraz da çirkin karısı Perihan'ın tam zıddı bir yapıya sahip Zeynep için takılır bazen Kemal'e:

Zeynep'e iyi bak!.. Sonra o da Peri Kadın gibi tombullaşır.

Peki ama, niye farklı davranıyor onlara? İstemediğini bildiği halde, kızlarını niçin kendisine almış ve bunu gerçekleştirebilmek için günlerce uğraşmıştı? Öz oğluna kötülük pahasına onlara iyilik düşünmesinin ne anlamı olabilirdi? Yoksa?.. Hayır hayır; o bu kadar!..

On-on beş yıldır onlar için oluşturduğu bu bağa ne demeli? Kemal'in avuç içi kadar yerini, kendi bağından transfer ettiği fidanlarla, yaptığı birtakım aşılamalarla küçük bir bağa çevirmişti. Böylesine hizmeti insan kendi ailesine zor yapıyor. Birkaç defa nedeni-

ni öğrenmek istemiş, ama hep aynı cevabı almıştı:

—Üstüne lazım olmayan şeylere karışma!.. Sen iyilik nedir bilmez misin?

İşin en tuhaf yanı, Armutlu Mahallesinin muhtarı ve en zengini Yunus Beyin, hep iyilik yapan ve iyilik sever birisi olarak tanınmasıydı. Özellikle son on beş yıldır bu yönü iyice belirginleşmişti. Fakat arslan payını Kemal ve karısının almalarının sebebi neydi?

Düşünüyor, düşünüyor, ama tutarlı hiç bir sonuca varamıyor Emre.

Etrafı taş duvarlarla çevrili bağ, bugün de aynı çekici güzelliğiyle gözler önünde. Dibinde oturduğu Ankara armudu, bağın en iri ve gösterişli mahlûkudur. On beş yıl öncesinin yaklaşık iki yüz metrekarelik bu boş alanı, Yunus Bey'in yılmayan gayretleriyle, çeşitli meyve ağaçlarının süslediği bir bağdır şimdi.

Ve bu on beş yıl!.. Koca bir tarih gibidir Emre için. Yaşadığı acılarla, geçirdiği değişimlerle, içine sürüklendiği bunalımlarla, sarhoşluğuyla, kumarbazlığıyla, beş vakit namazına özen göstermeye başladığı dindar zamanlarıyla bu on beş yıl, ömür boyu unutamıyacağı kesitlerle doludur. Bu uzun süre içinde kendisinde meydana gelen değişimi, tıpkı bu iki yüz metrekarelik toprak parçasının yaşadığı değişime benzetiyor. Fakat arada önemli bir farkın bulunduğunu da hemen vurguluyor içinden. On beş yıl önce on üç yaşındayken, kendisi de boş bir alan gibiydi. Ama bu alan, zaman ilerledikçe bir bataklığa dönüşmüştü. İçinde her türlü pisliğin barındığı iğrenç bir bataklık!... Ve birgün görünmeyen bir el bataklığı kurutmaya başlamıştı. Gün gün kuruyan bataklığın yerinde bir bağ yükseliyor şimdi.

Çevresindeki ağaçlara bakıyor. Gölgesine çöktüğü Ankara armudunun yakınında bir tavşanbaşı elma ağacı göze çarpıyor. Bir can eriği, bir şekerpâre, iki ceviz, bir napolyon kirazı ve diğerleri. Kuşlar, sinekler, güneşin üstüne üstüne gelen ışıkları, sırtında hissetmeye başladığı ter damlaları, siyah saçlarını tellendirerek varlı-

ğını duyuran esinti, mavi gök; hepsinden önemlisi de, içinde arı kovanı gibi kaynayan düşünceler, biraz önce Lale'yle yaptıkları ve ailelerinin haberdar olmaması için büyük özen gösterdikleri o kronik kavgalarından birisini daha unutturmuştur ona. Bakıyor, hep bakıyor. Kuşların ve ağaçların mutlu kaynaşmasına imreniyor. Bitmesin istiyor bu tadına doyum olmayacağına inandığı zaman parçası. Akşam olmasın istiyor. Fakat olacaktır. Yeniden bakmak zorunda kalacaktır Lale'nin o kırık dökük yüzüne. Gözlerinde gizli öfkeyi ve yüz çizgilerine sinmiş hüznü algıladıkça üzülecek, kabuğuna çekilerek, hayal aleminin gerçekte var olmayan kapılarını zorlayacaktır. Realitenin acımasız dişlileri arasından sıyrılmayı deneyecektir böylece.

Bu olanlarda kendisinin hiç mi suçu yoktu?.. Haksız olan sadece babası ve Lale miydi?.. Onun başkalarına yanlış davrandığı, tarafkâr hareket ettiği olmuyor muydu?

Buna benzer sorular hatırına geldikçe, dalgın bir hal alarak uzun uzun düşünüyor. Özünü tıpkı bir Molla Kasım gibi yargılıyor ve hadiseleri içinde enine boyuna tartışarak bazı sonuçlara ulaşıyor. Sorunlarının coğrafyasında konumunu belirlemeye çalışıyor böylece. Kesinliğine inandığı tek ihtimal, Emre'nin en az suçlu olduğuydu. Çünkü onun diğerlerine yumuşak davrandığı kadar, diğerleri ona yumuşak davranmıyorlardı; Fakat babasına boyun eğip Lale'yle evlenmekle de en büyük suçu işlemişti.

Bazen Ayşe'yi hatırlıyor Küçük Bağ'a geldikçe...

Bu bağ!.. Emre için hep bir durak olmuştur şimdiye değin. Yunus Bey bu bağı sanki onun için kurmuştur. Canı sıkıldığında, üzüntünün o yıpratıcı rüzgârına yakalandığında, sessizlik arzuladığında, nâdiren de olsa neşeli bir ânında, babasının binbir emek harcayarak oluşturduğu bu bağa sığınıyor. Onun serin ve yumuşak kollarında, o tadına doyum olmaz havasını soluyarak, tabiatla koyun koyuna olmanın hazzıyla sıkıntılarından kurtuluyor veya neşesini doruğa çıkarıyor. Bağdan ayrılırken Ayşe'yi hatırlıyor, nere-

de olduğunu, ne yaptığını merak ederek hüzünleniyor ve terkediyor orayı.

Bu bağ!.. Mahalle sakinlerinin "Küçük Bağ" adını taktıkları bu mini ağaçlık. Bu bağda geçirdiği öyle zamanlar oluyorki, tamamen onu, o bir kristal kadar billur mavi gözleriyle, çarpıcı ve ağlayacakmışçasına bakan; siyah, uzun, dalgalı saçlarıyla perileri andıran; beyaz tenli, selvi boylu, bir menekşe kadar güzel yüzlü; yerine göre dağlar kadar gururlu, yerine göre de ovalar kadar mütevazi insanı, Ayşe Menekşe'yi düşünüyor.

Bu şehir onunla güzel, bu şehir onsuz zindan!.. Ağaçlara bakıyor; o geliyor gözlerinin önüne; kuşlara bakıyor; o geliyor. Çiçeklere bakıyor, hele menekşelere! Kalbi burkuluyor en ince yerinden. Yağmur yağınca, gözlerinin bulutlardan süzüldüğünü hissediyor. Bir menekşe beliriyor ufkun en bulanık noktasında. Birgün beyaz ve masum, birgün siyah ve mahzun, birgün yeşil ve sarı ve mavi ve kırmızı. Bir menekşe sokuluyor içine. "Merhaba!" diyor boynu büküklüğüne. Gözleri sızıyor yanaklarından. Bu şehir onunla güzel, bu şehir onsuz zindan!..

Coştukça coşuyor bazen. Bu bağ bir anne gibi sarıyor onu. En gizli, güzel ve el değmemiş duygularıyla başbaşa kalıyor bu bağda. Bazen de, mâzi bütün kapılarını açıyor ona, bu küçücük bağın dört yanından.

Acı!..

Mâzi, can damarından yakalayan acılarla doludur.

Ve Ayşe Menekşe!.. Mâzinin kapılarından girerek onu bir şimşekli bulut gibi saran en büyük acı ise, Ayşe Menekşe'dir.

Çünkü!

Ayyaş ve kumarbaz yaşadığı zamanlarda, edebiyat fakültesinin üçüncü sınıfına geldiğinde, sıcak bir yaz günü Ankara'dan ilçeye dönerken, otobüsün camından dışarıyı seyreder bir vaziyette gördüğü, yanındaki başka bir kızla konuşurken duyup ürperdiği

sesinden ve gözlerinden etkilendiği ve kendisiyle konuşabilmek için yolculuk boyunca uğraştığı halde, bunu bir türlü başaramadığı cazip bakışlı, ilginç ve akranlarından büyük ölçüde farklı o müstesna insana delicesine tutulmuş; bu tutkunluk hastalık derecesinde kuşatmıştı ruhunu. Çünkü o çok farklıydı. Diğerlerine asla benzemiyordu. Canının çektiği başka kızlara bir-iki defa bakıp kur yaptığı zaman kendisine hemen ilgi gösteriyorlardı. İçlerinden bazıları ilişki kuruyorlardı onunla. Birkaç gün gezip tozuyor, canları çektiğince eğleniyor ve ayrılıyorlardı. Oysa Ayşe Menekşe, ona reddedilmenin burkuntusunu tattırmış, gururunu kırmıştı. Kendisine bir defanın dışında bakmamış ve asla yüz vermemişti. Fakat öyle kibirli bir hali yoktu ve mütevazi bir tavırla oturuyordu koltuğunda. "Bana nasıl ilgi göstermeyebilir? Halbuki mahallede kızlar benimle evlenebilmek için yarışıyorlar!" diye düşünen Emre, yavaşça yanına gitmiş ve bitişiğindeki boşalan koltuğa oturarak,

—Afedersiniz, bir dakika konuşabilir miyiz?, diye sormuştu.

—Konuşmak istiyorsanız, kendinize çenesi kuvvetli bir hizmetçi tutunuz lütfen ve beni rahat bırakınız!, demişti Ayşe.

Bu cevap onu hayal kırıklığına uğratmıştı. Sessizce yerine dönmüş, surat asarak hayallere dalmıştı. Reddedilmek yaralamıştı Emre'yi. Günler birbirini izlerken, düşünmekten kendisini alamadığı o kız için "ona kavuşmam lazım!" demeye başlamıştı içinden.

Onunla evlenmeyi her şeyden çok istediği ve bu istek bir saplantı halinde içine yerleştiği halde, durumu çekinmeden babasına anlatmış, onun şiddetli tepkisiyle karşılaşmıştı. İlçenin kenar mahallelerinde oturan ve isminin Ayşe Menekşe olduğunu öğrendiği kızla daha sonra bir süpermarkette karşılaşmış, oradan ayrıldıktan sonra, izleyerek oturduğu evin adresini öğrenmişti. Birkaç kez yoluna çıkarak evlenme teklif etmiş, beklemediği bir red cevabıyla karşılaşmıştı. Kızın, "ayyaş ve kumarbazlarla işim yok!" demesi üzerine son derece şaşırmış, üzerinden atamadığı bir şaşkınlıkla uzun süre sarhoş gibi gezip durmuştu. Fakat o gün bu gündür me-

rak ettiği bir soru var: Emre'nin bir ayyaş ve kumarbaz olduğunu nereden öğrenmişti? Yoksa o da kendisine ilgi duymuş da, hakkında araştırma mı yapmıştı?

Bu soruların cevabını hiç bir zaman öğrenemedi. Gerek bakışlarından, gerekse karşılaştıklarında kıpkırmızı kesilmesinden anlamıştı Ayşe Menekşe'nin de kendisini sevdiğini. "Ah o berbat hayat!.. Ah babam!" Sık sık tekrarlıyor bu iki cümleyi. Onun Ayşe Menekşe'den ayrılmasına derbeder hayatı ve Yunus Bey sebep olmuştu çünkü.

Babası Zirai Donatım Kurumu'nda memur olan Ayşe'yi, fakültenin dördüncü sınıfından itibaren, ilçe lisesinde öğretmenlik yaptığı şu âna kadar bir daha da görememişti. Babasının tayininin Erzincan'a çıktığını öğrenmiş, dört-beş yıldır haber alamamıştı.

İnançlarında ve hayatında meydana gelen değişimden önce de, sonra da hep aynı sevgiyle bağlandığı, unutamadığı o insan için hiç bir zaman kötülük düşünememiş, "Allah'ım, sen onu koru!" diye dua etmişti içinden. Lale'yle zoraki evlendiğinde, "başkalarıyla nasıl olsa günümü gün ederim!" diye düşündüğü zamanlarda bile Ayşe için böyle bir şeyi asla geçirmemişti içinden. Ayşe onun dünyasında, zümrütlü bir saksıda yeşermiş ve çiçekleri aynı güzellikte kokan, solmayan ve saraylara lâyık kadife bir menekşe gibi duruyordu. Kendi kirleri de dahil, bütün çirkinliklerinden uzak tutuyordu onu.

Bir ümit!.. Belki birgün!..

Hiç kaybetmiyor Ayşe'ye yeniden rastlama ümidini. O ümitle şu anda oturuyor armudun gölgesinde. Tatlı bir uykuya dalana değin, Ayşe'yi düşünerek kucaklıyor zamanı. Zaman, en iyi dostudur çünkü...

* * *

Civanmertliğine hayran olduğu bu adam, din hususunda mü-

tebahhirdir. İslam ümmetinin genel problemlerini çözümlemede kendine has fikirleri vardır. Sosyal bilimler ve özellikle felsefeyle ilgili daimi araştırmalarda bulunmaktadır. En çok sevdiği yakın arkadaşıdır Emre'nin: Abdullah Temsil!..

Birlikte öğretmenler odasına girdiklerinde, çekilmeyen guruyla ünlü matematik öğretmeni Memduh Kapaksız'la, onun tam zıddı bir karaktere sahip, tabii bir arzla ölesiye mütevazi ve Emre'yle aynı branşta çalışan diğer bir türkçe öğretmeni Mehmet Hasır arasında şiddetli bir münakaşa vardır. Her biri birer koltuğa gömüldükten sonra, konuşulanları dinlemeye başlıyorlar. Yeni gelenlere şöyle bir bakıp, her zamanki aktüel pozunu takınarak devam ediyor kapaksız:

—Sen edebiyatçısın, anlaman lazım! Bunu niçin söylediğimi Emre Bey de bilir. Çünkü biz edebiyatçıları arifler zümresinden sayarız.

Emre'den bahsederken, sözlerinin akis uyandırmasını bekleyerek ona göz ucuyla dokunan Kapaksız, konuşmasını sürdürüyor:

—Milyarlarca insanı barındıran yeryüzünde, bugün artık değişik ırk ve kültürlere sahip insanları bir ümmet hayali etrafında birleştirmek, hele hele böyle bir birlikteliği teorik safhadan uygulama safhasına geçirmek imkânsızdır!... Bunu söylemek için rüya görmek lazım.

Yumuşak ve frekansı düşük bir sesle;

—Meseleye yanlış bir noktadan yaklaşıyorsun, diyor Hasır. Çünkü ümmet kavramı, insanları aynı ırk, kültür ve vatan altında bir araya getirmeyi amaçlamaz. Ümmet kavramının, başka hiç bir inanışta göremeyeceğimiz bir erdemi vardır.

—Neymiş bu erdem?

—Dünyanın neresinde bulunursa bulunsun; ırkı, rengi, dili, kültürü hangi türden olursa olsun, bir müslüman için diğer bir müslümana yaklaşımın ölçüsü bunların hiç birisi değildir. Müslü-

manlığını taklidî olarak yerine getiren veya taklid noktasından kurtarıp takdir noktasına ulaştıran her müslüman, dünyanın en güzel insanına bağlı olduğunu, dünyanın en hârika kitabını izlediğini, yeryüzünde Allah'ın temsilcisi olarak yaşadığını bilir. Bu insanların tamamı, ümmetin o anki kemmiyetini meydana getirir. Mühim olan bunun şuuruna varabilmektir.

—Benim şuursuz olduğumu mu vurgulamak istiyorsun?

Hasır şaşkın ve üzgün, cevap veriyor:

—Estağfirullah!.. Sizin için hiç bir su-i zanda bulunmadım; bulunmamda!

—Ümmet kavramını çok güzel açıkladın. Ben matematikçiyim. Düşüncelerimi sizin yaptığınız gibi allayıp pullayıp sunamıyorum. Ama bildiğim bir şey var ki, beni tedirgin ediyor. Madem ümmet bu ve müslümanlar da bu ümmeti meydana getiriyorlar, bugün ülkemizde bile müslümanlar arasında niçin birlik ve beraberlik yok? Niçin bir gurup çatışmasıdır almış yürümüş? Yoksa kavramda bir eksiklik mi var?

Mehmet Hasır bir an için duraklayınca, onun zor durumda kalabileceğini sezen Abdullah Temsil söze karışıyor:

—Özür dilerim Memduh Bey; Mehmet Bey'in kafası allak bullak oldu galiba. Sorunuza ben cevap verebilir miyim?

—Tabii, diyor Kapaksız, sen dincisin, bu meseleyi daha iyi bilirsin. Hem soruma inandırıcı cevap alayım da, kim verirse versin.

Mehmet Hasır, Temsil'in kendisinin imdâdına yetişmesine seviniyor. Çünkü ne anlatırsa anlatsın, Kapaksız mutlaka bir şeyler söyleyerek içinde var olan red eğilimini tatmin ediyor. Ama Temsil'e karşı fazla direnemiyor. Ne kadar hodbin ve gururlu olursa olsun, onunla tartışırken, bu önemli özelliklerinden bir şeyler kaybediyor.

Abdullah Temsil, Emre'nin yüzüne bakarak,

—Bu hususta, Emre Bey'in de söyleyecekleri mutlaka vardır,

diyor. Eğer dilerse, önce o konuşabilir.

—Teşekkür ederim, diyor Emre, siz buyurun!

Temsil bu sefer, Memduh Kapaksız'ın gözbebeklerine dikiyor bakışlarını. Onlardaki kuşku ve soğukluğa aldırmadan, Kapaksız'ın kendisine karşı oldukça anut bir tavır takınacağını bile bile düşüncelerini açıklıyor:

—Ahkâm kesmek gibi bir niyetim yok. İnandığım ne ise, onu söyleyeceğim. Yanlış anlamadıysam, müslümanlar arasındaki grup kavgalarının suçunu ümmet kavramına ve dolayısıyla islam'a yüklemeye çalıştınız. Hafife alınamayacak bir hatadır bu!.. Çünkü ortada bir eksiklik suçlaması var.

—Hayır, diyor Kapaksız, ben kimseyi suçlamadın!

—Lütfen sayın Kapaksız, diyor Temsil, sözlerimi bitirmeme izin verirseniz sevinirim.

—Özür dilerim, devam edin, diyor Kapaksız.

—İmayla da olsa, dini suçladınız. Oysa eksiklik dinde ya da, ruhunu ondan alarak bütün müslümanları kucaklayan ümmet kavramında değildir. Eksiklik, dini uygulama sahasına yanlış aktaranlardadır. Grup çatışmalarının temelinde Hz. Muhammed (S.A.V.)'i aslî mânada anlayamamak yatıyor. Onu ve Kur'an'ı anlayan ve özümleyen bir mü'min, diğer mü'minlere karşı merhametli, kâfirlere karşı ise şiddetli davranması gerektiğinin bilincindedir. Bu ise, çatışmayı önler.

—Ben işte bu şiddeti anlayamıyorum, diyor Kapaksız. Niçin ille de birilerine karşı şiddet?

—İşte onu anlayamazsınız, diyor Temsil. Üst üste iki defa öksürdükten sonra devam ediyor:

—Size Hz. Muhammed (S.A.V.)'in başından geçmiş bir olayı nakledeyim.

Mekkedeki kabilelerden bazıları Kâbeyi onarmaya karar verir-

ler ve duvarların, Hz. İbrahim'in attığı temellerden yukarısını yeniden yaparlar. Sıra Hacer-ül Esved'i yerine koymaya gelince, anlaşmazlık çıkar. Her kabile bu büyük şerefe kendisi ermek istemektedir.

Üçü de dikkatli dinliyorlar. Fakat yine de, Kapaksız'ın tavrındaki soğuk ve kuşkucu görünüm sürüyor.

Devam ediyor Temsil:

—Neredeyse kılıç kılıca savaş yapılacak ve kan akacaktır. İçlerindeki yaşlılardan birisi "durun!" der. Bekleyelim, Beni Şeybe kapısından ilk girecek kişiye hakem olması için başvurup, onun bulacağı çözümü uygulayalım.

—İyi de, bunları bize niçin anlatıyorsunuz, diye soruyor Kapaksız.

O sırada, önce felsefeci Cengiz Polathan, sonra da kimyacı Sacide Şirinoğlu içeri giriyorlar ve uzak bir köşeye oturarak sessizce konuşmaya dalıyorlar. Polathan arada bir başını kaldırıp Temsil'e bakıyor.

—Biraz sabrederseniz, anlarsınız, diyor Temsil. Yaşlı adamın teklifi kabul edilir ve heyecanlı bir bekleyiş başlar. Çünkü durum çok hassastır ve Beni Şeybe'den girecek şahsın kimliği çok önemlidir.

Nihayet Beni Şeybe'den Muhammed-ül Emin girer. Herkeste bir sevinç!... Çünkü bu insan Mekke'de en güvenilen kişidir ve birçok özelliğinin yanında dürüstlüğüyle de ünlüdür. Bulacağı çözüm en iyi çözüm olacaktır şüphesiz.

Durumu kendisine anlatırlar. Hırkasını çıkarıp yere serer ve Hacer-ül Esved'i üzerine koyar. Her kabileden bir temsilci ister. Hırkanın dört tarafından tutturarak taşı konulacağı yere getirir ve bugünkü yerine bizzat kendisi koyar. Çıkması kaçınılmaz bir savaş da böylece önlenmiş olur.

Kapaksız kesik kesik gülüyor. Alaycı bir ifade hâkimdir ince

uzun çehresine. Mavi gözleri bu ifadeyle parlıyor.

—Aşkolsun Abdullah Bey, diyor, Hacer-ül Esved'in konumuzla ne alâkası var?

—Var, diyor Temsil sert bir tonla. Sizlere tarih dersi vermek için anlatmadım bunları. Kafanızı kurcalayan çatışma, çatışan müslümanların Hz. Muhammed'i gerektiği gibi anlayamamalarından kaynaklanıyor. Çünkü İslam, bugünün dünyasında yerine konulması gereken bir Hacer-ül Esved gibidir. Her grup "onu yerine ben koyayım ve şerefi bana ait olsun" diye düşündüğü için, kendi haklılığını savunup diğerlerine karşı çıkıyor. Ve böylece birbirlerine destek yerine köstek oluyorlar. Taş da bir türlü yerine konmuyor. Oysa Hz. Muhammed'in sünneti hırkasından daha geniştir. Her gurup bir ucundan tutarak kaldırmaya çalışsa, birlik sağlanacak ve taş da yerine konacaktır. Söylemek istediğim, eksikliğin bizlerde olduğudur. Çünkü Allah'ın onun vâsıtasıyla gönderdiği Kur'an, mü'minlerin aralarında merhametli kişiler olduklarını bildiriyor. Onlar sadece kâfirlere karşı şiddetlidirler.

Cengiz Polathan'ın da tartışmaya katılmak üzere yanlarına geldiğini gören Emre, işin çığırından çıkacağını ve bazı kalplerin yeniden kırılabileceğini düşünerek sıkılıyor. Daha önceleri fazlasıyla şahit olduğu yeni bir dil kavgasıyla daha karşılaşmamak için izin isteyip ayrılıyor oradan. Öğretmenler odasının kapısından çıkarken, tartışma yeniden alevleniyor.

"Temsil ne yapmak istiyor ki? Böyle adamlarla, yanlışlıklarını kemikleştirmiş inatçılarla ne diye tartışıyor sanki!.. Söylediklerini can kulak dinleyip yüreğinin bir yerlerine kazımaya hazır nice insanlar yaşarken aramızda!..." diye düşünen Emre, hızlı adımlarla bahçe kapısından çıkıyor ve yürüyüp kayboluyor. "Emre Yaradanakul, böyleleriyle hiç bir zaman tartışmayacaksın, tamam mı?" diyor içinden.

* * *

Zeynep'in Küçük Bağ'a gittiğini evinin penceresinden gören

Yunus Bey, içinde o her zaman ki tuhaf heyecanı duyarak yerinden kalkıyor. "Tasarladığım göz aşısını yaparak döneyim" düşüncesiyle aşı malzemelerini alıyor ve Ermiş Adam Sokağı'nı geçip Küçük Bağ'a doğru yürüyor. Gözlerinde yılansı bir parlaklık; dudakları kupkuru; kalbi gümbür gümbür; karşı koyamadığı bir arzu bağa çekiyor onu. Sür'atle atıyor adımlarını.

Bir od yerleşmiş içine. Zeynep'e kavuşma isteği, artık taşımaya mecalinin kalmadığı bir kambur gibi sırtında. Biryandan eriten ve usul usul yaklaşan, okşayan bir câzibe, diğer yandan donduran ve uzaklaşan, damar damar kabaran bir soğukluk Zeynep!... Bir ses yükseliyor içinde. Saçaklarından şerbet süzülen bir novanın sesi.

—Ona mutlaka sahip olmalısın, diyor.

—Ama nasıl, diye soruyor Yunus Bey.

—Yaklaş, diyor nova. Nefesin nefesine karışsın. Kendini ona iyice hissettir. Karamsar olma.! Ümit, ölmeden tükenmez.

—Ya beni reddeder veya kocasını durumdan haberdar ederse!

—Kendisinde bunu başaracak cesareti bulamaz. Çünkü sen ona o kadar çok iyilik yaptın ki!.. Seni koruyucuları gibi biliyor. Bu nedenle ona yaklaşmalısın, çekinmeden yaklaşmalısın!

—Haklısın, diyor Yunus Bey, teşekkür ederim!

—Ben senin için yaşıyorum, diyor nova, sen benim için!...

—Böyle olması lazım, diyor Yunus Bey.

Dudaklarını gülümseyerek ve seçinçle yumuyor nova. Yunus Bey yoluna devam ediyor.

Hakkımı inkâr edecek değiller ya!.. Bunca yıldır kimseye yapmadığımı onlara yaptım. Her türlü yardımda bulundum. Onlar için bir bağ bile meydana getirdim. Gözüm gibi emek verdim. Etrafını taş duvarlarla çevirdim. Bunca yıldır benim sâyemde meyve yiyorlar. Binlerce talipli varken, Lale gibi bir huysuzu, sırf onların hatırı için oğluma nikâhladım. Kurutemizleyici Kemâl, Yunus Bey

sâyesinde tanındı. Yoksa fakir Kemal'ı kim bilebilirdi ki?..

Zeynep!...

Şu Kemal da çok şanslı ha!.. Evlerine gitmeyivereyim; o ne hürmet, o ne ikrâm öyle! Kadın işini biliyor. Yemeği güzel pişiriyor, çayı güzel demliyor. Güzel yürüyor, güzel oturuyor, güzel konuşuyor, güzel bakıyor, güzel!... Ya bizim hantal Perihan!... Bir yönüyle bile olsa, Zeynep'e benzeseydi, Kıyamet mi kopardı?.. Şişko! Göbek bağlamaktan başka işi yok. Bir gençlik hatasının cezasını böyle çekiyorum işte! O zamanlar neyi hoşuma gitti bilmem ki! Boşuna dememişler, armudun iyisini ayılar yer diye.

Defalarca istettim Zeynep'i. Sanki beni kabul etseydi, köpekler kulaksız mı kalacaktı?

Perihan'ın eline düşecek adam mıydım ben? Hele bir de, kendisini benim tek sahibim olarak görmesi yok mu, çıldırtıyor beni. Sanki âlem-i ervahta ona tapulamışlar. Hey Allah'ım, koskoca Yunus Bey ona mı lâyıktı?

Ne bindiği merkeple koşar adım yanından geçen çocuk, ne ağaçlarda cıvıl cıvıl oynaşan kuşlar, ne de yolun kenarında yükselen iri bir ceviz ağacının dibindeki genç kız dikkatini çekiyor Yunus Bey'in. Şu anda o, baştanbaşa bir alem, baştanbaşa bir fırtınadır. Karşılığını bir gün mutlaka alacağına inandığı iyilikler müthiş gurur veriyor ona. Zeynep ve ailesinin ayrıcalığı hariç, ayırım yapmamıştır hiç. Mahallede ihtiyacı olan herkese Yunus Bey'in eli uzanmıştır. İnsanların kendisi için "şöyledir, böyledir" demeleri yetiyor ona. Sadece Zeynep ve ailesi hariç. Çünkü onlarda hep bir başkalık buluyor Yunus Bey. Bu yüzden onlara yapılacak iyiliğin de farklı olması lazımdır. Ve tabii ki, bundan beklenecek karşılığın da!..

Küçük Bağ'a girdiğinde, Zeynep'in yakmak için döküntü yaprak topladığını görüyor. Kalbinin gümbürtüsü artarken, titrek adımlarla yanına sokuluyor.

—Kolay gelsin Zeynep kadın, diyor oldukça yumuşak bir sesle.

—Beyimiz sağalsun diyor Zeynep.

Yunus Bey'in gözlerindeki parlaklık daha da katmerleşiyor ve sanki pul pul oluyor gözleri. Kadının "beyimiz" diye hitap etmesi büyülüyor ruhunu. Tatlı bir heyecanın yüreğine oluk oluk boşaldığını, gizli bir korkuya mahkûm olan hücrelerinin rahatladığını hissediyor. "birgün mutlaka!" diyor içinden. "Birgün kesinlikle!'

—Güzün bağ çok kederli oluyor değil mi, diye soruyor Zeynep'e.

—Evet, diyor Zeynep, sararmış yapraklar insanı üzüyor.

Kısa bir sessizlikten sonra bu sefer de Zeynep soruyor:

—Beyimiz nasıldır acaba?

—İyiyim Zeynep kadın; sen nasılsın?

—Ben de iyiyim çok şükür.

Yerdeki bir kabdan aldığı elmayı uzatıyor Yunus Bey'e:

—Bağa geldiğimde, ağaçların birinde birkaç elma buldum; buyurum bir tanesini yiyin!

Heyecanından ne yapacağını kestiremiyor Yunus Bey. Nova daha bir parlıyor içinde. Mutlu mu mutlu. Elini uzatmakla yetiniyor. Avucuna konan elmadan kadının hafif bir dokunuşla vücuduna elektrik akımı veren parmaklarına kayıyor bakışları. Sonra gözlerinin ücrâ köşelerine iniyor Zeynep'in. Dudakları aralanıyor, ama kelimelerin nasıl çıktığının farkına bile varamıyor:

—Teşekkür ederim!

—Ne demek Bey; bu bağ senindir; onu bize sen armağan ettin.

—Öyle deme Zeynep!.. Bağın benimle hiç bir alâkası yok. O tamamen size aittir.

Elmayı yerken habire kadını izliyor. Kelimeler anlamsız bir şekilde birbirine düğümleniyor zihninde. Bazen Zeynep siliniyor

gözlerinin önünden ve karısı Perihan'la karşı karşıya kalıyor. O anda kirpikleri kıvılcımlanıyor; bedeni sarsılıyor; yüzü acıyla kırışıyor. Yeniden Zeynep'e dönünce, novanın sesi yükseliyor içinde: "Tam on beş yıldır uğraştığın bu bağ, birgün meyve verecektir!..." Ak düşmüş saçlarını karıştırıyor Yunus Bey.

Elmayı yiyip bitirince, ayağa kalkıyor. Bağın güneyindeki Amasya elmasından on santimetre uzunluğunda iki kalem kesiyor ve aşı malzemelerini alarak bağın doğu tarafındaki bir elme fidanının yanına yaklaşıyor. Fidanın gövdesini yerden bir buçuk karış yükseklikte kesiyor. Gövdenin ortasını bıçakla üç-dört parmak kadar yarıyor. Amasya elmasından kestiği kalemleri bu stargin elma fidanının yarılan yerine karşılıklı olarak yerleştiriyor. Daha sonra, yarılan yerden itibaren, üzeri iyice kapanacak şekilde macunluyor yarayı. Etrafını bir bezle sararak iple bağlıyor.

Aşılama işini tamamlayıp geri döndüğünde, Zeynep'in, sepetini kurumuş yaprak doldurarak bağdan ayrılmak üzere olduğunu görüyor.

—Beklesene Zeynep kadın, diye bağırıyor. Aşıyı bitirdim; beraber dönelim!

Kadın hiç ses çıkarmadan olduğu yerde duruyor ve Yunus Bey'e bakıyor. "Üüüüüf!" diye geçiriyor içinden. "Bu adam canımı sıkmaya başladı. Benimle bu kadar niçin ilgileniyor bilmem ki?.. Yoksa?!.. Hayır, olur mu hiç! Deli değil ya!.. Ben de amma kötü niyetlinin birisiyim!.."

Yan yana ilçeye doğru yürüyorlar. İri ceviz ağacının dibinde hâlâ oturan genç kızın kendilerine mânalı mânalı baktığını farkedemiyorlar. Kalbi çatlarcasına vuran Yunus Bey, dokunabilmek umuduyla oldukça yakın yürüyor Zeynep'e.

Ne havanın sıcak, güneşin tepede oluşu; ne mavi gökyüzü, ağaçlar ve çığrışan kuşlar; ne de yürüdükleri bu kıvrımlı yol ve yakınına geldikleri Ermiş Adam Sokağı Yunus Bey'in tek bir noktada, geleceğin yüzüne tam anlamıyla güldüğü yerde toplanmış dikkati-

ni dağıtmaya yetmiyor. O bambaşka bir âlem, bambaşka bir fırtınadır şimdi...

* * *

İki katlı evin üst katında oturduğu için, pencereden bakınca, karşısında bulunan Kemal'in evini ve bahçesini rahatlıkla görebiliyor Yunus Bey. Boş olduğu günler zamanının büyük çoğunluğunu, içini kıpır kıpır ettiren o evi ve bahçeyi pencereden seyretmekle geçiriyor. Perihan'ın, kocasının yanında oturduğunu düşünerek neşeli neşeli gülümsemesi çok değişik bir tâd veriyor Yunus Bey'e. "Bir taşla iki kuş" diyor içinden Perihan dönüp duruyor kocasının etrafında. Kapıları, pencereleri siliyor; el işi yapıyor, arada bir yüzüne bakan Yunus Bey'e tatlı tatlı gülümsüyor; tombul yanakları kıpkırmızı kesiliyor.

—Canın bir şey istiyor mu Bey?, diye soruyor bazen.

—Hayır, diye cevap veriyor Yunus Bey. Sadece, şöyle oynak bir hava eşliğinde karşımda biraz oynaman hiç de fena olmaz.

—Amaan Bey, diyor Perihan, başka zaman!

Bugün daha bir hareketli Perihan. Güzel elbiselerinden birisini giyinmiş, burma bileziklerini, küpesini ve altın kolyesini takmış, girip girip çıkıyor odaya. Yüreği iplik iplik; bakışlarında şiddetli bir sarhoşluk!...

Yunus Bey'in gözü dışarıda; Perihan'ı görmüyor bile.

Ermiş Adam Sokağı'nı sarmaya başlayan gürültüyle irkiliyor ikisi de. Küfürler, olmadık hareketler gittikçe yaklaşıyor ve Kemal'ın evinin bahçesinde düğümleniyor. Yunus Bey heyecanlanıyor ve biraz daha dikkatli bakınca, bunun bir kavga ve kavganın taraflarından birinin de Kemal olduğunu hemen anlıyor.

İki kişi durmadan hücum ediyorlar Kemal'a. Araya girenler olmasa, çiğ çiğ yiyecekler Kemal'ı. Kavgayı farkeden Zeynep'in evden çıkıp, bahçe kapısına koştuğunu gören Yunus Bey, öfkeyle yerinden fırlıyor. Nefes alış verişleri sıklaşıyor. Kaşla göz arasında

evden ayrılarak kavga yerine koşuyor. Kemal'a sataşanlardan birisinin elindeki taşı Zeynep'e fırlattığını görür görmez, yumruklarını sıkarak adama saldırıyor. Neye uğradığını anlayamadan, ağzını burnunu kan içinde bırakıyor orta yaşlı, esmer adamın. Ağzına doluşan bıyıkları kıpkırmızı kesiliyor. Diğerine de hücum etmesine fırsat vermeden araya giriyor ve ona engel oluyorlar. Muhtarın bu şekilde kavgaya karışması oradakilerin çoğunu şaşırtırken, Kemal ve Zeynep'i fazlasıyla sevindiriyor.

Adamlar Kemal'dan vazgeçip, Yunus Bey'e vurmak için çırpınıyorlar şimdi de. Karşılıklı küfürler dinlenilecek gibi değil.

Kavga çevrede iyice farkedilince, aracıların sayısı artıyor ve kavga bitiyor. Adamlar oflaya puflaya çekip gidiyorlar.

Yunus Bey, kavganın, yumruğunu yüzüne indirdiği adamın pantolonu sebebiyle çıktığını öğrenince, kahkahalarla gülüyor. Kemal'ın anlattığına göre, pantolununu temizlemesi için dükkâna bırakan adam, "niçin iyi temizlemedin?" diyerek itiraz etmiş. Kısa bir süre tartışmışlar. Adam, sana gününü göstereceğim, dercesine çıkmış dükkândan. Kemal daha sonra evine dönerken, yanındaki yardımcısıyla birlikte yolunu kesmişler.

Yunus Bey, attığı yumruklardan dolayı zedelenen ellerini ovuyor çaktırmadan. Ovdukça bedenine yayılan acıyla yüzü hafifçe kırışıyor. Zeynep'in demlediği çayı içerlerken, olayı öğrenen Emre ve Lale de geliyorlar oraya. Mikâil, Lale'nin kucağından Kemal dedesine atılıyor sevinçle. Lale, annesinin elinden çaydanlıkları alarak hizmet etmeye başlarken, Emre girişte sağda kalan sedire ilişiyor.

Zeynep'in, Yunus Bey'in yanına çökmesi ona öylesine tarifi zor bir keyif veriyor ki, daha bir şevkle konuşmaya başlıyor. Tam bir kahraman şimdi!.. En çok Zeynep'e bakıyor bu arada.

Emre sessiz... Nadiren söze karışıyor. Onun kavgayla falan ilgilendiği yok. Hatta böyle şeyler duyunca, "şu insanlar!" diyerek gülmekten kendini alamıyor.

Lale konuşulanları dinlerken alttan alta Emre'ye bakıyor. "Keş-

ke babası gibi olsaydı!" diye geçiriyor içinden.

Mikâil gülüyor, zıplıyor, dedesinin kulaklarını çekiyor...

Perihan da girince odaya, takım tamamlanıyor böylece.

* * *

Güneş parlattıkça parlatmış, ısıttıkça ısıtmıştır yeryüzünü. Günlerdir hasretini çektikleri yağmur, nihayet sırılsıklam ediyor İlçeyi. Caddelerden sel gidiyor. Yollar siyahî bir renge bürünüyor ve zarif bir gökkuşağı kısa bir süre saygıyla selamlıyor şehri.

Bir şarkıdır yağmurun sesi. "Artık kış geliyor; güz boyu yağmayan yağmur bir daha da yağmaz" diye düşünenlerin sevinci birsesle doruğa çıkıyor. Başlayan soğuklarla kendisini hissettirmeye başlayan kış henüz uzaklarda demek ki. Havalar gittikçe ısınıyor.

Evden morali bozuk ayrılan Emre, hiç bir tedirginlik göstermeden gezip duruyor caddelerde. İç çamaşırlarına değin ıslanıyor. Yağmurun bu içe işleyen, ruhu yıkayan tatlı sesini dinliyor. Bazen başını kaldırıp gökyüzünün simsiyah bulutlarına bakıyor. Çakan şimşekler, gök gürültüsü, yağmur damlaları ve gökyüzüne teslim olmuş arz arasında hüznünden sıyrılmaya çalışarak tüketiyor zamanı.

Güz mevsiminin son günlerinde gelen bu yağmurlu ve sıcak havada, hüzün karasakız gibi yapışmıştır yakasına. Ne yapacak ve nasıl kurtulacaktır acılardan? Ya Lale'yle sonları?.. Ya Mikâil?.. Bir de kayınvalidesinin evlerine gelip işlerine karışması yok mu!?. Böyle zamanlarında nefret ediyor kadından. Lale'yle olan geçimsizliklerini ortadan kaldırmaya çalışmak yerine, durmadan körüklüyor. Lale ona kocası hakkında kimbilir neler neler anlatmaktadır!.. Kendisi ne kadar iyi davranırsa davransın, onlar huzursuzluk çıkaracak bir dayanak mutlaka buluyorlar. Bunların hepsi birer hüzündür Emre için. Bazen öylesine bunalıyor ki, intihar etmek geliyor aklına. Fakat inancı engel oluyor bu düşüncenin gerçekleşmesi-

ne. Böyle bir şey yapmaya hakkı yoktur çünkü.

Lale ve anasının asık suratlarını seyretmek, Lale'nin o ardı arkası gelmeyen konuşmalarını dinlemek, acılar içinde kıvranmak, bazen bir lokma ekmeğe hasret kalıp, ama iştahsızlıktan yiyememek!.. Ebediyyen ateşte kalmaktan çok daha iyidir bunlar. Kendisine emanet olarak verilmiş bir hayata son vermek!.. Yoo, işte bu, dünyanın en büyük haksızlığı olur!.. Bütün acılardan daha şiddetlisi Ayşe Menekşe olsa bile, hayatına son vermesi imkânsızdır. Böyle bir şeyi düşünmesi bile yanlıştır ve eksikliğinin işaretidir.

Sevgi ve Ayşe!.. Niçin hiç terketmiyorlar onu? Nedir bu sevginin sırrı ve neden Ayşe Menekşe? Bütün derdi dâvası ona kavuşmak mıdır? Tenini teniyle, canını canıyla birleştirmek mi?..

Ekolu bir ses yükseliyor içinde: "Hayır!.. Ayşe'yi bunun için sevmiyorsun..." Piranhanın sesi değil ve onun tam zıddı bir istikâmetten geliyor. Bir yankı! Zaman zaman duyup duymadığından şüphelendiği dost ses. Tıpkı piranhanın sesi gibi ilk defa net doldurmuştur kulaklarını. "Çünkü onu ömür boyu kaybettiğini bilmene rağmen hâlâ ve çok seviyorsun" diye devam ediyor.

—Doğru değil, diyor Emre. Nefsim için bulmayı umduğum mutluluktan dolayı onu seviyorum galiba. Ona onun için değil, kendim için hasret çekiyorum.

—Hayır, diye itiraz ediyor yankı. Sen artık şehvetin amaç olamıyacağının farkına varmış ve hayvanî yönünü aşmış birisin!

—Ama gene de ona kavuşmak istiyorum.

—Bu istek, geçici bir vuslat ve faydalanma için değil. Onda seni çeken güzelliklere aç olan ruhunu doyurmak ve onunla değer kazanmak için. Belki bundan da öte. Ona kavuşmakla, onun kaynağına biraz daha yaklaşabilmek için. Asıl en güzel olana ve güzellik bağışlayana!..

—Güzellik bağışlayana mı?

Cevap alamıyor. Yankı birdenbire susmuştur.

—Onu dinleme, diye inliyor başka bir ses.

Piranha!..

—Sus, diye haykırıyor Emre, asıl seni dinlemek istemiyorum!...

O iki mısra, ışıktan harfleriyle aydınlatarak geçiyor içinden:

Menekşem, içime doğan nûr musun

Aradığım anda bulunur musun

Yağmur tamamen kesildikten sonra, yağmasından önceki gibi pırıl pırıl bir güneş kurutmaya başlamıştır ortalığı. Eve gidip çamaşırlarını değiştirmeyi düşünüyorsa da, vazgeçiyor. Yeniden atışmak istemiyor Lale'yle. Elbiselerini ıslatması onun için iyi bir fırsattır çünkü.

Üşüdüğünü hissedince, Lale'yle atışmak pahasına bile olsa, elbise değiştirmenin gerekli olduğunu anlıyor. Sür'atle eve gidip, elbiselerini değiştirerek yeniden gezmeye çıkıyor. Lale sesini çıkarmamıştır nedense. Hayret ediyor. O cadde senin, bu cadde benim, yürüyüp duruyor saatlerce...

Ertesi gün pazartesidir ve okula gitmesi gerekmektedir. Derslere girmek hoşuna gidiyor, çünkü oyalıyor Emre'yi. Kısa süreli de olsa, dertlerini unutuyor. Kahkahalarla güldüğü dahi oluyor bazen.

Akşam yorgun argın eve dönüyor. Namazını kıldıktan sonra biraz uyuyup kalkıyor ve yemek yiyor, çay içiyor, abdest alarak yatsı namazını camide kılmak için evden ayrılıyor.

Ezan okunmaya başlamıştır...

KADERİN BİR CİLVESİ

Ağzındaki dil değil bumerang sanki!.. Fakat bir türlü farkedemiyor ağzının kendisine ihanet ettiğini. Kimbilir kafasında neler tasarlıyor. Mum ışığında yaşayan beyninden tutarlı davranışlara kumanda etmesi beklenemez ki. Hassasiyet ölünce, yükümlülük unutulur çünkü.

İyice küflendi ilişkimiz. Ya alabildiğine gaddar, ya da ölesiye hamasi!.. Falsolarla dolu bir evililik ve doruğunu yitirmiş arzular. Gittikçe bozulan bir nakarat gibi hayat. Pörsüyen nakışlar, tırmalayan nağmeler, iz bırakmayan akisler, bozrak renkler, vicdansız jurnaller!.. Pasaklı bir bekleyiş ve pespembe bir iç âleme karşılık, karanlık ve mâkus bir dış alem!... İz'ansızlıktan başka sebebi yok bunların.

Kâgir bir binanın içinde sonsuzluğun kapılarını arıyorum. Lâkırdılar arasında ve baştanbaşa efkârlı. Değirmen habire dönüyor ve öğütüyor. Kimbilir bana ne zaman sıra gelecek!.. Keşke bir mekkâreci, bir hamal, Mikâil usta gibi bir boyacı olsaydım; ama aralayabilseydim sonsuzluğun kapısını. Pütürlü bir yüzüm, kısacık bir boyum olsaydı; yeter ki, duyabilseydim ötenin kokusunu.

Heyhat!.. Alafranga bir tarz içinde boğulmak üzre hayallerim. Metafizik çağrışımlara öylesine yabancı kaldım ki. Hastalıklar olmasa, belki ölene değin özlemini çekeceğim metafizik gerilimlerin. en son, geçirdiğim anterit ruhumu mâveraya kanatlandırmıştı. O gün bu gündür elle tutulanların dünyasında yaşıyorum. Ölmeden önce ölümü, ruh ve beden ikilisi açısından gerektiği biçimde düşü-

nemiyorum. Halbuki bu "hâl" Mikâil ustadan bana emanettir. Öyle bir emanet ki, kurtuluşumu saklıyor kendisinde.

Öğretmenler odasına girer girmez, yüreğindeki çalkantı duruyor. Olduğu yerde donup kalmıştır. "Hayır!.." diyor içinden. "Bu mümkün değil!..."

Bir anafor!.. Şaşkınlığın insanı lokma lokma yuttuğu korkunç bir anafor!.. Beklenmedik bir manzara ve şok!.. Bütün damarlarının kabardığını, bütün adâlelerinin seğirdiğini, başının döndüğünü, gözlerinin kararddığını, karşısındaki insanların yüzlerinin değişmeye başladığını, gördüğü her şeyin titrediğini hissediyor. Dünyayı bir farenin taşıyacağı aklına gelirdi de, rüyalarının sevgilisini göreceği asla!.. Çünkü onun için Ayşe Menekşe artık bir hayaldi. Bir daha karşısına çıkmayacaktı.

Yanlış mı görüyorum diye bir an için kuşkulanıyor ve gözlerini irileştirerek daha dikkatle bakıyor. Fakat yanlış değil. İşte karşısında Ayşe Menekşe!.. Koltuklardan birisine oturmuş ve o da şaşkın şaşkın Emre'ye bakıyor.

Ayşe'yle yanyana oturan kimyacı bayan öğretmen Sakine Şirinoğlu Emre'yi görünce yerinden kıpırdayarak gülümsüyor.

—İşte, diyor, Emre Bey de geldi.

Emre'nin gözlerinin içine nüfuz etmeye çalışarak sürdürüyor konuşmasını:

—Emre Bey, yeni bir öğretmen arkadaş daha kazandık! Ayşe Hanım, Ayşe Menekşe. Buralı ve yeni mezun. O da sizin gibi edebiyatçı. Daha önce tayin sebebiyle ilçemizden ayrılan babası tekrar ilçeye dönünce, o da bir yolunu bulup tayinini buraya yaptırmış.

Emre, ne söyleyeceğini bilemez bir haldedir. Bakışlarını Ayşe'ye çeviren Sakine Şirinoğlu, bu sefer de Emre'yi ona anlatmaya başlıyor:

—Emre Bey de buralı ve dolayısıyla hemşehriniz. Lisemizin şiir yazma kabiliyeti olan edebiyat öğretmenidir. Bunu her ne kadar

kabul etmese de, gerçektir. Ona sorarsanız, kırıntı döküntü birkaç şiiri olduğunu söyler. Şiirlerini kimselere okumaz. Bir tanesini zorlukla alabildim. Hârika bir şiir!.. Diğerlerinin de böyle olduğuna eminim.

Emre, bu minyon tipli, tafta elbiseli esmer kadının sözü uzatmasına kızarken,

—Memnun oldum, diyor Ayşe Menekşe.

Emre'ye kaçamak bir şekilde bakıyor. Belli ki, o da hayretler içindedir. Hiç beklemediği bir karşılaşmadır bu.

—Ben de, diyor Emre, şiiri hakkında söylenenleri duymamışçasına.

Kızarıyor. Başının yeniden döndüğünü hissediyor. O da kaçamak bir bakış eşliğinde ve çatallı bir sesle cevap vermiştir.

Gözleri Emre'nin yüzünden döşemeye kayıyor Ayşe'nin. Nereden kaynaklandığını bilmediği bir acı içine egemen oluyor. Gizemli bir ateşin yalımlarını kuşanan kalbinde eyleme dönüşmekten hicâp duyan bir hasret burkuntusu vardır. Bir zamanlar sevdiği, hem de çok sevdiği, fakat düzensiz ve iğrenç denilebilecek yaşantısından ötürü sür'atle uzaklaştığı bu adam, bugün en olmadık zamanda ve beklenmedik bir pozisyonda, öğretmenliğe başlayacağı okula ayak bastığında karşısına çıkmıştır. Sevindiğini mi, yoksa üzüldüğünü mü anlayamadığı bir ruh haliyle yüz yüze bırakmıştır onu. Halbuki onun gibi birisinin böyle bir ilçede kalmayacağını ve mutlaka büyük şehirlerden birisine gideceğini düşünmüştü hep. Kaderin bir cilvesi midir bu?. Böyle bir soruya cevap bulacak durumda değildir.

—Emre Bey de bizim takımdan, diyor Şirinoğlu.

Ayşe'nin bu ifadeden bir şey anlamadığını sezince de,

—O da vezirler takımından, diye devam ediyor. Hani "bekârlık sultanlık; evlilik vezirlik; boşanmak da rezillikter!" derler ya!... Emre Bey'in bir de oğlu var.

Sanki niye yapıyor bu açıklamaları? Ondan soran mı oldu? Öfkeleniyor ve fırtınalı yüreğini çaresizlik bürüyor Emre'nin.

Ayşe, Sâkine'den duyduklarıyla sarsılmıyorsa da -çünkü oldukça eski bir hadisedir Emre- kekelemekten kurtulamıyor:

—Allah mes, mes'ut etsin!..

Emre de kekeliyor:

Fısıltıya yakın düşük bir ses tonuyla teşekkür eden Emre, heyecanın çok farklı bir çeşidiyle bunalım derecesinde ürpererek, oradan hemen ayrılmak için izin istiyor:

—Özür dilerim, diyor, gitmem gerekiyor da! Sonra görüşürüz.

—Güle, güle, diyor Sâkine.

Ayşe sadece bakmakla yetiniyor.

Öğretmenler odasından ayrılırken, zil zurna sarhoş gibidir Emre. Ne yapacağını, nereye gideceğini düşünemiyecek durumdadır.

Zaman bir balon misali patlayıverdi de, apaçık ortaya çıkardı onu. Umarım bir ucube olarak görünmemişimdir gözüne. Nasıl da uğulduyor kulaklarım. Birdenbire damdan düşer gibi oldum.

Belki doğruluk ihtimali zayıf bir varsayım olacak; ama beni gördüğüne sevinmiştir sanıyorum. Fakat yine de uluorta hayaller kurmak istemiyorum. Geçmişimdeki lânetlik Emre, reddedilmemin sebebi sendin! Vasatın çok çok altında bir evlilik ilişkisiyle yüz yüze yaşadığımı bilemez ki. Bilse ne olacak ki hem! Oturup benim için ağlayacak değil ya!

Tam bir bataklık kuşuydum o zamanlar. Şaklaban bir bataklık kuşu! Ceremesini şimdi çekiyorum. Onunla ilgili tahattür, tahassürümü daha da şiddetlendiriyor. Aaah!..

Saatlerce aynı sarhoşlukla yalpalayıp duran Emre, sonunda Küçük Bağ'a gidiyor ve büyük Ankara armudunun gölgesine uzanarak uykuya dalıyor.

Uyandığında karanlık çökmüş ve çıkan soğuk üşütmüştür

onu. Bir ses!.. Sevinç çığlıkları atıyor içinde, Emre bağdan ayrılırken.

—Suuus, diye bağırıyor, sen utanmazın birisin!

Kendisini bir duyan oldu mu diye sağına soluna dönüp bakıyor. Ürkek ürkek yürüyüp gidiyor yol boyunca.

Piranha da susmuştur...

* * *

Vesvese, tereddüt, hüzün ve korku..., karışımı bir hengâmenin hükmettiği karanlık bir fânusun altında sıkışıp kalmak!.. Ya da yüreğin kevgire dönüp, umut namına bütün çağrışımları süzüvermesi ve çaresizliğin kevgirin deliklerini tıkayarak ufukları karartması. Belki bundan daha da öte bir şey; çözülmesi imkânsız bir ukde mesela. Ya da her tarafı dikenlerle kaplı bir tahtarevallinin yukarıya dikilmiş ucundan, bidinde ne olduğu bilinmeyen bir kuyuya baş aşağı düşüvermek!..

Öyle veya böyle, iç açıcı olmayan bir durum ve gittikçe büyüyen sıkıntı. Ayşe'nin, yanına gelmesiyle kabaran asude bir duygusal deniz!... Gerçek mânâda çaresizliğin ne olduğunu yavaş yavaş öğreniyor şimdi.

Ve cana can, dişe diş bir mücadele. Piranha keskin dişlerini göstermeye ve kemirmeye başlamıştır. Emre de yankıya sığınarak bu azgın canavara sürekli karşı koymaya çalışıyor ve yankının parlak unsurlarıyla güçlü barikatlar kuruyor. Hırpalanıyor; ama ona teslim olmaya hiç mi hiç niyeti yok. Hayallerinin, gözlerinin önünde birer jelâtin gibi tutuşup yanması pahasına bile olsa, piranhayı Ayşe'ye yaklaştırmıyor ve ona toz kondurmuyor.

Yürümek ve düşünmek!.. Günlerdir bütün yaptığı budur ve şok hâlâ devam etmektedir...

Kader!.. Bilirim seni; böyle karşılaştırmaları çok seversin. İsyan etmek istemiyorum; ama sormadan da kendimi alamıyorum; zamanı bugün mü olmalıydı? Ona, reddedemeyeceği şekilde bugün mü rastlayacaktım?

Nasıl olur? Demek ki, sene kaybetmeden okullarını tamamlamış ve öğretmen olmuş. Kader, cilven hoşuma gitti: İki edebiyat öğretmeni!..

Ne kadar da değişmiş öyle. Daha da güzelleşmiş, olgunlaşmış. Hey Rabbim; o da beni seviyordu; biliyorum. Defalarca hissettim bunu.

Nasıl da kaçırdım elinden?!. O ânki hayatım, istikbâlime ihanet etti. Beni ben kundakladım. Karanlığımı kendim hazırladım. Kimsenin suçu yok!..

Şimdi ne yapacağım?.. Onunla hergün karşılaşmak! Onunla aynı kurumda görev yapmak!.. Allah'ım, sen bana yardım et!

Düşüncelerin dişlileri arasında çırpına çırpına.....

Yalpalıyor. İlçenin en uzun caddesini boydan boya geçmiş, ta istasyona gelmiştir de farkında değildir.

Güneşin damarlarından kan fışkırıyor. Yeryüzünü ısıtırken, boğmaya çabalıyor Emre'yi. Gökyüzü tunçtan bir ağırlık. Düşecekmişçesine duruyor üstünde.

Hatırına ne gelirse gelsin, kelimeler ilmek olup yüreğinin bir yerlerine takılıp kalıyor. Her ilmek bir diğeriyle kenetlenerek sıkmaya başlıyor yüreğini. Son zamanlarında kazandığına inandığı o özgün bakış açısını alıp götüren Ayşe rüzgârı, hislerini doruğa ulaştıran bir ağ örmüştür etrafına.

Lale!...

Bir öcü, bir vampirce dikiliyor karşısına. Çelik ve siyanürlü parmaklarını boğazına geçiriyor ve sıktıkça sıkıyor.

Yunus Bey!...

Kahkahalarla gülüyor.

Mikâil!...

Ağlıyor.

Perihan!..

O ancak ev işleriyle uğraşmak ve Yunus Bey'e yaranmakla meşgul.

Kemal ve Zeynep!...

Saldırgan hayaletler dikiliyor karşısına.

İstasyonun arkasını dolanarak geri dönüyor ve yakındaki bir kahvehaneye giriyor. Cama yakın masalardan birine oturarak ıhlamur istiyor. Sağ elini çenesine, dirseğini masaya dayıyor. Kendisi için tahmini çok zor olan ve onu derinden sarsan bu olaya bir türlü inanası gelmiyor.

Acımasız bir mücadeleyle yüz yüze olduğu gün gibi açıktır. Çünkü Ayşe'ye olan derûnî sevgisi hep aynı sıcak iklimiyle yaşamış ve zaman ilerledikçe, yepyeni bir dünya oluşturmuştur içinde. Gözden ırak olan, gönüldende ırak olur sözünün Emre için hiç bir geçer tarafı yoktur. Tam aksini yaşamıştır Emre. Ayşe'den uzak kaldıkça sevgisi katmerleşmiş, geçen her yıl ona olan duygularına yenilik getirmiştir. İşte böylesi şartlar altında, gerçek bir menekşe ve müstesna bir insan olarak gördüğü Ayşe Menekşe bütün çarpıcılığıyla karşısına çıkmış, vuslat ihtimalinin yok denecek kadar az olması sebebiyle, kabullenmek istemediği bir heyecanla bürümüştür benliğini. Esrarlı ve esrarlı olduğu kadar da engebeli bir yolun başlangıcındadır. Bir başına, binbir tehlikenin kol gezdiği bu yolda umutsuz bir yolculuğa çıkıyor.

Bardaktaki son duyum ıhlamuru da içtikten sonra, hesabı ödeyerek kahvehaneden ayrılıyor. Tekrar istasyona doğru yürümeye başlıyor. Dış dünyayla ilgisi asgari seviyeye inmiştir...

* * *

Babası Zirai Donatım Kurumu'na müdür olarak dönen Ayşe Menekşe, Ankara'daki bir bürokrat tanıdıkları vasıtasıyla doğduğu şehrin lisesinin edebiyat öğretmenliğine atanmış, sevinçle geçirdiği şu birkaç günün ardından acımasız bir ilem girdâbına sürüklen-

miştir. Bir zamanlar hayatının en hassas yerinde ufak bir gedik açan bu adam, ilçenin en ayyaş ve kumarbaz delikanlısı olarak ün yapan Emre, günaha doymayan ruhuyla bir ilçe ona yetmez ve mutlaka ilçeden ayrılmıştır diye düşünürken, olmadık bir anda ve beklenmedik bir pozisyonda karşısına çıkmıştır. O zamanlar üniversiteye devam ettiğini duymuş, ama mezun olup görev alacağına küçücük bir ihtimal dahi vermemişti. "Ondan olsa olsa meyhaneci olur!" diye düşünmüştü o zamanlar.

Öğretmenler odasında göz göze geldiklerinde yüreği çok tuhaf bir şekilde burkulmuş; acaba o mu, değil mi, diye şüpheye düşmüş, kendisine bile itiraf etmekten çekindiği çok gizli bir sevinçle dolmuş; Sakine'nin onları tanıştırmasının ardından, içinde haklı olarak şu soru uyanmıştır:

Bu şahıs, o kumarbaz ve ayyaş insan mı?

O haliyle bile hayal etmekten, dua etmekten kendisini alamadığı; sevdiği, ama evlenmek istemediği ve bundan kaynaklanan eritici bir ıstırâbı gözleri ıslana ıslana tattığı ve derbeder delikanlının evli ve bir çocuklu olarak takdim edilmesi ise apayrı bir şaşkınlık ve acı vermiştir Ayşe'ye.

Darmadağın bir hayat yaşayan bir insan, üniversiteyi bitirmek, öğretmen olmak, evlenmek ve bir yuva kurmak, sonra da bu yuvayı idare etmek gibi görevler silsilesini sağlıklı bir şekilde nasıl yerine getirebilir? Babasını bu yönleriyle tanıyan bir çocuğun arzulanan biçimde yetiştirilmesi mümkün müdür? Toplumun ne kazancı olacak böyle habis bir uru barındırmaktan?

İtiraf etmek istemiyor; ama Emre'nin evli olduğunu duyması içten içe rahatsız etmiştir onu. Beklemediği bir haber değildir; fakat yine de bunu duyması yüreğinin bir yerlerinde gizli kıskançlık duygularını uyandırmıştır. Evlenme isteğini kabul etmemiş olsa bile, kendisinin onu, onun da kendisini sevdiği gerçeğinden dolayı ulaştıkları sonuca üzülürken, "aman sende, bunca yıldır böyle bir âkibeti düşünmedim de, şimdi birdenbire ne oldu sanki? Madem

üzülecektim, o zaman evlenmeyi kabul etseydim!" diye düşünerek üzülmekten vazgeçmeye çalışıyor. Nafile!.. Kalbindeki törpüleyici cevelâna engel olamıyor. Kıvranıyor ve ister istemez Emre'yi düşünüyor.

Emre öğretmenler odasını terkettikten sonra, bu günkü Emre'nin o günkü Emre olup olmadığını merak ediyor ve bunu tesbit etmek amacıyla olmalıki, Sakine'nin mavi, ufacık gözlerinin derinliklerine bakarak soruyor:

—Dindar bir adama benziyor değil mi?

—Ooooh, hem de nasıl! Elinden gelse, okulun her katına mescid açtıracak. Söylediklerine göre, bir zamanlar ilçenin en ipe sapa gelmez gençlerinden biriymiş.

Ayşe'de şafak atıyor. Neye uğradığını anlayamamış birisinin şaşkınlığıyla dalıp gidiyor...

Kısa boylu, esmer ve zayıf bir kadın olan Sakine Şirinoğlu, yeni arkadaşında meydana gelen bu dalgınlığa hiç bir anlam veremediği halde, yinede bu davranışını, öğretmenlikte yeni oluşuna ve bir yığın problemle karşılaşabileceği ihtimaline bağlıyor. Başka ne olabilir ki? Evli ve bir çocuklu olduğunu söylediği halde, bir defalık karşılaşma sonunda Emre'ye tutulacak değil ya!.. Yok canım Ayşe gibi cazibeli ve güzel bir kızdan böyle bir davranış göstermesini beklemek safdillikten öteye gidemez.

—Ayşe'ciğim; ben az sonra dönerim, diyerek öğretmenler odasından ayrılıyor Sakine Şirinoğlu. Ayşe iyice gömülüyor içine...

Onun kadar dağınık yaşayan, istikbal endişesi taşımayan, içki ve kumarı en yakın arkadaş, sokakları en sıcak mekân bilen, zaman zaman köşebaşlarında sızıp kalmalarıyla meşhur birisi bu derece nasıl değişebilir? Allahım; bu ancak senin onun kalbine nüfuz etmenle mümkündür. Böyle bir değişimi sağlamaya senden başkasının gücü yetmez! Sana, ona hidâyet vermen için dua ettim hep. Belki de benim dualarımı kabul ederek onun içini yeniledin!..

Fakat böylesine değişmesinin sebebi nedir acaba?

Kiminle evlendi?

Karısı güzel mi?

İsteyerek mi evlendi?

Beni hâlâ seviyor mu, yoksa unuttu mu?

Boş veer!.. O günkü durumum belki de, sarhoş birisinin hayvanî arzularına hedef olmaktan başka bir şey değildi!..

Ama ya benimle evlenmek istemesi ve bunda aşırı bir şekilde ısrar etmesi? Günlerce peşimde gezdi. Arkadaşlarıyla haber gönderdi. "Tamam desin, ne isterse yaparım. Yeter ki, benimle evlenmeyi kabul etsin!" diye mesajlar iletti. Hepsi yalan mıydı?

Fakat ben onu kabul etmedim; bekleyecek değildi ya!... Şimdi yüzüme nasıl bakacak? Ben onun yüzüne nasıl bakacağım? Eğer beni unuttuysa, o eski sevgisi yeniden alevlenecek mi? Böyle bir durumda ne yaparım? Eski kabul edilemez yaşantısıyla sevdiğim bir insan, yepyeni ve bütün insanlarda görmek istediğim bir halde!..

Geriye dönünce, Ayşe'nin, dalgınlığından hâlâ kurtulamadığını gören Sâkine Şirinoğlu,

—Hey, ne oldu?, diye sormaktan kendini alamıyor.

Vücuduna yayılan ürpertiyle dalgınlığından kurtuluyor Ayşe:

—Mâziye dalmışım, diyor.

Çantasını alarak kalkıyor. Aynanın karşısına geçerek saçını başını düzeltip taranıyor.

—Haydi, diyor Sâkine'ye, seninle biraz gezelim!

Kolkola çıkıyorlar liseden. Ayşe sarhoş gibi hissediyor kendisini. Bir süre yürüdükten sonra, tekrar dalıveriyor mazinin paslanmış kıvrımları arasına. Sakine ilçenin güzelliklerinden bahsediyor ona; o başını sallıyor.

Ana caddede yavaş yavaş yürüyorlar.

METAFİZİK BİR ÖLÜM

Altın kaplamalı bir yelpaze ruhumu serinletmeye başladı. Lâkin yetersiz!.. Cür'etkâr bir yangın bu ve alevleriyle bütün vücudumu sardı. Kalbimin bilmediğim bir noktasında atomlar patlıyor. Yakıp yıkan bir enerji açığa çıkıyor ve bir yangın halinde yayılıyor vücuduma. Atomları patlatan tetik, Ayşe Menekşe!..

Ben artık bu aşkın yalnızlığa mahkûm zavallı bir ırgatıyım. Görebildiğim en son noktada sadece firkat var. İmbiğinden hayatımı süzen bir firkat. Geriye değersiz bir tortu kalacak sonunda. Derbeder bir tortu!..

Bana şefkatli bir el lazım. Zayıflığımdan ötürü serzenişte bulunmayacak, öğüt vermekte üretken bir el. Çünkü bu sevda alışılmadık bir muhtevaya sahip ve ben acemiyim!..

Ona böylesine hayran olmak! Onu delicesine sevmek ve böylesine hissetmek!.. Bütün hayallerim onunla damgalandı. Ama bedenî bir arzunun zillete dönüşebilecek dürtüsü değil bu. Madde ötesi bir yakınlığın sımsıkı kavrayan parmakları. Ruhunu görebilseydim ve dokunabilseydim ona! Vuslatın en güzeli olurdu benim için.

Berrak bir ruhtan ibaret ve ben ona mahkûmum!.. Aman Allah'ım, yeniden gördüm onu!.. Bitişiğimde nefesleniyor ve bunun farkında.

Aaa kader!.. Babam, Lale, Mikâil!..

Kadere sitem ve son üç isim piranhanın dudaklarında dökülü-

yor ve utanıp üzülüyor Emre. "Hayır!.. Sen âdinin tekisin!" Yankının piranhaya cevabıdır bu.

İlçe yeniden güzelleşmiş, zindan olmaktan kurtulmuştur. Ufkun en bulanık noktasında beliren menekşe şimdi yanı başındadır. Dış dünya Ayşe Menekşe'yle tekrar canlılığa kavuşmuş; iç dünyasında ise bir ıstırap cehennemi oluşmuştur. Lale bu cehennemin baş zebanisidir. Gene aynı işkenceleri kat kat fazlasıyla çektiriyor Emre'ye. Fakat şimdi eskisi kadar acı duymuyor. Hatta bazen üzülmesi gereken yerde sevindiği bile oluyor. Ayşe'yi düşündükçe, "bana ne yaparsa yapsın; onu gördüm ya, onu seviyorum ya!..." diyor içinden.

Ayşe Menekşe, Emre için yeryüzünde tutunduğu bir dal olmuştur artık. Haftada bir kez dahi şöyle bir uzaktan görmesi, sesini duyması yetiyor ona. Göz göze geldikleri zaman ikisi de bakışlarını kaçırıyorlar. Yüzü kıpkırmızı kesiliyor Ayşe'nin. Onun bu halini gören Emre, "eminim ki, o da hâlâ beni seviyor!" diye düşünmekten kendini alamıyor.

Lale de ondaki farklılığı sezmiştir. Son günlerde Lale'ye hiç bağırmıyor Emre. Ne derse dinliyor. Eskiden hakaret ederek evden ayrıldığı tartışmalarında bile, sessizce ve gülümseyerek çıkıyor evden. Lale nereden bilsin ki, Emre içinden "bana ne yaparsan yap, umurumda değil. Sevdiğim ve sevdiğine inandığım bir insan var dünyada ve sevgimi zedelemeye hiç birinizin gücü yetmeyecek!..." diyor.

Zaman ilerledikçe, içindeki ıstırap cehennemi daha da alevleniyor Emre'nin. Ayşe tutkusu sonunda öylesine dayanılmaz boyutlara ulaşıyor ki, ne yapıp yapıp, bu sevgiyi ona haber vermesi gerektiğine inanmaya başlıyor. Hatıra defterine Ayşe için şiirler yazıyor, hayal etmeye çalışıyor, bir türlü başaramıyor onu hayal etmeyi ve çaresizliğinden içi içini yiyor. "O kadar güzel ki, hayal dünyama bile sığdıramıyorum.!" diyor kendi kendine.

Bu arada müdür muavinliğine atanıyor. Fakat Ayşe sevincinin

yanında terfi sevinci öylesine sönük kalıyor ki, bir-iki gün zoraki bir tebessümle kabul ediyor tebrikleri. Aklı fikri hep Ayşe'dedir çünkü.

Caddelerde dolaşıp duruyor, Zirai Donatım Kurumu lojmanlarının önünden geçmek için şiddetli bir arzuyla doluyor, sonra şüphelenmesin diye vazgeçiyor. Saatlerce kahvehanelerde oturuyor, camlardan dışarıyı seyrediyor, gerçekleşmesi güç hayaller kuruyor; kimi zaman da, yaptıklarının çok komik olduğunu düşünerek gülüyor. "Onu seviyorum, onu seviyorum, onu tertemiz bir sevgiyle seviyorum!..." diye diye tüketiyor zamanı.

Öyle bir ân geliyor ki, kesinlikle inanmaya başlıyor sevgisinden Ayşe'yi mutlaka haberdar etmesi gerektiğine. Fakat bunu nasıl becereceğini bilemiyor.

Bana bir sığınak lazım ve benim ondan başka sığınağım yok. Özüne has yüreğimi açmak zorundayım ona. Bilsin nasıl bir sevgiyle sevildiğini. Buna hakkı var. Yeryüzünde başka hangi kıza nasip olabilir ölçüye vurulamıyacak böyle bir sevgi? Başka hangi âşık, mâşukunu benim kadar sevebilir? Ayrılık rüzgârı tersine esiverse birgün; aramızda hiç olmasa minyatür bir ülfet peydahlayabilsek!.. Birazcık karabet göz mü çıkarır?..

Ona olan duygularımın tarihi eski; ama bayat duygular değil onlar. Yüreklerin en verimlisi bendedir. Oysa bilmiyor. Ömür boyu canımdan çok seveceğim onu ve öğrenmesi lazım!...

Ayşe'ye dayanan sıkıntılarının potasında başka şey düşünemez hale gelmiştir Emre. Onu hayal etmeye çalıştıkça bir titreme yakalıyor bedenini. Bazen öylesine şiddetleniyor ki, zangır zangır titrediği oluyor. Mektup yazmak, telefon etmek ya da başka bir alternatifi deneyerek ona ulaşmayı arzuluyor; ama karar veremiyor. Sıkıntısı daha da artıyor böylece.

Küçük Bağ'da da rahat edemeyince, ayrılıyor oradan. Nereye gittiğine bakmadan yürüyor, yürüyor... Şehir dışına çıktığını farkedince, geri dönüyor. Unutmamaya çalıştığı bir cümleyi tekrar edip

duruyor içinden: "Bu işin yarın mutlaka bitmesi lazım!.."

* * *

Akşam eve vardığında çok bitkin bir haldedir. Yemekten sonra çay içmek adeti olmasına rağmen, içmiyor. Zaten çeyrek ekmekle birkaç kaşık çorbadan başka bir şey de yiyememiştir. Yatsı namazını imsaktan önce kılmak düşüncesiyle yatmaya hazırlanıyor. Pijamalarını giyim Mikâil'in, yüzünü öpüyor. Son zamanlarda konuşmasını biraz daha ilerleten Mikail'in,

—Baba, yeyeye gidiyon!, diye sormasından hoşlanıyor ve onu kucaklayarak yanaklarından tekrar tekrar öpüyor.

—Uykum var oğlum, yatacağım, diyor.

Bir köşede oturmuş kendilerini seyreden Lale'ye bakınca, bir yabancıymış gibi yüzünü çeviriyor. Bu davranışından dolayı azap duyuyor.

—Çay içmeyecek misin?, diye soruyor Lale.

—Hayır, biraz rahatsızım; uyumak istiyorum, diyor Emre.

Lale ses çıkarmıyor ve kalkıp sofrayı toplamaya koyuluyor. Emre'nin yatak odasına gittiğini görünce, başındaki yarı açık erguvanî başörtüsünü çıkarıp odanın içine fırlatıyor...

Bu hareketten hiç bir şey anlamayan Mikâil, annesinin yüzüne şaşkın şaşkın bakmaktadır...

* * *

Gecenin hangi saati kimbilir. Karanlık olduğu için saatime de bakamıyorum. Lale'nin umurunda mı ? Sırtını dönmüş mışıl mışıl uyuyor. Akşam yorgundum; öyleyse niçin erkenden uyandım ve uyuyamıyorum? Bari kalkıp yatsı namazını kılayım.

İçimdeki sıkıntıyı bir atabilsem!..

Mikâil!.. Olan bitenlerden habersiz. Dünya yansa, bir bağ otu

yanmaz.

Lale!.. İyice hırçınlaştı bu günlerde. Aldığım hiç bir şeyi beğenmiyor. Zaten huyudur onun: Düğüne gidip zurna beğenmez, hamama gidip kurna beğenmez.

Ama ya Ayşe?.. Aaah Ayşe!.. Birinci sınıf bir tablo görünümüyle dikildin karşıma. Gözlerimi senden alamıyorum. Sana olan sevgimin taarruzu altındayım hep.

Ne düşünürse düşünsün, aklının kancası gelip gelip Ayşe kelimesine takılıyor. Lale'yi uyandırmamak için yavaşça kalkıp yataktan iniyor. Lavaboya gidip abdest alıyor ve yatsı namazını kılıyor.

Uykusu tamamen kaçmıştır. Bir boşlukta asılıp kalmış gibidir. Ne tarafa dönse: Ayşe!.. Ama ona ulaşamıyor bir türlü. Çektiği sıkıntılardan habersiz olan Ayşe, kimbilir nelerle meşguldür.

Lale'ye bakıyor. "Eğer o zaman evlenme teklifim reddedilmeseydi, şimdi Lale'nin yerinde o olabilirdi. Kader!.. Yalnız vareden hükmediyor kadere." diye düşünüyor. Evden ayrılmak, yıldızları ve gecenin sessizliğini koklamak geçiyor içinden. Kapıyı açıp tam odadan çıkacakken, duruyor. Bu yaptıkları gerçekten delilik değil midir? Gecenin ilerlemiş bir saatinde dışarı çıkmak!.. Ömür boyu yapmadığı şeydir. Fakat bu dürtü, karşı koyamadığı ve potasında eridiği bu arzu onu milim milim de olsa, kendisine çekiyor ve hükmediyor.

Elini kapının tokmağına uzatırken, dönüp Lale'ye bakıyor. Onun ne suçu var ki?!.. "Lanet olsun sana! Yakama öylesine yapışmışsın ki, kurtulamıyorum!" Piranha kahkahalarla gülüyor.

Çevik bir hareketle kapıyı açan Emre, öfkeyle soluyarak dışarı yürüyor. Az sonra kendisini bahçe kapısının arkasında buluyor. Sağına soluna göz gezdiriyor. Ortalık sessizdir. Hava epeyce soğuk olmasına rağmen, üşümüyor.

Sokakta ilerlerken, temiz havayı birkaç kez kokluyor. Gökyüzüne bakıyor. Yıldızlar her zamanki gibi parlıyor; ama onları bu

gece biraz soluk görüyor. Bir cürüm olarak düşündüğü bu halin, yıldızlara değin uzanan ve onları bile rahatsız eden bir emaresi midir, solgunluk? Eğreti yaşadığı yeryüzünde, şimdi bir dönemecin en keskin noktasında bulunduğunu biliyor. Fakat yıldızlara ne oluyor da, tepkilerini açıkça gösteriyorlar!..

Dalgınlaşıyor ve yürüyor Emre...

Bir çıvgınla karşılaşsaydım. Yüzüme yüzüme vursaydı yağmur ve kar. Evlerinin önünden geçerken cumbadan görseydi beni. Sırılsıklam olduğumu anlasaydı onun için.

Hey gidi Doktor Zamenhof!.. Bir dil de bizim için yazsaydın; yeni bir esperanto!.. Ömür boyu haberleşirdik onunla ve bizi bizden başka hiç kimse anlamazdı.

Aaah Ayşe!.. Bizim dilimizi de ben yazacağım.

Mâhir bir çilingirdir ve içine dolmuştur Ayşe. Yüreğinin kapılarını birer birer açmaktadır. Onu hürmet ve ikrâmla davet eden öyle etkili bir kapıcısı vardır ki yüreğinin, ne kadar uğraşırsa uğraşsın, istediği biçimde hükmedemiyor ona. İşin en tehlikeli yanı ise, zaman zaman bütünüyle onun hükmüne girmesi ve üstelik bunu farkedememesidir. Bu güçlü kapıcı, okşayan ve mahmurluk aşılayan bir esintiyle ruhunu sarıyor, bitimsiz görünen arzularla dolduruyor dağarcığını. Bülûğa ermiş bu arzular her ne kadar sonsuzluk kavramının sınırsızlığı içinde kayboluyorsa da, gene de, tanımlayamadığı ürpertiler yayıyor vücudunda. Yavaş yavaş, gizem ve albeni yüklü kapıcının sâdık bir kethüdası durumuna girdiğini ve bunun tehlikeli bir gelişme olduğunu hatırlatan yankıya da kulak vermiyor artık. Yürüyor ve düşünüyor.

Ayşe'nin evinin bulunduğu sokağa saptığını anlayınca hafif titreşimlerle sarsılıyor. Herhangi bir pencerede hayal etmek istiyor, başaramıyor. Hayaline sığmıyor Ayşe.

Zirai Donatım Kurumu lojmanları üç tanedir ve Ayşe bu üç binadan birindedir şu an. Ama hangisinde; bilmiyor. Lojmanların et-

rafında dönmeye başlıyor. Hem yürüyor, hem de pencerelere bakıyor.

Ayarımın bozulduğunu ve yaptığım şeylerin bozulmayı iyice artırdığını biliyorum. Bu işin bir butlan tarafı var, ama neresinde? İç iklimim dengesizleşti; fırtınası, sisi, yağmuru, karı, soğuğu, sıcağıyla kuşattı beni. Amansız bir çileyi yaşadığım ayan beyan ortada. Babam ve annem, Lale ve Mikâil, Kemal ve Zeynep!.. Çileyi artırmaktan başka fonksiyonları yok.

Fosilleşmiş duygularının canlanmaya yüz tuttuğunun en belirgin delili, gecenin ölü bir vaktinde üç binanın etrafında dönüp durması değil midir? Bir gören olsa, "mutlaka delinin biridir" deyip, ilgilenmez bile. Ona bu derece bağlanışının sebenini hâlâ anlayamamıştır. Yıllar öncesine dayanan bir reddedilme mi? Eğer böyle olsaydı, evlenme teklifinin reddedilmesinin öncesindeki bağlılığının ve bu bağlılığın şu anki bağlılığından farkının olmaması gerekirdi.

Gerçekliğini tam kavrayamadığı bir kaynaktır Ayşe. Hüzmeler çarpıyor gözlerine ve gözleri kamaşıyor. Onda, öteye geçebileceği bir şeffaflık görüyor; fakat her seferinde yaklaşır yaklaşmaz, çarpıp yere düşüyor. Sonunun nereye varacağını kestiremediği bu sevda için heyecanının söndüğünü sandığı en can sıkıntılı ânında bile, bilmediği bir sebep yüzünden galeyana geliyor, dirileşiyor. Ayşe'nin parmakları arasında bir gergeftir ve Ayşe bu gergefte, bildiği bütün nakışları işlemeye koyulmuştur...

Defalarca dönüyor binaların etrafında. Dönüyor, düşünüyor...

Gemisinde kürek çekmeye mahkûm ettiği bir forsadan başka neyim ki?!. Ama onu seviyorum. Onu seviyorum ve o kahır yüklü. Onu seviyorum ve o iflah olmaz yaralar açıyor içimde. Bildirmeliyim oysa, ne olursa olsun, bildirmeliyim sevgimi!..

Yüreğine yayılan bir çırpıntı, sıkıntılı bir heyecan korkutuyor Emre'yi. Bir ilinti gibi durduğu göğsünden fırlayıp çıkacakmışçasına vuruyor yüreği.

Heyecan yüzünden tedirgin olunca, binaların çevresinde dönmekten vazgeçip evine doğru yürüyor. Böyle uç davranışlar göstermekten hoşlanmadığı için, Ayşe'den kaynaklanan sıkıntılarından kurtulmaya çalışıyor. "Onu düşünmekten vazgeçip, yatağıma girecek ve uyuyacağım!.." diye karar veriyorsa da, başaramıyor. Yatağa girdiğinde aklını kurcalayan tek kelime vardır: Ayşe!..

Bildirmeliyim!..

Öğrenmeli bütün zamanımı kapladığını, onunla nefeslendiğimi, düşündüğümü, yürüdüğümü, hüzünlendiğimi; yalnızlığımı onun hayaliyle giderip, acılarıma hayaliyle karşı koymaya çalıştığımı...

Bir çöl gibi dünya!

Zaman bileklerime geçmiş ateşten kelepçe!

Yüzünü avuçlarına alıyor. Masaya dayıyor dirseklerini. Bakışları, karşısındaki duvara toplu iğnelerle tutturulmuş boğaz köprüsüne takılıp kalıyor.

Saat 09.24

Yüreğim gittikçe küçülüyor. İçimi oyuyor bu merhametsiz duygu!

Ve acı!..

Ve yalnızlık!..

Kendisi için kurmayı düşündüğüm mücerred dünyadan habersiz oluşu, rahatlığı, neşesi, umursamazlığı!

Umutsuzluğum!..

Kendisinden, benim ona baktığım gözle bana bakmasını beklemiyorum. Anlasın, yeter!..

Başkalarınca ütopik olarak nitelenebilecek bir sevgiyle kendisine nasıl bağlandığımı, bu bağlılığın ömür boyu süreceğini unutmasın; ayda bir kez bile olsa görünsün gözüme, bir lâhza, yeter ki bir lâhza gülümsesin; bir defa, yeter ki bir defa duyabileyim sesini; bir

fotoğrafını hediye etsin sözgelişi; onunla avunayım ölene değin; eğer birgün birbirimizden uzakta kalırsak, hiç olmazsa yılda bir kez arasın beni; bir-iki satır yazıp bir kart göndersin meselâ; mutlu bir hayat yaşadığını, önemli bir sıkıntısı bulunmadığını, hep o bildiğim Ayşe olduğunu haber versin!..

Daha ne isterim Rabbimden? Benim için bundan daha büyük bir mutluluk olur mu dünyada?

Hayır!..

Ama bilmiyor ki! Belki de, neşeli bir insan olduğumu sanıyor hep. Neşemin onun gözlerinde, sesinde ve bakışlarında mahpus olduğunu bilmiyor!

Bildirmeliyim öyleyse! Yoksa sıkıntıdan çatlayacağım. Her ne kadar, çehresine baktığım zaman gözlerim kamaşıyor, yüreğim "küt küt" vuruyor, belki de bu yüzden rengim değişiyorsa da, ruhumu saran bu korkunç malihulyanın farkına varacağını hiç sanmıyorum.

Bunu ona mutlaka bildirmeliyim! Ama nasıl?..

Telefon ederek mi?. Olmaaaz! Dinlenebilir. Halbuki ben, ikimizden başka hiç bir insanın bu gönül sırrını öğrenmesini istemiyorum.

Mektup yazarak mı?. Hiç olmaz! Mektup bir başkasının eline geçerse, milletin ağzına sakız olmaz mıyım? Gülmezler mi üstüme? Alay etmezler mi?

Ne yapmalıyım öyleyse?.. Çağırıp konuşsam mı yoksa? Ya tek başına gelmezse? Arkadaşlarından bir veya birkaçını da beraberinde getirirse? Ne diyebilirim o zaman?

Yukarı tükürsem bıyık, aşağı tükürsem sakal! Hem ne biçim bir tepki göstereceğini de bilmiyorum.

Öfkelenir mi, üzülür mü, nefret mi eder? Aslında hiç de anormal olmayan bu durumu arkadaşlarına söyleyerek ömrünü ebediyyen hüzün boğacak bir davranışta mı bulunur? Yoksa ruhumun

çaresizliğini, gönlümün mecnunluğunu, yüreğimin garipliğini anlamak gibi bir yücelik gösterip beni mesrur mu kılar; tahmin edemiyorum!..

Her şeye rağmen, bildirmem lâzım!.. İçim içimi kemiriyor çünkü. Ölüm bile bir kurtuluş olmaktan çıkabilir sonunda.

Küçücük bir kâğıda "S.S." diye yazıp versem, "seni seviyorum" demek istediğimi anlar mı acaba? I love you!.. Bunu bilir. Fakat nasıl diyebilirim ona?

Bütün mesele uygun bir yol bulmakta. Kaş yaparken, göz çıkarmak istemiyorum. Onu üzmek, onu kırmak istemiyorum. Her türlü işkenceye razıyım, ama onun üzülmesine asla!..

O, ah o!.. Damarlarıma varana değin işledi. Hücrelerime değin titretti vücudumu.

Demiyorum ki, hep ilçede kalsın. Böyle bir dilekte bulunmak ona kötülük olur. Zamanı gelince, ayrılsın ilçeden. Dürüst, samimi, güzel, yakışıklı ve varlıklı, dinî endişeler taşıyan birisiyle mutlu bir yuva kursun. Rabbim güzel çocuklar versin kendilerine. Mutlulukla dolsun yüreği. Acılar uzak dursun ondan. Sesi hiç değişmesin; gülümseyişi eksilmesin yüzünden.

Lâkin şunu da asla unutmamalı: Dünya döndükçe ve kendisi için acılar içinde kıvranan bu mutsuz adam yaşadıkça, onu hiç bir kulun sevemiyeceği kadar sevecektir. Bu sevgi sadece metafizik bir sevgidir. Metafizik bir sevgi olarak da kalacaktır.

Doya doya seyredilen birçift benzersiz göz!..

İnsanın benliğine işleyen delici bakışlar!..

Tatlı, ama çok tatlı bir gülümseme!..

Ruhu gökyüzüne kanatlandıran kadife bir ses!..

Ve mutlu, hep mutlu bir insan!..

İşte bu sevginin hedefi.

O, ah o!...

Nasıl bildirsem acaba?..

Güçlü bir dürtüdür bu. Aklını başından almıştır. Ne piranhadan, ne de yankıdan ses gelmiyor artık. Bu nedenle dürtünün hangisine ait olduğunu kestiremiyor.

Düşünüp duruyor dakikalarca. Yüzünün rengi ve hatları değişiyor arada bir. Sigaranın birini söndürüp diğerini yakıyor. İçmediği halde, tebriklerini kabul ederken aldığı bir paket sigaranın yarısını bitirmek üzeredir. Bazen durgun bir görünüme bürünüyor, heyecan içinde kıvranıyor bazen. Sonra birden ışıl ışıl parlıyor gözleri. Gülümsüyor. Bir çözüm yolu bulmuş gibidir. Yüzü aydınlanıyor, canlılık geliyor bakışlarına. "Önce mektubu yazayım, sonra planı aynen uygularım" diyor sessizce. Masanın gözünden kâğıtlar çıkarıyor. Öylesine dalıp gidiyor ki mektubu yazarken, telefonu defalarca çaldığı halde, kaldırıp cevap bile vermiyor. Bütün gücü kaleminin ucundadır.

Ayşe;

Sana "Cankuşum!" diye sesleneceğim mektubum boyunca. Beni bağışla! Başka türlü düşünemediğim içindir. Aaah!.. "Ciğerpârem, Ruhçiçeğim" diye sesleneceğim sana.

Sesin, gözlerin ve bakışların!..

Belki sana aşırı romantik gelecek, ama yazmak zorundayım bunları.

Gözlerim damla damla sızıyorsa yanaklarımdan, hüzün damar damar sarmışsa gönlümü, sesini duyamadığımdandır. Yalnızlık garip bir kuş gibi yerleşmişse içime, ruhumu ıssız köşelere uçuruyorsa; Cankuşum, irkiliyorsam eğer, avuçlarımda bir dağlâlesi gibiyse umut, sensizlik ateşiyle tutuşup yanıyorsam, gözlerine bakamadığımdandır.

Ve bakışların!.. Bir sevda yangınıyla doldurdu yüreğimi. Bir malihulyanın pençesindeyim. Uzun bir koşuya adadım günlerimi. Değişen toprağın rengi midir, sararan ben miyim, bilmiyorum.

Sakın resimlere kanma Ciğerpârem!.. Bil ki, bu ilk ve son mektubumdur sana. Mecnunî bir sevdanın elinde kalacak olan tek delilidir. Fecrin eski sabahlara gömüldüğünü bildiğin gibi bilirsin malihulyanın ne demek olduğunu. I love you'nun ne demek olduğunu.

Çâresizliğin,

Hıçkırığın!..

.....

Sana duyduğum ve yılları kapsayan bu sevgiden ötürü beni suçlamamalı ve bana kızmamalısın! Ciğerpârem, seninle karşılaştığım o ilk gün, o hârika sesin doldurunca kulaklarımı, o eşsiz gülümsemen yayılınca çehrene, bu korkunç acı kıymık kıymık işledi içime.

Gör halimi!..

O gün bu gündür, acıların dünyasında yaşıyorum. Eritiyorsun beni, bir mum gibi eritiyorsun!..

Ağdasız bir yaklaşımla ifade etmeye çalışıyorum sana olan duygularımın sadece, ama sadece mücerred bir anlam taşıdığını. Kızdırmayacağımı bilsem, daha ne gerçeklerimi sunarım sana kalbimin. Bil, mutlaka bil, bu aşkın müşahhas hiç bir yanı bulunmadığını! Maddi planda herhangi bir beklenti içinde olmadığımı! Bunu bir hastalık olarak düşünürsen, benim bir gönül hastası olduğumu hemen anlarsın. Hiç bir zaman gönlümün dışına taşmayacak bir hastalıktır bu. Dermanı sensin! senin beni anlaman ve unutmamandır!..

Ciğerparem!

Bir yer ayırabilsen benim için yüreğinde, nâdiren de olsa, hayalimi kurabilsen, beklemediğim bir anda karşıma çıkıp, gözlerimin derinliklerine inerek ruhuma bir gül yaprağı gibi dokunabilsen; bir hissedebilsen gönlümün yarasını, Ayşe Menekşe'nin beni neden hücrelerime varana değin titrettiğini, neden metafizikî duy-

gularla bağlandığımı ona, böyle bir mektubu yazma aptallığına neden kalkıştığımı rahatlıkla anlayabileceksin.

Ruhçiçeğim!..

Gözlerinin, sesinin ve bakışlarının nasıl esiri oldum; bilemiyorum.

Nasıl karşılayacaksın mektubumu; bilmiyorum.

Aramızda böylesine engeller ve uzak mesafeler varken, beni anlayabilecek misin; bilmiyorum. Bilmiyorum beni bundan böyle nasıl anacağını. Hatırlayıp, hatırlamayacağını.

Nefret duyabilirsin, âleme rüsvay edebilirsin adımı, söndürebilirsin insanlara olan güvenimin ruhumda parlayan yıldızlarını, beni içime kapayabilirsin ömrün boyunca!..

Fakat unutma! En kötü ihtimal bile, sana olan bakışımı asla değiştiremez. İstiyorum ki, birgün benimle konuşursan, sesinde kırgınlık; yüzüme bakarsan, gözlerinde öfke; bakışlarınla yoklarsan içimi, kirpiklerinde şimşekler bulunmasın!.. Ve hiç bir zaman unutma ki, içimdeki bu korkunç sevgiye rağmen, dünya hayatı boyunca kardeşimsin benim! Sana şimdiye değin hep bu gözle baktım ve bundan sonra da bu gözle bakacağım. Şüphen olmasın!.. Seni ebedi hayatta bana bağışlaması için Rabbime dua ediyorum. Evet tek düşüncem ve isteğim bu!.. Artık ebediyyeti bekliyorum ben!..

Cankuşum!

Aaah Cankuşum!..

İki satır da olsa, cevabını esirgeme benden! Çünkü benim bütün mutluluğum bu iki satıra bağlı olacaktır. Cevabını öğleden sonra masamın üzerine bırakabilirsin. Mektubun sana ulaştığı gün, saat 13.30'da. Tam o anda dışarı çıkacağım ve odam boş kalacak...

Beni anla!.. Beni bağışla!.. Eğer bu mektup seni üzdüyse, eyvah!.. Hep "sen" diye hitap ettiysem, ruhuna duyduğum yakınlıktandır. Hakkını helâl et ne olur, hakkını helâl et!..

Emre.

Mektubu bir zarfa, zarfı da dörte katlayıp cebine koyduktan sonra odadan çıkıyor. "Şimdi bütün iş, kendisini bulup mektubu vermeye kaldı. Yanına sessizce yaklaşır, bu mektubu sana bir beyefendi bıraktı, dışarıda olduğun için seni göremedi, benden bunu sana vermemi istedi. Sonra yine gelecek, derim. Alır, açınca ne olduğunu anlar!..

Yalan söyleyeceğim için sen beni affet Rabbim!..." diye düşünüyor. Yüreği bir balık gibi zıplıyor yerinden.

Ertesi gün Ayşe, okulun kapısı önündeki banklardan birinde yalnız başına otuturken ancak verebiliyor mektubu.

Ve dakikalar!.. Her biri ona birer yılmış gibi gelen dakikalar!

Birer asırmış gibi gelen saatler!..

Ve öğleden sonra, saat 13.40!

Odasına giriyor heyecanla. Yüreği yerinden kopacaktır handiyse. Hemen masanın yanına koşuyor. Gözleri iri iridir. Dikkatle bakıyor: küçücük bir kâğıt vardır masanın üzerinde. Elleri titreyerek alıyor kâğıdı. Ufacık harflerle yazılmış notu okurken, artık yaralı bir kuş gibi çarpınıyor yüreği:

Siz bir hayalperestsiniz!

Siz metafizik bir delisiniz!..

Ayşe.

Bir harabeyi andırırcasına çöküyor sandalyeye. Başı dönüyor. Defalarca okuyor notu. Gayri ihtiyari bir hareketle, "haklısınız!" diye ekliyor kâğıdın boş kısmına.

Bakışları duvardaki Boğaz Köprüsü'ne takılıyor. İki damla yaş süzülüyor yanaklarına aşağı. Yüreği alev alev yanıyor. Derinden gelen bir sızı ta beynine vuruyor. "Ben bir hayalperestim, metafizik bir deliyim!" diye geçiriyor içinden. İnci tanesini andıran iki damla yaş, kalbinden parçalar sürüklüyor yanaklarına aşağı. Sonra dam-

lalar birbirini izliyor. Ağlıyor; fakat reddedildiği için değil Onu üzmüş olmak, onu kırmak ve onun kendisi hakkında yanlış şeyler düşünmesi üzüyor Emre'yi.

Binbir parçaya bölünmüş bir mektup, masanın bir köşesindeki kül tablasında öylece duruyor. Görünen parçalardan birinden bir tek kelimeyi sağlam okumak mümkündür: Cankuşum!..

* * *

Küçük Bağ her zamanki şefkatiyle sımsıcak ve içten kucaklıyor onu.

Güneş inadına ısıtıyor bugün yeryüzünü. Işıklar oluk oluk boşanıyor yeryüzüne. Her bir ışık ince gümüş bir çubuk gibi uzanıyor toprağın bağrına. Havada gözardı edilemeyecek bir dirilik var bugün.

Bana nasıl böyle bir cevap verebilir? Halbuki ona, yüreğimin bütün açıklığıyla herşeyi anlattım. Fakat o bana hakaret etti. Üstelik mektubumu parçalayarak "deli" dedi. "Metafizik bir deli!" Demek ki, beni hiç sevmemiş! Sevseydi, bunu yapmazdı. Fakat onun suçu yok. Tek suçlu benim. Sanki beni sevmeye mecbur mu? Ona aşk mektubu yazmaya ne hakkım vardı? Şükretmeliyim ki, böyle davrandı. Karşıma dikilip yüzüme de tükürebilirdi.

Aptalın daniskasıyım ben!.. Olur olmaz hülyalara kapılıyor, her şeyin düşündüğüm gibi gerçekleşeceği saplantısıyla yanlışlar yapıyorum.

Keşke bir daha görüşmeseydik!..

Orta boy bir can eriğinin dibine uzanmıştır. Kuşlar her zamanki gibi cıvıl cıvıldır. Nereden estiği pek belli olmayan bir rüzgâr hafif hafif kımıldatıyor ağaçların yapraklarını. Hemen yan taraftaki tokaloğlu kaysının dalları, sararmış yaprakları arasında kaybolmuştur Emre'nin bakışları.

İkindi...

Üzerinde kısa kol beyaz bir gömlek, siyah bir pantolon vardır. İpek kravatı kahverengidir. Rengi hissettirecek derecede solgun, yüzü gölgeli, bakışları fersiz, dudakları kupkuru... Gün boyu hiç bir şey yemediği halde, yine de iştahı yoktur. Herkes onun, geçen hafta müdür muavinliğine atandığı için çok sevinçli olacağını düşünürken, o bunu çoktan unutmuştur bile. Tek düşüncesi Ayşe ve ona yazdığı mektuba aldığı cevaptır.

Bazen gözlerinden süzülen damlalar içinin dayanıklılığını da beraberinde sürüklüyor yanaklarından aşağı. Ayşe'ye olan sevgisi gün geçtikçe şiddetini daha da artırıyor, kıpkırmızı kesilmiş alevden bir örtü gibi sarıyor bedenini.

Onunla karşılaştığımda nasıl davranacağım? Yüzüne bakamam ki!.. Müdür muavinliğinde mutlaka işi olacaktır. Kapımı çalar da, içeri girerse neylerim?

Başıma öyle bir belâ açtım ki, sittin sene yaşasam hep benimle olacaktır. Alnıma sürdüğüm bu lekeyi asla temizleyemeceyeceğim, asla!..

Halbuki anlatamadım!.. Ondan dünyevi hiç bir beklentimin olmadığını ve sadece kendisine duyduğum büyük sevgiyi öğrenmesini istedim. Ona asla zararı dokunmayacaktır bu sevginin. Yaşadığı müddetçe bir gariban tarafından delicesine sevildiği, arkasından dua eden birinini mutlaka bulunduğunu bilsin istedim.

Dua!.. Evet, onun için hep dua edeceğim. Allah'tan hep mutluluk dileyeceğim onun için.

Sonsuzluk!.. Ebedî hayat! Yeni bir mektup yazsam, eğer Allah bize cennet nasip ederse orada benden başkasını istemeyeceğine dair söz verebilir misin desem, tepkisi ne olur acaba... Ya beni hiç sevmediyse!.. Ya onun da bana ilgi duyduğu düşüncelerim birer kuruntudan ibaretse!.. Ama zaten olan oldu! Biraz daha gömüleyim!... Ölüm ölüm, can çekişmek niye?...

Eğer beni sevmiş idiyse, böyle bir söz vermekten kaçınmayacaktır sanıyorum...

Gömleğinin cebinden kalem, kâğıt çıkarıyor. Neyi, nasıl yazacağını düşünüyor bir müddet. Yavaş yavaş, ifadeleri zihninde iyice belirginleştirerek yazmaya başlıyor. Ayşe ve sonsuzluktan başka her şeyi unutmuştur şimdi. Yüzünü güneşe doğru çeviriyor ve sırtını kuzeye dönüyor.

Bir serçe gelip konuyor yanına; görmüyor. İki siyah karınca, ayaklarından başlayarak ta omuzlarına tırmanıyorlar; farkına varamıyor. Soldaki bağdan sızan kadın-erkek konuşmalarını, yükselen kahkahaları duymuyor. Küçük Bağ'ın duvarına çıkan bir çocuk, yakınındaki ağaçtan birkaç armut koparıyor; ama o ne çocuğu görüyor, ne de hışırtıları duyuyor.

Başka bir dünyada yaşamaktadır. Dışardaki varlıkların bu gizemli dünyaya girmesi mümkün değildir. Zaman süzülüp gidiyor berrak bir su misali. Mekân, onun hercai yatağındaki müzmin süzülüşüne ayak uydurma telaşında, her gün biraz daha ağartıyor saçlarını.

Ve hayat!.. Hayat, acısıyla, tatlısıyla yaşanmaya devam ediyor...

UNUTMA EKİMİN ON ALTISINI

O eski ayyaşın dindarlığından ne beklenir ki!.. Evli ve çocuklu olduğu halde, hiç utanmadan, bir zerrelik vicdan azâbı duymadan bana mektup yazdı. Yok metafizikî bir sevgiymiş, yok kızmamalıymışım!.. Geri kafalı, yarın da kimbilir hangi iğrenç teklifte bulunacaktır.

Kendisini zorluyor ve bunun farkında. İçinden geçirdiği bu sözlere inanmadığını ve isyanının sadece tepki gösterme ihtiyacından kaynaklandığını biliyor. Rahatı kaçmıştır. Atinin, beynini vampirler gibi emen hüzünlerle geleceğini, ruhunda başlayan yıpranma sürecinin maziye iyi bir bâkiye bırakmayacağını algılıyor. Fakat anne ya da babasına üzüntüsünü herhangi bir şekilde belli etmemelidir. Çünkü tek çocuğudur onların ve sevgisinden güç alıyorlar. Üzüldüğünü görünce daha çok üzülüyorlar.

İtiraf etmekten korkuyor; ama Emre'nin yazdığı mektubun onu gizliden gizliye sevindirdiği su götürmez bir gerçektir. Mektubu yırtıp, Emre'ye de "siz metafizik bir delisiniz!" dediği için pişmanlık duyuyor.

Otübüste ilk gördüğü zaman hemen dikkatini çeken, üzerinde belirgin bir farklılık taşıyan, hâkim tavırlı, cesur ve babayiğit görünüşlü bu adama karşı, araya giren bunca yıla rağmen, sembollerle ifade etmekten çekindiği ve zorlandığı, sezgisel yolla çok rahat algılayabildiği duygularla dopdoludur Ayşe. İstemediğini bile bile başını çevirip baktığını ve içindeki itici kuvvete engel olamadığını, niçin böyle davrandığını kavrayamadığını, aşk kelimesini duyunca

büzülen kalbinden o âna değin tatmadığı titreşimlerin geçtiğini hatırlıyor. Yanına gelip kendisiyle konuşmak istediğinde onu terslediğini, fakat ardından da üzüldüğünü!.. Yolculuktan sonra zaman zaman gene karşılaştıklarını; aklından çıkmayan, hayallerini kimliğinin sonradan kazanılmayan tarafıyla büyüleyen o esrarlı insanın kendisiyle evlenmek istediğini duyunca deliler gibi sevindiğini, işin ciddileştiğini anlayınca da, hakkında araştırma yapıp Emre Yaradanakul'un tek kelimeyle posalı bir ayyaş olduğunu; sayılması zor günahlara imza attığını ve bunu öğrenince uykularının kaçıp günlerce acı çektiğini ve dünyayı başına çöküyor sandığını, sevdiği halde, onunla evlenmeyi kabul etmediğini, dini tutumunu sevgisine tercih ettiğini; ilçeden ayrıldıktan sonra onu unutamadığını, kendisine hidâyet nasip etmesi için Rabb'ine her namazda yalvardığını,... hatırlıyor.

Allah'a uzak bir hayatı benimsemiş bir insanla evlenmenin, arada sevdalanmışlık olsa bile, nihayetinde mutsuzluktan başka bir şey getirmeyeceğine şüphesiz inandığından dolayı kalbini ve "onu kabul et, onu kabul et!" diye feryad eden tahrikçi sesi susturmuş ve Emre'yi reddetmişti. Karşısına çıkıp çekinmeden ve dobra dobra "benimle evlenir misiniz?" diye sorduğunda, yaşantısının dine olan aykırılığı sebebiyle bu isteğe karşı çıkmış, teklifi uygunsuz biçimde yapmasından dolayı da kızmış ve üzülmüştü. "Sizin gibi birisiyle işim yok! Lütfen yakamı bırakın!" demişti. Ondan sonra bir daha da görmemişti o'nu.

Oturup kalkıp, anne-babasına minnet duygularıyla dua ediyor. Onlardan temel dini bilgileri ve inanmanın gerekliliğini öğrenmemiş olsaydı, evlilik hususunda bu kadar hassas davranmayacak ve belki de, geri çeviremeyeceği bir teklif yüzünden ömür boyu huzursuz olacaktı. Gerek derin bilgisi, gerekse inandığını yaşayan bir insan, bir müslüman kimliği taşımasından dolayı kendisini fazlasıyla etkileyen dayısınıda unutmuyor tabii ki. Dindar olmasında onun payı da büyüktür. Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, Os-

man Yüksel Serdengeçti, Hekimoğlu İsmail gibi düşünce ve fikir adamlarını onun sayesinde tanıyıp sevmişti. Onun sayesinde kavramıştı müslüman bir düşünürün misyonunun önemini. Uzun zamandır, İzmir'de bir devlet kuruluşunda ziraat yüksek mühendisi olarak çalışan ve İslamî hassasiyeti ve faaliyetleriyle tanınan dayısını çok bambaşka birşekilde seviyordu. İlkokuldayken gördüğü ve etkisinden hiç bir zaman kurtulamadığı bir rüyayı ona da anlatmış ve en iyi yorumu ondan almıştır: "Nebiler Nebisi Hz. Muhammed (A.S.)'ın rüyanda seni kucağına oturtması, umuyorum ki, âhirette Liva-ül Hamd altında sana da bir yer ayırması anlamındadır." demişti dayısı. Liva-ül Hamd'ın ne olduğunu sormuş ve öğrenince çocuksu çocuksu sevinmişti. Şimdi hep, o kutlu sancak altında kendisine de bir yer ayrılacağı ümidiyle yaşıyor.

Onu tek üzen ve rahatsız eden yanı, başının açık oluşudur. Çok istediği ve birkaç kez teşebbüs ettiği halde, örtü altına girmeyi başaramamıştı. Onu böyle açık görmelerine rağmen, İslam'a düşkünlüğünü, namazlarını eksiksiz kıldığını öğrenenleri şaşırtıyor, "örtüneceğim!" diyor. "Birgün inşaallah bu günahtan da kurtulacağım!" Fakültede talebeyken birkaç defa örtünmeyi denemiş, fakat yapamamıştı.

Keşke kırmasaydım!.. Ya beni bir daha hatırlamamak üzere silmeye kalkarsa yüreğinden! Ya onu öfkelendirdiysem! Ailesiyle mutsuz mu yoksa? Ya çocuğu!..

Bir daha yazmayacaktır. Üstelik haklı da. Ben mi yazsam acaba?. Yazamam!.. Çünkü çok kötü bir karşılık verdim.

Sabretmeliyim!..

Son günlerde aşırı dalgın olduğunu farkeden annesi Meryem Münire, sandalyeden kalkarak, özverili bir tavır içinde, küçücük odanın güneye bakan penceresinin sağ tarafındaki divanda oturan kızının yanına geliyor. Ayşe'ye, davranışlarından her haliyle şüphelendiğini belli ederek bakıyor. Kuzgunî bakışlarında kuşatıcı bir şefkatin yansımaları vardır..

—Sana ne oldu kızım?, diye soruyor. Öğretmenliğe atandığından bu yana o kadar çok değiştin ki! Talebelikten kurtulup iş sahibi olman sanki sana hiç yaramadı.

Bir virajı dönüyormuşçasına başını annesine çeviriyor Ayşe:

—Yanlış düşünüyorsun anne. Biraz dalgınım, hepsi o kadar. Nedenini ben de bilmiyorum. İnsanlık hali. Öğretmenlikle alâkalı değil. Ne bileyim işte!..

—Seni hiç böyle görmemiştim de; merak ettim kızım!

—Sağol anneciğim.

Son sözü söylerken, birdenbire neşeli bir tavır takınarak ayağa kalkıyor ve annesinin yanına giderek boynuna sarılıyor. Meryem Münire, çok sevdiği kızının yanaklarından defalarca öptükten sonra,

—Sen iyi ol da kızım, diyor yavaşça.

—Merak etme anne; iyiyim!

—Pekâlâ öyleyse, balkona çıkıp çay içelim.

—Nasıl istersen.

Meryem Münire mutlu bir gülümseyişle kızına bakıyor ve mutfağa doğru yürüyor.

Ona mutlaka yazmam lazım! Büyük bir hata yaptım. Şimdi kimbilir nasıl acı çekiyordu. Çok şükür, Rabbim dualarımı kabul etti ve ona hidâyet verdi.

Yoksa telefon mu etsem? Böylesi daha az riskli olur. Ama nasıl konuşacağım onunla? Ne diyeceğim? Ya heyecanlanır da, onu tekrar kıracak şeyler söylersem?!.. Gene de, en iyisi telefon etmek!..

—Dalmışsın kızım!

Ayşe, annesinin uzattığı çay tablasını alarak balkona gidiyor. Oradaki minderlerden birinin üzerine oturuyor ve çay tablasını mindere temas edecek biçimde yanına yerleştiriyor. Gülümsüyor,

ardından tuhaf bir kahkaha atıyor.

—Ne yapayım; elimde değil!, diyor.

Çaydanlıklarla gelen annesi, karşısındaki mindere oturuyor. Tabladan aldığı kristal çay bardağına bir kaşık şeker tozu döküyor ve çaydanlığı kulpundan sımsıkı kavrayarak üzerine çay dolduruyor.

Onu seviyorum! Direnemiyorum! Allah'ım; kendisini sevdiğimi, hem de çok sevdiğimi ona rüyasında göster!..

Onu unuttuğumu sanmıştım; ama yanılmışım. O zamanlar ayyaş olarak değil de, bugünkü haliyle yaşasaydı ve evlenip yuva kursaydık, belki de çok mutlu olurduk. Evlenmeyi kabul etmemekte haklıydım. Bu şekilde değişeceğini bilemezdim. Ya evlenseydik ve o da hiç değişmeseydi!.. Dünya zindanım olurdu!...

—Beni kandıramazsın kızım; bugün sende bir hal var!

Çok ciddi bir tonla ve sitem edercesine konuşmuştur Meryem Münire. Ayşe yeniden sarılıyor annesinin boynuna. Bu sefer de o, çok sevdiği Meryem Münire'nin yanaklarını defalarca öpüyor.

Hava sımsıcak. Sinekler vızıldayıp duruyorlar. Apartmanın az ötesinde, evin balkonundan rahatlıkla görülebilen Zirai Donatım Kurumu'na ait traktörler, romörklar, biçer-döğerler,... yan yana dizilmişler. Çocuklar onların etrafında saklanarak oyun oynuyor, bağrışıyor, neşeli kahkahalar atıyorlar.

Meryem Münire onları seyrederken, Ayşe'nin çocukluk günlerini hazırlamıştır....

* * *

Keşke!.. Yardakçılarının ipe gönderdiği bir kahraman olsaydım da, bu sevdanın ipi boynuma geçmeseydi! Yoksa bütünüyle mi karardı basiretim?!.. Birazcık ferâsetimin olduğuna inanırdım; onu da kayıp mı ettim?.. Aah çulpan! Nerdesin? Senden bile öteye geçmek istiyorum; ama bu enfüsî şok yok mu! Oysa ben debdebeyi, öldükten sonrası için düşünürdüm hep. Böylesi bir karanlıkta

bana bir çift fosforlu göz ve dürbünlü bir yürek lazım. Heyhat!.. Bütün yaptığım, göynümek! Bir adım sonrasını dahi göremeyen bir yürekle hangi yalçın dağları aşabilirim ki?!..

Keşke!.. Uçsuz bucaksız bir okyanusun ortasında yalnız bir kayık olsaydım. Pusulasız ve bomboş. Ne yaşamak kaygısı, ne de beklenen bir sevgili! Her dalga dost; her liman bana ait...

Kırılan kalbi restore etmek zordur; ve ben onun kalbini kırdım! Ayaklarımı prangalayan serkeşlikten bir kurtulabilsem. Önümde keskin virajlar!.. Ne galibiyeti kendinden bilen asker; ne de yenilgiyi kabullenemiyen kumandan... Ellerini ceplerine sokuyor. Dalgınlığını öylesine hissettiriyor ki, yanından yöresinden geçenlerden bazıları dönüp tuhaf tuhaf bakıyorlar.

Telefondaki o öldürücü ses!.. Damarlarını hüzünle dolduran, bir haftadır zamanı ağu gibi yudumlatan, mantığına set çeken o dehşetli hitâb!.. İşte, yeniden yankılanıyor zihninde:

Sizi şunun için aradım, şey, şunun için, şunu söyleyeyim diye: sizden nefret ediyorum!.. Siz sahtekâr bir insansınız. Bunu bana nasıl yapabildiniz?!.. O mektubu nasıl yazdınız? Hiç mi utanmadınız? Dindar olduğunuzu öğrendiğim için güvenebileceğimi sandığım insanlardan biriydiniz. Artık hiç kimseye güvenmeyeceğim! İnsanlara olan güvenimi öldürdünüz; sizden nefret ediyorum!..

Yüzüne kapanmıştı telefon. İçinde defalarca yankılanan bu sözleri yeniden işitiyormuş gibi olması, yanaklarının ıslaklığını artıyor.

Belki de, gerçekten nefret edilmesi gereken bir insanım ben! Çünkü ölesiye ve hiç bir karşılık beklemeden sevmiş olsam bile, sevgimi ona asla açmaman gerekiyordu. Benden nefret etmekte haksız değil. O eski halimle bile böyle bir şey yapmamıştım. Bir insanın güven duygusunu öldürmek kadar korkunç bir olay daha yoktur.

Beni bir hayalperest, metafizik bir deli olarak nitelemesi çok

yerindeydi. Daha sonra telefon etmekte de yerden göğe kadar haklıydı. Onun, sevgimi anlayamayacağını anlamalıydım.

Halbuki bir bilebilseydi sevgimin değerini, hakaret etmezdi o zaman. Böyle bir sevgiyi kendisine nasip ettiği için Allah'a şükrederdi.

Hangi seven, sevdiğini üzdüğü için gözyaşı dökebiliyor günümüzde? O görmedi; ama Rabbim şahittir gözlerimden süzülen yaşlara. Niye boş yere akıtaydım ki gözyaşlarımı? Başka kadın mı yoktu? Güzel kızların kökü mü gelmişti? Amacım gönül eğlendirmek olsaydı, bu işe daha uygun olanların peşine düşerdim.

Demir kordonuna ismini yazdırmak için verdiği saatini, ücretini ödedikten sonra alıyor ve istasyona doğru yürüyor. Kordona yazılmış Emre Yaradanakul yazısını dikkatle inceliyor ve "ulan Emre, sen asla adam olmayacaksın!" diyor içinden. "Bir de utanmadan, memleket meseleleriyle ilgili ahkâm kesersin!" İstihzayla gülümsüyor. Gururu kırılan piranhanın yüzünden düşen bin parça. İstasyonun arka tarafında bulunan ve zaman zaman gelip oturduğu Beyler Kahvehanesi'nden içeri giriyor. Solda, cam kenarındaki masanın yanına bir sandalye çekerek oturuyor. Ihlamur istiyor.

Son defa!.. Şansımı bir daha deneyeceğim. Bütün ayrıntılarıyla her şeyi yazacağım ona. Buna mecburum. Ayşe'ye kendimi en iyi şekilde anlatmak zorundayım. Demek ki, bunu ilk mektupta başaramadım. Bir de, edebiyattan anladığımı, iyi şiirler yazabileceğimi zannediyorum.

İkinci bir mektupta, neyi nasıl yazacağını düşünüp duruyor dakikalarca. Garson boş bardağı kaldırırken.

—Tazeleyeyim mi, diye soruyor.

Emre, bakışlarını camdan ayırmadan,

—Tazele, diyor yuşumak bir sesle.

İkinci bardak ıhlamur masaya konduğunda, o hâlâ camdaki Ayşe hayaline bakıyor, ona bir şeyler söylüyor. Gözleri karşıdaki

evin penceresine kayınca, pencere önündeki saksılarda büyümüş renk renk menekşeleri görüyor. Kaşları yukarı doğru kalkıktır. İyice açılmışıtr gözkapakları.

Menekşem!.. O hepinizden güzel. Sizler onun kadar canlı değilsiniz. Sizler de güzelsiniz; ama o bir başka! Onun parlak mavi gözleri, siyah ve uzun, sırma saçları; selvi boyu, endâmı, âhenkli ve süzüle süzüle yürüyüşü; iğneli, ama billur bakışı, kalbimi titreten gülümseyişi, içimi pembe bir tül gibi saran utangaçlığı yok mu!.. Hayır, sizler onun gibi asla olamazsınız! Onun için İntizâr diye bir şiir yazmayı düşünüyorum. Bu şiirde öyle bir akrostiş yapacağım ki, şimdiye kadar başka hiç bir şair yapmamış olacak..

Ihlamur soğuyor. Garson, Emre'deki bu değişik ruh halinin altında bir şeylerin yattığını anladığından, sesini çıkarmayarak bardağı alıp gidiyor. Başını olumsuz olumsuz sallamakla yetiniyor.

Birden aceleyle yerinden kalkan Emre, yandaki bakkaldan iki tane mektup kağıdı ve bir zarf alıp dönüyor. Yazıyor... Düzeltmeler yapıyor, karalıyor, yeniden yazıyor. Bakkaldan iki kâğıt daha getirerek yazdıklarını temize çekiyor. Zarfa koyarak ağzını kapatıyor. Heyecandan güm güm atıyor yüreği. Sağ omuzunun üzeri seğirmeye başlıyor. "İnşaallah hayra alâmettir!" diye geçiriyor içinden ve yine aynı acelecilikle kalkıyor. Kapıdan çıkarken, garson arkasından bağırıyor:

—Hesaplar!...

Geriye dönüp özür dileyerek hesabı ödüyor, eğilip yere düşen parasını alıyor ve ayrılıyor Beyler Kahvehanesi'nden. Adımlarını nasıl attığının farkında değildir.

Ne Lale, Yunus Bey ve Perihan; ne de Kemâl ve Zeynep onu zerre kadar meşgul etmiyorlar. Arada bir Mikâil'i hatırlıyor ve "canım oğlum!" diyor içinden.

Onun şu anki dünyası Ayşe Menekşe'den kuruludur...

* * *

Telefonda Emre'ye iyi şeyler söylemeyi düşündüğü halde, bunu başaramayan ve türlü hakaretlerde bulunan Ayşe, Emre'nin kendisini yanına çağırıp, kızaran bir yüz ve titreyen bir sesle uzattığı mektubu açıp okumaya başladığı şu ana değin, kan ağlayan bir yürekle tüketiyor zamanı. Bazen kimselerin bulunmadığı köşelere çekilip hıçkırıklara gömülüyor.

Aptalın tekiyim!.. Beni öylesine çok seven bir insana niçin hakaret ettim? Dilimi niye tutamadım? Şimdi pirincin taşını nasıl ayıklayacağım?.

Ama şu an!.. Yüreği bir güvercin kadar mutlu dönüyor yörüngesinde. Gözçukurları yaşla dolmuştur. Bütün yaptıklarına rağmen, tahmin edemiyeceği şeyler yazmıştır Emre. Delicesine seviniyor.

"Onu çok seviyorum!.. Çok seviyorum" diyor içinden. Ruhunu mutluluğun engin vâdilerine kanatlandıran mektubu ikinci defa okuyor:

Ciğerpârem, canım kardeşim benim!..

Dünya hayatı boyunca kardeş olarak yaşayacağımızı önceki mektubumda bildirdiğim halde, bana inanmadın! Söylediğin doğru: ben belki de bir deliyim!.. Telefonda, lâyık olmadığımı sandığım şeyler söyledin. Fakat belki de ben onların hepsine lâyığım!..

Ne yaparsan yap, ne dersen de, senin için kaderin kötü bir cilvesi değilim. Senin için dua etmem, Alemlerin Rabbi'ne yalvarmam bile bunu gösterir. Seni kardeşlik duygusunun ötesinde düşünmek!.. Böyle bir şey aşşağılığın, domuzluğun alâsı olur. Senin için hissettiklerim o şekilde olsaydı, seni üzdüğüm için günlerce acı çekmezdim. Hatta ağlamazdım. Benim için bedenî arzular ön planda olsaydı, o arzuları tatmine uygun insanların peşine düşerdim. Dine olan tutkunluğunu öğrendiğim halde, kendimi yokuşa sürer, öldükten sonra dirileceğimiz günde seni bana vermesi için Allah'a dua eder, sonsuz bekler miydim? Zaman zaman karşıma çıkan fırsatlara sırtımı döner miydim?

Rabbimin bir zamanlar içimde senin için uyandırdığı bu sevgi şimdi daha şiddetli bir hale geldi. Bir kadın olduğun için sevmiyorum, düşünmüyorum seni. Ne bileyim işte; çok tuhaf bir sevgi bu. İstiyorum ki, bir inci tanesi gibi karşımda durasın da, seni ilelebet seyredeyim. Bu nedenle içimde senden sonsuz hayatta buluşma sözü almak gibi çok daha şiddetli bir arzu uyanmış durumda şu anda. Yoksa herhangi bir dünyevi hesabım yok; olamazdı da. Ruhunu sevdim senin, yüreğini sevdim. Onları bana sunan bakışlarındır, gözlerindir, sesindir, davranışlarındır. Yoksa başka hiç bir yönün ilgilendirmedi beni; ilgilendirmeyecek de.

Karşılık bekleyerek sevenler!.. Onlara acıyorum ben. Bir insan, bir insanı karşılık bekleyerek severse, nasıl sevmiş olabilir ki? Beklediği karşılığı alınca, sevgisi tükenmez mi? Elbette tükenir. Bunun adı insanı değil, menfaati sevmektir.

Senden ebediyyette buluşma sözü istiyorum. Eğer böyle bir şey mümkünse, benden başkasını seçmeyeceğine dair söz vermeni istiyorum.

Sonsuz hayatta da bedeni planda bir şey beklediğim için sevmiyorum seni. Vallahi böyle değil! Yeter ki, o pırıl pırıl ruhuna yakın olayım, yeter ki, sendeki o iç ve dış güzelliği aralıksız seyredeyim!.. Orası için bile bedeni hiç bir arzu ve beklentim yok. Sana olan sevgimde en küçük bir kire bile rastlayamazsın.

Yıllar geçip gidecek Ciğerpârem; çok şeyini alıp götürecek senden. Sahip olduğun her şeyi birer birer kaybedeceksin. Ölene değin ve öldükten sonra kaybetmeyeceğin en önemli şey, sana duyduğum sevgi olacaktır. Bekle Ciğerpârem!.. Zamanın girdâbı bunu en iyi şekilde ispat edecektir sana. Bekle, göreceksin!..

Seni öylesine çok seviyorum ki, Rabbim bana, "Ondan ayrı kalmayı kabul edersen, onu cennetime koyacağım" dese, hiç tereddüt etmeden, sen ebedi mutluluğu yakalayasın diye kabul ederim!.. Böylesine seviyorum seni.

Bu aşkın evdeki düzenimi olumsuz yönde etkilediğini sakın

düşünme!.. İstemeyerek evlendiğim ve kendisine bir türlü ısınamadığım eşimin kıymetini bilemediği kalbim sana uçtu. Geri dönmesi mümkün değildir. O hep seni sevecek. Ama bu demek değildir ki, eşime ve çocuğuma kötü davranıp haksızlık edeceğim. Hatta bu sevgi onların aleyhine değil, lehlerinedir, bilesin!.

Sen, çakıl taşları arasında pırlanta gibisin bana göre. Benden nefret etmeni, bana kızmanı istemiyorum. Bütün açıklamalarımdan sonra hâlâ benden nefret ediyor ve bana kızıyorsan, unutma ki, bunu belli ettiğin andan itibaren seni bir daha görmeyecek ve adını ağzıma almayacağım. Bundan kesinlikle emin olabilirsin!..

Senin için İntizâr isimli bir şiir yazıyorum. Bu şiirin mısralarının baş harfleriyle, mısraların ikinci kelimelerinin baş harflerini yanyana getirince, aşağıdaki rübai ortaya çıkacak. Yani böyle planladım. Başarabilir miyim; bilmiyorum. Bitirirsem, şiir içinde şiir olacak İntizâr. Yeniden hakaret etmezsen, şiiri sana ileteceğim.

İntizâr şiirine akrostiş olarak koymayı düşündüğüm rübai şöyle:

Gözlerin umut rüzgârı; sen menekşesin Ayşe

Hep içimde çınlıyor o güzel sesin Ayşe

Duysaydı, Mecnun bile şaşırırdı bu aşka

Neden saklanıyorsun, söyle nerdesin Ayşe

Seni düşündükçe yüreğim parçalanıyor ve her parça İntizâr'ın bir mısrasını oluşturacak!..

Beni bağışla! Hoşça kal! Yazmanı bekliyorum. Hiç olmasa, son bir kez telefon et de, ne düşündüğünü söyle!..

Emre

Ayşe'nin ruhu kıpır kıpır oynuyor bedeninde. Yüreği bir kelebektir ve kanatlanıp uçacaktır handiyse. Sevincinden ve heyecanından yerinde duramıyor. Emre'nin kendisine duyduğu bu ulvî sevgi, gören gözü, işiten kulağı olmuştur bir anda. Daha şimdiden me-

rak etmeye başlamıştır İntizâr'ı.

"Hemen cevap yazmalıyım!" diye geçiriyor içinden. Pencere kenarında duran küçük portatif masanın üzerindeki çantadan kalem, kâğıt çıkarıp mektubuna başlıyor. Sonra kâğıdı yırtıp atıyor. "O ki çağırdı, gidip konuşayım; istediği sözü verdiğimi orda söylerim!" diye düşünüyor. Elini çenesine dayıyor. Bir süre sonra, kalem, kâğıt alarak düşündüklerini yazıyor. "Hem gider konuşur, hem de mektubu veririm" diyor içinden.

Meryem Münire divanda oturmuş örgü örerken, bir yandan da kızına bakarak dudak bükmekte, arada bir başını sallamaktadır....

* * *

Üşengen ve yorgun, koltuğunda oturuyor. Çevresine lâkayt bir hali var. O eski cevvalliğinden eser bile kalmamıştır.

Gelir mi acaba?. Yoksa mektubu okuyunca nefreti katmerleşti mi? Belki de, kafadan kontak olduğuma karar vermiştir.

"Hayır!.. " Fısıltı şeklinde ve cılız: Piranha!.. "O senin karşıcinsin ve bu aşırı sevgiden sonra sana mutlaka ilgi duyacaktır." "Sus!..." Başka bir ses. Gür ve hâkimdir: Yankı!.. "Senin günah işlemekten başka düşündüğün yok. Sen iğrenç bir varlığın ta kendisisin.!" Kabuğuna çekiliyor piranha.

Bu işin sonu nereye varır? Rabbim, sen en güzel neticeyle şereflendir bizleri. Yanıma gelse de, gelmese de; cevap yazsa da, yazmasa da, önemli değil. Yeter ki, sen onu koru!..

Fakat onun için hissettiğim bu derin sevgiye kayıtsız kalmamalı!.. Kalbinin bu derece duyarsız olduğunu sanmıyorum. Yumuşak ve çarpan, ama bir taş kadar hissiz bir kalıp!.. Hayır hayır, onun göğsü böyle bir kalbe kundaklık edemez. Dışlayacak ve söküp atacak kadar duyarlıdır onun göğsü.

Sıkıntı öylesine allak bullak etti ki beni; bütün ümitlerim iflasın eşiğinde. Jübile yapıp sevda sahasından çekilmek mi, yoksa oyuna devam mı? Acı vermekte, konumundan dolayı beceriklidir bütün

kadınlar. Sen de onlardan birisin! Onarılmaz bir hicran yarası işte tam şurama yerleşti ve artık hep benimle beraber.

Yüreğim Ayşe sevgisiyle bir bal peteğine döndü; hicran damla damla süzecek onu ve birgün yüreğimin yerinde hüzünlü bir boşluktan başka bir şey kalmayacak.

"Daha farklı zemin ve zamanda karşılaşsaydık, kıyamet mi kopardı?!." Takdire baş kaldırıyor piranha. Baştanbaşa garazkârdır ve isyan doludur. "Kes!" diyor yankı. "Allah'ın takdirine karşı çıkacak, onu uygunsuz görecek kadar âdileşme!" İçindeki sesler çatışmasından rahatsız olunca, piranhaya bakarak dişlerini gıcırdatıyor. "Konuşmanı yasaklıyorum! Lânet olsun; ayağımı kaydırmaktan başka hesabın yok!.." diyor sert bir tonla Emre.

Aralarındaki soğukluğa, karlı ve fırtınalı iklime cemre düşecek midir? Dışında albenisi kaybolmuş bir dünyanın diğer ruhlar için kompleks ve eğlendirici sarhoşluğu, içinde zaman zaman bir ıstırap cehennemine dönüşen, Ayşe'yle süslenmiş bir âlem!.. Gönlü bu iki zıt manzara arasında sinarayı yutmuşçasına çırpınıp duruyor. Bir becâyiş gereklidir. Çürümüş bir sosyal hayat ve tezatlarla dolu ilişkiler sistemini, asude bir sosyal hayat ve âhenkli bir ilişkiler sistemiyle becâyiş!.. Ama nasıl?

Pencereden dışarı bakıyor. Dışarıdaki görünüm net değil. Sıkıntısı arttıkça artıyor dakikalar ilerledikçe; netlik azalıyor. Ayşe'nin, gelmeyeceği gibi cevapda yazmayacağı düşüncesi hâkimiyetini iyice kabul ettiriyor ona. Elini ceketinin sol cebine sokuyor, mektubu kontrol ediyor. Akşamleyin başlayarak gece yarısına kadar yazıp tamamladığı mektup orada öylece duruyor. "Yanıma gelirse, belki verebilirim" ihtimaline dayanarak yazmıştır.

Dosyaları hatırlıyor. Sevinç dalgaları!.. Şimdiye değin niçin düşünemediğine hayret ediyor. Orada mutlaka fotoğrafı olmalıdır Ayşe'nin. İçinden "kalk ve fotoğrafı bul!" diye haykıran ses, onda öylesine derin bir heyecan uyandırıyor ki, kalkmasıyla, masanın gözünden aldığı bir anahtarla, dosyaların konulduğu yandaki oda-

nın kapısını açarak içeri girip dosyaları karıştırmaya başlması bir oluyor. Büyük bir piramidin tepesine ulaşmış ve orada saklı hazineyi ele geçirmiş gibi seviniyor. Göğsü kalkıp kalkıp inmekte; kalbi bir körüğü andırırcasına çalışmaktadır. Biraz önceki üşengenlik ve yorgunluktan iz kalmamıştır üzerinde.

Ayşe Menekşe'nin dosyası!.. Heyecanından titremeye başlıyor. Fotoğrafını değil de, kendisini karşısında görecektir sanki. Dosyayı açınca, bir formun üzerine yapıştırılmış fotoğrafta donup kalıyor gözleri.

Ta kendisi!.. Aman Allah'ım, bu ne güzellik böyle!.. Onu benden başkası görmüyor mu yoksa? Bu gözler, bu bakışlar, bu saçlar!.. Birer güvercin uçuyor gözbebeklerinde. Bakışları denizlerden duru; görünüşü insanı iliklerine değin sarıyor. Saçları sadece ona has bir güzellikte ve dalga dalga... Aman ya Rabbim!..

Bakıyor, bakıyor, bakıyor..; gözçukurlarında peydahlanan damlalar yanaklarına aşağı süzülmeye başlıyor. Bir gelen olabileceğini hatırlayınca, bu sefer de korkudan heyecanlanıyor ve alelacele yerine koyuyor dosyayı. Odasına dönerken, gözlerini ve yanaklarını siliyor. Sevincinden yerinde duramıyor. Dosyayı hatırlamak ve onu bir kâğıt üzerinde de olsa seyretmek, içinde yanan özlem ateşine su serpmiştir. Fakat şimdi ateş daha gür!.. Su iyice coşturmuştur ateşi.

Koltuğuna henüz gömülmüştür ki, kapı çalınıyor. Öylesine değişik ve nikbin bir duyuşla ürperiyor ki, "bu gelen ondan başkası olamaz!" demek geliyor içinden. Beklenti, kapıdan giren bir yıldızın parlaklığıyla tükenivermiştir:

Ayşe Menekşe!..

Karşısındadır ve tedirgin gözlerle kendisine bakmaktadır. Hergünkünden farklı ve şık elbiseler içindedir. Siyah ve büyüleyici bir etek, pembe ve göz kamaştıran bir bluz!.. Özene bezene giyindiği her halinden anlayışılıyor. Emre "İnşaallah bana geldiği için süslen-

memiştir" diyor içinden.

Ayşe Menekşe!.. Bütün güzelliğiyle kapının yanında ve bu güzelliği mihenge vuracak göz bulmak mümkün değil.

"Geldiğine göre, o da beni seviyor. Yoksa çağırdığımı bile bile, gelmezdi"" diye düşünen Emre, koltuğundan kalkarak Ayşe'ye doğru yöneliyor.

—Buyurunuz, diyor çatallaşan, handiyse ağlamaya dönüşecek bir sesle. Karşısında dizili koltuklardan birini gösteriyor.

—Oturunuz efendim, diyor.

Uzaktan kumandayla hareket ediyor gibidir. Nasıl davranıp, ne konuşacağını kestiremezken, her ikisi de ardarda sıralanıyor. "Şanslısın; çünkü rüyalarının kızı işte çok yakınında! Uzansan dokunabilirsin, sesini duyabilirsin, gözlerinin içine dakikalar boyu bakarak ömrünce yaşamadığın bir mutluluğu tadabilirsin!.." "Hayır!" diye haykırıyor Emre. "Sen şeytansın ve düşmanımsın benim. Suus!.. O pırıl pırıl bir insan ve ben onun için asla kötülük düşünemem!.." Ekolu ses, bu âni darbeyle bir köşeye büzülüp kalıyor.

Gösterilen koltuklardan, kapıya en yakın olanına oturuyor Ayşe. Yüzünde dalgalı bir görünüm vardır. Bakışları serzeniş ve müeyyidelerle doludur. Çekingenliği bile bir müeyyidedir Emre için. Bütün bunlarda tasvip edilemeyecek bir tarafın olduğunu biliyor; ama cesur bir hareketle silkinip kurtulmayı başaracak güce sahip olamadığının da farkında.

—Nasılsınız?, diye soruyor.

—İyi değilim, diyor Ayşe.

—Niçin?, diye soruyor Emre şaşkınlıkla. Sonra cevap vermesine fırsat tanımadan devam ediyor:

—Benim yüzümden değil mi?

—Evet, diyor Ayşe ağlamaklı bir sesle, size gücendim ve kırıldım! Bunu yapmamalıydınız! Ben bundan böyle nasıl mutlu olabi-

lirim!..

Ayşe'nin sitemi en acımasız bir kurşundan daha acımasız bir şekilde gelecek için azap dolu bir dibâce olarak giriyor yüreğine. Onun için dünya ve âhiret mutluluğu isterken, onu mutsuz etmek!... Buna dayanması öylesine zor ki. Emre'nin, başını önüne eğip hüzünlendiğini gören Ayşe, değişik şeyler söylemek istiyorsa da, başaramıyor:

—Dünya görüşünüzdeki yeniliği öğrenince, sevinmiştim. Güvenmeye başlamıştım size. Oysa siz!..

Emre, daha fazla konuşup yarasını derinleştirmesine mani olmak maksadıyla sözünü kesiyor Ayşe'nin:

—Yeter lütfen!.. Zaten yeterince acı çekiyorum. Şimdi anlatacaklarımı iyi dinleyin; kararınızı ondan sonra verirsiniz.

Konuştukça sesi kısılıyor; boğazı daralıyor; nefes alış verişleri sıklaşıyor. Titriyor, fakat titrediğinin farkında değil. Arada bir Ayşe'nin gözlerinin niçine bakıyor; bir insan gibi değil de, geniş ve güzel bir tablo gibi görüyor onu. Baktıkça hayranlığı artıyor.

—Beni bir deli olarak nitelediğinizi biliyorum. Ama şuna kesinlikle inanınız ki, size karşı, bir esrarkeşin esrara karşı koyabilmek için kullandığı iradenin onda biri kadar iradem olsaydı, bahsettiğiniz densizlikleri yapmazdım; siz de bana kırılıp gücenmezdiniz!

—Afedersiniz, diyor Ayşe, evli misiniz, bekâr mı?

Bu soru fazlasıyla şaşırtıyor Emre'yi. Niçin sorulduğunu anlayamıyor. Titreyişi belirgin bir hale geliyor.

—Sakine hanım evli olduğumu söylemişti!

—Bir de sizin ağzınızdan duymak istedim.

—Evet evliyim; bir de çocuğum var.

—Kız mı, oğlan mı?

—Oğlan!

—Adı nedir?

—Mikâil! Fakat ne evli olmam, çocuğum; ne de çevremdeki hiç bir şey bana engel olamadı. Öyle müthiş ve önüne geçilemez bir arzu yerleşti ki içime, zaman aşımına asla uğramayacak olan bu arzu, iki tercih arasında bıraktı beni: ya ömür boyu kûşe-i uzlete çekilmek, acılar içinde kıvranmak; Ya da nefretiniz pahasına bile olsa, sevgimden sizi haberdar etmek!.. İkincisini tercih ettim. Buna mecburdum. Sevgimi size bildirmem gerekiyordu. İçimden gelen bu isteğe karşı koyamadım. Nefret edebileceğinizden korkuyordum; korktuğum başıma geldi!..

Yerinde hafifçe kıpırdayan Ayşe, kızararak oynatıyor dudaklarını:

—Nefret etmiyorum ki!

"Nefret etmiyorum ki!" derken, "seviyorum" demiştir sanki. İçine çok tatlı bir mutluluğun oluk oluk aktığını hissediyor Emre. Bu ifade fazlasıyla şaşırtmıştır onu.

—Nefret etmiyor musunuz?

Ayşe başını önüne eğiyor, daha da kızarıyor ve cevap veriyor:

—Hayır!.. Ama artık ömür boyu mutlu olamam ben!..

Başını elleri arasına gömerek hıçkırmaya başlıyor Ayşe. Emre beklemediği bu ağlama karşısında çaresiz kalıyor. Kekeliyor, ne yapacağını bilemiyor. O çok sevdiği, hasretinden bunaldığı insan, o gerçek bir menekşeden daha da menekşe hüngür hüngür ağlıyor ve Emre şaşkın. "Benim yüzümden!..." diyor içinden. "Utanmaz ve merhametsizin tekiyim! Gerçek bir deliyim ben!..."

—Lütfen yapmayın, diye inliyor, lütfen acıyın bana!

Birkaç saniye daha kesik kesik hıçkırdıktan sonra susuyor Ayşe. Islanan yanaklarını siliyor. Durulmuş ve rahatlamış olduğunu vurgulayan gözlerle, parıl parıl bakıyor Emre'ye.

—Beni bağışlayınız, diyor Emre, hep benim yüzümden! Söyle-

diğiniz doğruydu. Delinin tekiyim ben! Kendi acılarımla sizi de üzdüm. Kendi kirlerimi size de bulaştırdım. Halbuki dünyevi hiç birşey beklememiştim sizden. Zaten bu dünyada dört dörtlük bir mutluluğu yakalamak imkânsızdır. Ama öte dünya böyle mi! Orada ebediyyen ve istediği kadar mutlu olabilir insan. Tabii ki, cenneti hak etmek şartıyla. Bu nedenle açtım size sevgimi ve bir ebediyyet sözü vermenizi istedim. Sadece bir söz. Başka hiç bir beklentim yok. Rabbim bunu biliyor. Eğer bizi bağışlar, cennetine koyar ve seçme imkânı tanırsa, benden başkasını seçmeyesiniz diye söz almaktı amacım. Ama görüyorum ki, bunda muvaffak olamadım. Beni anlayamayacağınızı düşünebilmeliydim. Oysa anlayacağınızdan öylesine emindim ki!..

—Anlıyorum, diyor Ayşe.

—Anlıyor musunuz?

Şaşkınlığı had safhaya ulaşıyor Emre'nin. Kalbinin üzerinden ağır bir yük kalkar gibi oluyor, rahatlatıyor onu. Göz göze geliyorlar. Gözlerini hemen kaçırıyorlar. Birbirlerine bakmak istemiyorlar. Utanç bürüyor içlerini; sıkıntı basıyor.

—Her şeyi anlıyorum, diyor Ayşe. Gözlerini Emre'nin yan tarafında bir noktaya dikerek devam ediyor:

—İstediğiniz o ebediyyet sözünü veriyorum. Sizden başkasını istemeyeceğim!

Yine göz göze geliyorlar. Baktığı o hârikulade gözlerden esrarlı bir âlemin kapısını aralayarak giriyor içeri Emre. Attığı her adım bir keşiftir şimdi...

—Size, arzu etmediğiniz biçimde karşılık verdiğim için beni bağışlayın!...

Emre konuşamıyor. Dili tutulmuştur. Baygın baygın bakıyor Ayşe'ye.

—Ben kalkayım, diyor Ayşe, yalnız unutmayınız ki, kardeşiz biz. Dünyevî hiç bir ilişkimiz yok!

Birdenbire dili çözülmüşçesine konuşuyor Emre:

—Evet evet, aksini asla düşünemem! Sağol, teşekkür ederim!..

Ayşe, çantasından çıkardığı bir zarfı masanın üzerine bırakarak Emre'nin gözlerinin içine derinlemesine son defa bakıyor. Cebindeki mektubu hatırlayan emre, çıkarıp Ayşe'ye uzatıyor. Kısa bir tereddütten sonra mektubu alıyor Ayşe.

—Allahaısmarladık, diyor ve aceleyle orayı terkediyor.

—Güle güle, diyor arkasından Emre. Rabbim sizi korusun!

Kapanan kapının arkasından duyduğu tek kelimeyi zoraki anlayabiliyor:

—Sizi de!..

Birkaç dakika öylece kalıyor. Aralanan dudaklarının arasından fısıltı halinde süzülen üç kelime ruhunu öteler ötesine yöneltiyor:

—Unutma Ekimin Onaltısını!..

VE İNTİZÂR

Seviniyor; çünkü bunca sıkıntı ve çileden sonra dağın tepesine tırmanmış ve orada açan menekşeye ulaşmıştır. Sevgisinin ilgili makamca tescil edildiğinin ve karşılıksız kalmadığının işaretidir. Beynini sıkan en uğursuz düğüm çözülmüş ve Ayşe Menekşe kendisine 16 Ekim günü ebediyyet sözü vermiştir. Onun için abayı yaktığından beri ruhunu sıkan cendere ilk defa gevşemeye başlamış, gözüne ağdalı ve meymenetsiz görünen şekiller netleşmeye yüz tutmuştur.

Seviniyor; çünkü o ânın, onunla yüz yüze konuşmanın ve onun da kendisini hissetmesinin tadını şimdiye değin başka hiç bir insanla olan ilişkisinden alamamıştır.

Bir zarf!.. Göz kırpıyor masanın üzerinde. Kendisini üzecek ifadelerle karşılaşma korkusu bütün benliğini sardığından, cesaret edip de zarfı alamıyor Emre. Belki de hoşuna gideceği şeyler yazılıdır mektupta. Lâkin bunu kesin olarak bilememektedir. Hoşuna gitmeyecek ifadelerin olması da muhtemeldir. Yine de, Ayşe'nin onu muhatap kabul edip bir şeyler yazması sevindiricidir ve o da seviniyor.

Seviniyor; çünkü kimliğini artık merak etmediği bir taraftarı vardır. "O da seni seviyor, o da sana âşık, o da hep seni düşünüyor!" diye fısıldamaktadır kulağına. Bu fısıldayış işine yaradığından, piranha olabilir diye düşündüğü halde, sese karşılık vermiyor ve sansür uygulamıyor. Bu davranışını da, bozulan dengesinin bir ürünü olarak nitelemesine rağmen, yine de kendisine engel olamı-

yır.

Gücü yetse, bir tahterevânda taşır onu. Geldiğinde her şeyiyle gelmiş, gittiğinde hiç bir şey bırakmamıştır Ayşe. Hayalini bile!.. Gelişiyle anahtar, gidişiyle kilit gibidir. Onunla çözülüyor ve yine onunla düğümleniyor Emre.

Farklı bir erime kaplıyor bedenini. Sonunda bir damla su olup aslına dönecektir sanki. Nâmütenahi bir yakalamayla etkisine almıştır Emre'yi. Onunla görüyor, onunla konuşuyor, onunla yürüyor, onunla düşünüyor...! Onu sevdiği ve kavuşma ümidi olduğu için sevinçli, onsuz olduğu için de üzüntülüdür. İnsanlar arasında, durumunun kendisinden başka tanığı da yoktur üstelik. Derdini kime açarsa açsın, anlamayacaktır. Başkaları için gülünüp geçilecek bir hâldir bu. Halbuki Emre'nin yüreği Ayşe'nin âhıyla dolup taşıyor. Masanın üzerinde duran zarf bile âhını artırmaktan başka işe yaramayacaktır belki de.

Zarfı bir an önce açıp okumak istiyor; ama hayal kırıklığına uğramak endişesi buna engel oluyor. Ayşe'nin birkaç dakikalık konuşmasıyla kendisinde uyandırdığı "seviliyorum!" hissini hemencecik kaybolmasına tahammül edemez. Ömür boyu sürecek bir içe dönüklüğün, dünyadaki benden uzaklaşarak bendeki dünyaya hapsolunuşunun sebebi olabilir mektuptakiler. Kalbi aşktan çılgına döndüğü için, Ayşe'yi her şeye tercih etmeye başlamıştır. Sevgisini isbat maksadıyla umulmadık şeyler yapacak durumdadır. Gerekirse bütün gururunu ayaklar altına alabilecektir. Fakat yeşil ışık yandığına göre böyle sonuçlara maruz kalmayacaktır belki de.

Ondan bir zarf masanın üzerinde dururken bu kadar sabretmesine şaşırarak uzanıp zarfı alıyor. Elleri titremeye, kalbi gümbür gümbür vurmaya başlıyor. Mektubu çıkarıyor. Çizgili bir defterden koparılmış bir yaprağın iki yüzüne tükenmez kalemle yazılmıştır:

Size uzun zamandır yazmayı düşünüyordum. Ve nihayet yazıyorum. Çoğu zaman dilin imdâdına kalem yetişiyor. Bazen dil,

söylemek istediğini söylemekten o kadar âciz kalıyor ki!.. Özellikle de bu gibi durumlarda.

En başta, elimde olmayarak yazdığım ve söylediğim şeyler için sizden çok çok özür diliyorum. Sizin bunların hiç birine lâyık olmadığınızı biliyordum. Ama başka türlü davranmak elimden gelmedi.

Yazdığınız her satır beni heyecanlandırıp sevindirdi. "Allah'ım, ben bu sevgiye lâyık mıyım?" Kendime bu soruyu çok sordum. İnşaallah lâyık olmaya çalışacağım.

Benden istediğiniz sözü veriyorum: Eğer Allah cennet nasip eder ve seçme imkânımız olursa, sizden başkasını seçmeyeceğim!.. Allah'a yeminle söz veriyorum. Çünkü biz birbirimizi eskiden beri severdik.

İnanıyorum ki, ölümsüzlük şerbetini ağır ağır yudumluyoruz. Ebedî hayatta ebedî bir mutluluk bizi bekliyor. İşte bu o güzel, saf, tertemiz sevgimizin, ölümsüzlüğümüzün ta kendisi değil midir? Bu dünyada ölsek ne çıkar; o dünyada beraberiz inşaallah!.. Erdem Beyazıt diyor ya:

Ölüm bize ne uzak, bize ne yakın ölüm

Ölümsüzlüğü tattık; bize ne yapsın ölüm

Bu meselede tek korkum var ya bana yaptıklarını bir başkasına daha yapar, beni sevdiğiniz kadar bir başkasını daha severseniz?!.. Ben o zaman ne yaparım?!.. Çünkü sizin sevginizi çok kıskanıyorum.

İtiraf edeyim ki, bir üniversiteden mezun olup öğretmen olarak burada görev yaptığınızı bilseydim, tayinimi kilometrelerce uzağa isterdim. Sizi hep o eski halinizle hatırlıyor ve üzülüyordum. Çünkü ilk gördüğüm andan itibaren sevmiştim sizi. Fakat yeniden karşılaşmayı da asla istemiyordum. Çünkü aramızda âhiret inancı vardı. Oysa şimdi o kadar çok sevinçliyim ki!.. Dualarımı kabul eden Rabbime şükürler olsun. Sizin için hep doğru bir

âkibet istemiştim ondan. Her namazda sizin için dua etmiştim; hâlâ ediyorum.

Tek endişem eviniz!.. Benim yüzümden evinizi ihmal etmenizi, hele hele benim yüzümden onlara kötü davranıp acı çektirmenizi istemiyorum! Eğer böyle bir şey yaparsanız, birazcık hakkım bile kalsa üzerinizde, helal etmem! Asla helal etmem!.. Şiir, yani İntizâr'ı beklediğimi bilesiniz. Hoşçakalın!...

Ayşe, sizi çok seven kardeşiniz.

Bunca yıllık hayatı boyunca böylesine sevinmemiştir Emre. İçi içine sığmıyor. Yerinde oturamıyor, odasını terkederek koridorda geziniyor, kantine inerek çay içmeyi düşünüyor ve kantinin kapalı olduğunu hatırlayınca gülüyor. Lisenin bahçesine giderek banklardan birine oturuyor. Sağ dirseğini dizine dayayarak, çenesini avucunun içine alıyor. Çevreyi seyretmeye koyuluyor. Fakat bulanık bir Ayşe hayali çevredeki herşeyi gölgeliyor. Neden sonra aklına İntizâr şiiri gelen Emre, onu tamamlamak için coşkun bir arzuyla doluyor. Bahçe kapısından dışarı adımını atar atmaz mısraların güdümüne giriyor ve yorucu bir mücadeleye başlıyor.

İntizâr bitmelidir!...

* * *

15 Ekim.....

Ayşe;

Korkuyorum!.. Ürperiyorum!..

Bana "deli" kilemesini lâyık görürken, gerçekten de bu yargıya varmışlığın ifadesini kullanıp kullanmadığını bilmek isterdim. Böyle bir yargıya vardıysan, yüreğimin kapıları sevgi adına bir daha hiç bir insana açılmamak üzere kapanacaktır. Çünkü beni anormal hale getiren, sevgimin insanlarınkine benzemeyen çehresidir.

Sevgililer vardır, karanlıklarına hapsederler sevenlerini. Bir yeraltı madeninde mahsus kalmışa döner insan. Bir grizu patlaması

ve her şey biter!..

Oysa sen Ayşe, aydınlıksın benim için. Fersude duyuşlara yer yok kalbimin gündeminde. Aç bir gönlün alternatifler arasından işaretlediği bir gustodan söz etmiyorum. Seninle karşılaşmakla alternatif kelimesi silinmişti yıllar önce. Havsalam senden başka bir sevgiliyi almıyor zaten. Tahayyül edemiyorum böylesini. Hakkında az şey bilmekten kaynaklanan bir ıttıla kurdu sürekli kemiriyor beynimi. Seni hiç bir zaman yeterince tanıyamayabilirim düşüncesiyle işkilleniyorum.

Gözlerini mektubun satırlarından ayıran Ayşe, bir müddet odanın kapısına bakıyor...

Karanlığımı sana hiç bir zaman bulaştırmayacağım. Gustoyu anlamadım. Ama seni anlıyorum!

Zaman iplik iplik çözülecek; sen beni seveceksin!..

Dünya değişecek; sen beni seveceksin!..

Kimseler sevmese de, sen beni seveceksin!..

Emre!.. Sen bir tanesin!..

Mutfaktan annesinin tıkırtıları geliyor. Duvarda kendisi için yapılmış özel bir bölmede duran radyodan yayılan müzik sesini duymuyor bile Ayşe. Gözlerini mektuba gömerek okumaya devam ediyor:

Bildirmeden duramadım sevdamı. İçim içimi yiyordu. Ben seni böylesine severken, seninle nefeslenirken, senin hayalini kurmaya çalışırken, habersiz olman dokunuyordu bana. Çatlayacaktım sanki.

Dermansız bir dert bu!.. Hayatta olduğum müddetçe çekeceğim bu derdi. Ama seve seve, yakınmadan çekeceğim. Çünkü sevmesen bile, hatta nefret bile etsen, ölene değin senden ayrı kalacak ve ölene değin hep aynı sevgiyle seveceğim seni. Aaah, bir söz verebilsen; öldükten sonra, ruhlarımızın yuvalarına dönecekleri o

mukadder, o ebedi hayatta beraber olalım diye!..

Bir fotoğrafın olsa elimde; bir kasete alsam sesini, avunup dururum ömür boyu. Haftada bir görünsen gözüme, gülümseyip geçsen, o eşsiz güzelliğinle sulasan yüreğimin kavrulmuş topraklarını, ruhumun buzlarını eritsen, yılda bir telefon etsen ve sesini duyup mutluluğunu öğrensem, yeter de artar bile!.. Sana mutluluk verecek olan şey benim mutsuzluğum, seni rahat ettirecek husus benim rahatsızlığım olsa dahi razıyım. Sen mutlu ol; başkasını istemem. İntizâr anlatacaktır bunları sana.

İki mısra hatırlıyorum ki, durumumu en iyi onlar tasvir ediyor:

Olmaz ilâç sîne-i sâd-pâreme

Çâre bulunmaz bilirim yâreme

Sevgimden, senden başka kimsenin sakın haberi olmasın! Bunun bana neye mal olacağını herhalde tahmin edersin. Mektuplarımı okuduktan sonra hemen yakıver lütfen!.. Selam üzerine olsun.

Seni unutamayan Emre.

Mektubu yeniden okuyor Ayşe. Anlayamadığı cümleler vardır. Mânasını bilmediği kelimeleri öğrenerek bu cümleleri çözebilmek için sözlüğe bakıyor. Anlaşılmadık yer kalmayınca seviniyor. Mutluluk fışkıran bir fıskiyenin altında zannediyor kendisini. Emre'nin sevgisi gerçekten de temiz ve yücedir. Övgüye lâyık bir sevgidir. "Metafizik bir deli!" dediği için daha fazla pişmanlık duymaya başlıyor.

Duygusal bir âbuhava, cüz-i bir irade kaybını, bir abulî başlangıcında beraberinde getirmiştir. Yıllar önce Emre'nin, kalbinde açtığı derin yara kabuğunu parçalayarak yeniden ortaya çıkmış, fakat son gelişmelerle bir tedavi sürecinin etkisine girmiştir. Üstelik kalyatif bir operasyon da değildir. Yine de, içinin tesbit edemediği bir yerinde yuvalanmış rahatsız edici bir dürtü tedirgin ediyor Ayşe'yi. Yaptıklarının yanlış olduğunu fısıldayan bu dürtü kinâyeli

bir ifadeyle serzenişte bulunuyor ona. "Bunları yapmaya hakkınız yok!" diyor. Fakat sevda heyecanı öylesine baskındır ki, kısa bir fasıla için dizginleri eline geçiren dürtüyü hemen saf dışı bırakıyor.

Dürtünün ön plana çıktığı bir anda, bir silüet karşısına dikiliyor ve etrafında jilet kadar keskin, cellat kadar acımasız bir çember oluşturuyor. Elinin ayağının bağlandığını, gözlerinde merhamet dilenen bir korkunun fırtınalaştığını algıladığı halde, hiç bir şey yapamamanın çaresizliğiyle kıvranarak silüetin kaybolmasını bekliyor.

Birgün evleneceğim adam!.. Ona karşı haksızlık yapıyoruz. Nasıl böyle bir söz verebildim?!.. Ya o da ebediyyette benimle olmak isterse!.. Gerçekten de "seçme" diye birşey var mı acaba?..

—Niçin gene öyle dalgınsın kızım?

Annesi Meryem Münire birer merak yuvası haline gelen gözlerle Ayşe'ye bakıyor. Başında fular bir eşarp, üzerinde kadife bir elbise vardır.

—Bir dönemeçteyim anne!

—Hangi dönemeç?

—Anlatması zor! Hayatımda yeni şeyler oluyor.

Gülümsüyor ve başını sallıyor Meryem Münire:

—Yoksa talipli mi var?

Bu soru hiç de hoşuna gitmiyor Ayşe'nin. Yüzünü kırıştırarak, kaşlarını yıkarak cevap veriyor:

—Amaan anne, şakanın sırası mı şimdi?

—Şaka yapmıyorum kızım. Sen artık istenecek çağa geldin. Bir talipli çıksa, anormal olmaz ki!.

Ayşe, Emre'nin mektubundan ilham alarak konuşuyor:

—Birisi beni karanlığına hapsetti. Bir yeraltı madeninde mahsur kalmış gibiyim. Bir grizu patlaması ve her şey bitecek!

—Kızım, delirdin mi sen? Söylediklerinden hiç bir şey anlamadım!

—Delirmedim; delireceğim zaman haber veririm!

Meryem Münire ister istemez öfkeleniyor:

—Üüüüüf!.. Kendine gelsene!

İpin ucunu daha fazla kaçırıp annesini kırmak istemeyen Ayşe,

—Özür dilerim anne, diyor, çalıştığım zamanlar soru sormasan iyi olur; çünkü saçmalıyorum!

Ana-kız birbirlerinin boynuna sarılıyorlar. Kızını yanaklarından öpen Meryem Münire, mutfağa dönüyor. Oturduğu sandalyede Emre tutkusuyla baş başa kalan Ayşe, ilişkilerinin yanlışlığını düşünüp evleneceği kişiyi hatırlasa dahi, yüreğini aylaklıktan aksiyoner bir hale sokan bu sevdanın titreşimlerine sırtını dönemiyor. Heyecanından uzak duramıyor ve ışıltısından kamaşan gözlerini kapayamıyor, öbek öbek tutuşmaya devam ediyor. Ne cinnetle yüzyüze ve ölesiye abus, ne de cümbüş sarhoşu!.. Sevgisini kıskanıyor Emre'nin.

Sofrayı kurup yemek yiyorlar. Yatsı namazından sonra eline aldığı bir kitaptan birkaç sayfa okumaya çalışıyorsa da, sıkıldığı için vazgeçiyor. Yatmak için hazırlanıyor. Yatağa girdiği zaman "Allah'ım, sen ona yardım et! Hanımıyla mutlu olmasını sağla!. Benim yüzümden onlara işkence etmesin. Allahım, sen onu koru!.." diye dua ediyor. Gözlerini yumarak uyumak için kendisini zorluyorsa da, muvaffak olamıyor. Emre'yi unutamıyor ve uyuyamıyor. Çantasından mektubu çıkarıp bir kez daha okuyor. Yastığının altına koyuyor. Sonra bunun tehlikeli olabileceğini düşünerek yeniden çantasına aktarıyor mektubu. İntizâr şiirini düşünüyor. Gerçekten yazıp yazamayacağını tahmine çalışıyor.

Uyuyor....

* * *

Amudî bir bakışla, sol ayağının küçük parmak tırnağında son

günlerde oluşan siyahlığı kontrol ettikten sonra, çoraplarını giyerek ayağa fırlayıp ceketini omuzuna atmasıyla hemen dışarı çıkması; yüzündeki esrarlı ve coşkulu ifade, hareketlerindeki sabırsızlık, çıfıtlıktan uzak duygusal iç iklimi; erbabı olduğu aşk yoğunluğunun gözlerinden yayılan parıltıları, bir cengâver misali heybetli yürüyüşü onda bugünkü farklılığının derecesini mühürlü ve imzalı tasdik edercesine göze çarpıyor. Mavi bir bluz üzerine, bordo bir bolero giyinmiş uzun boylu, sarışın kadının yanından geçerken, "sen kiiim, Ayşe kim?!" diyor içinden.

Ayşe ve İntizâr!.. Hayatında en çok sevindiği günlerden birini yaşıyor. İntizâr tamamlanmış ve son halini almıştır. Hem de tam planladığı gibi. Mısraların birinci ve ikinci kelimelerinin baş harflerine daha önce yazdığı rübaiyi yerleştirmiştir.

İlçenin dikkat dağıtan gürültüsünden uzakta, İntizâr'ı okumak ve düşünmek istiyor. Onu okudukça, Ayşe'nin neler tahayyül edeceğinin merakı sarmıştır ruhunu.

Küçük Bağ!..

Büyük Ankara armudunun dibine yayılmış solgun yaprakların üzerine uzandığında öğlen yaklaşmıştır. Kasımın ilk haftası olmasına rağmen, hava üşütmeyecek derecede sıcak ve bulutsuzdur. Fakat dış dünyadaki hiç bir şey onun ilgisini çekmiyor ve Ayşe'den, İntizâr'dan ayıramıyor.

Ayşe; çiçekler bambaşka görünüyor gözüme seni düşünürken. Ufuklar parlak ve geniş. Seni düşünmek hayatımı öylesine etkiliyor ki, hayal edebildiğim bir anlık bakışın bile içimdeki yüzlerce ukdeyi çözmeye yetiyor. Seni bir şifre gibi yerleştirdi içime Rabbim. Bu şifreyle beni kendisine daha çok yaklaştırıyor. Bir kulunu başka bir kuluyla çekiyor sahibine.

Cankuşum, Ciğerpârem, Ruhçiçeğim; sen benim için mücerredin inkişâfı, ötenin zuhuru, sonsuzluğun mücellâ arkadaşısın. Dönenbayımsın benim. İntizâr, sana ömür boyu armağanımdır:

Gözlerin dokunuyor kalbime, ey cefakâr
Öyle uzun bir hicran sundun ki, hayatıma
Zehrini yudumluyor ruhun melânkolinin
Lâmbalar sırılsıklam gönlünde, sönmesin yâr
Eılerin âb-ı hayat; gülüşün yâr, sesin yâr
Rüzgâr mıdır, yağmur mu, dumanlı bakışların
İrkiliyor durmadan bedenim, hülya mıdır
Neş'eme ıztırabın çektiği perdesin, yâr
Umudumun maviye büründüğü yerde mi
Mâlihulyam, ey şebnem edâlım, nerdesin yâr

Komprime bir nutkun duygusal ifadesi değil bu. Her mısra değişik bir açıdan yüreğimin fotoğrafını taşıyor. Anlamsız ve amaçsız bir şahlanışın lâlettayin dinamizminden uzak, aşka gönül gözüyle nazar etmenin göğüs yakan ezgisiyle yoğururken İntizâr'ı, ruhumu kattım hamuruna. Hasret küheylanı sırtında sevda perisiyle bu denli hızlı koşmamıştı hiç. Aşkın efsaneler bölümüne, yıllar sonrası için yeni bir lâhika sunmanın nâdide kahramanıyım; ama kimsenin bundan haberi yok ve beni tanımıyorlar. İsimsiz bir kahraman; günahkâr, yalnız, merhamete muhtaç, ama gerçekten kahraman birisi yaşıyor da aralarında, bilmiyorlar!..

Unutma ceylanların çölleri sevdiğini
Toprak nevâ sırrını ezberliyor göklerin
Renkler uğursuzluğu fısıldayıp duruyor
Ülfetim nevbaharı bekliyor, bilesin yâr
Zarif bir düğüm gibi duruşun yâr, sesin yâr
Gülleri incinmesin mâsum dudaklarının
Aldırma, leyâkların solduğuna içimde
Rûşenimsin ey canım, beyaz bir lâlesin yâr

Işığısın şehrâyin kalıntısı ömrümün

Sensizim, avâreyim; durmayıp gelesin yâr

Gel ki, sana kast edecek yıldırımlar için paratonerin olayım. Hicranı sürgüne göndermenin zevkini tattır ki bana, pâkize umutlarımla ağırlıyayım hayallerini. Ne özenti ve me'yus dakikalar, ne zayıflayan melekeler ve nuhuset, ne de kukuletalı tunç sorular!.. Sen beni, ben seni yaşıyalım kristal bir tahterevallinin iki ucunda. Ne yampiri yampiri yürüyüşler, ne muhteris sokulmaları mel'un Vesvâs'ın, ne de musibet ve şikâyet!.. Bir sevgiler güldestesi olsun bakışlarımız...

Esrarengiz şarkılar dinliyorum geceden

Neden ıslak bilmem ki, çehresi yıldızların

Mestediyor ruhumu endâmın, ey cefakâr

Eridim; ırağına döküldüm; şûlesin yâr

Neden resimler gibi hercâidir sesin, yâr

Ey deniz yürüyüşlüm, ey hüznümün kaynağı

Küskün ırmaklar bîle benden daha mutludur

Şafakta billûr olup, gönlüme giresin yâr

Eski umutlarımın son bulduğu yerde mi

Sihirli akşamların ülkesinde misin yâr

Nerdesin?... Lâyemut bir noktada mı; bir yıldızın bağrında, sâyeban altında mı? Ceffelkalem söylemiyorum bunları. Haddini bilmeyecek kadar cür'etkâr da değilim. Duygularımın fitilini öylesine tutuşturdun ki, seni aradıkça eriyor, eridikçe seni arıyorum:

Nerdesin?!..

Bazen korkunç indifalarla sarsılıyor içim. Bu bir ıslahat hareketi mi, yoksa bir bozulmanın ıskalayan acımasızlığı ya da çarpıklığı mı; kestiremiyorum. Seni soran sesler öylesine tatlı bir armoni meydana getiriyorlar ki dünyamda, hep tekrarlıyorum:

Nerdesin?!..

İlkin şakâyıkları okşayan parmakların

Nedense, kanatlanıp uçtu yalnızlığıma

Anladım aynaların seni kıskandığını

Yüzünün nakışını özledim; bilesin yâr

Şeydâyım, efkârlıyım; duyup da, gülesin yâr

Efsunlu duygularla sarsılıyor benliğim

Hasretim ey cefakâr, süreyyâ gözlerine

Ebedî nalân oldu gözyaşım; silesin yâr

Pusatsız süvariler gibiyim yollarında

İntizârın alnıma vurduğu hâlesin, yâr

Birtakım çelişkiler ve vicdanımı rahatsız eden hususlar da olmasa, zaman, hıçkırıklı doğumlar mekânında beklentilerimle mesrûr bir donanıma ulaşacak ve kesilen hıçkırık seslerinin yerini fisebilillah mutluluk çığlıkları alacak. Ama aah yeterince anlatamamak!.. Sana bir ayna netliğiyle gösterebilsem içimi; sığ ve hayali görünen bekleyişimin ardında ne kadar güçlü ve sapmaz bir inancın yer aldığına inandırabilsem; asla dört dörtlük olamıyacak dünyevî refahın, uhrevî olanın yanında sönüp gittiğini ve bu nedenle sonsuzluk anlaşması imzaladığımı istediğim gibi ifade edebilsem, neler değişmeyecektir ki gündüzüm ve gecelerimde!

Çeşmeler kurumaya yüz tutmuşsa içimde

İklimler lânetini kusuyorsa ötenin

Mahşere aralanan kapıdır şimdi zaman

Dil-rübâsın, nümâyiş sultanı, dîdesin yâr

Ellerin ıtır dalı; duruşun yâr, sesin yâr

Çakıyor yüreğimde şimşekleri ferdânın

Işık ol, pençesinden kurtar beni sevdânın

Nerdesin?.. Rüyâda mı?. Sanki mâzidesin yâr
Lâlezârı solgundur melâl yolculuğunun
Ilıksın, uykudasın, safsın, güzîdesin yâr

Bir çıkrığım olsaydı, ipini ucundaki gümüş kovayla içime sarkıtsaydım. Bir deniz dalgalanıyor ki, berrak, tatlı ve hayat dolu. Bu denizden sunabilseydim sana Ayşe, kova kova içirebilseydim sevgimi. Fakat yapamayacağımı biliyorum. Çünkü deniz öylesine muhteşem ki, zaman zaman genişliğiyle gururlandığım dil dağarcığımızın onu olduğu gibi ifade etmeye gücü yetmiyor. İntizâr, ondan birkaç damladır ancak. Ve sen Ayşe, o denizde birlikte yüzerek mâveraya ulaşmak istediğim en önemli dostsun benim için. Tek yeryüzü kadını!.. Ve ben ruhunu sevdim senin, yüreğini sevdim. Öylesine temiz ki ruhun; yüreğin öylesine güzel ki!..

Yasaklara nigehbân olma, ey mâh-ı zemîn
Orkideler seninle büyüsün bahçemizde
Rahmeti özümleyen bir bende-i numûne
Olalım yeryüzünde, ey cân, hep tâzesin yâr
Gurbetin lisânıdır gülüşün yâr, sesin yâr
Üflerken erdemini mâveradan hicâbın
Zümrüdüankâ neden alev alev yanıyor
Ey enîs-i mücellâ, sen ki, yelpâzesin yâr
Limanısın rûşenim belâ okyanusunun
Semâdan damla damla inen firûzesin yâr

Sakıncalı bir ürperti değil benimki ve bu yüzden uzak durmanı istiyorum sakıncalı arayışların zindanına hapsolunmaktan; taşıdığın o ruh ve beden güzelliğini lâyıkı olmayan biçimde tüketmemen için; gözlerini, karartacak noktalarda harcamaman, kulaklarını aykırı seslerle doldurmaman, yüreğini bir hiç uğruna çalışan körük durumuna düşürmemen; tek kelimeyle "heder" olmaman için. Bunları söyleyen ruh, baygın baygın sana çevirdiği bakışlarıyla hep

iyiliğin için duâ ediyor, yalvarıyor Alemlerin Rabbi'ne. Fakat senin o pırıl pırıl parlayan dimâğın şimdi kimbilir hangi faydasız düşüncelerle meşgul!.. Belki de, bir öte hastası olarak algıladığın bu zavallı adama acıdığın için ebediyyet sözü verdin!..

Esirinim; ey nûr-i nigâhın, yakma beni
Sonsuzluğa seninle varalım, ey cefakâr
İliğime işledin; no'lur, bırakma beni
Nazlısın; nazarındır ufuklarımı saran
Ayrılık acısıdır damarımda kıvranan
Yorgunum, yaralıyım; no'lur, bırakma beni
Şâhikasın; şavkınla tutuştu hücrelerim
Esirinim; ey nûr-i nigâhım, yakma beni

Küçücük bir kayığım olsaydı keşke! Bir martı misali konsaydın omuzlarıma. Açılıverseydik sonsuzluğun denizine. Kürek çekseydim ebediyyen. Omuzumdaki güzel martıyla konuşarak, güzel gözlerine bakarak, gülümseyişini seyrederek, tatlı sesini dinleyerek yüzdürseydim kayığımı.

Ya da bir menekşe olup düşseydin avuçlarıma; ebediyyen koklasaydım seni.

Ne güneşi senin kadar sevdim, ne yıldızları. Kılını bile değişmem İrem Bağı'na. Aaah bir hayal edebilseydim yüzünü! Seni hayal etmemin benim için ne derece önemli olduğunu nerden bileceksin!

Ruhçiçeğim; çakıllar arasında pırlanta gibisin!..

Şimdi o, imgelerin dünyasında yaşayan malihulyalı bir şairdir. Şiiri okuyup bitirdikten sonra tılsımlı bir dünyada kaybolup gidiyor. Bazen öylesine dalıyor ki, saniyeler akıp gidiyor saatin tık tıklarıyla; farkedemiyor. Bir ağaç gelip takılıyor hayaline. Şekillendiremediği, ama ufkunun alamıyacağı derecede güzel ve nâdide bir ağaç. Kendisine şahdamarından daha yakın hissettiği Rabb, altın-

dan ırmaklar akan bu ağacın gölgesinde buluşturuyor onları. Şükrediyor.

Acının, sıkıntının, kavganın, gürültünün, ölümün, öldürmenin, insanların kuyusunu kazmanın; sevgiliden bıkmanın, sevgiliyi mutsuz etmenin, onu kırmanın. İhanetin; kısacası hiç bir çirkinliğin ve kötülüğün olmadığı böyle bir buluşma ne kadar güzeldir!..

O buluşma ânında, Ayşe'ye, kaybetmemek üzere kavuşmanın hasreti yakarken içini, Ayşe'nin uzağında olmak yüreğini temelinden sarsarken, onu her zamanki gibi canlandırmaya çalışıyor hayalinde. Ama nafile!.. Ne yaparsa yapsın, daracık hayal dünyası çatlıyor, yırtınıyor, darmadağın oluyor. Ayşe bir türlü sığmıyor hayaline. Sıkıntı duyuyor ve hüzünleniyor.

İçi kabaran, gittikçe kabaran bir deniz. Suları bu sevdânın ruhuna sunduğu acılardan kaynaklanıyor. Rengi kıpkırmızı; dudaklarında ayrılık ağıtları!..

Martılar uçuyor içinin kabaran denizinde; kanatları dua yüklü, tüyleri merhamet. Gözlerinde aşkın izdüşümleri...

Beklemek ateşten şiddetlidir, diye bir söz vardır hani. Bunun gerçektende böyle olduğunu, benim gibi önemli bir bekleyiş içinde bulunmayan başka hiç bir insan anlayamaz. Ruh öyle bir kıvranıyor ki bedende; beden öylesine farklı bir heyecana kapılıyor ki; korkunç bir ateş gelip yerleşiyor kalbe ve yakıp kavuruyor insanın iç ve dış dünyasını!..

Gözleri siyah bir perdeye takılıyor, Ayşe'ye uzandıkça. Kulakları ıssızlığın dikenleriyle yaralanıyor ondan ses alamadığı için. Hisleri hergün biraz daha ağırlaşıyor; zamanın ve mekânın aralarına çektiği sur, değer yargılarını yerle bir ediyor; ebedî olandan gayri değer kalmıyor onun için.

Gündüzler tükeniyor....

Kapkara bir ip geceler....

Bîçaredir gece mecnunları; ip kopuyor.

Saydam bir kurşun misali gidip gidip geliyor rüyaların ötesine. Bulutları mahmuzluyor, yelesine yapışıyor gözleri şimşek şimşek çakan yıldırımların. Bir yağmur damlasının tertemiz göğsüne yaslıyor başını. Çağlayanlar süzülüyor kalbinin kederle örülmüş mahşerî saçlarından. Bazen umulmadık yerden umulmadık kapılar açılıyor önünde; bazen de esrarlı kapılarını aralıyor aşkın ve sonsuzluğun. Geleceğin ölümsüz ülkesinin yanında, arzın İrem'i bile kupkuru bir çöldür onun için.

Dalgın bir vaziyette ayrılıyor Küçük Bağ'dan. Pazar olmasına rağmen, lisedeki odasına gidiyor. Şimdi yeni bir mektubun kurgusu vardır zihninde:

Ciğerpârem;

Mektubumun hemen başında korkunu gidermek istiyorum:

Seni sevdiğim kadar bir başkasını daha sever, sana yaptıklarımı bir başkasına daha yaparsam, cehennem benim olsun!.. Evet, işte hiç çekinmeden söylüyorum: cehennem benim olsun!..

Yazdığın o güzel mektubunla bilsen nasıl sevindirdin beni. Sendeki kesin ebediyyet inancı beni daha da biledi. Hele o, Erdem Beyazıt'tan aktardığın mısralar!.. Senin kaleminin ucundan okuyunca, senin sesinden dinlemiş gibi olunca o mısraları, bambaşka bir heyecanla doldu içim. Senin vesilenle, sımsıcak bir kılıf gibi sardı mısralar beni.

İntizâr'ı okuyabileceksin. Daha önce söylediğim şekilde tamamlamayı başardım! Umarım beğenirsin.

Hiç bir zaman unutma ki, mektuplarımı kalemimle değil, yüreğimle yazıyorum sana. Fakat kısa keseceğim bu mektubu. Başını fazla ağrıtmak istemiyorum. Beni unutma!... Ve sen de benim için dua et!..

Seni canından bile çok seven Emre

Mektubu bitirdikten sonra ikiye katlarken, Ayşe'nin başının açık oluşunu hatırlaması moralini bozuyor. "Nasıl olur?" diye dü-

şünüyor. "Böylesine inanan bir insan nasıl başı açık gezebilir?!" Başını olumsuz olumsuz sallıyor. "Anlayamıyorum; benim için hidayet dilediğini söylüyor, fakat kendisi mütesettir değil. Baştan başa tezat!.." diyor içinden.

Mektubun altına not olarak "Artık senden kapanmanı bekliyorum; sen inanan bir insansın ve niçin kapanman gerektiğini bilirsin" diye ekliyor. Bu konuyu irdelemekle canının daha da sıkılacağını sezince, kantine iniyor. Kapalı olduğunu görünce morali bozuluyor ve okuldan ayrılıyor.

* * *

Son günlerde sırtında peydahlanan ağrıyı şiddetli bir şekilde yeniden hissetmesine rağmen, kalemini elinden bırakmıyor. Bu ağrı onun için tam bir problem olmuştur; ama mutluluğu ve sevinci onu bastıracak güçtedir:

Biraz önce yine, bana yazdığınız o güzel şiiri, İntizâr'ı okudum. Hemde, ömrüm boyunca dinmeyecek gözyaşlarım arasında. İnan ki, ağlamamak elimde değil. Zaten çok sulu gözlüyüm. Sakın haa!.. Mutsuz olduğumu sanmayın!. Böyle bir sevgi için ağlamak bana mutsuzluktan ziyâde mutluluk veriyor. Keşke, tertemiz sevgimizin uğruna akan gözyaşlarımız hiç dinmese!...

Rabbim bana böyle bir çileyi lâyık gördü; ben de katlanacağım. Asla şikâyetçi olmayacağım. Benim için sen mutlu ol, üzülme, aile saâdetin eksilmesin, yeter!.. Allah'tan dilediğim bu. Benim mutlu veya mutsuz olmam seni meşgul etmesin.

Bütün üzüntüler içinde beni teselli eden tek söz var. Bak Necip Fazıl ne diyor:

Ne görsem, ötesinde hasret çektiğim diyâr

Kavuşmak nasıl olmaz, madem ki ayrılık var

Eğer Allah cenneti kısmet ederse, orada yalnız kalmaya razıyım. Sen yanımda olmadıktan sonra, bir başkasını da asla... asla... asla istemem!.. Şunu sakın unutma; seni hiç.. hiç.. hiç kimse benim

kadar sevemez!.. Seni o kadar çok... o kadar çok... o kadar çok seviyorum ki, bunu Allah'tan başkası bilemez!..

Ben kolay kolay kıskanmam; ama nedense seni çok kıskanıyorum.

Attığım her adımda, gecemde, gündüzümde, her saatimde, her ânımda sen varsın. Dualarım seninle; bedduam sensiz. Seni çoooook, çooooooo...k çok seviyorum.

"Sevmek!.." Önceden biri bana bu kelimeyi söyleyince yüzüm kızarırdı. Çok utanırdım. Ama bu sevgi bambaşka. Seni nasıl bu kadar sevdim; bende bilmiyorum.

Ölümü sabırsızlıkla bekliyorum. Orada sana kavuşacağım inşaallah!..

Yunus'un dediği gibi:

Ölürse ten ölür;

Canlar ölesi değil

Tesettür hakkında yazdıkların beni sevindirdi. İnanmanı isterim ki, kapanmak için fırsat kolluyorum. Allah'ın izniyle yakında kapanacağım. Bu halime onun rızasının olmadığını biliyorum. Bir kıvılcım bekliyorum. Efendimiz Peygamberimizi düşündükçe, utanıyorum! Çünkü o en güzel insanı ilkokul birinci sınıftayken rüyamda görmüştüm. Alıp beni dizine oturtmuştu. Gülümsemişti. O rüyayı ve o nûrlu çehreyi asla unutamıyorum. Fakat o günden bu yana, arzulamama rağmen, Efendimizi bir daha da rüyamda göremedim. Görsem bile, yüzüme bakacağını sanmıyorum. Çünkü onun tebliğ ettiği emre aykırı geziyorum. Fakat birgün!... İnşaallah kapanacağım!..

Benim için dualarını eksik etme! İlk ve son defa olmak üzere bu mektubumda "sen" diye hitap ettiğim için, özür dilerim.

Seni çok seven Ciğerpâren

Çantasını alarak evden çıkıyor. Mektup ikiye katlanmış vazi-

yette, parmaklarının arasındadır. Dalgınlığa gelip düşmesin diye, çantasına koyuyor. Sırtında hâlâ devam eden ağrıya rağmen, liseye giden yola sapıyor. Yürürken, daha da artıyor ıztırabı. Öfkeleniyor. Sanki tam zamanıdır. "Yarın gidip muayene olayım" diyor içinden.

Gökyüzü bulutludur; ama Ayşe'nin içinde dupduru, masmavi bir gök vardır. Ufuklar alabildiğine geniştir. Pırıl pırıldır Ayşe'nin içinde ufuklar. Dıştaki kapkara ufuklara, dar ufuklara inat, mutlulukla dolduruyor Ayşe'nin içini, Ayşe'nin içindeki ufuklar...

Ayşe yürümüyor, uçuyor sanki...

BİR AVUÇ FINDIĞIN SÖZÜ MÜ OLUR

İntihar!.. Gerektiğinden fazla sebebi var aslında. Mutsuz bir hayatın iğneleyici, acıtıcı ve denge bozucu yükünden nasıl kurtulabilir ki başka türlü! Bu ev, bu mahalle, bu insanlar, bu ülke, bu dünya hep aleyhine çalışıyor. Yalnız Mikâil hariç. Fakat o, intihar etmesi için yeterli diğer sebeplerin tamamını yiyip yutuyor; yaşamak zorunda kalıyor Lale. Yoksa birkaç dakikalık bir acı ve kurtuluş!..

Can sıkıntısı, hergün daha da dayanılmaz olan kronik bir baş ağrısı, üzerine tunçtan bir perde gibi kapanıp bocalatan ve boğan bir yalnızlık!.. Kahrı kuşanmıştır istemeyerek de olsa. Bir kez nefret ettiği için kalbinin kapılarını yüzüne sıkı sıkıya kapattığı ve artık kendisine bir türlü ısınamadığı, üzülse de, ilişkilerini müzmin bir çatışma sürecinden kurtaramadığı bu adam, son zamanlarda iyice değişmiştir. Bir rüyalar aleminde yaşıyor gibidir. Uzun uzun dalmakta. Lale'nin anlayamadığı şeyler mırıldanmakta; bazen mutlu mutlu gülümserken, bazen de gözlerinden kan damlarcasına hüzünlenmektedir. Gülümserken, yüzünün etrafında şaşırtıcı, imrendirici, kıskandırıcı bir hâle oluşmakta; hüzünlenirken, gözlerinin derin kubbesine korkutucu bir karanlık çökmektedir. Ondaki bu anormal duruma üzülüyor, elinde olmadan tedirginlik duyuyor, sebebini anlamaya çalışıyor. Fakat ne denli kafa patlatırsa patlatsın, hiç bir sebep bulup çıkaramıyor; bir gerilimdir sarıyor ruhunu. Vehimleri gün geçtikçe çoğalıyor; dayanma gücü azalıyor. Çareyi ge-

çici çözümlerde arıyor. Ya televizyon seyrederek olanı biteni unutmaya çalışıyor; ya da komşulardan birine, kaynatasının evine, diğer mahallelerdeki bir arkadaşına veya baba evine gezmeye giderek oyalanıyor.

Bugün canı televizyon seyretmek istemediğinden, Hanımlar Sizin İçin programının sunucusuna kısa bir süre baktıktan sonra, televizyonu kapatıyor. "Mikâil annemlerdedir; ben de onlara gideyim" diye düşünerek evden ayrılıyor...

* * *

Annesini fındık kırarken buluyor. Elindeki çekiçle, bir taşın üzerine koyduğu fındığa indirdiği hafif bir darbe, kabuğunu parçalamaya yetiyor. Kabuklar arasından sıyırdığı taneyi Mikâil'e uzatıyor. Arada bir kendi ağzına atmayı da ihmal etmiyor. Ağzını şapur şupur oynatarak yiyor fındığı. Mutluluğunu yüzünden okumak mümkün Zeynep'in.

Lale'nin içeri girdiğini görünce, sevincinin gözlerinde pırıldayan aksiyle işaret ediyor:

—Gel kızım, sen de kır!

—Hayırdır anne, diyor Lale, bu kadar fındığı nereden buldun?

Zeynep gözlerini, yanında duran beş kiloluk fındık torbasına çeviriyor:

—Haa, kaynatan getirdi. "Beyimiz, bu da neyin nesi?" diye sordum. "Fındık" dedi. Bize, size ve kendilerine beşer kilo almış. Kabul etmek istemedim; öfkelendi. Bir avuç fındığın sözü mü olur, diye diretti. Almak zorunda kaldım.

Beyninde şimşekler çakıyor Lale'nin. Kendilerine beş kilo değil, beş gram bile fındık almayan Yunus Bey, anne-babasına niçin beş kilo fındık alıyor ve üstelik diğer iki eve de beşer kilo aldığını söyleyerek yalana teşebbüs ediyor?.., Bunun mutlaka önemli bir sebebi olmalı! Halbuki annesi geçmişte onunla evlenmeyi reddetmiştir. Böyle bir sebep ona iyilik değil, kötülük yapmayı gerektirirken,

Yunus Bey kalkıp onlara iyilik yapıyor! Hem de yıllardır. Bunun sırrını bir türlü çözemiyor Lale. Tam "bize fındık falan almadı" demek isterken, içinden gelen bir dürtüyle isteğine engel oluyor.

—Evet, diyor, bize de getirdi. İyilik yapmayı seviyor. İyi adam!..

—Haklısın kızım; yıllardır ailemize yardımda bulundu. Bizi korudu; Küçük Bağ onun sâyesinde bugünkü haline geldi.

Tasdik anlamında başını sallayarak annesinin yanına oturuyor ve Lale'de başlıyor fındık kırmaya. Yüzünde hep o sıkıntı veren ifade; gözleri mat. Himâyeye muhtaç olduğu hissini uyandıran mâsumane tavrının ardında lime lime edilmiş ve her parçası dişi kaplanların öfke ve saldırı içgüdüsünü taşıyan bir kişiliğin yattığından annesinin habersizliği, ona karşı ilgisizce davranmasına neden oluyor. Babasının ve annesinin, kızlarına karşı buluştukları bu ortak nokta, Lale'de onlar için örtülü bir antipati oluşturmuştur; fakat onlar bunu bilmemektedirler. Zaten acılarına kayıtsız kalmasalardı, istemediği halde, Emre'yle evlendirmezlerdi.

Cabadan yemenin zevkiyle habire fındık kıran Zeynep, taneleri Mikâil'le birlikte paylaşırken, bazen kaçamak bakışlarla Lale'yi kontrol ediyor. Onun sessizliğine ayak uydurarak susuyor.

Dışardan gelen bir gürültü üzerine kulak kabartan Mikâil, aceleyle odadan çıkıyor ve birkaç dakika sonra dönüyor.

—Dede geldi, dede geldi, diyor.

Zeynep de, Lale de Kemal'ın geldiğini düşünürlerken, elinde dolu bir poşet, Yunus Bey giriyor içeri. Onları yan yana fındık yerken görünce, önce beklenmedik bir şaşkınlık geçiriyor. Herhangi bir şey sezdirmemek için kendisini toplayarak konuşuyor:

—Maşallah; analı-kızlı keyfiniz yerinde!

—Olmasın mı?, diye soruyor Lale.

Bu soru ve soruluş tarzı gene şaşırtıyor Yunus Bey'i. Bir şeylerden şüpheleniyor, fakat çıkaramıyor. Gözlerinden aldatıcı bir par-

laklık yayılırken, cevap veriyor:

—O da ne demek gelinim? Tabii ki keyifli olmanızı isterim!

Elindeki poşeti bir kenara bırakıyor ve Zeynep'e çeviriyor bakışlarını:

—Bir kasa elma aldım da, iki-üç kilo da size bırakayım dedim,

—Zahmet etmişsiniz!

Yunus Bey, ufanıp dökülecekmişçesine eğilip bükülüyor:

—Ne zahmeti Zeynep kadın; âfiyetle yiyin! Akşamleyin birkaç kilo da gelinimin evine bırakırım. Haydi bana eyvallah!..

Lale ve Zeynep'in konuşmalarına fırsat vermeden odadan ayrılıyor. Mikâil poşeti karıştırmaya başlarken, yeni ve uzun bir suskunluk giriyor araya. Fındık çıtırtısı, poşet hışırtısı ve duvardaki saatin tıkırtısından başka ses duyulmuyor.

Lale'nin düşündüğü tek şey vardır şimdi; bir kasa elma!..

SEVİNÇ DOĞAR ACIDAN

Öğretmenler odasına girdiğinde zaten canı sıkkın olan Emre, bir de, Temsil, Polathan, Hasır ve Kapaksız arasında geçen o sevmediği tartışmalardan birisine rastlayınca, iyice morali bozularak odasına dönüyor. Ruhunu fazlasıyla sevince boğan ikinci mektubunu iki hafta önce alıp okumuş, deliler gibi merak etmesine, sesini ve gözlerini özlemesine rağmen, günlerdir haber alamamıştır Ayşe'den. Fotoğrafını hatırlayınca yerinden fırlıyor. Dosyaların bulunduğu odaya gidiyor. Ayşe'nin dosyasını bulup çıkarıyor heyecanla. Fotoğrafı eline aldığında boğulmaktan ya da yanmaktan kurtulmuş gibi hissediyor kendisini.

Bakıyor; saniyeler ilerliyor...

Bakıyor; dakikalar ekleniyor birbirine...

Damlalar süzülüyor yanaklarına aşağı, baktıkça. Bu yüz, bu bakışlar baktıkça çarpıyor onu. Elindeki sadece bir fotoğraf olmasına rağmen, sanki bir anda gözleri yana kayacak Ayşe'nin ve çehresinde o burkuntu veren, seven bir kalbin ışıklarıyla billurlaşan mâsûm ifade belirecektir. Gözbebekleri, karanlık göğün bir şimşeğin çakmasıyla aydınlanması misâli aydınlanacak; Ayşe'nin ruhunu bütün çıplaklığıyla görür gibi olacaktır. Kaderi düşünüyor. "Evet" diyor içinden. "Böyle olmayabilirdi! Özlediğimiz toplumsal düzene sahip olsaydık, dünyevî hicranı bile yenebilirdik. Takdir!... Hicrana mahkûmuz!.. Oysa çok seviyorum seni, çok düşünüyo-

rum. Öylesine işledin ki içime, canım Ayşe'm benim!..." Son ifade yüzünü kızartıyor. Ona böyle hitap etmeye hakkı olmadığı kanaatiyle utanıyor ve fotoğrafı cevval bir hareketle dosyadaki yerine koyuyor. Dosyayı rafa iterken odanın kapısı açılıyor.

Başını yana çeviren Emre, okul müdürü Nizami Bey'le karşılaşınca, gözleri kararıyor; kalbi gümbürdüyor; nefesi daralıyor; göğsü yoğun bir baskıyla sarsılıyor. "İyi ki, fotoğrafla birlikte yakalamadı!" diye geçiriyor içinden. Müdürün selam verip, "sekreter Nurten hanımı arıyorum" diyerek tekrar çıkmasıyla rahatlayınca, odasına dönüp koltuğuna gömülüyor.

İyice dalgınlaştım bu günlerde. Derslerimi eskisi kadar canlı işleyemiyorum. Umarım ki, öğrenciler bundan bir şey çıkarmazlar. Müdür muavini olmasaydım, ders sayısının fazlalığından dolayı sıkıntım artacaktı. Böyle hiç olmasa, yanlış yaptığım işi ardından düzeltme imkânım var.

Hey Rabbim!.. O ne dalgınlıktı öyle?!.. Çanakkale Şehitleri Necip Fazıl Kısakürek'in en önemli şiirlerinden birisidir diyivermişim de, yanlışımı öğrenciler hatırlattı bana. Vay Ayşe!.. Hayatımı altüst ettin!..

Telefon sesi! Kim olabilir ki? Bu saatte kim arayabilir onu? Akşam alacası çökmek üzredir şehrin üzerine ve okulda kantinciden başka kimse kalmamıştır. İki defa çalınca, üçüncüye fırsat vermeden kaldırıyor ahizeyi, kulağına götürüyor.

—Alo!..

Kulaklarını dolduran tatlı ses, damarlarına yayılıyor:

—Ben Ayşe!..

Sırtından ağır bir yük, gözlerinden kalın bir perde, hayalinden korkunç bir kâbus kalkıyor. Latif bir parlaklık seziyor çevresinin aydınlığında. Rotasından çıkmış duygularının yeniden rotaya girişi, girift bir sorular şebekesinin cevaplar hücumuna dönüşmesidir bu! Ayşe de hasretlidir ve Emreyi seviyor demektir. Haz veren bir

deveran!.. Telefonun bir ucunda kendisi, diğer ucunda Ayşe!.. Titremeye başlıyor, dudağını kemiriyor ve kızaran bir yüzle konuşuyor:

—Merhabe Ayşe nasılsın, iyi misin?

—İyiyim; siz nasılsınız?

Sesi titriyor Ayşe'nin. Yaptığı davranışının etkisinden olacak ki, çekinerek konuşuyor.

—Çok şükür, diyor, Emre, idare ediyoruz işte.

—Telefon etmemi arzuladığınız için aradım sizi!

—Allah razı olsun; çok memnun oldum. Allah da seni memnun etsin!.

—Sizi de!

Bu noktada ne diyeceğini şaşırıyor Emre. O kadar çok şey yazdığı, sevgisinin derûnî çehresini kendisine defalarca bildirdiği Ayşe Menekşe, o eşsiz sevgili, cankuşu, ciğerpâresi, ruhçiçeği telefonun diğer ucunda ondan gelecek sözleri beklemektedir de, Emre şaşkındır. Dizlerine inen ve hükmeden fersizlik, dudaklarını ve muhâkeme kabiliyetini de etkisi altına almıştır. Başka hiç bir zaman yaşamadığı korkunç bir isyanla pençeleşirken, heyecanlı bir gayretle bu durumdan kurtulmaya çalışıyor:

—Yeni mektuplar yazıyorum sana, diyor. Yeni şiirler!... Yarın bana uğrayabilir misin?

—Niçin? Bir şey mi oldu?

Ayşe'nin bu sorusu korkutuyor Emre'yi:

—Hayır hayır, hiç bir şey olmadı. Sana vermem gereken bir mektup varda!..

—Ne mektubu?

İyice şaşırıyor Emre. Eli ayağı birbirine dolaşıyor. Ne diyeceğini kestiremiyor.

—Şey, mektup, yarın!

—Sizi dinliyorum!

—Şey, şey, mektup!..

—Size birşey söyleyeyim mi?

—Evet, buyurun!

—Sizden nefret ediyorum! Anlarsınız ya, sizden, sizi çok!...

—Nefret mi, benden mi; fakat!...

O anda ne oluyorsa, telefon birdenbire kapanıveriyor. Sanki jeton bitmiştir. Ahizeyi yerine koyarken, gözleri kararıyor Emre'nin "Olamaz!... Ayşe öylesine rahat ve içe işleyen bir sesle söylemiştir ki nefret ettiğini, "olamaz!" diyor içinden. "Benden nefret ettiğine dair hiç bir işâret yoktu. Yoksa seni seviyorum mu demek istedi?!" Ayşe'nin, verdiği sözden pişmanlık duyup böyle konuşmuş olabileceğini düşününce, kolay kurtulamıyacağı bir hüzün seline kapılıyor. Telefon numaralarını postaneden öğrenip, onu aramayı aklından geçiriyorsa da, bunun saçmalığını sezerek anında vazgeçiyor. Fakat bir türlü anlayamıyor, Ayşe'nin nefret ettiğini söyleme ihtiyacını nereden duyduğunu.

Neye rağbet gösteriyorsam, küçük bir karşılık görsem bile, sonunda terkediliyorum. Ayşe'nin beni terketmesi de kaçınılmazdır. Fakat bu kadar kısa olacağını sanmıyordum. Zaman hep aleyhime işliyor. Bir dezenfekte edebilsem talihimin yüreğini!.. Bir anlatabilsem ona sevgimin gerçek yüzünü! Demek ki, şimdiye kadar yazdıklarımın buna gücü yetmedi.

Çarpıcı bir dermeyân!.. Sevgimi bir güvercin gibi avuçlarına alabilmeli! Değerini takdir edemezse, bırak uçuversin! Cebelleşip duruyorum yalnızlık ve hüzünle. Bir bedesten lazım. İnsanların, sevgimin kumaşına lâyıkı olduğu değeri verecekleri bir hoşgörü bedesteni. Devşirme umutların değil, yerli malı hakikatlerin değerlendirildiği, hebennekâ müşteri ve satıcıların alış-veriş yapamayacakları, ezkaza yükseliş ve düşüşlerin olmadığı imtiyazsız bir pa-

zar!..

Ne yaparsam yapayım, acıların pençesinden yakamı kurtaramıyorum. Bir akrobat olup takla mı atsam bilmem ki?!.. Böyle geçebilsem zülmün engellerini. Bir alşimist hüneriyle, hüznümün içimde eriyen madenini sevince mi çevirsem?!.. Firar! Sahip olduğum her şeyden firar mı etsem?! Bir dağın başına çıksam sırtımda torbamla?!..

Gönül verdiğim dâvadan gayrisi oldukça, protokolün ilgi gösterip alkışladığı her şeyi reddediyorum! O ise alkışlanmaktan ötedir; sadece yaşanır. Aşkım dahi bu yüzden acı çekmektedir. Protokol, dâvama ilgi göstermediği için kıvranıyorum.

Şu nefret meselesi!.. Belki de, gerçekten nefret edilmesi gereken bir insanım ben. Çünkü içimden bir ses, yaptıklarımı sürekli olarak haklı göstermeye çalışırken, başka bir ses de, kötülük yaptığımı fısıldayıp duruyor kulağıma.

Yoksa sevgimi açmakla, söz almakla kötülük mü yaptım ona? Onu üzdüm ve bu üzüntüyü ömrünün sonuna kadar yaşama ihtimali var! Oysa dünyevî hiç bir karşılık beklemezken, ona böylesine nasıl bağlandım; bilmiyorum!..

Onu üzmeye hakkım yoktu! Benden ömür boyu nefret etse bile, haksız sayılmaz. Sesini bir daha duyabilecek, gözlerinin derinliklerine bakabilecekmiyim acaba?!..

Odasını kilitleyip liseden ayrılırken, kendisinden çok uzaklardadır Emre. Kavramlar sivri dişleriyle sürekli kanatmaktadırlar içini. Yüzü kireç gibidir; gözleri nemli; göğsü ağrılıdır...

* * *

Ertesi gün sabah erkenden lise ikinci sınıfların edebiyat dersine giriyor. Öğrenciler ondaki farklılığı hemen anlıyorlar. Tuhaf bir sessizlik çöküyor sınıfa.

Konuşmaya başladığında, konu edebiyattan nasipsizdir: aldatmak!... Ders boyunca, aldatmanın ferdi ve toplumsal yapıda açtığı

yaralardan bahsediyor ve zil çalınca odasını gidiyor. Dakikalarca pencereden dışarı bakıyor. Bir durgunluk içindedir. Ne bir şey düşünebilmekte, ne de o sıkıntılı halinden kurtulabilmektedir.

Kapı çalınıyor; içinde nasırlaşmış bir kıpırdanma!...

—Gir, diyor kayıtsız bir sesle. Başını kapıya çevirmiyor bile. "Müstahdemse, çay isteyeyim" diye geçiriyor aklından.

—Rahatsız ettiğim için özür dilerim!...

Sevinçten mi, hüzünden mi olduğu belirsiz bir dalgalanma. Bu ses!... Yeniden duyacağı ânın hayaliyle zamanını kelepçelediği bu ifade!.. Nefret etseydi, bu gün karşısına çıkacak cesareti gösteremezdi; demek ki!..

Yüzünü Ayşe'ye çevirince, göz göze geliyorlar. Bakışlarını hemen kaçırıyor Ayşe. Bir heyecan fırtınasının önünde savrulduğu her halinden anlaşılıyor. Tedirgin! Yapmak istemediğini yapmış olmanın üzüntüsü okunuyor yüzünden.

—Hoş geldiniz, diyor Emre. Ona sizle hitap etmesinin sebebi, haksız bir "nefret"in kendisine yönelmiş olabileceği endişesine dayanmaktadır.

—Hoş bulduk diyor Ayşe.

—Buyurun oturunuz lütfen!

—Sizden özür dilemeye geldim.

—Benden niçin özür dileyeceksiniz ki?!

—Telefonda söylediğim o saçma söz için!

—Önemli değil ki.

—Hayır, çok önemli! Aslında öyle söylemek istemiyordum. Sizi, şey, sizi...

Kekeleyince, ne demek istediğini anlıyor Emre:

—Aslında beni sevdiğinizi söylemek istiyordunuz, değil mi?

Ayşe, bu soru üzerine başını önüne eğiyor. Sağ elini kalbinin

üstüne bastırarak,

—Sen burdasın işte, diyor Emre. Burada senin çok özel bir yerin var!... Orası sadece sana ait! Sadece sana!

Elini göğsünden çekerek fısıldıyor:

—Seni çok seviyorum!

Acı acı gülümsüyor ve devam ediyor:

—Kader bizim için kimbilir hangi sürprizler hazırlamıştır daha.

Ayşe, eğik olan başını doğrultup nemli gözlerle ona bakınca,

—Verdiğiniz sözden pişman mı oldunuz yoksa diye korktum, diyor Emre.

—Hayır, diyor sert bir tonla Ayşe, bunu bir daha söylemeyiniz! Sözümden asla dönmeyeceğim ve mektuplarımda ne yazdıysam, hepsi doğrudur. Dün, jetonla postaneden aramıştım sizi. Sevgi kelimesi yerine nefret çıktı ağzımdan. Yanlışlığımı düzeltmeye fırsat kalmadan jeton bitti.

—Yani beni öylesine çok, öylesine çok sev...

İkinci mektupta yazdıklarını hatırlayan Ayşe, sözünü kesiyor Emre'nin:

—Lütfen yeter!.. Benim gitmem lazım. Allahaısmarladık!..

Ayşe'nin hızla kapıya yöneldiğini gören Emre, onu biraz daha durdurabilmek umuduyla konuşuyor:

—Size çay ısmarlayacaktım.

Ani bir refleksle geriye dönen Ayşe,

—İçmeyeceğim, diyor. Teşekkür ederim!

—Beni arar mısın?

Bunu söylerken, sanki yalvarıyor Emre. Üstelik "siz"li hitap etmekten de vazgeçmiştir.

—Nasıl arıyayım, diye soruyor Ayşe.

—Telefon et!..

Yüzünde mahcup bir pembelik oluşuyor Ayşe'nin. Emre bu pembeliği görmekle yüreğinin eriyeceğini sanıyor. Çünkü bin kat daha güzelleşiyor Ayşe.

—Olur, diyor Emre'nin gözlerinin içine bakarak.

Emre vurgun yemişe dönüyor. Ayşe çıkarken, arkasından çatallaşan bir sesle fısıldayabiliyor:

—Bekleyeceğim!...

* * *

Akşam dayanamıyor ve istihbaratı arayacak Zirai Donatım Kurumu'nun santral numarasını öğreniyor. Santralı arayarak ""Menekşe" soyadlı bir elemanları varsa bağlamalarını istiyor.

Telefonu kaldıran Meryem Münire'dir.

—Ayşe hanımın öğretmen arkadaşlarından biriyim; okulla ilgili önemli bir mesele var da; görüşebilir miyim?, diye soruyor Emre.

—Bekleyin; cevap vereyim, diyor Meryem Münire. Gidip Ayşe'yi çağırıyor:

—Alo, kiminle görüşüyorum?

—Benim; Emre!...

—Siz mi, haa, evet, nasılsınız?!

—İyiyim, sen nasılsın?

Meryem Münire mutfağa gidince, sesinde belirgin bir değişme oluyor Ayşe'nin:

—Niçin aradınız?

—Dayanamadım!..

—Tehlikeli olduğunu bilmiyor musunuz? Lütfen bir daha aramayın!..

—Özür dilerim, aptallık işte! Deliyim ya!..

—Lütfen beni zor durumda bırakmayın!

—Olur! Bağışlayın ve iyi günler!

—Bir dakika!

—Buyurun!

Ayşe bir an duraklıyor. Söyleyip söylememekte tereddüt ettiği bellidir. Fakat terüddütünü yeniyor ve konuşuyor:

—Sizi çok seviyorum!

—Ben de seni!

—İyi günler.

—Bir dakika!

—Buyurun!

—Seni çok seviyorum!

—Ben de seni!

—İyi günler!

—Güle güle!..

"Seni seviyorum" diyor. "Ben de seni" diyor. "Mutluluk bu olmalı" diyor. Eve dönene değin, telefonda konuştuklarını hatırlamaya çalışıyor. Bir cümle gelip gelip takılıyor hafızasına: Sizi çok seviyorum!...

* * *

Onu bana bağışla Rabbim!... Onu her türlü kazâdan, belâdan, faldan, sihirden, nazardan, hasetten, kibirden, riyâdan, iftiradan; her çeşit kötülükten koru!.. Annesinin, babasının, kardeşlerinin, evleneceği insanın, akrabalarının, bütün insanların, insanların şeytanlarının, cinlerin ve şeytanların kötülüklerinden muhafaza kıl. Onu her türlü acıdan, sıkıntıdan, üzüntüden, kederden, hastalıktan, felâketten ve fenâlıktan uzak tut! Onun eline batacak bir dikeni bile ondan uzaklaştır Rabbim!.. Onu bana bağışla ve o sana emanet!..

Akşamki telefon konuşmasından sonra, Ayşe'nin kendisini

araması hususunda bir bekleyiş sarıyor Emre'yi. Yüreğini pâre pâre eden bir bekleyiş. On iki gün sürüyor. Her gün, yaşanmış koca bir asır gibi geliyor Emre'ye. Can sıkıntısı, yalnızlık duygusu ve toplumdan tecrit olunma hissi, bekleyişin yakıp kavuran ateşi, Lale, Mikâil'le gerektiği gibi ilgilenemediği düşüncesi, Ayşe'nin işkence edercesine aramaması ruhunun etrafına öylesine kalın ve dikenli bir ağ örüyor ki, kıvranıyor, çırpınıyor, gözyaşı döküyor; ama bunlar hiç bir şeyi değiştirmiyor. Tek tesellisi, namaz!... Rahman (C.C)'a secde etmek ve yalvarmak!... Ruhu ancak bu şekilde sükûna erişiyor. Okul içinde birbirlerinden sürekli olarak kaçtıklarından, görüşemiyorlar.

On ikinci gün, yatsıdan sonra... İmtihan sorusu hazırlamak için liseye gelen Mehmet Hasır ve Sakine Şirinoğlu ile birlikte odasında otururlarken, telefon çalıyor. Ahizeyi heyecanla kulağına götürüyor Emre.

—Alo, buyurun!

—Ben Ayşe! Postaneden arıyorum sizi.

İyice heyecanlanıyor Emre. Hasır ve Şirinoğlu'ndan dolayı endişeli konuşuyor:

—Merhaba, burda olduğumu nasıl anladın?

—Bizim evden liseyi görebiliyorum. Odanızın ışığı yanınca, orada olduğunuzu anladım ve arayayım istedim sizi.

—Teşekkür ederim; nasılsın?

—Canım sıkılıyor... Sizden uzakta hiç bir şey yapmak gelmiyor içimden. Okul, ev, her şey çok sıkıcı!..

—Sabredeceksin!

—Ölene kadar mı?

—Evet, ölene kadar!

—Demesi kolay!

—Neyse, sabahleyin arayabilir misin beni?

—Niçin? Bir şey mi oldu?

—Hiiç, hiç bir şey olmadı; şimdi müsait değilim de! Yani seninle şu anda konuşamam! Sonra görüşmemiz lazım. Mutlaka ara beni!..

Telefon "pat" diye kapanıveriyor. Ahizeyi yerine koyduktan sonra, hiç bir şey olmamış gibi diğerleriyle konuşmasına devam ediyor; ama aslında içine bir top ateş yerleşmiştir ve bir yandan da kan ağlamaktadır içi. Mehmet Hasır'ın anlattığı bir fıkra için kahkahalarla gülen Sakine Şirinoğlu'na zoraki bir gülümseyişle bakarken, "keyf senin keyfin!" diyor içinden. "Dünya yansa bir bağ otun yanmaz. Tam da gelecek zamanı buldunuz! Ayşe'ye bunu nasıl açıklayacağım şimdi?!..."

Onlar kalkıp gittikten sonra, saat ona değin odasında oturuyor. "Lâmbanın yanmaya devam ettiğini görünce belki arar! diye düşünerek bekliyorsada, sonuç vermiyor. Perişan bir vaziyette ayrılıyor liseden...

Her yer karanlıktır...

* * *

Sabahleyin aramadın Ayşe; ertesi sabah da aramadın. Sabahlar birbirini kovaladı; ama senden ses yok!.. Okulda uzaktan bile görsen beni, yolunu değiştiriyorsun. Sabahleyin aramanı istediğim için küstün ve benden kaçıyorsun.

Acıdan sevinç doğar; sevinçten de acı. Bunun en büyük delilisin hayatımda. Seninle güldü talih kuşu bana. Seninle ulaştım sevginin son durağına. Hasretim cennete kadar büyüdü. Yüreğim şaşkın bir yön gibiydi boşlukta; Rabbim onu kendisine çevirdi. Sesinde hürriyetimin muştusu vardır; göğsümün penceresinde bir ikindi vakti ebedî bir ay gibi parladın. Seninle kuşandım Hıra Dağı'nı, seninle deldim yeryüzünün karanlığını. Gözlerim bir başka görüyor; güneş ruhuma bir başka doğuyor şimdi. İçimdeki nefret duvarını parçaladın. Rabbimle aramda yalnızca sen varsın!.. Bütün bunlara

rağmen, birbirimize haramız ve senden uzak durmalıyım!..

Dün kütüphaneden çıkıyordun rastladım sana. Hüznüm yoğun olduğu halde, seni neşeli görünce, neşelendim.

Bu ne iştir; bilmiyorum!.. Düşüncelerimi senden ayıramıyorum. Parmağına batacak bir diken, yakalayacak hafif bir hastalık, yüzüne çarpıp üşütecek rüzgâr, sana karşı düşmanca hareket edecek bir insan; ne bileyim, sana zarar verecek her ihtimal geçiyor gözlerimin önünden. Hüzünleniyorum!..

Senden uzakta, seni düşünerek geçirilecek bir ömür kolay mı gelecek bana sanıyorsun?!.. Sana olan hasretim sonunda kül etmeyecek mi sanıyorsun içimi?!.. Bu garip adam, hep o sonsuz buluşma ânını hayal ediyor. Geçen her gün kendisini oraya biraz daha yaklıştırdığı için seviniyor. Bu adam, gerçekten de metafizik bir deli!..

O gün aradığında, yanımda arkadaşlarım olmasaydı, yarın ara der miydim Ayşe?!.. Ama sen bunu bilmiyorsun ve aramadım. Sanki intikam alıyorsun benden. Beklediğimi bile bile işkence ediyorsun.

Günlerce, aramasını bekliyor Ayşe'nin. Akşamları okuldaki odasına gelip gecenin geç saatlerine kadar oturuyor. "Odamın ışığını görerek arayabilir" diye düşünüyor. Iztırap çekiyor pencereden dışarı bakarken, masanın üzerindeki takvim yaprağına çizgiler, garip şekiller yaparken, bazen de bakışları bir noktaya çakılıp öylece dona kalırken...

Ama boşuna!... Ayşe'den ses yok.

Başkalarının monoton olarak değerlendirebileceği hayatının içten içe nasıl çatırdadığını ve davranışlarını kontrol edilemez bir noktaya getirdiğini gördükçe ıztırabı daha da artam Emre, çareyi mektup yazmakta buluyor. Yerine ulaştırma ihtimalinin zayıf olduğunu bildiği halde, yazıyor, yazıyor, yazıyor.... Birgün ya arar, ya da yanıma gelir ve o zaman konuşmaya niçin müsait olamadığımın sebebini açıklarım, belki yazdığım mektupların

tamamını veririm hayaliyle oyalanıyor. Merhem sürmeye çalışıyor yaralarına.

Ayşe duygusu, göğsünde işleyen acımasız bir şîrpençedir ve merhem kâr etmiyor. İntizâr'ı okuyor sık sık. Onunla meşgul oluyor.

Korkunç bir boğuşma başlıyor aralarında. Biri, "Bunu yapmak zorundasın!" diye diretirken, "yapmak istemiyorum! Yapmak istemiyorum!" diye karşılık veriyor ötekisi. Biri onun göğsünü tırmalarken, nefes nefesedir diğeri ve görebildiği her şeyin ötesine sığınmak istemekte, ama çaresiz kalmaktadır.

—Senden nefret ediyorum! Sen beni hep uçurumlara sürdün.

—Ben olmasam, yeryüzünde hayatını sürdüremezsin!

Cana can, dişe diş bir mücadele!..

Emre, ayaklarının, kollarının ve yavaş yavaş bütün bedeninin piranhanın etkisine girdiğini ve evden ayrılarak Ayşe'nin evine doğru yürümeye başladığını görünce korkuyor. "Hayıııır!" diye haykırıyor içinden. "Sen İblisin tekisin!" Hızla dönüyor Ayşe'nin evinin zıddı bir istikamette uzaklaşıp gidiyor.

Tek kelimeyle perişandır...

BÖYLE GİTMEZ BU SEVDA

Hayatında kendisini şu anki kadar kötü hissettiği hiç olmamıştır. Uğursuz bir yolda bulunduğunu hatırlatan bu rüya, devâsa bir mengenenin vahşi uçları arasında işkence etmektedir ona. Hele o nûrlu çehrede güneş gibi parlayan gözlerin onu görünce başka tarafa kayması, o ilgisizlik ve kırgın tavır!... Kahrediyor Ayşe'yi. Alemlere rahmet olarak indirileni, Allah'ın sevgilisini bunca zaman sonra rüyasında görüp sevinmiştir; fakat ilgisizlikle karşılanması, korkunç bir moral bozukluğuna uğratmıştır onu. Bu atmosfer içinde oturduğu divandan kalkıyor ve Meryem Münire'ye herhangi bir şey söylemeden evden çıkıyor.

Örtünmediğimdendir. Emre'ye gösterdiğim ilgidendir. Bir çeşmenin başında oturuyordu. Beni görür görmez yüzünü çevirdi. Bakmak istemedi. Oysa küçükken alıp dizine oturtmuştu. Rasulullah Efendimizin bu tavrı, o günkü saflığımla bu günkü günahkârlığım arasındaki farktan kaynaklanıyor.

Şimdi ne yapacağım? Derhal örtünmeliyim; ama ya okul? Derslere girmeme izin verirler mi?.. Buna imkân yok. Okuldan atarlar beni!..

Atsınlar!.. Peygamberimin yüz çevirmesinden daha mı kötü?!.. En kısa zamanda kapanacağım.

Emre'yle yaptıklarımız doğru mu? Hayır, doğru değil!.. Zaten daha şimdiden başından savmaya başladı beni. Müsait değilmiş!

Sabahleyin aramalıymışım!.. Sanki santral memuruyum onun.

Aramayacağım! .. Hem günah, hem de!..

O anda, birgün kendisiyle evlenip yuva kurması muhtemel meçhul şahsı hatırlıyor. İçinde karanlık bir titreme. Haksızlık yapmış bir insanın hüznü sarıyor gönlünü. Yaptıklarından haberdar olsa, kendisiyle evlendiği için pişmanlık duyacağını düşünüyor. Öldükten sonrası için başka birisine söz vermiş kızla kim evlenir ki?!.. Geleceği başkasına ait bir kadın! Çok büyük bir haksızlık değil mi? Mektuplaşmanın ötesinde, konuşup görüşmeleri tehlike arzetmiyor mu? "Evet!" diyor içinden.

Böyle bir ilişkiye daha ne kadar devam edebiliriz? Madem ki dünyevi bir buluşma yok, niçin bir araya geliyoruz? Sevgimizi Allah'ın istemediği biçimde asla tatmin edemeyiz!.. Öyleyse?

Günlerdir onu düşünmeden yapamıyorum. Nereye gitsem, ne yapsam, o!.. Bu kadarı fazla değil mi? Allah Azimüşşanı ve sevgili Efendimizi bu derece düşünebiliyor muyuz?.. Öyleyse?!..

Karısına ve oğluna karşı haksızlık!.. O kadının yerinde ben olsam, böyle bir durumdan ötürü üzüntümden kahrolmaz mıyım?.. Öyleyse?!..

Efendimiz yeniden rüyama girer ve beni ümmetlikten reddettiğini söylerse?!.. Zor da olsa, acı da verse, bu ilişkiyi bitirmeli ve örtünmeliyim! Başka hiç bir çıkış yolu yok. Diğer yollar karanlık ve hüsran dolu.

Fakat bunları ona nasıl anlatacağım? Ya beni anlamaz ve peşimi bırakmazsa? Kısa bir mektupla durumu bildirmem lazım. Dilerim bu işin yanlışlığını o da anlasın ve benim gibi düşünsün!..

İçimden yıllardır atamadığım ona ait sevginin bu noktaya ulaşacağını hiç hayal edemezdim. Fakat ne yaparsam yapayım, onun sevgisinden tamamen kurtulamıyacağım. Özel yerinde, hep kalbimde kalacak. Onu seviyorum ve düşündükçe heyecanlanıyorum. Artık heyecan ve sevgi içimden asla taşmayacak!.. Onu içime gö-

meceğim. Ve hep dua edeceğim onun için.

Planladığı davranışın Emre, Lale, ileride evleneceği insan ve kendisi için en iyi seçim olacağını düşünüyor, okulun bahçe kapısından girerken. Abdullah Temsil'le karşılaşıyor. Göz ucuyla selamlaşıyorlar. "Temiz adam" diyor içinden. "Çok iyi bir müslüman! Sakine bekâr olduğunu söylemişti; doğru mu acaba?..."

Öğretmenler odasını kalabalık bulunca, bitişikteki kütüphaneye gidiyor. Çantasından kalem, kâğıt çıkararak, Emre için düşündüğü mektubu yazmaya başlıyor. Fakat planladığı gibi sert ifadeler kullanamıyor. Sevgisi engel oluyor buna.

Gözlerinde nem...

Bakışları solgun...

Keşke hiç karşılaşmasaydık!.. Ne o beni tanısaydı; ne de ben onu.

Yazdıkça düşünüyor, düşündükçe yazıyor. Gözyaşlarını tutamıyor. Mektubu bitirdikten sonra, katlayıp cebine koyuyor. Sağ elini çenesine dayıyor. Girişte sağda kalan masanın başındaki kütüphaneciye, raflardaki kitaplara göz gezdiriyor. Saatine bakıyor; dersinin başlamasına yarım saat vardır.

Şu kadın!... Kocasına aşk mektubu yazarken, ona en büyük kötülüklerden birini yaptığımı niçin düşünemedim! Benim kocama başka bir kadın aynı mektupları yazsa, kabul eder miyim?.. Asla!.. Kendim için razı olmadığım şeye, başkası için nasıl razı olabiliyorum?!..

Sorular yakıyor içini. Ve Emre'ye ait, tanımadığı bir kadın!.. Yakıp kavuruyor yüreğini.

Gözleri kupkurudur...

Bakışları telaşlı...

* * *

—Özür dilerim!

Dönüp bakıyor: Emre!..

—Bir şey mi istediniz?

—Niçin aramadığını soracaktım!

—Niçin arayayım ki?!..

Duraklıyor Emre. Bakışlarını yere indiriyor. Hıçkırıklı bir sesle,

—Doğru, niçin arıyasınız ki?!..., diyor.

Kütüphaneyi terkediyor. Arkasından üzgün üzgün bakıyor Ayşe. Yanakları ıslanıyor yeniden. Mendilini çıkarıp yanaklarını siliyor ve o da terkediyor kütüphaneyi.

* * *

Niçin arıyasın ki?!.. Bir yabancıdan başka neyim ki senin için?!.. Hem sen, gözyaşlarımın ne anlama geldiğini nereden bileceksin! Nasıl acı çektiğimi, nasıl üzüldüğümü, Emre'nin boyun bükmesinin künhünü nereden bileceksin!.. Benim acım, başkalarının acısına asla benzemez. Ben boynumu büktüğüm zaman, yüreğimin de eğildiğini hissediyorum. Gözyaşlarım hem daha tuzlu; hem de iliklerimi de akıtıyor gözlerimden. Gururumun kırılması bir indifa sırrı taşır; ama sen bunu bilemezsin!.. Niçin arıyasın ki beni? Çünkü sana kendimi hakkıyla anlatamadım. Anlatabilseydim; avuçlarımda bir güvercin dudaklarımda bir gül olmak isterdin. İntizâr şiirini nasıl yazdım, sanıyorsun?!.. Acılarınla pençeleşerek!...

Seni kadınlığından ötürü sevmiyorum. İlk zamanlar belki böyleydi; ama şimdi asla!.. İstiyorum ki, bir inci tanesi gibi, bir mercan gibi karşımda durasın ve ebediyyen seyredeyim seni. Rabbimin sana verdiği güzellikler dışında kalan basit insanî özellikler beni ilgilendirmiyor. Kadife bir kutuya koyayım ve hep yanımda taşıyayım istiyorum seni. Aşk, hiç bir karşılık beklemeden sevebilmektir!.. Sen yeter ki mutlu ol, bunları bile istemiyorum...

Seninle olan duygusal yakınlığımın evdeki düzenimi etkilemediğini bir görebilsen!.. Dünyevî herhangi bir hesabım yok ki, onlara

kötü davranayım.

Aaah Ayşe!..

* * *

Ayşe'nin, dosyasından çıkardığı fotoğrafını uzun uzun süzdükten sonra, ıslanan gözlerini elinin kenarıyla siliyor ve odasına dönüyor. Henüz koltuğuna oturmamıştır ki, kapısı çalınıyor.

—Gir, diyor sert bir ifadeyle.

İçeri giren Ayşe, Emre'nin yüzüne bakmadan masanın yanına kadar ilerliyor ve elindeki zarfı masanın üzerine bırakarak orayı terkediyor. Emre, Ayşe'de son zamanlarda meydana gelen değişikliğin sebeplerini anlayamadığı için, şaşkınlıkla izliyor olup biteni. Ayşe çıktıktan hemen sonra kapıyı örterek zarfı alıp açıyor ve mektubu okumaya başlıyor:

Bu size yazdığım son mektup!.. Bundan böyle, herhangi bir şekilde size mektup yazmayacağım, telefon etmeyeceğim ve yanınıza gelmeyeceğim! Lütfen siz de bana yazmayın ve beni aramayın!.. Böylesi ikimiz için de en iyisi olacaktır.

Eşiniz ve birgün evleneceğim insanı -ki yaşarsam, kaçınılmazdır- düşündükçe üzülüyor ve vicdan azabı çekiyorum. Onlara haksızlık ettik. Halbuki buna hakkımız yoktu. Bu mektubu yazarken akan gözyaşlarımı görebilseydiniz, size daha fazlasını söyleyeceklerdi.

İlişkimizi sürdüremeyiz. Gayri meşrû bir yakınlığımız da olamıyacağına göre, bitmesi gerekiyor. Fakat unutmayınız ki, sevgim ve sözüm değişmemiştir. Lütfen hakkınızı helal ediniz! benim helal ettiğimi bilmenizi isterim.

Sizi hiç unutmayacak olan Ayşe

Mektubun altına, "belki de birgün unutacak olan Ayşe!" diye not düşüyor Emre. "Hakkım sana helal olsun; ama zaten üzerinde hakkım yok ki!" diyor içinden. Masasının kilitli gözünü açarak mektubu diğerlerinin yanına koyuyor. Gözü kilitliyor. Koltuğuna

çöküp, bakışlarını pencereye çevirerek dalıp gidiyor.

Mazi, bir sevgili gibi kucaklamıştır onu.

* * *

Cankuşum; Ciğerpârem; Ruhçiçeğim?!..

Bu da benim son mektubumdur sana. Bir daha rahatsız etmeyeceğim.

Dün zarfı bırakıp gittikten sonra saatlerce düşünüp durdum. Bütün olanlardan ben sorumluyum ve senin başına dert açmamam gerekirdi. Suç yalnız bana ait. Seni çağıran da, senden söz isteyen de ben oldum. Böyle bir söz almanın bu derece yanlış olacağını o zaman hiç düşünememiştim. Fakat şimdi korkunç bir vicdan azabıyla kıvranıyorum. Evet, sana mutluluk duaları ederken, senden söz almakla kötülük yapmışım da, haberim yok.

Verdiğin söz yüzünden üzülüp vicdan azabı çekmen doğru değil. Eğer âhirette birisini seçmek durumunda kalırsan, evleneceğin adamdan ayrılmışsın demektir. Yani orada herhangi bir sebeple ondan ayrı kalmadan, başka birisini seçme imkânın yok zaten. Çünkü birtakım engeller olmaz ve eşler birlikte cennete girerlerse, ayrılamıyacaklar. Eğer müstakbel eşinizle orada ayrılır ve başka birisini seçmek zorunda kalırsan, seçeceklerin içinde ben yoksam, gene bir başkasını seçeceksin. Böyle olacak demiyorum. Olabilir de, olmayabilir de. İstediğim söz, seçme durumunda beni tercih etmen içindi. Hem eşler cennete girseler bile, bazı sebepler yüzünden orada da ayrı kalmaları mümkündür. Bu yüzden, verdiğin söz için vicdan azabı çekmeni istemiyorum. Dilerim, istediğin insanla evlenir ve mutlu olursun!

Merak ediyorum nasıl bir sevgi ki böyle, kutuplar kadar uzağız birbirimize?!.. Ve sen, gerçekten sevdin mi beni?.. Yoksa bir hayal mıydın, rüya mıydın, kâbus muydun, serap mıydın?..

Neydin sen?!.. Bir rüzgâr mıydın da, şöyle bir esip geçtin? Yapraklarını döküp dallarını kırdın içimdeki duygu çınarının! Yüreği-

me ebediyyet arzusunun çekirdeğini bıraktın; bedenim alev alev tutuştu böylece. Sonsuz hayat, az ötede dikilip duran müşahhas bir varlık kadar yaklaştı ruhuma.

Neydin sen!.. Bir ışık demeti miydin de, Rabbim bu demeti, çok güzel yarattığı nâdide bir kalıp içinde sundu bana?.. Bir ayna mıydın ki, gözlerimi kaybettim içinde ve şimdi ne seni, ne de kendimi görebiliyorum? Neden bir an, pencerelerine varana değin açtın bana gönlünü? Sonra bir başka diliminde zamanın, esrarlı bir havaya bürünerek kapılarını bile kapattın yüzüme?..

Yoksa mevcut değil miydin?.. Kuru bir ısırgan dalı mı sarstı beni? Ebediyyete yönelik sevgi ve hasrete susamış kalbi, aslında mevcut olmayan seni, bu kuru ısırgan dalında hissedip de, aşka mı geldi?.. Şimdiye değin yaşadıklarım, körebe oynayan bir romantizmin köpükleri miydi?

Neydin sen?!.. Gökten avuçlarıma düşen bir damla su mu? Kalbimin yangını bütün hücrelerimi sarınca, buharlaşıp kayboldun. Sonu gelmez sandığım bir heyecan mıydınki, kendi ellerimle hazırladım sonunu? Yoksa bu gurbet gönlümle yıkılmaz bir kule olarak mı algıladım seni ve sen bir kuştüyü gibi uçup kayboldun gökyüzünde?!..

Bir şiir miydin?.. İçimi doldurdun gizemli mısralarınla, intizârınla. Şimdi her mısra, boşluğa asılıp kaldı yapayalnız!..

Bir masal mıydın, kuşların geceleyin ruhuma anlattığı? Bir efsane miydin, çağların ötesinden kopup gelen? Yoksa, bulutların kulağıma fısıldadığı bir nağme miydin?

Seninle farkına vardım içimin ücra köşelerinin. Karanlıklar içinde bırakılmış onurumuzu kurtarmak için bilendim seninle. Kıskacına sıkıştığım fasit bir daireyi, sathî endişeler çemberini kırdım sâyende. Sâyende yeniledim adımlarımı. İnce bir alev gibiydin; ama o alev bir yığın dinamiti ateşleyecek güçteydi.

Nerdesin şimdi?.. Hangi tomurcukta, hangi iklim ve mekânda?

Bugünde mi, dünde misin? Hayalde mi, düşte misin? Dağlara bakıp seni hatırlıyorum, yollara bakıp seni! Dünyamı menekşe renginle bürüyüp kayıplara karışmasaydın, dağlar bana acıyarak bakmayacak, yollar gözümün yaşını silmeyecekti? Sana bir yabancı gibi uzaktan seslenmek yerine, yüreğimde ağırlayacaktım seni. Aaah bir kaldırabilseydim simsiyah perdeleri!.. Yolları yumak yumak sarabilseydim avuçlarımda! Dağları devirebilseydim!... Hepsinden daha da önemlisi, çıkarabilseydim sırtımdan hicran gömleğini? Vuslatı yudumlayabilseydim!..

Aaah, ah!..

Bazen bir yağmur damlasının, bir çiçek yaprağının, bir rüzgâr perisinin bakışlarında buldum o mağrur, dimdik ve tavizsiz tavrını. Sesin bazen ıssız bir köşede yankılandı defalarca, yılmadan ve dikkatle dinledim seni.

Fevkalâdeydin!...

Anlayamadığım şu ki, benden başkaları niçin bunun farkına varamayıp, sendeki mücerred câzibeyi görmüyorlar?.. Fakat biliyorum ki, ne her sevgili Leyla'dır; ne de her yürek Mecnun'a aittir.

Yazdığın bir-iki cevabî mektup var ya hani! Onları mümkün olduğunca saklayacağım. Birer eskimez hatıra olarak yanı başımda duracaklar.

Ah bir yeterince anlayabilseydin beni!.. Ne bir âyinden arta kalan duygu kırıntısı, ne de bir şehrâyinden sızan aldatıcı ışıktır sevgim!...

Selam senin üzerine

Erenlerin üzerine

Emre

Her ne kadar "yazma ve arama" dediyse de, şu son mektubu mutlaka vermeliyim ona ve bu iş bitmeli!.. Sıkılmaya başladığı apaçık ortada. Benden sıkılan birisi sevgimin lâyığı olamaz.

Belki de o, kendi değerinin farkındaydı; fakat ben ona gerektiğinden fazla değer verdim. Aldığım karşılıktan umduğumu bulamayınca, bozguna uğradım. Oysa o da bir insandır ve zayıf yaratılmıştır. Beklentime nasıl karşılık verebilir ki?!. Böylesine uzun ve ölüm kapısının ardındaki bir intizârı nasıl yüklenebilir ki?!. Bir noktada geriye dönebileceğini düşünebilmeliydim. Bedenen zaten uzaktaydı, ruhen de uzaklaşacağını hesaba katmalıydım.

Bir haftadır bekliyor ve arıyorum; müsait bir pozisyon yakalayamadımki, "bu da benim son mektubum; Emre artık öldü!" diyerek kendisine ulaştırayım. Telefon mu etsem?!.. Evet, en iyisi telefon edip, durumu bildirmek... Yoksa, daha çoook beklerim!..

* * *

—Alo, Ayşe Menekşe mi?

—Evet, buyurun!

Cevap veren annesi olabilir, diye düşünürken, telefonu Ayşe'nin kaldırması onu iyice paniğe sevkediyor:

—Şey, ben, ben!.. O adamım!.. Emre!..

—Ne var? Ne istiyorsunuz?

—Seninle hemen görüşmeliyim!

—Ne görüşmesi?

—Öğleden sonra bana uğrayabilir misin?

—Hayır, uğrayamam!..

—Son defa istiyorum bunu senden.

—Gelemem!.. Bu meselenin artık kapanması lazım; yazmıştım size.

—Perişanım, zor durumdayım; seni mutlaka görmeliyim!

—Gelemem!... Gelmek istemiyorum!

Ter damlaları birikiyor Emre'nin alnında. Çaresizlik nefes borularını tıkıyor handiyse.

—Nasıl istersen, diyor. Fakat sana ihtiyacım olduğunu bil! Son mektubunda öyle şeyler yazmışsın ki, korktum ve üzüldüm!..

—Rahat ol; ben çok rahatım!

—Ben hiç değilim. Sen de değilsin; numara yapıyorsun!..

Ayşe, Emre'nin "numara yapıyorsun" demesi üzerine bir lâhza duraklıyor. Ağlamaklı bir sesle,

—Kapatıyorum!, diyor

Emre sessiz:

—.....!

—Kapatıyorum; iyi günler!..

Ahizeyi yerine koyarken, başının döndüğünü hissediyor Emre. Acı acı gülümseyerek "the end of this story" diyor içinden. "Ama son mektubumu ona mutlaka vermeliyim. Nasıl olursa, olsun; vermeliyim!.. Sonrasını o düşünsün!..."

Yoksa Ayşe'yle evlenmek isteyen biri mi vardır? Bu yüzden mi vicdan azabı duymaya başlamıştır? Verdiği sözden ötürü pişman mı olmuştur? Böyle birdenbire değişmesinin nedeni başka ne olabilir ki? Yoksa onu gerçekten sevmedi de, acıdığı için mi seviyor göründü? Bu yüzden mi ebediyyet sözü verdi? Son günlerde yakasına yapışan mel'un meymenetsizlik, mefkûresini ona unutturacak kadar katmerli bir aşk fırtınasını bir anda dindirecek seviyede şiddetli miydi?..

Rehâvet bütün ağırlığıyla çöküyor omuzlarına. Karşısındaki duvara asılı natürmort resme bakıyor. Resimdeki iri taşların altında kaldığı için büzülen ve ezilmekte olan küçücük taşlara çiviliyor gözlerini.

Ne düşünürsen düşün, ne yaparsan yap, gene de dua edeceğim senin için. Muazzez bir insansın çünkü. Şirin ve hicaplısın. Mütesettir bir görünüm kazanabilsen, kalbinden aldığı komutla ayaklarının doğrultusundan ayrılmayan bakışların, seçkin kadın

Rabia'nın yoluna taşıyacaktır seni.

Anlamak zor bu zamansız ve gereksiz kaçışın sebebini. Dur bakalım Ayşe, kim bilir ne zaman, nerede, nasıl, alacak Azrail canlarımızı bizim!..

Pörsümüş bir ruh hali içinde akşam eve vardığında, hasta olduğunu söyleyerek yatağına uzanıyor. Gözlerini yumuyor. Mikâil'in, babasını kaldırıp onunla oynamak için çırpınışları yüreğini sızlatıyor; ama gene de kalkamıyor. Gece yarısına kadar aynı vaziyette, kemiren binbir düşünceyle pençeleşiyor. Uykuya daldığında kaşları yıkık; gözkapakları gölgeli; rengi kaçıktır.

METAFİZİK BİR ÖLÜM

İçinden bir ses, kütüphanede olabileceğini söylüyor. "Oradadır; peşini bırakma! Mektubu mutlaka ver! Seni arayacak, ya da sana gelecektir!.." diye ekliyor.

"Sen ey piranha!" diyor Emre, "hep senin sesini duyuyorum; fakat yeter!"

"Bana mahkûmsun!" diyor piranha...

Emre şaşkın. Kütüphaneye yöneliyor. Elleri titriyor. Ceketinin yan cebine koyduğu mektubu kontrol ediyor. Kapıyı bir çırpıda açıp içeri giriyor. Ayşe, ortadaki sırada, kitaplarla başbaşadır. Akan şerit üzerinde hareket edercesine, yanından sessizcesine yürüyüp karşı raftaki kitaplara doğru ilerliyor. Bütün amacı mektubu çıkarıp vermek olduğu halde, ürkütücü bir heyecan ve yürek çırpıntısı buna engel oluyor. Ayşe'nin yanından bir kez daha geçince, onun, öfkeyle kırışan yüzünü yana çevirdiğini görüyor. "Uuuuuf!" diye ses çıkarıyor Ayşe. "Bıktım!" demektir bu. Emre öylesine derin bir acı duyuyor ki içinde, kökünden kesilen bir ağaç gibi yere devrileceğini sanıyor.

Ayşe'nin kendisinden rahatsız olması!.. Hayır, buna tahammül edemez! Müstereddit hareketlerle kütüphaneyi gözden geçiriyor ve içerde başka kimsenin olmadığını görünce, mektubu cebinden çıkararak Ayşe'nin bulunduğu sıranın üzerine bırakıyor. Yüzüne acı acı baktıktan sonra, birbirine dolaşan adımlarla oradan uzaklaşıyor.

Yürüyor, yürüyor, yürüyor... Aynı tempoyla ve durmadan. Lise arkada kalıyor. İnsanlar, arabalar, binalar... Fakat o, çevresiyle tamamen kopuk bir halde, tek bir düşünceye saplanıp kalmış zihniyle, hareket eden bir robot gibidir. "Mutlaka ayrılacağım!" diyor içinden. "Terkedeceğim bu şehri!..." Hep bu iki cümleyi tekrarlıyor aralıksız ve yürüyor...

* * *

Muhayyilemin ihanetine uğradım gene....!

Keşke bir rüyadan ibaret olsaydı hayatım. Ölüverseydim de, bunları yapmasaydım. Onun hüznü hep bir iğnenin zehirli ucu gibi dokundu içime.

Niçin pişman oldu ki?.. Verdiği bu sözün ona ya da evleneceği şahsa hiç bir zararı dokunmaz ve bunu bilmesi lazım. Ama korkunç bir nedâmetle sarsıldığı apaçık işte. Ondan söz almakla, acılardan oluşan bir çukur kazmışım kendime de, haberim yok!.. Vicdan azabı çektiğini söylüyor. Oysa vicdan azabı çekecek birisi varsa, o da benim!... Çünkü herşeyi ben başlattım!...

Böyle olmamalıydı.

Durmadan yürüyor cadde boyunca. Rüzgâr, saçlarını hafif hafif oynatıyor. Rengi kaçık, gözleri kızarık, yanakları ıslaktır. Sigarasından bir-iki yudum daha çekiyor. Dalgınlığını öylesine hissettiriyor ki, yanından-yöresinden geçenlere çarpıyor bazen; fakat farkına bile varamıyor bunun. Telefondaki o boğucu ses!.. Damarlarını sızıyla dolduran, zamanı katil bir ip gibi ruhuna geçiren, hatırladıkça ürperdiği o mızraklı ifade! İşte, yeniden yankılanıyor zihninde.

"—Sizi bir daha görmek istemiyorum!"

Yüzüne kapatmıştı telefonu. "Sizi bir daha görmek istemiyorum" derken, "çünkü siz delinin tekisiniz, hem metafiziki ve hem de fiziki bir deli" diye imâ da bulunduğunu düşünüyor.

Hayır, böyle bir ölümü hak etmedim ben! Beni "Metafizik Bir

Deli" olarak nitelemesi yerindeydi; fakat karşılığı metafizik bir ölüm olmamalıydı sevgimin.

Anlayamadı. Bir anlayabilseydi tutkumun yüceliğini, böyle bir sevgiyi kendisine nasip ettiği için Allah'a şükrederdi.

Hangi seven, sevgilisini üzdüğü için kahrolabiliyor günümüzde?.. Rabbine yalvarıyor, "sen onu koru ve mutlu kıl"! diye!..

Oysa başka kadın mı kalmamıştı yeryüzünde? Güzel kızların kökü mü gelmişti? Gönül eğlendirmek olsaydı amacım, bu işe daha uygun olanların peşine düşmez miydim?..

Kalbimi bütün çıplaklığıyla sundum avuçlarına. İpeklerden daha ipek parmaklarıyla okşadı ilkin. Sonra ne olduysa, birdenbire çelikleşti elleri ve öldüresiye sıktı kalbimi.

Kıvranıyorum!..

Varlığımın ona rahatsızlık vereceği hiç aklıma gelmezdi. Evet, benden rahatsızlık duydu ve bu hâl, iki tarafı da keskin bir kama gibi batıp çıkıyor yüreğime.

Gözyaşı!... Seni bu kadar yakından tanımamıştım hiç.

Ve sen Ayşe, benden rahatsızlık duydun ve ben hâlâ yaşıyorum yeryüzünde.

Gerçekten yaşıyor muyum?.. Yiyip-içmek, yürümek, konuşmak, susmak, haykırmak,.... yaşamayı mı ifade eder?

Yoksa yaşamak, bildiğimizden daha farklı bir şey midir?. Yargılama gücünü kaybetmiş hangi insan yaşadığını söyleyebilir ki; bunu bir zamanlar o çok övündüğüm cesaretimle ben de yapayım?

Benden rahatsızlık duydun ve ben hâlâ ayaktayım! Ama kırık bir gönül taşıyarak içimde, ama hüznün voyvodasıyla pençeleşerek, ama sessiz ve çığlık çığlığa...

Nasıl anlatayım sana bilmem ki?. Anlatsam, duymazsın. Duysan, anlamazsın. Şimdiye kadar da gerektiği gibi anlayamadın zaten. Şu benim cılız ayaklarımın aşamayacağı yalçın dağların aramı-

za girdiğini hissettiğim şu anda, nasıl anlayabilirsin ki beni? "Can..." diyecek olsam, "Canavar" olarak algılayacaksın. Oysa sen benim Cankuşum"sun. Ciğerparemsin, Ruhçiçeğimsin benim!..

Biliyorum, düşündüklerimi belki de hiç bir zaman duyuramıyacağım sana. Ama farketmez.

"Zayi olmaz gül temennâsiyle vermek hâre su"

Sıkıntısından nereye gideceğini kestiremiyor. Sonra birden Küçük Bağ aklına geliyor. Hemen yönünü çevirerek Küçük Bağ'a doğru yürümeye başlıyor.

Sıkıntılıdır; çünkü son birkaç gündür hayatının en acı olaylarından birini yaşamıştır. Yaşamayı hiç istemediği ve asla istemeyeceği bir şeydir bu. Delicesine sevdiği, dualarından eksik etmediği, ebediyet sözü aldığı ve eğer öte dünyada cennet nasip olur ve Allah seçim imkanı tanırsa kendisinden başkasını istemeyeceğine dair söz verdiği Ayşe Menekşe'nin, o müstesna insanın, kendisini en az kendisinin onu sevdiği kadar sevdiğini söyleyen o şebnem edâlının bir an gelip de, aşkların en temizini yüreğinde taşıyan Emre'den rahatsızlık duyması şaşırttığı kadar üzmüştür Emre'yi. Ayşe Menekşe'nin nazarında metafiziki ölümüdür bu onun. O ki, yüreğini parçalayarak yazdığı "İntizâr"ı, armağanların en güzeli olarak sunmuştur Ayşe'ye.

Öğretmenler odasının bitişiğinde bulunan kütüphaneye girdiğinde onu görmüştür Emre ve yanından geçtiğinde, "burada ne işin var? Utanmıyor musun beni izlemeye?" dercesine oflanıp puflanmış, kurşuni bakışlarla süzmüştür Emre'yi. Emre ilk defa farklı tavırlar içinde ve değişmiş görüyor onu. Halbuki Ayşe bilmiyor ki, kendisine tahammül edilmediğini anladığı an çekip gider Emre.

Verdiği sözden ötürü gerçekten pişman oldu mu acaba? Olmadıysa, niçin yanıma gelip vicdan azâbı çektiğini söyledi? Bunda bir iş var, ama nedir bilmem.

Halbuki o da beni çok sevdi. Günlerce ağladığını söyledi. Yok-

sa geçici bir heyecan mıydı bunların ardındaki?

Sorular, sorular!... Alevden, kandan ve gözyaşından. Cevabını bulamadığım o kadar çok soru var ki.

Onu içime gömdüm ve her şey âhirete kaldı. Bir düğümler demeti haline gelen sevdam, ancak Rabbimin huzurunda çözülecektir.

Ayşe; şunu aklına iyice koy ki, bu garip adam, hayatına bir daha asla müdahalede bulunmayacaktır. Bir daha rahatsız etmeyecektir seni. Bilesin ki, fiziki olarak sen de onun gözünde ölüverdin. Eski ve değişmeyen Ayşe Menekşe'nin hatıralarıyla yürüyecektir mâveraya.

Aaah Ayşe!... Mevlana Şems-i nasıl sevdiyse, ben de seni öyle sevdim. Lâkin sen bunu bir türlü anlayamadın!

Kıvranıyorum ve buna lâyığım. Muhayyilemin ihânetine uğruyorum çünkü hep...

İlçenin en büyük caddesini geçip ara sokaklardan birine dalmıştır ki, birdenbire şaşkınlıktan dona kalıyor Ayşe karşıdan kendisine doğru gelmektedir. Müthiş bir tevâfuktur bu. Yüreğinin ölesiye çırpındığını hissediyor. Ne yapacaktır şimdi? Yanından nasıl geçecektir. Ya Ayşe, bu tevâfukdan dolayı, "bu adam iyice azıttı; hep beni izliyor" varsayımıyla hareket ederse, diye geçiriyor içinden. Korkuyor. Ağırlaşıyor ve hızla geri dönüyor. Telâşla yürümeye başlıyor... Kalp atışları ta kulağına geliyor... "Ben öldüm" diyor içinden. "Metafiziki bir ölüyüm ben!.."

Şehrin dışına çıktığı halde hâlâ aynı hızla yürüyor ve hep "Metafiziki bir ölüm! metafiziki bir ölüm!..." diyor içinden.

Boncuk boncuk terler birikmiştir alnında. Sırtı yapış yapıştır.

Yürüyor, yürüyor, yürüyor. Nereye gittiğini, ne yapacağını bilmeden ve dakikalarca. En fazla iki kelime cirit oynuyor beyninde:

Deli ve ölüm!...

Masasının kilitli gözünde özenle sakladığı ve Ayşe Menekşe'ye ait mektupları defalarca okuduktan sonra, "the end of this love story" diyor kendi kendine. Gözleri nemleniyor. Her şeyin bittiğini kabullenmekten başka çaresi yoktur.

Bir tıkırtı!.. Kapı çalınıyor. Kim olabilir ki? Gözlerini kapıya dikiyor Emre.

—Gir, diyor yavaşça.

Kapıyı açıp içeri giren tesettürlü bayana dikkatle bakınca şaşkınlıktan fal taş gibi açılıyor gözleri. Hüzünle karışık tatlı bir sevinç yalıyor içini. Bu ondan başkası değildir çünkü. Ayşe Menekşe'dir bu!.. İşte, gene karşısında!.. Demek ki, henüz her şey bitmedi. Bir daha yanına gelmeyeceğini söylediği halde, yapamadı. Dayanamadı ve bir aylık bir aradan sonra yeniden çaldı kapısını. Böyle bir sevdadan vazgeçmek öyle kolay mı ki hem?

Örtü ne kadar da yakışmış Ayşe'ye. Yeni bir Ayşe, daha gizemli ve daha güzel bir Ayşe doğmuş eskisinin yerinde.

—Buyurunuz, diyor Emre sandalyeyi göstererek, şöyle oturunuz!..

Ayşe yarı buçuk ilişiyor sandalyeye. Emre'ye bakıyor. Emre'de o tuhaf titreme!... Hem yanına geldiği, hem de örtündüğü için yüreğini saran sevinç, kıvrandırıyor onu.

—Hoş geldiniz, nasılsınız?, diyor.

—Teşekkür ederim, diyor Ayşe. Sizden birşey istemeye geldim; eğer beni kırmazsanız!..

Onun Emre'den bir şey istemesi! Daha güzel bir gelişme olur mu!.. Gözbebeklerinde akıcı bir parlaklık beliriyor Emre'nin.

—Memnuniyetle, diyor, ne isterseniz yaparım!..

Ayşe, kısa bir tereddütten sonra isteğini açıklıyor:

—Mektuplarımı geri vermenizi istiyorum!

Olamaz!.. İşte bunu yapmamalıydınız bana. Bu sevdadan geri-

ye yalnızca o mektuplar kalmıştı. Onları da almamalıydınız! Sandım ki!.. Meğer isteğiniz açılarımı kat kat artıracak cinstenmiş.

On, Onbeş saniye kadar masanın üzerine bakan Emre, serzenişli gözlerle yöneliyor Ayşe'ye ve soruyor:

—Ciddi misiniz?

Ayşe hiç beklemeden cevap veriyor:

—Şaka yapmaya gelmedim; o mektupları istiyorum!...

—Ama niçin?

—Çünkü birisine söz verdim; vicdan azabı çekiyorum ve rahatsızım!

—Anlayamadım; kime, ne sözü verdiniz?!..

—Söz işte!

—Ama ne sözü?

Ayşe'nin başını önüne eğdiğini ve cevap vermek istemediğini görünce, soruyor:

—Yoksa evlenme sözü mü?!

Başını sallıyor Ayşe. Emre'ye bakınca, gözlerinde ıslak yakamozların kaynaştığını görüyor Emre. İçine yayılan burkuntunun can damarını koparacağını sanıyor.

—Kime söz verdiniz? Tanıyor muyum?, diye soruyor yeniden.

—Tanıyorsunuz, diyor Ayşe. Hem de yakından. Ama ismini söyleyemem; sonra öğrenirsiniz!..

Yavaşça yerinden kalkan Emre, kapının üzerinden anahtarları alarak masasının kilitli gözünü açıyor. Ayşe'ye ait mektupları alarak gözü kilitliyor. Mektupları Ayşe'ye uzattığında elleri titremektedir.

—Buyrunuz, diyor, kurşuna dizselerdi, başkalarına vermezdim bu mektupları. Ama siz isteyince!..

Ayşe mektupları alıp çantasına koyuyor.

—Ben size hakkımı helal ediyorum; siz de bana edin!, diyor.

—Üzerinizde hakkım yok ki! Ama gene de helal ediyorum. Fakat şunu unutmayınız ki; zaman en iyi karidir ve birgün beni size gür sesle okuyarak ispat edecektir. Şu anda hissediyorum ki, bu son görüşmemiz ve bir daha bir araya gelmemek üzere ayrılacağız. Bilesiniz ki, bana verdiğiniz söz hususunda serbestsiniz!.. Allah Teâla bize yarın öyle bir imkân tanısa bile, istediğinizi seçmekte hürsünüz. Ama ben sizi, sadece sizi!..

—Niçin öyle acı konuşuyorsunuz?!..

—İçimden geleni söylüyorum. İster inanın, ister inanmayın!.. Ayrılmadan önce, düşündüklerimin hepsini söylemeliyim size. Lütfen buna izin verin!

—Buyurun; sizi dinliyorum!..

—Ayşe Menekşe'yi kapanmış görmek, o hayranı olduğum hicâbınızın, o müstesna güzelliğinizin tesettürle birleşmesi öylesine güzel ki!... Sevincimi tahmin edemezsiniz. Rabbime "Sen ona örtü nasip et!" diye dua ettim defalarca. Çok şükür; duam kabul oldu!..

Hiç bir zaman hatırınızdan çıkarmayınız ki, sevgime asla bir kir bulaşmadı. Mevlana Şems'i nasıl sevdiyse, ben de sizi öyle sevdim! İlk zamanlar sizinle evlenmek istememin mantığını çözememiş ve sadece yakınınızda olma arzusuna bağlanmıştım. Oysa böyle değilmiş! sizde öyle güzel hususiyetler var ki, onlara ulaşma ve sahip olma iştiyâkı şahsınıza yaklaşmamı sağladı. Mevlâna da bu nedenle sevmemiş miydi Şems'i?.. Bunlara ve sevdiğinizi söylemenize rağmen, kısa süre içinde benden rahatsızlık duydunuz ve kaçmaya başladınız!... Bu da beni gerçek mânâda sevmediğinizi gösterdi.

—Sevginizin tertemiz olduğunu biliyorum, diyor Ayşe. Ama bunu başkaları anlayamaz. İlişkimizde mutlaka kötülük ararlar. En önemlisi de, Rabbimizin, yasak ettiği şeylerden kaçınmamız gerektiğidir. Zamandan bahsettiniz. Beni size ispat edecek olan da

odur!.. Aklınızdan çıkarmayınız ki, değişen ne olursa olsun, sevgim ve sözüm değişmedi ve değişmeyecektir!.. İster inanın, ister inanmayın!.. Artık benim gitmem lazım; Allahaısmarladık!..

Ağlamaklı bir ses. Islak ve mahzun bakışlar. Ayşe ardına bakmadan çıkıp giderken, Emre fısıldıyor:

—Güle güle!..

KAHRAMAN YUNUS

Kemâl'in bahçesine bakan güney penceresi de olmasa evin, Yunus Bey ne yapar kimbilir! Bu iri ve demirparmaklıklı pencereden kurutemizleyicinin evine ve bahçesine bakmak hem fazlasıyla heyecanlandırıyor, hem de bazen saatlerce meşgul ediyor Yunus Bey'i. "Niye bu kadar seviniyorsun? Pencereden sonsuza kadar bakamazsın ki, Yunus Bey!" diyor kendi kendine.

Zeynep'in, pembe güllerle süslü ve tıpkı diğer elbiseleri gibi haddinden fazla yakışmış bir entariyle bahçeye çıktığını görür görmez, ellerini ovuşturarak kalkıyor ve karşı koyamadığı bir istekle odadan ayrılıyor. "Ben bu aileyi ne kadar da seviyorum!.. Şu Kemâl çok şanslı adam!" diyor içinden.

Bahçe kapısını açarken, batıdaki duvarın dibine çömelmiş vaziyette, bir patates evleğinden yabancı otları ayıklayan Zeynep'in ani çığlığıyla tuhaf bir şekilde ürperiyor. Gözleri gözkapaklarını zorlayacak biçimde irileşiyor. Kıvırcık ve kırçıl saçların, kırçıl favori ve bıyıkların, traştan kalma jilet izlerinin, akıtmalı bir burnun ilk etapta göze çarptığı başını ileri doğru uzatarak, Zeynep'in öyle pürdikkat neye baktığını anlamak istiyor. Onun geri geri adım attığını görünce, bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğunu ve bunun da muhtemelen bir yılan olabileceğini düşünerek hızla ileri atılıyor. Koşarak yanına varıyor Zeynep'in.

Pespembe yanaklar, eflâtun dudaklar, o ufacık sevimli burun

bembeyaz kesilmiş. Camgöbeği gözler yuvalarında donup kalmış sanki. İnce bir titreyiş sarmış bedenini Zeynep'in. O geri geri yürüdükçe, yaklaşık bir metre uzunluğunda ve kırmızı-siyah pulları olan yılan, dilini dışarı çıkararak ağır ağır Zeynep'e doğru hareket ediyor.

Başındaki beyaz yazma omuzları üzerine düşmüş. Simsiyah saçları apaçık meydanda. İpnotize edilmiş gibidir Zeynep.

Yunus Bey arkadan ve sessizce yaklaşıyor yılanın yanına. Kendisinden beklenmeyecek bir çeviklikle ve ani bir sıçramayla sağ ayağını yılanın boyun kısmına basıyor. Dili daha da dışarı fırlıyor yılanın. Boğuk bir fısıltı çıkarıyor ve gövde ve kuyruk kısmı kıvrılıp açılmaya başlıyor. Can havliyle, pantolununu üzerinden baldırına dolanıyor Yunus Bey'in.

Zeynep aynı korku ve şaşkınlıkla izliyor mücadeleyi...

Gene çevik bir hareketle, sağ elini uzatıp yılanı boyun kısmından yakalayan Yunus Bey, olanca kuvvetini vererek çekiyor ve baldırından ayırıyor. Duvarın yakınına gidiyor. Sağa sola sallayarak sert taşlara defalarca vuruyor yılanı. Öldüğüne emin olduktan sonra, herhangi bir tehlike daha çıkmasın diye, bu sefer de kuyruk kısmından tutarak başını çarpıyor taşlara. Bunu da defalarca tekrarladıktan sonra, seri bir kol hareketiyle bahçe duvarının dışına fırlatıyor yılanı. Duvardaki izlere bakarak gülümsüyor.

—Mel'un!, diyor, Zeynep'i rahatsız etmeye ne hakkın var?

Yüzünü çevirdiğinde, Zeynep'in ayakta sallandığını ve bayılmak üzere olduğunu görüyor. Tam düşecekken, koşarak belinden ve omuzlarında yakalıyor onu. Başının döndüğünü, kalbinin davul gibi vurduğunu hissediyor. Ruhunu efsunlayan bir korku yayılıyor içine. Yüzüne, saçlarına, göğüslerine bakıyor Zeynep'in. "Aman Allah'ım!.. Ne kadar da güzel!... Peri kadın kiiim, Zeynep kim!..." diye geçiriyor içinden.

Birbirine dolaşan adımlarla eve taşıyor Zeynep'i. Salondaki di-

vanın üzerine yatırıyor. Musluktan su alarak yüzüne sürüyor. Çenesinden tutarak sağa-sola çeviriyor yüzünü.

—Uyan uyan, diyor, kalk Zeynep!.. Bir yılandan da insan bu kadar korkar mı hiç?

Uyanmadığını görünce, kapıya bakıyor, heyecandan ürperiyor, eğiliyor ve sol yanağından öpüyor Zeynep'i. Yüzünü, dudaklarını suyla tekrar tekrar siliyor. "Onun gibi dünyada yok!... Şu Kemâl ne kadar da şanslı!" diyor içinden.

Zeynep gözlerini açtığında, divana uzanmış olduğunu ve ellerinin Yunus Bey'in elerinin içinde olduğunu görüyor. İrkilerek çekiyor ellerini.

—Yılan, yılan ne oldu?, diye soruyor.

—Korkma,diyor Yunus Bey, yılanı öldürdüm!..

—Sen gelmeseydin, belki de zehirlenmiş olacaktım!

—Öyle tabii ki !.. Fakat ben buralardayken sana hangi yılan dokunabilir ki?

—O kadar irisini ömrüm boyunca görmemiştim!

Yunus Bey iki defa üstüste öksürüyor.

—Haklısın, diyor, çok vahşi ve iriydi!

Zeynep kalkıp oturuyor. Omuzlarına düşmüş yazmasını bağlıyor sıkıca. Yunus Bey'in elâ gözlerine, onun içini erittiğini bilmeden, derinlemesine bakıyor.

—Sana çay demleleyim de iç, diyor.

—Olmaz, diyor Yunus Bey. Sen rahatına bak! Ben şimdi gider Peri kadını gönderirim. Seninle ilgilenir.

Müthiş bir heyecan ve sevinçle ayrılıyor evden. "Onu kucağıma aldım, onun ellerini, yüzünü tuttum, onu öptüm!.. Küçük Bağ birgün mutlaka meyve verecektir!..." diye geçiriyor içinden.

Zeynep neler olup bittiğini düşünürken, hatırına gelen manza-

rayla tepeden tırnağa korkuyla doluyor. "Ellerimi ellerinin arasına almış sıkıyordu. Yoksa?.." diyor içinden. Camgöbeği gözlerinde belirgin bir dehşet ifadesi; rengi yeniden bembeyaz kesiliyor. Elbiselerini yokluyor kararsızlıkla. Parmakları birbirine dolaşıyor.

—Bu adamda bir şeyler var, diyor kendi kendine.

Divana uzanıyor ve gözlerini yumuyor...

AYŞE GÜNLÜKLERİ

Ayşe'nin, mektuplarını alıp gitmesinden sonraki iki ay, kolu kanadı kırılmış ve yapayalnız kalmış hissiyle günlerini geçiren Emre, nisan ayının ortalarında artık kesin olarak bu ilçeden ayrılması gerektiği kararına varır ve tayinini ister. Onunla aynı şehirde, hele hele aynı okulda bulunmalarının imkânsız olduğunu düşünmektedir. Bu iki ay, acının ve çaresizliğin bütün tonlarını yaşamıştır. İlişkilerinin bir daha başlamamak üzere bittiğini kesin olarak bilmektedir artık. Bu yüzden, tayininin bir an önce çıkmasını ve ilçeden ayrılmayı ister. "Bu ne biçim bir fırtınaydı ki, kışın nasıl geçtiğini ve bahara nasıl ulaştığımızı bile unutturdu bana!" diye geçirir içinden bazen. Gerçekten de, koca bir kış gelip geçmiş; ama onun bundan haberi olmamıştır sanki. Hava sıcak olduğunda Küçük Bağ'a gider, saatlerce oturup düşüncelere dalar; not defterine Ayşe Günlükleri adını koyduğu seri yazılar yazar ve yazdıklarını gözden geçirir. Lale ve Mikâil'le elinden geldiğince ilgilenmeye çalışır ve acısını onlara sezdirmemeye gayret eder. Fakat Lale gene de sezer ondaki bu derin hüzün anaforunu. Sebebini öğrenmek için çaba harcarsa da, başaramaz.

Başörtüsünden dolayı derslere giremeyeceği hususunda hakkında disiplin soruşturması açıldığını duyunca, Ayşe için üzüntüsü bin kat daha artar Emre'nin. O gün akşama değin sarhoş misali gezinip duruyor sağda solda. Kimsenin Ayşe'ye kötülük yapmasını istemediği için, rahatsızlık duyar. Üstelik soruşturma komisyonu-

na kendisini de katmalarına fena halde öfkelenir ve müdürün yanına giderek bu komisyonda görev alamayacağını, çünkü hasta olduğunu ve tedavi görmek üzere hastaneye gideceğini söyler. Mâzereti kabul görür ve komisyondan ayırırlar onu.

Aralarında geçen bu tertemiz aşk hadisesinin bir daha görüşmemek üzere noktalanıp, sevgililerin yüreklerinin müstesna köşelerine gömülüp kalmasının üzerinden geçen iki ay, onu ve piranhayı zaman zaman ateşli tartışmalarla karşı karşıya getirmiştir. Yaşadıkları ortak duygusal iklimi ve yaptıklarını, sislerin dağılmasıyla daha net görmeye ve değerlendirmeye başlamıştır şimdi. Üçüncü aya girerken, ölüm, kıyamet ve âhiret konularını inceleyen bir kitap eline geçer. Okudukça, fırtınanın muhasebesini yapar. Şiddetle yargılar kendisini. Önemli saydığı tesbitlerini Ayşe Günlükleri'nde bir araya getirir. Bir nevî kâr-zarar hesabı ya da, öztenkidin en objektif dökümüdür Ayşe Günlükleri:

18.04.....

Piranha!.. Katil ve zalimsin!.. Onu ne kadar çok seversem seveyim, mektup yazmaya, sevgimi bildirmeye, telefon etmeye, ebediyet sözü almaya hakkın yoktu. Kirlerimi ona da bulaştırmamalı, acı çektirmemeli, o güzel gözleri buğulandırmamalı, o pürüzsüz ve berrak yüzü gölgelememeli, onu ağlatmamalı ve izzetinefsimi koruyabilmeliydim!.. Ama yapamadım!..

—Her şey senin içindi!..

—Olmaz olsaydı! Şimdi çok iyi anlıyorum ki, suç işletmişsin bana. Gözlerimi kör etmişsin. Senden nefret ediyorum!..

—Oysa ben seni seviyorum!..

—Suuus!... Sen bir düzenbazsın!..

21.04....

Ayşe!.. Eğer başından beri kapalı olsaydın, belki de bunların hiç birisi başımıza gelmeyecekti. Açıktın ve öylesine güzeldin ki, mıknatıs gibi çektin içimdeki piranhayı. Senden başka şey göremez

oldum. Oysa sen, benim kadar olmasa bile, gene de günahkâr bir insandan başkası değildin. Ama o kendini sergilemen yok mu!.. Bağlanışımın en önemli sebeplerinden biri de, Allah'ın sana bahşettiği güzelliğin olanca çarpıcılığıyla karşı karşıya kalmamdı. Sen kendini sergilemenle, bense bakmamla günah işledim. Rabbim bizi bağışlasın!..

22.04....

Piranha, dinle beni!..

Ayşe benden birkaç mektubunu bile esirgerken, onu ve beni yaratan, hiç bir şey esirgemedi. O ölümlüyken, Rabbim ezelî ve ebedîdir. O ve diğer bütün güzellikler varlıklarını Rabbime borçludurlar.

Ben Ayşe'yi sevdikçe, o benden uzaklaştı. Oysa Rabbim, kendisine yaklaşandan daha hızla yaklaşır ona, kendisini sevenden daha fazla sever onu.

Tercih et bakalım ey zalim!..

—Teselli!.. O seni terketti ve sen teselli arıyorsun.

—Hiç de değil!.. Ama sen anlayamazsın. Çünkü âmâsın. Dünyada ondan zaten bir şey beklemiyordum.

27.04....

Ayşe; şu ân geldiğim noktayı biliyor musun?..

Var olduğuna inanıyorum senin. Fakat sendeki fânilik, varlığından şüpheye düşürebiliyor beni. Onun var olduğuna da inanıyorum. Ama onun ebedîliği varlığından asla şüpheye düşürmüyor beni.

Onu görmüyorum, seni görüyorum. Fakat Onu, seni hissettiğimden daha fazla hissediyorum. Fakat Onu tereddütsüz hissediyorum kalbimde. Bu hissediş kendimle birlikte bütün âleme mânâ kazandırıyor. Yani sen de bu sâyede gerçekliğe kavuşuyorsun. Onu tasdik ettiğimden dolayı inkâr edemiyorum seni.

Bir geçiş me'mûresisin sen!.. Zayıf yaratılışım, seni sevmeden ve bu çok acı tecrübeyi yaşamadan anlayamadı sevginin gerçek kaynağını. Hedef olarak gördü "sen"in kendisinden birgün rahatsızlık duyabileceğini öğrenmeden anlayamadı sevenlerini hep memnun edenin, hiç bir şey almayan ve sadece bağışlayanın kim olduğunu!.. Aaah Rabbim!...

28.04.... Sabah.

Sendeki birtakım hususiyetlere âşık olmuşum meğerse! Sahip olmak istediğim bu hususiyetlerdi aslında...

Ayşe; cennete gir, başka bir şey istemiyorum. Yeter ki, İslamî hassasiyete sahip birisiyle evlenip mutlu ol; seni huzursuz ve mutsuz etmesin; artık gam yemem. Cennette bile beraber olun!.. Sadece, herhangi bir sebeple orada eşinden ayrılır ve başka birini seçmek durumunda kalırsan, bu adam ben olmak isterim!..

29.04....

Sende seni sevdiğimi sanıyordum; oysa sende Onu sevmişim. Ve hâlâ seviyorum Onu ve Onun için seviyorum seni.

01.05.... Sabah

Sevgimiz bembeyaz bile olsa, yaptıklarımız yanlış ve haramdı. İçimizdeki düşman seslere mahkûm olduk. Hiç kimsenin bulunmadığı bir yerde,kısa süreli de olsa, başbaşa kalmamalı ve üçüncü kişinin şeytan olabileceğini düşünmeliydik. Çok şükür ki, Rabbim bizi büyük günahtan korudu. Ama bu her zaman böyle olmayabilir. Bu nedenle, birbirleriyle nikâhı olmayan ve evlenmeleri mümkün kimselerin başbaşa kalmaları yanlış ve yasaktır!..

01.05.... Öğleden sonra

Ayşe, diyelim ki sana kavuştum; ne olacak?!.. Her şey bitecek; fırtına dinecek. Halbuki ben bunun peşinde miydim! Hayır!.. Ben, kendisine kavuşmakla herşeyin biteceği değil, yeniden başlayacağı bir sevgili olarak düşünüyordum seni. Fakat bu imkânsız!.. Bir erkek, dünyanın hangi kadınını veya kızını severse sevsin, ona nere-

de kavuşursa kavuşsun, vuslatla birlikte her şey bitecektir. Lâkin ben, herşeyin kendisiyle birlikte başlayacağı bir vuslat arıyorum. Bunu bana bir insan asla bağışlayamaz. O, sadece O!...

02.05.... Sabah

Ayşe; senin şahsında Onu, ebedî olanı sevdim. O benim, sensiz kendisine ulaşamayacağımı biliyordu. Beni kendisine çekebilmek için seni köprü olarak kullandı. İçime yerleştirdiği piranha ruhumu o köprüye râm etti. Ve yankı!.. Dizginlerimi gücü altında tuttu ve sonunda anladım seni Onun için, Ona ulaşma yolunda sevdiğimi, senden geçmem gerektiğini. İkimiz de Ondanız. Bizi birbirimize sevdirerek fâni olandan bâki olana yöneltti. Benim için böyle; senin için de durum böyle midir; bilmiyorum.

Fakat artık eminim ki, seni geride bıraktım. İstesen de artık sana dönemem!..

02.05.... Akşam

Aşkı israf etmişim!... Kadın sevgisi bir anahtardır, sevgilerin en güzeline açılan kapıyı aralayacak bir anahtar. Amaç anahtara ulaşmakla bitmez. Açılacak bir kapı ve girilecek bir yer vardır. Kapıyı aralamak ve oraya girmekle anahtar değer kaybetmez. Bilakis değeri artar. Ayşe; senin benim için bir anahtar olduğunu anlamam nazarımdaki yoğunluğunu artırdı. Fakat senin bir hedef olamıyacağını, aşkın bir kadın için gerekenden fazla tezâhürünün israf olacağını da öğretti bana. Senin için gene dua ediyorum. Ama bu duada kendim için bir pay ve bekleyiş yok artık. Ona sadece senin için yalvarıyorum. Çünkü senin vâsıtanla Rabbim bana çok şey öğretti.

05.05....

Vareden'de derinleşmedikçe hayatın esrarını anlamak imkânsızdır. Varedenin dışındakilere, yani ona ulaşmayı engelleyenlerde sığlaşmadıkça da, Vareden'de derinleşmek mümkün değildir.

Hiç bir zaman terkedemiyeceğim, terkettiğimi sansam bile ter-

kedemiyeceğim, her zaman terkedebileceklerimin var edeni ve hükmedeni olmadıkça, içimdeki bu mel'un mahlûku, vahşi piranhayı asla yemenem. Yankıya kulak vermeliyim, sadece yankıya!..

06.06....

Evlilik sözü verdiğin adamın kimliğini biliyorum artık. Düşüncemi öğrenmek için bana geldi. Sevincimi bildirerek, senin, Allah'ın ona bir emaneti olduğunu söyledim. Sana karşı yükümlülüklerini sıraladım. Senin için söz aldım ondan!...

07.06....

İrtibatımızın kesilmemesini ve mutluluk haberlerini duymayı çok isterim. Kimbilir, belki birgün merak eder de, ararsın beni.

Rabbim seni korusun!.. Dünya ve âhiret mutluluğu versin size. Onu huzursuz etme ve sakın ona kötü davranma! Ona karşı görevlerini tam anlamıyla yerine getir ki, Rabbim senden razı olsun.

Unut beni!.. Bir daha hatırlamamak üzere unut!.. Çünkü hatırlanacak değerde değilim ben!.. Ben bir günahkârım ve Rabbim beni bağışlasın!..

* * *

7 Nisan öğleden sonra odasında oturmuş, pencereden dışarı bakıyor. Durgundur. Ayşe'nin başörtüsüyle ilgili bir yazı geliyor önüne. Bir de fotoğraf ilişiktir yazıya. Ayşe'nin fotoğrafıdır bu. Saniyelerce bakıyor. Yüz hatlarında hiç bir değişiklik olmuyor. İçinde uyanan burkuntu ise hemen kayboluyor. Acı acı gülümseyen Emre, yazıyı imzalayıp müstahdeme geri veriyor. Müstahdem bu gülüşten bir şey anlamamışlığın tavrıyla yazıyı alıp giderken pencereden dışarı bakmaya devam ediyor...

PİRANHA DA ÖLMÜŞTÜR

Kurutemizleyicinin kapı lâmbasının yandığını gören Yunus Bey, cama yapıştırıyor gözlerini. Mutlaka birileri çıkacaktır evden. Belki de Zeynep!.. Zaten son birkaç gündür görememiştir onu. "Yoksa bir şey mi oldu?!" diye merak etmektedir.

Zeynep'i yılanın elinden kurtarışı mahallede duyulunca, günlerce konuşulmuş ve Yunus Bey takdirle övülmüştür. Kemal defalarca teşekkür etmiş, Zeynep de, yaptığı hürmet ve ikrâmlarla şükran ve minnet duygularını ortaya koymuştur. Koltukları kabarmıştır Yunus Bey'in.

"İş artık kıvamına ermiş; Küçük Bağ meyve vermeye başlamıştır!" diyor içinden bir ses nova!...

Kemal'ın, yanındaki başka bir erkekle evden ayrıldığını görünce, tuhaf bir şok dalgası kaplıyor bedenini. Kemal bir yere gidiyor olmalıdır. Yavaşça kımıldıyor yerinden. Bahçe kapısından çıkana değin izliyor Kemal ve yanındakini. Odanın orta yerine serdiği mindere başını koyup, üzerine bir battaniye çekerek mışıl mışıl uyuyan Perihan'a bakıyor. Gülümsüyor. "Uyu bakalım" diyor içinden. "Uyu da, rüyana Yunus Bey girsin."

Birkaç dakika bekliyor. Ermiş Adam Sokağı'nda kaybolan ayak seslerinin geri dönmediğinden emin olunca, parmaklarının ucuna basa basa terkediyor evi.

Kalbi tıp tıp atıyor. Ürperten bir heyecan dolaşıyor damarlarında.

Kurutemizleyicinin bahçe kapısına kadar, etrafı dikkatli bir şekilde gözleyerek, ikinci kat pencerelerinden görünmemeye çalışarak yürüyor.

Gökte yıldızlar ışıl ışıl.

Siyah kâkülünü sarkıtan ufuklar, mutlu mutlu bakıyorlar yeryüzüne.

Bir adamın içinde kopan fırtına sarsıyor onu...

Bir adam bir kadını düşlüyor; "Haydi!.. Haydi!.." diyor nova.

Novanın parlaklığı durmadan değişiyor; biteviye göz ediyor Yunus Bey'e Köpek sesleri geliyor uzaktan, korkutuyor Yunus Bey'i. "Ben" diyor içinden. "Tıpkı bir arslan gibi sokuluyorum evlerine!.."

"Sen arslanlardan bile arslansın!" diyor nova.

"Evet, öyleyim!" diyor Yunus Bey.

Motor sesleri köpek seslerine karışıyor...

Kapıyı dikkatle açıp bahçeye giriyor Yunus Bey. Duruyor. Kısa bir süre etrafı dinliyor. Ağaçlara bakıyor. Yürüyor ve adımlarına özen göstererek henüz kapanmamış olan evin kapısından bir gölge gibi süzülüyor içeri.

Zeynep hemen aralıkta, kirli çay bardaklarını yıkıyor. Yunus Bey'in girmesiyle ürpererek kapıya çeviriyor yüzünü. Etleri diken diken oluyor. Gelenin Yunus Bey olduğunu görünce, rahatlıyor.

—Buyur bey, hoş geldin, diyor.

—Hoş bulduk, diyor Yunus Bey kırıtarak.

Kısa bir süre gözgöze geliyorlar. Zeynep bakışlarını kaçırınca,

—Kemâl evde yok mu?, diye soruyor Yunus Bey.

—Az önce dükkâna gitti. Bir müşterisinin acele işi varmış da.

—Öyleyse ben gideyim!...

—Olmaz Bey!.. Otur meyve koyayım da ye; Kemâl birazdan

gelir.

Yunus Bey'in canına minnet. Hemen çöküveriyor konulan minderin üzerine. Sağa-sola göz gezdiriyormuş gibi yaparken, kaçamak bakışlarla dikizlemeye başlıyor Zeynep'i.

Zeynep kalan üç bardağı acele acele yıkıyor. Bu işi yerine getirirken öne doğru biraz eğiliyor ve gerdanı görünüyor. Fakat bunun farkında değildir.

Yunus Bey'in gözleri onun beyaz tenine ilişince, derinden bir titreme sarıyor vücudunu. Hayal dünyası görüntülerle doluyor. Gayri ihtiyari bir hareketle kıpırdıyor. Bir silüet gibi yaklaşıyor Zeynep'e. Bir eliyle bardak yıkayan sağ elini, diğeriyle çenesii tutuyor.

Zeynep şaşkınlıktan dona kalmıştır.

—Dünyada senin kadar güzelini görmedim, diyor, titrek birsesle.

Boşta kalan eliyle Yunus Bey'i çenesinden ayırmaya çabalayan Zeynep,

—Delirdin mi Bey?, diye soruyor. Dur, dur, ne yapıyorsun?

Zeynep'in sesi daha titrek çıkmıştır. Yüzü zorundan kıpkırmızıdır. Yunus Bey heyecanla konuşmaya başlıyor:

—Senin için deliriyorum Zeynep! Tam on beş yıldır seni kollarıma alacağım günü bekliyorum. Sakın karşı koyma!.. Seni seviyorum!..

Bunları der demez, gerdanına doğru eğiliyor Zeynep'in.

Bu işin şakası olmadığını anlayan Zeynep, köşeye sıkıştırılmış bir kuş gibi çırpınıyor. İşte o anda, korkunç bir boğuşma başlıyor. Zeynep nefes nefese karşı koyuyor Yunus Bey'e engel olmaya çalışıyor, Yunus Bey ise,

—Dur, dur, Zeynep, Zeynep, sen de beni seviyorsun!.. Dur!..., diyerek, sonra da anlamsız bir yığın cümleyi ardarda sıralayarak

saldırıyor Zeynep'e.

Bir-iki dakika sürüyor bu. Zeynep korku içinde tırnaklarını boynuna geçiriyor Yunus Bey'in. Kıpkırmızı kan sızıyor boynuna aşağı. Fakat o bunu hissetmiyor bile. Hayalindeki görüntülerle yönleniyor. Aralıksız çırpınışlarını durdurmaya çalışıyor Zeynep'in.

Zeynep'in kendisine kolay kolay teslim olmayacağını anlayan Yunus Bey aniden duruyor. Öfkeden kudurmuş ve çıldırasıya açılmış gözlerle iliklerine nüfuz etmeye çalışıyor Zeynep'in. Yüzüne kıvılcımlı bir tokat indirerek ayağa kalkıyor ve koşarak evden uzaklaşıyor.

Zeynep saniyeler boyu öylece duruyor. Çehresi kireç gibidir. Sararıp solmuştur birkaç dakika içinde.

Kanlı ellerini yüzüne kapayıp hıçkırıklarla ağlamaya başlıyor. Kemâl bahçe kapısından girene değin sürüyor bu. Kocasının geldiğini anlayınca, ortalığı düzeltip ellerini yüzünü yıkıyor. Hiç birşey belli etmemeye çalışıyor.

Entarisinin yaka düğmeleri tamamen kopmuştur. Perişan bir görünümü vardır. Aceleyle gidip değiştiriyor entarisini. Yazmasını bağlayıp çıkıyor. Ondaki farklılıkları sezen Kemâl,

—Ne oldu?, diye sorunca,

—Başım ağrıyor, diye cevap veriyor. "Bu adamda namussuz bir tarafın olduğunu az çok hissetmiştim. Onunla bir daha yalnız kalmamalı, bu meseleyi Kemâl'a söylememeliyim. Mutlaka öldürür adamı!" diye düşünüyor...

* * *

Emre'nin aşırı dalgın olduğunu gören Lale, sanki bir çocuğa hitap ediyormuş gibi sesleniyor:

—Küçük Bağ'ı mı özledin?

Bu ani soruyla irkilen Emre, şaşkın şaşkın bakıyor karısının

yüzüne. "Niçin?" dercesine başını sallıyor.

—Küçük Bağ'ı banden çok seviyorsun da, diyor Lale. Baban orayı senin için yapmış. Benimle bağ kadar bile ilgilenmiyorsun!..

—Sana elimden geldiğince iyi davranmaya çalışıyorum. Haklarını ihlâl etmemeye gayret ediyorum Lale. Ama sen, ille de kavga çıkaracak bir şeyler bulursun!..

—Yani gene benim suçlu olduğumu mu söylemek istiyorsun?

—Yook, öyle bir şey söylemedim!..

—Hayır, gene beni suçladın!.

—Yanlış düşündüğün için asıl şu anda suç işliyorsun!

—Ben seni bilmez miyim? Sen hep haklısındır, ben ise haksız!..

Emre, hakaretlerle devam edecek ve sonu küskünlükle, kırgınlıkla bitecek yeni bir kavganın daha başlamak üzere olduğunu sezince, yerinden kalkıyor.

—Sen, diyor, gene kavgayı özlemişsin. Ben biraz dolaşıp geleyim. Kulağın diğer odada olsun! Mikâil uyanır da, ağlarsa, haberin olmayabilir.

Lale öyle bir ses tonuyla gürlüyor ki, Emre olduğu yerde donup kalıyor.

—Hiç bir yere gidemezsin! Ben bu evde bostan korkuluğu muyum? Hem karanlığın iyice bastırdığını görmüyor musun? Hayır, bir yere bırakmam seni! Otur benimle kavga et, daha iyi!..

Emre, işin sonu daha da kötüye varmasın diye, yavaşça oturuyor. Fakat Lale'nin konuşmalarının ardı arkası gelmiyor. Kendi kendine durmadan söyleniyor, aklına gelen her şeyi sayıp dökü-yor.

Durum öyle bir noktaya varıyor ki, Emre artık sabredemez oluyor. Karşılıklı olarak birbirlerine bağırmaya başlıyorlar. Mikâil uyanarak yanlarına gelmiş, ağlıyor. Ama onu gördükleri yoktur. Sataşmalar, hakaretlerle birbirlerine giriyorlar.

Göz açıp kapayana değin kocasının, yüzüne bir tokat indirmesiyle yanağı alev alev tutuşan Lale, öylesine korkunç bir öfkeyle dolup taşıyor ki, elindeki demir faraşı hiç tereddüt etmeden Emre'nin başına indiriyor. Kıpkırmızı kan sızıyor alnına ve yüzüne Emre'nin. On beş-yirmi saniye hiç bir şey yapmadan öylece kala kalıyor. Lale işlediği hatanın farkına kanı görünce varıyor. Dilini yutmuşçasına korkup şaşırıyor. Gözleri fal taşı gibi açılıyor. Ellerini ağzına kapıyor. Mikâil durmadan hıçkırıyor.

Başının yarılan kısmına mendilini bastıran Emre, bedenini saran acıyla titreyerek hemen ayrılıyor evden. Küçük Bağ'ın yolunu tutuyor. "Bütün bunları hak ettim!" diyor içinden.

Karanlık iyice sarmıştır her yanı. Ermiş Adam Sokağı'nı geçene değin çekirgelerin sesini dinliyor. Bazen de köpek ulumaları geliyor kulağına.

Bağa vardığında, iki kedinin cana can, dişe diş bir mücadeleyle boğuştuklarını görüyor. Yanlarına yaklaşınca, boğuşmayı bırakıp kaçıyor hayvanlar. Keskin miyavlamaları daha sonra bağı dışından gelmeye başlıyor.

Fakat dış dünyada cereyan eden hiç bir olay Emre'nin ilgisini çekmiyor. Alnına ve yüzüne sızan kanlar kurumuş, mendili sıkı sıkıya bastırdığı için başındaki yaranın kanı durmuştur. Sadece kafa derisinin zonkladığını ve bedenini saran acının kalbini yerinden sökercesine devam ettiğini hissediyor.

Büyük Ankara armudunun dibine çöküyor. Sağ tarafına dönerek ayaklarını uzatıyor. "Bir baba Yunus, bir oğul Emre, bir Yunus Emre'nin kılı bile olamadık!.." diyor kendi kendine.

Ayşe'yi ve aralarında geçenleri düşünüyor.

Fırtına dindi ve deniz duruldu. O hain ses artık rahatsız etmiyor beni. Allah'ım, sen Ayşe'ye, iki cihan saâdeti ver ve onu koru!..

Aşkın anlamını düşünüyor dakikalarca...

Evet!.. Kendisinden kopup geldiği için, ebedî olana bağlanma

içgüdüsü taşıyan insan, Onu yeterli seviyede idrâk noktasına ulaşamayınca, fâni olana bağlanma iştiyâkıyla dolup taşıyor ve "âşık oldum" diyor kendi kendine. "Seviyorum, hoşlanıyorum, hep onu düşünüyorum ve onsuz edemiyorum!" diyor. Fâni olanın tükenme eğilimi, insandaki bağlanma içgüdüsüyle vuslata erince, onu da tüketiyor. Oysa bağlanma içgüdüsü ebedî olanla ebedîleşecek bir özelliğe sahiptir ve asıl vuslat ebedî olana ermekle başlar. Yoksa Mevlâna için ölüm, şeb-i aruz olur muydu?

Elini göğsünün sol tarafına koyuyor. Parmaklarının ucuyla duymaya çalışıyor yüreğinin sesini...

Sonsuz bir muhabbet için yaratılan kalbim, sonsuzluk sahibinin muhabbetine gerektiği gibi erememeyince, geçici bir Ayşe tutkusuyla yüz yüze geldi. Onu sonsuzmuşçasına büyüttü gözünde. Neticede anladık ki, bu tutku erimeye mahkûmdur. İşte o anda tatminsizliğe ve hayal kırıklığına uğradı. Oysa bilemezdi ki, bu bitiş yeni ve hayal olmayan bir başlangıcın müjdesidir!..

İnsanların engüzelini, âlemlere rahmet olarak indirileni düşünüyor. Tatlı kıpırtılar duyuyor içinde. Bedeninde hafifleme, beyninde latif bir parlaklık...

Veda tepesini ve ondan doğan "Ay"ı düşünüyor.

Yavaş yavaş kapanıyor gözkapakları. Başı, armudun dibindeki yeşil yaprakların üzerine yerleştirdiği koluna düşüyor...

Pırıl pırıldır gökyüzü, yıldız alaylarıyla. Samanyolunda cümbüş. Küçücük bir esinti dahi yok; ağaçlar heykel gibi dikiliyorlar.

* * *

Kemâl'in evinden öfkeden kudurmuş bir vaziyette ayrılan Yunus Bey, boynuna aşağı sızan kanlara ve bedenine yayılan acıya aldırmadan, doğruca kendi evine gidiyor. Gözlerinde korkunç bir ifade vardır. Bodrum katta yaptığı hızlı bir araştırmadan sonra, gazocaklarında kullandıkları bir teneke benzini bir köşede toz toprak arasında buluyor. Kucaklayarak dışarı çıkarıyor. Nefesini omuzla-

rından alıyor; yüzü darmadağındır.

Kulpundan sımsıkı yakaladığı benzin tenekesiyle birlikte Küçük Bağ'a doğru bütün gücünü kullanarak yürümeye başlıyor.

Nova konuşmaktadır:

Sana gününü göstereceğim!.. On beş yıldır hizmet ediyor, her isteklerinizi karşılamaya çalışıyor, bayramlarda ikinize de hediyeler alıyor, gerektiğinde para yardım ediyorum; lâyık görüldüğüm karşılığa bak!..

Sanki kıyamet mi kopardı? Geberir miydin? Bir dakikalığına kendini bana teslim etseydin canın mı çıkardı?

Kocaman bir bağ verdim size. İnsan bunu kardeşine yapmıyor. Fakat sen bunlara lâyık değilmişsin Zeynep! Çünkü nankörsün! Üstelik seni Kemâl'dan çok sevdim. Kızlığında babandan istedim; vermedi Doğru mu, yalan mı, bilmiyorum; ama senin kabul etmediğini söyledi. Günlerce sarhoş dolaştım. Sen ise gidip o kurutemizleyici aptalıyla evlendin!.. Onda, bende olmayan ne vardı. Üstelik zengindim, daha da yakışıklıydım!.. Ama sen onu seçtin!..

Madem ki öyle, ben de verdiklerimin tamamını geri alacağım!.. Sanki ben iyilik babası mıyım?

Karanlığı yararak ilerliyor, zaman zaman içinden kaba küfürler savuruyor, dudaklarını kemiriyor, arada bir derinden nefes alıyor.

Küçük Bağ'a geldiğinde gece bir hayli ilerlemiştir. Bağın kapısından girdikten sonra, tenekenin iri bir demir para büyüklüğündeki kapağını açıyor ve iki eliyle köşelerinden tutarak ağaçların dal ve yapraklarına serpmeye başlıyor. Bağın dört tarafını dolanarak tamamen boşaltıyor benzini. Bir kısmı ağaçların diplerindeki yeşilliklere damlıyor. Kısa bir süre içinde serpme işlemini bitirdikten sonra hiç değişmeyen öfkeden kudurmuş, gözleri yuvalarından fırlamış haliyle cebinden çıkardığı kibritin çöplerini birer birer yakarak benzin serptiği yerleri tutuşturuyor. Ağaçların diplerine de bi-

rer kibrit çöpü bırakıyor ve hemen o anda terkediyor bağı.

Yüreğini saran korkunç bir heyecan ve korku içinde evine dönüyor. Giriş kapısını arkadan kilitliyor ve aceleyle soyunarak yatağına giriyor. Gözlerini yumuyor. Uyumasının mümkün olmadığını kendisi de biliyor. Perihan'ın horlamalarını dinlemeye koyuluyor...

Perihan kiiiim, Zeynep kim?!... Allah kahretsin!.. Karşı koymasaydı, sanki dünyanın sonu mu gelirdi? Aptal kadın! Şimdi de, "Bizim de bağımız var!" de bakalım! Adamı böyle yakarlar işte!..

* * *

Küçük Bağ'ın yanmaya başladığı bütün Armutlu Mahallesi'nde kısa süre içinde farkediliyor. Yangın bütün parlaklığıyla evlerden görülebiliyor. Bir teneke benzin alev alev tutuşturmuştur bağı.

Diğer bağlara sıçramasın diye, bağ sahipleri telaşla olay yerine koşuyorlar. İçlerinden birisi de, karakola ve itfaiyeye haber vermeye gidiyor. Olay yerine koşanların başını Küçük Bağ'ın sahibi Kemâl ve Zeynep çekiyor. Onlar ise, neden çıktığını bilemedikleri bu yangını söndürebilmek ümidiyle gidiyorlar oraya. Zeynep'in içini hep bir kurt kemiriyor: O mu yaptı acaba?..

Hava fazla rüzgârlı olmadığından, yangının diğer bağlara sıçramasına engel olmak için herhangi bir şey yapmaya gerek yoktur. Fakat söndürülmeside mümkün değildir. Çünkü dört tarafı tamamen tutuşmuştur ve cayır cayır yanıyor Küçük Bağ.

Zerdali, erik, elma ve armut ağaçları; hele hele o büyük Ankara armudu, cevizler, şeftaliler,... sarı-mavi alevler içinde kalmıştır. Bağdan gökyüzüne yükselen koyu duman tabakası bir boğa yılanı gibi kıvrılıyor.

Her birisi, korkudan dilini yutmuş birer insan gibidir ağaçların. Eriyip akan vücutlarına çaresizlik içinde bakıyor, yangının o keskin ve öldürücü dişlerinden kurtulamıyorlar. Ölüm kaçınılmazdır. Her birinin içinde çığlıklar yükseliyor, renkleri karardıkça çığ-

lıkları daha da yoğunlaşıyor.

Etrafına toplananlar, hiç bir şey yapamamanın ezikliğiyle seyrediyorlar Küçük Bağ'ın yanışını. Zeynep sessiz hıçkırıklarla ağlıyor; Kemâl acı acı yutkunuyor.

Her kafadan bir ses çıkıyor. Kimin ne dediği belli değildir. Bazıları yangının çıkış sebebi üzerine tartışırlarken, bazıları da Yunus Bey'in bağa verdiği emekten ve bu emeğin şimdi yanıp kül olduğundan söz ediyorlar.

Hiç kimsenin beklemediği bir anda, bağın ortasından bir insanın yeri göğü inleten çığlıkları yükselmeye başlıyor. Yangını seyredenler şaşkınlıktan dona kalıyorlar. Çığlıkları duyan Zeynep'in dudaklarından erimiş demir gibi dökülen bir kelime oradakilerin yüreklerine iniyor:

—Emreeee!...

Tembel tembel yangına bakanları harekete geçiren bu söz, ürpertiyle dolduruyor Kemâl'in içini. Bağdan yükselen çığlıkların tonu iyice artıyor ve alevler içinde kalmış birisi bağın duvarından can havliyle atlayarak kendisini yere atıyor. Deliler gibi kıvranmaya başlıyor. Kalkıp kalkıp düşüyor yere. Anlaşılmayan şeyler haykırarak ciğerleri deliyor. Toprak serpmekle, ellerine aldıları elbiseleri alevlere vurmakla adamı kurtarmaya çalışıyor çevresine yığılanlar. Ama nâfile!.. Özellikle Kemâl ve Zeynep'in çılgın gibi uğraşmaları da sonuçsuz kalıyor. Elbiseleri ve etleri gecenin karanlığını bıçak gibi kesen alevlerle tamamen tutuşan adam, yürek paralayan çığlıklarını sürdürerek can veriyor. Alevler söndürüldüğünde işi bitmiştir adamın.

Burun kemiğini sızlatan bir yanık kokusu sarıyor ortalığı. Adamın yüzü ve kafası kömür gibi simsiyah kesilmiştir. Gözlerinin yeri çukurlaşmış, burnu ve yanakları birbirine karışmıştır. Dudakları ve çene etleri döküldüğünden, bembeyaz dişleri ve çene kemiği apaçık görünüyor. Boynunda delikler vardır. Kulakları kızarmış, kıvrılıp kafasına yapışmıştır. Kafası bütün çıplaklığıyla meydanda-

dır. Saçları kökünden yanmıştır çünkü. Etleri eriyip akmış, elbiseleri vücuduna yapışmıştır. Kömürleşmiştir elbiseleri. Dumanlar çıkıyor bedeninden. Tanınacak durumda değildir. Birbirlerine kaynayan parmakları yüzünden elleri küçülmüştür. Elbiselerinin bazı yerleri döküldüğünden, yanarak kıpkırmızı kesilmiş bedeni gözüküyor.

Orada bulunanların hepsi cesedin çevresinde toplanıyorlar. ileri geri konuşanlar, üzüntüsünü dile getirenler oluyor. Bazıları Emre olmadığını söylüyorlar. Zeynep hıçkırıklar arasında cesedi kontrol ediyor, bir yandan da "Onun sesiydi! Onun sesiydi!" diyor. Kemâl da başka biraçıdan yokluyor cesedi. Gözleri dolu doludur. Gözyaşlarını tutamayanların sayısı bir hayli fazladır...

Hâlâ yanmaya devam eden Küçük Bağ unutulmuştur. Yalnızlığa terkedilmiştir. Onun çığlıklarını kimse duymuyor, eriyip dökülen vücuduna kimse bakamıyor. Cesedin gerçekten Emre'ye ait olup olmadığının tesbitiyle meşgul oluyorlar.

Alevlerin kemirdiği her ağaç sonunda bir bostan korkuluğuna dönüşüyor.

O büyük Ankara armudu gittikçe kısalıyor, zayıflıyor. Alevler nasıl da sevmiştir Küçük Bağ'ın sakinlerini... Vahşi dişleriyle kemirdikçe kemiriyor, çiğneyip yutuyor zavallıları!..

İtfaiye arabasının sinyalleri uzaktan duyulmaya başladığında, artık o eski canlı, cıvıl cıvıl, yemyeşil, kalbi heyecanla atan ve geleceğe umutla bakan Küçük Bağ'ın yerinde kapkara bir ceset oluşmuştur.

Kendisinden hâlâ dumanlar çıkan cesedi yoklarken, bileğindeki saatin kararmış ve bilek etlerine sıkıca yapışmış demir kordonunun "Emre Yaradanakul" yazısını zoraki okuyan Kemâl'in,

—Emre, Emre'nin saati!, diyerek kesik kesik hıçkırması üzerine, kendisini yerlere atıyor Zeynep.

—Lale'eeeem, ah benim talihsiz Lale'em!, diye bağırmaya baş-

lıyor. Onun karanlığı yırtan çığlıkları itfaiye arabasının uzaktan gelen sesini bastırıyor. Koca bir gözyaşı bulutu içini boşaltmaya duruyor oradakilerin üstüne.

İtfaiye arabası gittikçe yaklaşıyor...

Ama Küçük Bağ için de yapacak hiç bir şey kalmamıştır. Üstelik onun acı yanı, ağlayanı da yoktur. Kendi kendine acımak, ağlamak zorundadır Küçük Bağ!..

Küçük Bağ talihsizdir çünkü!...

Küçük Bağ bir hayaldir şimdi... Yerinde kocaman bir iskelet vardır o eski tadına doyum olmayan Küçük Bağ'ın!..

Piranha da ölmüştür...

ÇİFTE KUMRULAR

Ermiş Adam Sokağında yürümeye başlayan iki kişiden kadın olanı erkeğin koluna giriyor. Adamın yüzüne candan bir ifadeyle bakarak konuşuyor:

—Sen okula giderken, ben de bunca zamandır uğramadığım bir arkadaşıma uğrayayım.

Uzun boylu ve yakışıklı; geriye taradığı dalgalı siyah saçları ve mavi gözleriyle ilgi uyandıran erkek, koluna giren kadına sevgiyle gülümsüyor.

—Olur, diyor. Çok şükür ki serbestsin; başörtüsü bahane oldu da, öğretmenlikten ayrıldın. Yoksa çekeceğimiz vardı.

—Fakat hâlâ kopamadım okuldan. Bu yüzden akşamları seni beklemeye geliyorum.

—Geliyorsun ama, tartışmalarıma rastlıyorsun genellikle.

—Yanlışlıklarını tanrılaştırmış insanlarla niye tartışıyorsun bilmem ki!

—Meydanı tamamen onlara bırakmamak lazım. Yoksa bir daha susturamayız

—Bugün ne üzerine konuşacaksınız?

—Delilikle ilgili tartışmamız yarıda kalmıştı; onu tamamlayacağız.

—Dilerim mağlup olmazsın!

—Doğruyu söyleyeyim de, bırak insanlar beni mağlup saysınlar.

Sokağın batı tarafından doğu tarafına doğru çifte kumrular gibi salına salına, birbirlerine mutlu sözler söyleyerek yürüyüp gidiyorlar...

—Savuluuun!... Armutlu'nun padişahı geliyor.!...

Kahkahalar... Bir adam... Koşar adım. Kalın tarafına kırmızı naylon bir ip bağladığı ve sol eline aldığı değneği peşinden sürükleyerek. Sokağın doğu tarafında göründüğünde, sağ koluyla böğrü arasında sıkıştırdığı kuru ağaç dallarını sımsıkı tutarak koşmaktadır....

—Yürü Karakız'ım, yürü Yunus'um, Emre'ye varalım!..

Adamı görüp de, Emre sözünü duyan kadın, kalbinin bir yerlerinden sökülüp gelen bir acıyla çalkalanıyor. Kelime yankılandıkça yankılanıyor içinde: "Emre!... Emre!... Emre!..."

Ayaklarıyla toprağı döverek yanlarına yaklaşan adamın o perişan görüntüsü, kenarından sular sızan ağzı, yer yer is içinde kalmış yüzü ve yuvalarında birer cam bilye gibi dönüp duran gözleri; kirli ve yırtık elbiseleri, yalın ayakları, siyahi bir renge bürünmüş ayak parmakları kanatıyor kadının yüreğini.

Yanlarından geçerken onlara şöyle bir profilden bakan adam, yepyeni bir güçle koşmaya başlıyor...

—Yürü Karakız'ım, yürü Yunus'um, Emre'ye varalım!... Yürü!..

Sokağın batı tarafına doğru ilerliyor hızla. Ufacık bir tozbulutu eksik olmuyor arkasından.

Erkek, kadına muhabbetle bakarak açıyor dudaklarını:

—Ayşe; gözlerin nemlenmiş!.. Hani ağlamayacağına dair söz vermiştin!..

Gözlerindeki ıslaklığı elinin tersiyle silen kadın zoraki birtebessümle cevap veriyor:

—Ağlamadım ki!.. Aşırı duygusallık işte.

Sokağın doğu tarafında kayboluyorlar. Kadın sımsıkı kavramıştır erkeğin kolunu. Dik ve gururludur erkek...

Gök masmavidir. Güneşin kolları saniye saniye yaklaşıyor ufukların kirli yakalarına. Gökyüzünün maviliğini seyretmek de bir hoş oluyor, kenarları yemyeşil birer perde gibi uzayan Ermiş Adam Sokağı'nda.

Kuşların gözleri mahmur, kuşların gözleri billur, fakat ikircikli kuşların gözleri. Çiçekler ıslak bir arzuyla bakıyorlar gökyüzüne. Sinekler vızıldıyor; arılar konup konup kalkıyor çiçeklere. Ufukların kılcal damarları kurşûnî parlıyor, gökyüzü elde avuçta durmayan berrak ve mavi bir sıkı gibi akıp dururken yeryüzüne...

EMRE'NİN NOT DEFTERİNDEN

Cankuşum!.. Ciğerpârem!.. Ruhçiçeğim!..

Belaya uzanmadan şaşkınlığımız, dillerimiz hüsranın rezaletine ilişmeden, "neden"lerle denenmeden beyinlerimiz naylon zihinlerin ihtişamında, riyanın çengelini içimizden çekmeliyiz Cankuşum!...

Elbette bileneceğiz. Ve birgün dinleyeceğiz isyanın buruk ezgilerini. Nankör iftiralarla mahzun olmayacağız. Lâkin, akmayınca dua uykumuzun arklarından; lehimlenmeyince adımlarımız ruhumuza; ıztırap, tedirginlik, aylaklık, bahane,... uyutuyor tomurcuklanan umutlarımızı.

Manzarası hazindir ümmetin zamanımızda. "Neden"ler üzerinde kavgadadır efkârımız. Ayıklayamıyoruz meydanı erdemsizlerden. Lanet, en karanlık Leylasını emziriyor rengimize. Umursamıyoruz nedense denendiğimizi. Koşuyoruz aydınlığın denizlerine, denizi görmüyoruz.

Leyla ülkülerimizin melankolik gurbeti; ülkülerimiz Leyla'nın şehzâdesidir. Şüphelerden arınınca rüyalarımız, ruhumuz isimlenecek yeryüzünde.

Rahmeti düşleyerek, mağfirete ayarlayarak handanımızı, şakı-

yabiliriz arzda. Renk renk uçabiliriz hayatın uzak menzillerine. Olgun nesillerle uzanabiliriz nevâsına lisanımızın.

Siyahtır evler, vâdiler, dağlar, intikamın kurak bakışlarında. intikam, raksıdır bebeklerin!.. İntikamdır zehir içiren ruhumuza.

Nedense deliriyor evlerimiz!..

Sevgisini içmediğimizdendir onun. Nafile serzenişlerle uzandığımızdandır zulmün vâdilerine.

Aaaah!.. Cankuşum, Ciğerpârem, Ruhçiçeğim!...

Aaaah!...



2. Baskı

intizar

Neydin sen?!.. Bir rüzgâr mıydın da, şöyle bir esip geçtin? Yapraklarını döküp, dallarını kırdın içimdeki duygu çınarının! Yüreğime ebediyyet arzusunun çekirdeğini bıraktım; bedenim alev alev tutuştu böylece. Sonsuz hayat az ötede dikilip duran müşahhas bir varlık kadar yaklaştı ruhuma.

Neydin sen?!.. Bir ışık demeti miydin de, Rabbim bu demeti, çok güzel yarattığı nâdide bir kalıp içinde sundu bana?.. Bir ayna mıydın ki, gözlerimi kaybettim içinde ve şimdi ne seni, ne de kendimi görebiliyorum? Neden bir ân, pencerelerine varana değin açtın bana gönlünü? Sonra bir başka diliminde zamanın, esrarlı bir havaya bürünerek kapılarını bile kapattın yüzüme?.

Bir şiir miydin? İçimi doldurdun gizemli mısralarınla, intizârınla? Şimdi her mısra, boşluğa asılıp kaldı yapayalnız!..

Bir masal mıydın, kuşların geceleyin ruhuma anlattığı? Bir efsane miydin, çağların ötesinden kopup gelen? Yoksa bulutların kulağıma fısıldadığı bir nağme miydin?...

Neydin sen?...

ISBN 975-7544-78-7